

ROBERT HUGH BENSON

ŽÁDNÝCH JINÝCH BOHŮ

ROBERT HUGH BENSON:

ŽÁDNÝCH JINÝCH BOHŮ

(NONE OTHER GODS)

NÁBOŽENSKO-PSYCHOLOGICKÝ ROMÁN

AUTORISOVANÝ PŘEKLAD

LADISLAVA HRONKA

V PRAZE 1927

ČESKOSLOVANSKÁ AKCIOVÁ TISKÁRNA V PRAZE

Věnování.

Milý Jacku Kirkbyl

Komu jinému mám věnovat tuto knihu, než Vám, který nejen jste byl nejlepším přítelem muže, o němž jsem psal, ale i tím, bez něhož tato kniha by vůbec nebyla mohla býti napsána. Vám vděčím vlastně za všechny údaje, nutné pro toto dílo: Vám zanechal Frank větší část svého deníku tak, jak byl (a mám za to, že Vašim návodem, co se týče jeho použití, jsem se náležitě řídil); dal jste si tolik práce se zjištěním míst, kterými prošel; a nad to vše vyličil jste mi Franka samého tak živě, že se mi zdá, jakobych já sám byl býval s ním důvěrně znám přes to, že jsme se spolu nikdy nesetkali.

Myslím, že mohu říci, že je to tento pocit důvěrného přátelství, tato Frankova neobyčejná vnitřní přístupnost (může-li se to tak nazvat), která nám ho učinila (jak oba máme za to) nejmilejší osobou, jakou jsme kdy poznali. Prožil sice změny velmi neobyčejné — (a tu se domnívám, že nemůžeme nalézti, a to ani ne s celou svou moderní psychologii, pro takové změny názvů lepších,

než stará mystická jména Očištění, Osvícení a Spojení s Bohem*) — ale, jak praví sami theologové, to tajemné působení, které katolíci nazývají Milostí Boží, neruší, ale spíše zdůrazňuje a prozařuje přirozenou povahu každého člověka, kterému milosti té se plně dostalo. Dle mého domnění byl to ve Frankovi týž živel, — nebo alespoň táž základní vnitřní síla, — jež jej přiměla ku provedení oněch zpozdilých kousků s chlebem namazaným máslem a se železničním vlakem, která ho také proti všemu zdravému rozumu a všem přijatelným důvodům vyhnala z Kembridže; tato síla dodávala mu také trpělivosti k oné politování hodné a strastiplné cestě s oběma jeho spolucestujícími, a konečně vedla ho na smrt. Byla to, jak myslím, naprosto táž nerozumná odvaha a totéž nerozumné předsevzetí, ač vedlo k velmi odlišným činům a bylo vyvoláno naprosto jinými pohnutkami.

Nemá však valné ceny, rozebírati Frankovu povahu takto obecně. Ti, kteří budou tak laskavi, a přečtou si jeho životopis — či spíše těch šest měsíců jeho životopisu, o nichž tato kniha jedná — učiní si o něm svůj úsudek sami. Pravděpodobně mnozí budou ho pokládati za pošetilce. Snad jím byl; ale mně, jak se domnívám, se líbí takováto pošetilost. Jiní budou ho snad pokládati za neústupného a nudného. Mně však se líbí neústupnost tohoto druhu, a já ho neshledávám nudným. Každý si musí utvořiti svůj názor, a já mám plné právo, abych si utvořil svůj, který, jak s radostí

*) *System třicetidenních duchovních cvičení sv. Ignáce z Loyoly. Pozn. př.*

seznávám, se shoduje s Vaším. Konečně Vy ho znáte lépe než kdo jiný.

Navštívil jsem Gertu Trustcottovou, jak jste mi radil, ale nedověděl jsem se od ní nic. Mám za to, že jest to nejomezenější osoba, s jakou jsem se kdy byl setkal. Nedovedla mi říci o něm nic nového; mohla pouze potvrditi, co jste mi sdělil Vy sám, a co obsahovaly deníky a jiné listiny. U slečny Trustcottové jsem se dlouho nezdržoval.

A teď, milý příteli, Vás prosím, abyste tuto knihu ode mne přijal a k dobrému jí použil. Musel jsem ovšem mnoho se dohadovati, a doplňovati ještě více; ale jest to pouze doplněním. Osnovy samé, jak jste mi ji sdělil, jsem se nedotkl; a každý, kdo má chuť vylahovati vlákna, která jsem já vetkal, může tak učiniti směle, bez obavy, že se kus rozpadne.

Mám za povinnost poděkovati Vám za mnoho příjemných a vzrušujících chvil. Věnování, které Vám tímto činím, je to jediné, čím se Vám mohu odvděčiti.

Trvám

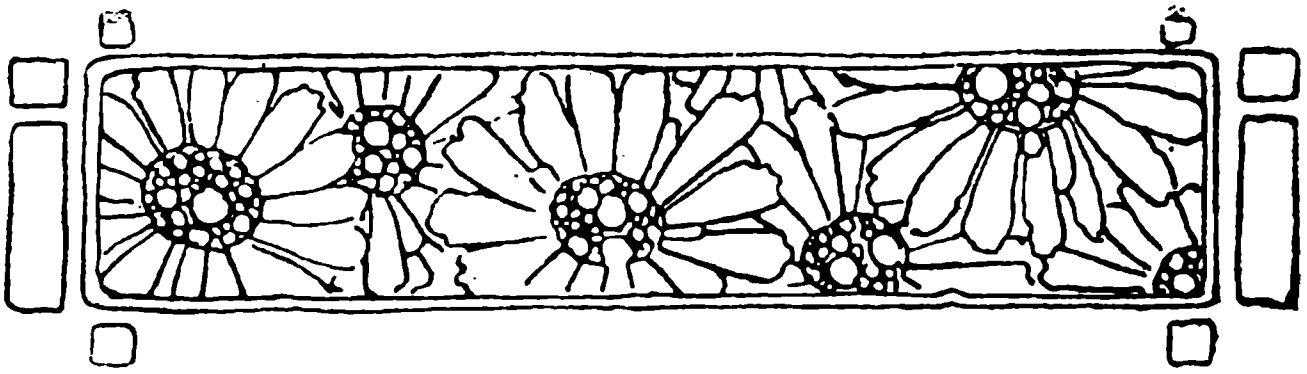
vždy váš upřímný

ROBERT HUGH BENSON.

P. S. — Od té doby, co jste byl naposled v Hare Street, zařídili jsme novou světnici. Přijeďte se na ni podívat a v ní se vyspat. Stýská se nám po Vás velice. A já bych rád s Vámi ještě mnoho mluvil o Frankovi.

P. P. S. — Dovídám se, že její Milost se vrátila, a žije u svého otce; obývala na zkoušku vdovský zámeček ve Westmorelandu, ale zdá se, že se jí tam stýskalo. Je to pravda? To by asi Dickovi nebylo právě příjemné, že?

KAPITOLA I.

I.

»Mám za to, že si počínáš jako učiněný blbec,« pravil Jack Kirkby rozhorleně.

Frank, sedící v širokém, okenním křesle, přehodil levou nohu přes pravou a spokojeně se šklíbil.

Tito dva mladíci seděli na jednom z míst na celém světě k sezení za letního večera nejpříjemnějších — v Kembridži, v přízemním pokoji s vyhlídkou na Veliký Dvůr koleje u sv. Trojice. Bylo to v tom krátkém mezidobí mezi šestou a sedmou, kdy Veliký Dvůr je zhruba opuštěn. Borci ani povaleči se ještě nevrátili s pole a řeky, a kolegové i jiní lidé, mladí dosti, aby měli lepší rozum, než ti, kdo si myslí, že letní večer jest snad stvořen ke čtení knih, nevycházeli ještě ze svých zátiší. Jeden nebo dva kuchaři s bílými zástěrami jdou přes štěrkovaný prostor s podnosy na hlavách; kupecký mládenec vychází z rohového vchodu hostince; několik koček se protahuje na trávníku; ale ostatně leží dvůr v plném slunečním světle; stíny směřují k východu, a přerývané šplíchání a kapání vodotrysku vyniká jasně nad tichým duněním třídy Svaté Trojice.

Pokoj, v němž tito dva seděli, byl uvnitř velmi

podoben jiným místnostem téhož druhu, pouze v tomto výminečném případě stěny byly obloženy výplněmi z bíle natřeného dřeva. Vedly z něho troje dveře, dvoje do malé ložnice, případně do ještě menší jídelny, třetí do chodby, vedoucí do poslucháren. Frank shledával to velmi příjemnými, jelikož měl možnost každou ranní hodinu, kdy přednášky začínaly, si beze všeho pohovořit oknem se svými přáteli.

Pokoj byl zařízen skutečně pěkně. Nad krbovou římsou, na níž leželo kuřácké náčiní a veliké stříbrné pouzdro na cigarety, visela ve tmavě zlaceném rámu starožitně vyhlížející podobizna starého muže s okružím kolem krku, koupená za jednu guineu; byla tam pohovka a souprava židlí, potažených pěkným damaškem, dále černé piano od Broadwooda, velký vejčitý stůl s trnoži, psací stůl, police, naplněná velmi rozličnou literaturou, zákoníky, novelami, Badmintonem, sborníky a starými školními edicemi klasiků; mahagonová zasklená knihovna, nacpaná svazky esthetického zjevu — knihy básní se zelenými hřbety a bílými štítky, staré kožené svazky a podobné předměty obvyklé u muže, který sám sebe pokládal kdysi za literáta. Dále byly tam kolem po stěnách pěkně zarámované rytiny; černá, v železe tepaná lampa, zařízená pro elektrické světlo, visela se stropu; bylo tam několik dubových skříní dovedně vyřezávaných; na mořené podlaze ležely tři nebo čtyři měkké koberce, a v okenních přihrádkách venku zářily květiny. Zbytky po čaji ležely na křesle okna nejbližšího venkovským dveřím.

Rovněž na Franka Guiseley, hovícího si v křesle u okna v bílé hedvábné košili u krku rozepiaté, v šedých flanelových spodkách a v jednom bílém střevíci, bylo milo pohleděti. Jeho vlas byl černý a kučeravý jako nějakého Neapolitána; měl usmívavá, čtverácká ústa, a černé oči neobyčejně míhavé živosti. Jeho hladce oholená tvář, hnědá svou vlastní pletí i od zdravého opálení od slunce (hrál poslední dva měsíce velmi silně tennis) podobala se chlapecké, až na velmi umíněná ústa a krátký, přímý nos. Byl něco málo podprostřední výšky — dobře urostlý a pohyblivý; a ačkoli ve vlastním slova smyslu nebyl vysloveným krasavcem, bylo přece neobyčejně milo na něho pohledět.

Jack Kirkby, sedící v lenošce o metr dál a v témž úboru — až na to, že měl oba střevíce a svou studentskou blusu — byl vzezření zcela opačného. Jeho soudruh měl něco z tvářnosti Jihoevropana; Jack byl na první pohled Angličanem — zdravé, červené líce, světlý vlas a malý knírek, podobající se předenému hedvábí. Byl také téměř šest stop vysoký.

Byl právě pln starostí, a proto díval se poněkud nevrle, kroutě si pokaždé knír, když k tomu při kouření měl čas, a díval se odvrácen od Franka umíněně na podlahu. Neboť mluvil o této věci již minulého týdne, právě po oné úžasné vyhlášce, a došel k závěru, že Frank tímto zpozdilým záměrem zase jednou chce provésti to, co řekl.

Frank má hrozný zvyk, vždycky to, co řekne, také provést, uvažoval s obavou. Byla to před třemi lety, dříve než oba se naučili způsobům, ona

událost, týkající se chleba namazaného máslem. Záleželo to v tom, že baleny byly do zvláštních balíčků z hnědého papíru nesčetné kousky chleba namazaného máslem, každý s adresou ctihodného pana mladšího děkana (který se nějak Frankovi znepříjemnil), a nechávány v každém koutě Kembridže, v drožkách, na lavičkách, na pultech v krámech a na chodnících — s tím výsledkem, že první dva nebo tři dny děkanovy schody se netrhly poslíčky a lidmi bez práce, kteří by rádi byli vrátili majetek, který pravděpodobně byl ztracen.

Dále byl to ten kousek, jak dán byl severnímu rychlíku uprostřed močálů vlajkový signál červeným kapesníkem, aby se poznalo, zda vlak se zastaví, a pak úprk na kolech, když se ukázalo, že vlak zastavil; pak ten příběh s německým korunním princem, cestujícím na zapřenou, do kterého byl zatažen sám purkmistr; a onen příběh s jeptiškou, která ve Velikém Dvoře krátce před půlnocí kouřila z krátké, černé dýmky, a pak, když podešený vrátný sestoupil se své signálové budky, podkasala spodničku, a zmizela na bezhlučných gumových podpatcích kolem kuchyňské čtvrti v temnu Nevillského dvora.

Nuže, mnozí lidé by snad pokládali tyto věci za možné; menší počet byl by snad prohlásil svůj úmysl, je učiniti; ale bylo by velmi málo lidí, kteří by byli je skutečně až do konce provedli; a Frank Guiseley, uvažoval Jack, byl v pravdě jediným mužem z jeho známých, který asi dle všeho je provedl. A provedl je všechny na svou vlastní a jedinou odpovědnost.

Připomněl si také jisté příhody téhož druhu v Etonu v posledním týdnu. Tam byl profesor, který se při čtvrtém nebo pátém případu v týdnu, když Frank o páté hodině přišel trochu pozdě do školy, přenáhleně a hodně štiplavě otázal, zda by »Guiseley před pokračováním ve studiu neměl chuť na čaj«. Frank se zářícím, uznalým úsměvem a neobyčejně hbitě odpověděl, že by v skutku měl chuť, a zmizel dveřmi ještě pootevřenými, dříve než onen mohl pronésti slovo, a vrátil se s pohledem dětské nevinnosti asi o půl šesté.

»Prosím, pane,« pravil, »snad jste pravil, že mohu?«

»A byl jste na čaji?«

»Zajisté, pane; u Webberů.«

Vzpomínky na takovéto kousky teď poněkud přiváděly z rovnováhy. Upřímně řečeno, samy o sobě byly kousky ty obdivuhodně sosnovány a věrně provedeny, avšak zdály se poukazovati na to, že Frank je takovým člověkem, který skutečně dělá, o čem ostatní lidé pouze mluví — a zvláště, pakliže předem ohlásil, že to učiniti chce.

Proto také jeho přítele naplňovalo poněkud obavou, když si vzpomněl, že když asi před šesti dny došel onen pověstný dopis od lorda Talgartha — Frankova otce — ve kterém se vyskytovaly všechny ty otřepané fráse, jako o »překročení prahu u dveří« a o »přístřeší« a o »hanbě rodiny«, Frank prohlásil, že má v úmyslu vzíti otce za slovo, prodati svůj majetek, a jít do světa jako princ z pohádky hledat své štěstí.

Jack přemlouval, až se z toho roznemohl, ale marně. Frank odrazil každý útok. Proč by trochu nepočkal, až hlava rodiny trochu schladne? Jelikož pán si musí uvědomiti, dříve či později, že slova také skutečně něco znamenají, a že on — Frank — něčeho takového nesnese ani na okamžik.

Proč by nešel a nezůstal v Barhamu až na další zprávu? Všichni ho rádi uvidí. Je to pouze deset mil od Merefieldu, a možná... Protože Frank se nechce přiživovati u svých přátel. Ani se nechce skrývati někde blízko domova... Anebo, je-li už takovým zatraceným tvrdohlavcem, proč nejde do hlavního města — nebo dokonce do Baru? Protože 1. nemá žádných peněz a 2. půjde mnohem raději do světa, než aby seděl za pecí. — A proč vlastně jako šlechtic nejde na vojnu? Frank mohl říci, že po nějaký čas na to pomýšlel, avšak chce se dříve trochu osamostatniti a jíti do světa.

»Ukaž ten dopis ještě jednou,« pravil Jack konečně. »Kde je?« Frank vzpomínal.

»Myslím, že je v krabici na tabák, zrovna za tvou hlavou,« pravil. »Nebo ne, tam není; je v míšku na zemi. Vím, že jsem jej nějak spojoval s kouřením. A při té řeči mi dej cigaretu.«

Jack hodil mu své pouzdro, otevřel míšek, vyňal dopis a četl jej ještě jednou.

»Zámek Merefield u Harrogate,
ve čtvrtek, dne 28. května.

Stydím se za Vás, pane. Když jste mi o svém úmyslu řekl po prvé, varoval jsem Vás před tím,

co se stane, setrváte-li na tom, a opakuji to znovu. Od té doby, co jste s rozmyslem, přes to přese všecko, co jsem Vám pravil, volil jíti svou vlastní cestou, a stal se papežencem, nemám s Vámi co činiti. Od toho okamžiku přestáváte býti mým synem. Pokud já budu živ, nesmíte překročiti práh mých dveří, ani spát pod mou střechou. Nechci mluvit o tom, co jste dostal ode mne v minulosti — vychování a ostatní. Jelikož pak nechci k Vám být příliš krutým, obdržíte zbytek svého platu až do července, a zařízení svého bytu. Ale potom nedostanete od mne ani haléře. Můžete si jít ke svým kněžím, ať Vás vydržují.

Jsem jen povděčen tomu, že Vaše ubohá matka byla ušetřena této rány.

T.«

Jack, když dočetl, něco zabručel. Frank se hlasitě zachechtal.

»Ten do toho praštil pořádně, co?« poznamenal beze všeho hněvu.

»Kdyby to byl můj otec . . .« počal Jack pomalu.

»Můj milý, není to tvůj otec, ale můj. A ať se propadnu, je-li na světě ještě jeden takový člověk, který by za dnešních dnů psal takový dopis, jako je tento. Je to — je to tuze jakoby z prvních dob královny Viktorie. Tak by to nedovedli sehrát ani v Adelphi*). Já sám bych to nedovedl složiti lépe. Ubohý starý otec!«

»Odpověděl jsi na to?«

*) slavné londýnské divadlo.

»Já... zapomněl jsem. Vím, že jsem to měl v úmyslu... Nikoli, neodpověděl jsem. Vzpomínám si. A neodpovím, dokud nebudu pryč.«

»Pak však tedy musím odpovědět já,« poznamenal Jack.

Frank obrátil k němu prudce tvář.

»Učiníš-li to,« pravil s náhlou hrdou důstojností, »nebudu s tebou nikdy již mluvit. To ti povídám. Je to má věc, a musím ji vyřídit svým vlastním způsobem.«

»Avšak...«

»To ti povídám. Dej mi proto své čestné slovo.«

»Já...«

»Čestné slovo ihned, nebo odejdi z mého příbytku.«

Nastala pomlčka. Pak:

»Ano,« pravil Jack.

Na to nastalo znovu mlčení.

II.

Počínalo se o tom hovořit krátce po dražbě, kterou Frank uspořádal několik dní nato na svůj movitý majetek. Provedl celý výjev obdivuhodně, zcela beze vší pomoci, dokonce i bez Jacka.

Nejprve večer před dražbou, právě když zástupy studentů a jich ženských známostí počaly se po čaji a jahodové zmrzlině promenovati, objevilo se náhle po celé Kembridži několik prodavačů sandwichů, nosících tuto vyhlášku napřed i vzadu napsanou:

KOLEJ U SVATÉ TROJICE, KEMBRIDŽ.

Pan Frank Guiseley

má čest oznámiti, že dne 7. června
(v sobotu) přesně o ½11. h. dop.

v místnosti I., litt. J., Veliký Dvůr, kolej sv. Trojice, určitě bude konati

DRAŽBU

domácího zařízení, nábytku, knih atd. z majetku p. Franka Guiseley,

obsahující:

piano od Broadwooda (nepatrně rozladěné), nádhernou soupravu nábytku pro salon, potaženou damaškem, pohovku s malou skvrnou od čaje, jeden dubový stůl a ještě jeden stůl; postel, prádelník (imitace vlašského ořechu, ne však příliš dobrá imitace); mahagonovou zasklenou knihovnu, obsahující řadu svazků bohatě vyhlížejících, vázaných v tlumených barvách s bílými štítky, čtyři orientální koberce, podobiznu pána (zaručeně zcela slušný rodinný předek); soupravu do jídelny (nestejné židle); četné rytiny zajímavých míst a šlechtických sídel; **stříbrné pouzdro na cigarety a 15 cigaret v něm (tabák Melachrino a míchaný americký)**; kukačkové hodinky (nekukají); pět holí; četné soupravy oblekové (jedna souprava pro dobročinné účely); několik knih — všechny vskutku **velmi pozoruhodné** — obsahující díla jednoho znamenitého Kembridžského profesora a jiných škol-

ských šiřitelů osvěty, jakož i m. j. předmětů.

O půl jedenácté dopol. přesně!

Všichni přátelé i cizinci se srdečně zvou!

Ceny bez omezení.

Posloužilo to účelu obdivuhodně, neboť brzy po desáté hodině počal se shromažďovati velmi značný zástup; a bylo to jen po velmi vážné rozmluvě s děkanem, že bylo dovoleno, aby prodej byl konán. Byl však konán s výslovnou podmínkou, že vrátný koleje bude přítomen; že nejsou dovoleny výtržnosti, že prodej bude opravdový, a že pan Guiseley navštíví děkana, než opustí Kembridž a podá mu další vysvětlení.

Výjev sám působil silným dojmem.

Frank v jakési katedře, podobající se stolici licitátorově, postavené na koberci u krbu, předsedal s neobyčejnou vážností, kladívko v ruce, a oblečen v bakalářský župan a biret. Pod ním vřel pokoj mužskou i ženskou společností, všech ve znamenité náladě; obdrženy byly ceny zcela ucházející. Veřejně nebylo dáno žádného vysvětlení o nutnosti prodeje, a když Jack, v nejhlubších obavách, tam opět to odpoledne asi o svačině nahlédl, nalezl pokoj úplně vyprázdněný, a Franka, velmi veselého, ještě v županu a biretu, kouřícího cigaretu na okenním pražci.

»Pojď jen dál,« pravil. »A pozvi mě laskavě na svačinu. Poslední nosič odešel.«

Jack se na něho podíval.

Vypadal úžasně vesele a přirozeně, ač byl poněkud zardělý, a celé to dramatické vzezření, které

na něm bylo pozorovati, bylo zřejmě úmyslné.

»Tak dobře; pojď k svačině,« pravil Jack. »A kde budeš večeřet a spát?«

»Večeřet budu v koleji, a spát budu v síti. Jdi, a podívej se na mou ložnici.«

Jack prošel prázdným pokojem a nahlédl do ložnice. Tam viselo na několika kolíkách síťové lůžko, a pod ním ležel malý vak z kobercové látky. Umývadlo na obrácené bedně a vana doplňovala zařízení.

»Ty ztřeštěný osle!« pravil Jack. »A to je všechno, co jsi si nechal?«

»Zajisté. Šaty, které mám na sobě, ti nechám, a až odejdu, můžeš si přijít pro síť.«

»Kdy odejdeš?«

»Pan Guisely bude mít poslední rozmluvu a obdrží své »exeat« od děkana o půl sedmé večer. Zamýšlí opustiti Kembridž zítra v časných hodinách ranních.«

»To snad nemyslíš vážně!«

»Myslím.«

»A co budeš nosit?«

Frank natáhl nohy, oblečené ve flanelové kalhoty a obuté do důkladných bot.

»Tohle — flanelovou košili, žádnou kravatu, čepici a šedou kazajku.«

Jack stál opět mlčky, dívaje se naň.

»Co jsi při prodeji utržil?«

»To je vedlejší. A pak jsem to zapomněl. Důležitým faktem však jest, až zaplatím všechny své účty, že budu mít třináct liber, jedenáct šilinků a osm pencí.«

»Kolik?«
»Třináct liber, jedenáct šilinků a osm pencí.«
Jack vypukl v neveselý smích.
»Nuže, pojď k svačině,« pravil.

Jackovi, když toto odpoledne chodil s Frankem od krámu ke krámu, a platil účty, se zdálo, že jedná v nějakém hrozném snu. Když vyšli, byly Frankovy kapsy u kalhot hodně napěchovány a hodně cinkaly — vyzvedl všecky své zbývající peníze ve zlatě z banky — ale byly napěchovány a zvonily značně méně, když oba se vrátili k čaji do ulice u Ježíška. Zde vysázel peníze na stůl. Koupil dnes odpoledne trochu tabáku a dva nebo tři předměty a celá částka činila nyní dvanáct liber, devatenáct šilinků a čtyři pence.
»Řekněme třináct liber,« pravil Frank. »Jest mnoho chudých lidí...«
»Nebuď zatraceným bláznem!« pravil Jack.
»Stávám se pouze opatrným,« pravil Frank. »Spokojené srdce...«
Jack hodil před něho šálek s čajem a žemle s máslem.

Tito dva byli téměř bratry, možno-li to, ve všem, kromě krve. Domovy jejich ležely od sebe vzdáleny na deset mil. Chodili spolu do privátní školy v Etonu*) a u sv. Trojice. Ve svátky konali společné vyjížďky na koních, chodili na hony, lelkovali, koupali se, bruslili a vše ostatní.

*) nejslavnější latinská škola v Anglii.

Byli jeden druhému bratrem značně více, než byli Frank a Archie, jeho skutečný starší bratr, známý světu jak vikomt z Merefieldu, Jack Archie obzvláště nechválil; pokládal ho za přepjatého hlupáka, a při příležitosti to i říkal.

K Frankovi, ač by to byl nikomu, ani ne sám sobě, za celý svět neřekl, cítil zcela zvláštní náklonnost a opravdový obdiv zcela neurčitého způsobu. Bylo nemožno říci, proč ho obdivoval. Frank nečinil nic dobře, nýbrž vše jen poněkud dobře; Rugbyskou kopanou nehrál dosti dobře, aby representoval svou kolej; byl v nižším veslařském mužstvu v Etonu, a v pomocném mužstvu svůj první rok v Kembridži; pak se vzdal veslaření, a hrál lawn-tennis v létě a Fives*) v období postním právě jen tak dobře, aby učinil hru živou a zajímavou. Nebyl naprosto žádným učencem; dosáhl prvního Sta v Etonu a studoval práva v Kembridži, tento pohodlný obor studia, který většinou vyplňuje prázdnotu u inteligentních osob, které nemají zvláštní náklonnosti ke klasikům a jsou jich až na dno duše syti; do třetí třídy postoupil a svou hodnost zaujal den nebo dva dny před tím. Byl proto naprosto všedním člověkem; a přece, tak nebo onak, bylo v něm něco, co vynucovalo Jackův obdiv. Myslím, že to bylo, co se obyčejně označuje slovem »charakter«. Skutečně každý, kdo s ním přišel do styku, cítil v jakémsi stupni totéž.

To, že se stal katolíkem, bylo ohromující ranou pro Jacka, který vždy předpokládal, že Frank, po-

*) hrą míčem (p. př.)

dobně jako on, zaujal obvyklé rozumné anglické stanovisko k náboženství. Být naprostým nevěrcem jest špatným mravem — něco podobného, jako být maloangličanem nebo radikálem; být zbožným, jest rovněž špatným mravem — to se zdálo Jackovi silným kloněním k unionismu*). Nikoli; náboženství Jackovi (a on vždy až dosud předpokládal, že i Frankovi) bylo v životě polem, na němž se zvláštní stanovisko veřejně neprojevuje; modlitby se opomíjejí; v patřičný čas se jde do kostela; je-li kdo hudebníkem, jde příležitostně v neděli odpoledne do královské kaple; na venkově se jde v neděli ráno do kostela, jako odpoledne do stájí, a to je vše.

Frank o celé té věci se také mnoho nešířil. Jednou ráno asi před čtrnácti dny vstoupil do Jackova bytu v ulici u Ježíška.

»Pojď na mši do katolického kostela,« pravil.

»Co že, do . . .,« počal Jack.

»Já musím jít. Já jsem katolíkem.«

»Co že!?«

»Stal jsem se jím minulého týdne.«

Jack vyjeveně na něho hleděl, přesvědčen, že někdo blázní. Když zjistil, že tomu je skutečně tak, že Frank podrobil se před tím tříměsíčnímu vyučování a vykonal svou zpověď — (svou zpověď!) — v pátek, a byl podmínečně pokřtěn; když se ubezpečil o všech těchto věcech, a počal zase nabývati souvislé řeči, tázal se, proč to Frank učinil.

»Protože to je pravé náboženství,« odpověděl Frank. »Půjdeš se mnou na mši, nebo ne?«

*) snaha po spojení s římskou církví (p. př.)

Jack tedy šel a vyšel ještě více pomaten, než kdy jindy, co to všechno asi znamená. Pokusil se mu dáti několik otázek, ale Frank činil odmítavé posuňky a opakoval, že katolické náboženství je zřejmě pravé, a že mu to nemůže pokládati za zlé.

A teď byli spolu zde, v uličce u Ježíška, naposledy na čaji.

Pravda je, že na Frankovi bylo viděti malé potlačované rozčilení. Vypil tři šálky čaje a vzal si poslední (a spodní) žemli s máslem bez omluv; mluvil mnoho, poněkud rychle. Zdálo se, že nemá skutečně žádných plánů, co bude dělat, až příštího dne časně z rána se svým vakem z kobercové látky opustí Kembridž. Zamýšlí, pravil, jít, a pozorovat, jak to ve světě chodí. Měl zhotovený opasek, který se mu nesmírně líbil, do něhož mohly býti vloženy peníze (ležely na stole mezi nimi, zatím co pili čaj), a přirozeně si umiňoval, utráceti co možná nejméně. Nikoli; nepřijme ani haléře od Jacka; byla by to prostě ostuda, aby on — žák veřejných škol a universitní student — nemohl udržeti tělo a duši pohromadě vlastní svou prací. Teď bude senoseč, představoval si, a trhání ovoce, a drobné práce na selských statcích. Chce prostě jít, a zkusit, jak to ve světě chodí. Kromě toho je vždycky příležitostné hlídání, ne? když bude nejhůře; a setká se s jinými lidmi, představoval si, kteří ho do toho vpraví. Ach, však se mu povede zcela dobře.

Přijde někdy do Barhamu? Hodí-li se to do denního díla, přijde. Ano; bude tomu zajisté velmi povděčen, bude-li možno jeho dopisy tam posí-

lati a on si pro ně napíše, bude-li potřebovat, nebo si pro ně přijde, zbude-li, jak pravil, za práce k tomu času.

Co bude dělat v zimě? O tom nemá nejmenšího zdání. Myslí, že to, co dělají v zimě jiní lidé. Snad dostane nějaké místo — snad hajného — hajným byl by rád. Na to Jack v duchu upustil od dalšího úsilí.

»Ty máš v úmyslu skutečně pokračovat v tom svém pitomém nápadu?«

Frank vyvalil oči.

»Ovšem, že! Pro Boha, myslel jsi, že jsem tím jen strašil?«

»Ale... to je však holé šílenství. Proč u všech všudy neopatříš si někde nějaké vhodné zaměstnání — hospodářského správce nebo něco podobného?«

»Milý člověče«,« pravil Frank, »chceš-li to vědět, je to proto, že přímo po tom, co hodlám učinit, toužím. Nikoli — mluvím zcela vážně. Myslel jsem již celou věčnost na to, že jsme všichni nějak na omylu. My všichni jsme tak blbě strojení. Nechci kázati, ale mám potřebu, vyzkoušeti to sám na sobě. Mé náboženství mi praví — —«

Přerušil řeč.

»Nikoli; chci to učinit, protože to chci učinit. Nechci býti jen amatérem — jen tak pelešit. Ale chci tomu přijít na kloub sám k vůli sobě.«

»Ale na cestách...« domlouval Jack.

»Právě. To je správné. Zpět k matce zemi.«

Jack povstal.

»Pro Boha!« pravil. »Nevzpomněl jsem na to.«

»Nač?«

»Tvoje stará babička vystrkuje rohy.«

Frank se díval vyjeveně.

»Babička?«

»Ano — stará paní Kelly.«

Frank se zasmál náhle a hlasitě.

»Na mou věru,« pravil, »to je možné. Stará bábinka Kelly. Ona byla cikánkou — ano; to byla. Myslím, že jsi na to kápl, Jacku. Jak to bylo? Ona byla druhou ženou mého děda, že ano?«

Jack přikývl.

»A on ji sebral na cestě na svém vlastním panství. Něčím se provinila, nebo něco podobného?«

Jack přikývl opět.

»Ano,« pravil, »a on byl vrchností a měl ji poslat do vězení. Místo toho se s ní však oženil. Byla děvčetem, cestujícím se svými rodiči.«

Frank seděl, usmívaje se vesele.

»To je to,« pravil. Pak vlastně jsem povinen, abych z toho těžil.«

A vzal si jinou cigaretu.

Pak napadla Jackovi ještě jedna myšlenka: rozhodl se již, bude-li třeba, jí použíti, a nějak se mu zdálo, že je k tomu čas.«

»A Jenny Launtonová,« pravil. »Domnívám se, že jsi na ni nezapomněl?«

Frankovy oči nabyly zvláštního výrazu — výrazu velké vážnosti a něžnosti — a jeho veselost byla ta tam. Na chvíli neřekl nic. Nato vyňal z náprsní kapsy dopis, vložený do obálky, a podal jej něžně Jackovi.

»Oznamuji jí to v něm,« pravil. »Dám to na poštu dnes večer, po návštěvě u děkana.«

Jack zběžně na dopis pohlédl.

Slečně Launtonové,
fara,
Merefield, Yorks.

zněla adresa. Obrátil jej. Byl uzavřen a zapečetěn.

»Píši jí, že musíme trochu čekat,« pravil Frank, »a že jí za několik týdnů budu psát opět.«

Jack se odmlčel.

»A ty myslíš, že to je pro ni dobré?« tázal se rozvážně.

Frankova tvář se zase vyjasnila.

»Teď je řada na ní, aby mluvila,« poznamenal. »A abych řekl pravdu, nemám ani nejmenších obav.«

»Ale ženou hajného! A ty katolíkem!«

»Ach, ty neznáš Jenny,« smál se Frank. »Jenny a já si dokonale rozumíme, prosím pěkně.«

»Ale je to zcela správné?«

»Pane na nebesích!« vykřikl Frank, náhle pobouřen. »Správné! Který čert se o to stará? Nevíš, že všecko je správné — za jistých okolností? Já kašlu na to pitomé lpění na formách. My všichni jsme pitomí — pravím ti, pitomí. A já chci vystoupiti jako nový člověk. Taková je i Jenny. Prosím tě, nemluv o věcech, kterým nerozumíš.«

Vstal, protahuje se. Pak odhodil zbytek své cigarety.

»Musím jít k děkanovi,« pravil. »Bude brzy půla.«

III.

Ctihodný pan James Mackintosh byl výborným úředníkem koleje, a konal své povinnosti pečlivě a přesně. Vstával každého dne asi o půl osmé, vypil šálek čaje, a šel do kostela. Po kostele snídal. — V úterý a ve čtvrtek stoloval se dvěma studenty prvního ročníku, vybranými dle abecedního pořádku, v ostatní dny týdne jen sám. V deset hodin přednášel, obyčejně se vztahem na některou epištolu svatého Pavla, ke kteréžto látce měl zápisníky, plné všech možných vysvětlivek, které jen mohly býti sebrány — gramatických, filologických, topografických, průmyslových, sociálních, biografických — s některými poznámkami o zvířeně, květeně, významu a rázu a geologickém útvaru oněch krajin, pro které tyto epištoly byly psány, a ve kterých byly sepsány. Tyto poznámky, které každému studentu, který je ovládal, zaručovaly úspěch, a dokonce i vyznamenání při zkouškách, byly výsledkem celoživotní práce s láskou vykonávané, a vyjdou bezpochyby jednoho dne v úhledných modrých deskách »Kembridžské školní bible«. Od jedenácti do dvanácti přednášel církevní dějiny prvních pěti století, — po kteréžto době — na to jistě se upamatují všichni studující dějin — církevní dějepis u něho pro praxi přestával. O jedné svačil; od dvou do čtyř spěšně se procházel (někdy opět ve společnosti některého vážného studenta theologie) po cestě známé pode jménem »Grantchester Grind«, nebo do Kotonu a zpět. O čtvrté měl čaj; o páté usedl, a zjednával kázeň v koleji,

předvolávaje a upozorňuje takové studenty, kteří opomenuli zachovávati různá nařízení. O půl osmé večeřel v koleji — něžná postava, hladce oholená a s brejlemi na nose, sedící mezi nevěreckým filosofem a socialistou; vypil potom ve spolkové místnosti jedinou sklenku vína, vykouřil jednu cigaretu, a vrátil se do svého příbytku, aby psal, bylo-li třeba, dopisy rodičům studentů, a přehlédl své poznámky k výkladu pro příští den.

A toto činil, s obvyklými malými změnami universitního života, každého všedního dne po dvě třetiny roku. Ze zbývající třetiny strávil část ve Švýcarech, odčn v hezký šedý šat horalů s krátkými kalhotkami, a zbytek s kněžskými přáteli učitelského povolání. Byla to pro něho povznášející myšlenka, jak veliká jest jeho odpovědnost, a jaká přednost je, žíti ve víru a ruchu jednoho z duševních středisk Anglie.

Frank Guiseley byl pro pana Mackintoshe velikou záhadou. V prvním ročníku byl ovšem velmi neposlušný (pan Mackintosh ho vážně podezříval v té záležitosti chleba s máslem, která tak pozlobila jeho kolegu), ale byl od té doby velmi solidní a dokonce i uctivý. (Smekl vždycky na příklad s velikou zdvořilostí před panem Mackintoshem klobouk.) Nebyl ovšem velmi pravidelným návštěvníkem kostela, a také nevečeřel v koleji ani přibližně tak často, jak by si byl pan Mackintosh přál (neboť nebyla to část universitní myšlenky, aby muži všech společenských stupňů setkávali se jako sobě rovní pod střechou koleje?). Ale potom nebyl

nikdy předvolán pro nějaké opravdu těžké nebo nečestné porušení předpisů, a nebyl nikdy drzým nebo urážlivým vůči kolegům. Konečně pocházel z velmi znamenité rodiny, a pan Mackintosh měl ještě velmi jasnou upomínku na svou jedinou rozmluvu, kterou měl před třemi lety s hrabětem Talgarthem.

Pan Mackintosh byl by rád věděl, co má říci panu Guiseleyovi, a co pan Guiseley asi řekne jemu. Domníval se, jestliže mladý muž chce se skutečně odebrat na své statky, jak tomu rozuměl dnes ráno, že jest pouze jeho jednoduchou povinností, aby mu řekl několik taktních slov o odpovědnosti a solidnosti. Ona směšná dražba poslouží mu za úvod.

Když bylo zaklepáno na dveře, čekal pan Mackintosh chvíli, jak činil vždycky, než-li řekl »Dále!« (Myslím, že se domníval, že to poněkud přispívá ke zvýšení dojmu jeho významnosti.) Pak zvolal a Frank vstoupil.

»Dobrý večer, pane Guiseley... Ano; posaďte se, prosím. Dnes ráno jste mi oznámil, že si přejete své »exeat«.*)

»Prosím,« řekl Frank.

»Dobře,« pravil pan Mackintosh, přitahuje k sobě knihu propustných lístků, podobající se svazku šekové knížky.

»A to odcházíte zítra?«

»Ano,« pravil Frank.

---

*) propustný lístek s oprávněním ku přijetí na jinou universitu. — P. př.

»Domů?« mumlal děkan, píše Frankovo jméno svým pěkným, malým rukopisem.

»Nikoli,« pravil Frank.

»Ne? ... Snad do Londýna?«

»No, ne právě, alespoň ne hned.«

Pan Mackintosh osušil pečlivě knihu, a vyňal propustný lístek. Postrčil jej jemně Frankovi.

»Co se týče té dražby!« pravil, usmívaje se shovívavě. »Rád bych si s vámi o tom trochu pohovořil. Bylo to velmi neobvyklé, a rád bych věděl... Ale těší mne myšlenka, že při tom nebylo žádné výtržnosti... Ale můžete mi jasně vysvětliti, proč jste volil tento způsob, řekněme... řekněme...«

»Chtěl jsem utržit co možná nejvíce peněz,« pravil Frank.

»Vskutku! Ano... A!... a podařilo se vám to?«

»Každým způsobem vyrovnal jsem své dluhy,« pravil Frank klidně. Pokládal jsem to za velmi důležité.«

Pan Mackintosh usmíval se opět. Tento mladík byl zajisté velmi dobrého chování a uctivý.

»No, to je hezké. A nyní jdete studovat do Baru? Dovolíte-li mi, pane Guiseley, právě teď v poslední hodinu, tu musím říci, že myslím, že třetí třída by se měla zlepšiti. Ale bezpochyby vám vše to řekl váš universitní prefekt?«

»Ano, myslím.«

»Nuže, trochu více píle a energie nahradí ztracený čas. Domnívám se, že v říjnu půjdete do Templu?«*)

*) právnická škola v Londýně (Pozn. př.)

Frank se chvíli na něho zamyšleně díval.

»Nikoli, pane Mackintosh,« pravil náhle; »já jdu na cesty. Míním to zcela vážně. Můj otec mne vydědil. Odejdu zítra, vydělávat si své vlastní živobytí.«

Nastalo na okamžik mrtvé ticho. Děkanova tvář byla zachvácena jakoby hrůzou. Ale Frank viděl, že toho ani v nejmenším nepochopil.

»Ano; je tomu skutečně tak. Nerozmlouvejte mi to, prosím. Jsem pevně rozhodnut.«

»Váš otec... lord Talgarth... cesty... své vlastní živobytí... universitní úřady... odpovědnost!« Slova tohoto druhu řinula se z úst pana Mackintoshe.

»Ano... Je to proto, že jsem se stal katolíkem. Doufám, že jste o tom slyšel, pane děkane.«

Pan Mackintosh mrštil sebou (pakliže tak silného slova může se užíti o tak mírné povaze) — mrštil sebou nazpět do lenošky.

»Pane Guiseley, povězte mi o tom všecko. Já neslyšel o tom ani slova — ani jediného slova.«

Frank se velmi vynasnažil, a vypravoval celou historii zcela poctivě a zcela zdvořile. Popsal své přesvědčení tak dobře, jak jen mohl, různé kroky, které učinil, a vrchol krise, když došel list od otce. Nato soustředil svou sílu, aby vyslechl, co bude řečeno, či spíše couvl sám do sebe, a takřka uzavřel dveře do svého nitra a stáhl záclony.

Bylo řečeno vše tak, jak očekával. Pan Mackintosh dotkl se rozhorlení milujícího otce, mládí a prudkosti synovy, rány pro starou rodinu, odpo-

vědnosti členů této rodiny, nebezpečí ukvapených rozhodnutí, a konečně zřejmých bludů římské církve. Počal několik vět frásí: »Žádný myslící člověk dnešního dne...«

Pan Mackintosh, jakmile se zotavil z prvního ohromení, byl vskutku mimořádně rozšafný a rozumný. Uváděl všecky vhodné věci, všecky soudnosti neodporující a rozumné a zdravým rozumem odůvodněné věci, a uváděl je ne urážlivě a pohrdavě, ale taktně a přesvědčivě. A vložil do toho váhu celé své osobnosti jako takové. Citoval dokonce sv. Pavla.

Ke konci se trochu potil; sňal tedy brejle a otřel je, pohlížeje svýma vlídnýma, krátkozrakýma očima, stále s úsměvem, na toho mladého muže, který seděl tak tiše. Neboť Frank seděl tak klidně, že si děkan myslel, že ho už napolo přesvědčil. Na to ještě jednou krátce vše shrnul, když si byl brejle zase nasadil: probral své důvody lehce a účinně, a skončil klidným, malým předpokladem, že Frank bude rozumný, a ještě jednou bude psát otci, a alespoň týden ještě sečká. Oslovoval ho dokonce: »Můj milý hochu!«

»Děkuji srdečně,« pravil Frank.

»Tedy o tom klidně přemýšlejte, můj milý hochu! Přijďte a pohovoříme si opět. Napsal jsem vám sice vaše »exeat«, ale nepotřebujete ho použít. Přijďte zítra večer po večeři.«

Frank povstal.

»Děkuji srdečně, pane Mackintosh. Já... zajisté, že budu míti v paměti, co jste řekl.«

Sebral svoje »exeat« jakoby mechanicky.

»Tedy to zde můžete zatím nechat,« usmíval se děkan, ukazuje na propustný lístek. »Mohu vám napsat jiný, víte?«

Frank lístek rychle položil.

»Ale ovšem!« pravil.

»Tak dobrou noc, pane Guiseley... Já... nemohu vám ani říci, jak mne těší, že jste mně věnoval důvěru. Víte, mladí lidé jsou někdy trochu zpozdilí a prudcí... Dobrou noc... Dobrou noc. Budu vás zítra očekávat.«

Když Frank došel dole do dvora, chvíli stál a čekal. Pak se upřímně zasmál a spěchal napříč k protějšímu průchodu, nalezl dveře u bytu jednoho přítele otevřeny a vklouzl dovnitř. Místnost byla prázdná. Proběhl k oknu, a skrčil se, dívaje se přes okenní pražec na dveře na druhé straně dvora, vedoucí ke schodišti pana Mackintoshe.

Dočkal se skoro okamžitě. Právě, když se posadil na lenošku u okna, vyšla kvapně ven černá postava ve vzdouvajícím se vzadu taláru, a zmizela podloubím, vedoucím na ulici. Čekal dvacet vteřin, a pak vyběhl sám, a šel stopovat. Na polou cestě k uličce spatřil ho znova, a opatrně, s kapesníkem na obličeji a po špičkách jda za ním, ještě v čas uviděl pana Mackintoshe zmizeti na malém telegrafním úřadě na levé straně třídy sv. Trojice.

»Tohleto to spraví,« podotkl Frank skoro hlasitě. »Ubohý Jack! — Bojím se, že naposled s ním nebudu moci ani snídat!«

IV.

Krátce po čtvrté hodině následujícího jitra strážník, kráčející pomalým, mdlým krokem po uličce, která vede od dvorany u sv. Trojice ke koleji sv. Trojice, a zívající při chůzi, a naprosto si neuvědomující božský ranní vzduch, třpytný jako víno a čistý jako voda, spatřil pozoruhodný výjev.

Nejprve se objevila, byvši náhle hozena na hroty na vrchu vrat, která chránila hostinec, jakási poduška, která pak visela po obou stranách strašlivé řady hrotů. Na tuto podušku s větší opatrností bylo neviditelnýma rukama položeno staré sedlo bez jakýchkoli třemenů.

Strážník ustoupil trochu nazpět a sploštil se — obrazně řečeno — přitisknuv se ke vnější zdi hostince samého. Na to bylo ticho.

Náhle, beze vší výstrahy, padlo z nenadání na dlažbu těžké těleso, ve kterém později bylo lze zjistiti malý vak z kobercové látky, k prasknutí naplněný; a opět okamžik na to se objevily dvě obratně vypadající ruce, a chopily se na obou stranách sedla s největší opatrností střední tyče, okolo které se hroty pravděpodobně otáčely.

Ještě posud nedal strážník žádného znamení o své přítomnosti; přitočil se pouze jeden nebo dva kroky blíže, a stál čekaje.

Když se opět podíval nahoru, viděl, že jakýsi mladý pán ve flanelových kalhotách, šedé kazajce, botách a starém loveckém kabátě sedí obkročmo na sedle, obrácen zády k pozorovateli. Minula opět chvíle, ve které jezdec se díval se stra-

ny na stranu; pak ale s náhlým pohybem spustil se podle zdi, a dopadl na nohy i ruce na chodník.

»Dobré jitro, strážníku!« pravil mladý pán, vstávaje a oprašuje si ruce, »je vše v pořádku. Přál byste si vidět moje »exeat«? Nebo snad půlkorunu?« — — —

V.

Asi v šest hodin ráno náhle se Jack Kirkby probudil ve své ložnici v ulici u Ježíška.

Bylo to velmi neobyčejné, a byl zvědav, co to znamená. Skoro v témž okamžiku rázem si vzpomněl na Franka, a podívav se na hodinky, velmi důkladně se obrátil a pokoušel se opět usnouti. Ale snaha ta byla marná; bylo tu příliš mnoho látky k přemýšlení; a on sestavil si tak mnoho řečí, které při snídani chtěl pronésti s přesvědčující silou k pobloudilému příteli, že v sedm hodin se rozhodl, že vstane, a vezme Franka do lázní a posnídá s ním o půl osmé místo v devět. Chtěl míti také více času pro své řeči. Vstal s postele, vytáhl záclonu, a pohled na věže Sidney Sussexské koleje, pozlacené sluncem, přiměl jej ku konečnému rozhodnutí.

Jdete-li se v Kembridži před snídaní koupat, obléknete přirozeně co možná nejméně šatů, a neodříkáváte — i když tak činíváte jindy — svých modliteb. A tak Jack oblékl si sweater, kalhoty, ponožky, plátěné střevíce a studentskou blusu, a vyšel ihned na schody, pokryté naolejovaným suknem. Když otevřel dveře, zpozoroval bílý předmět, ležící pod nimi, a zvedl to. Byl to lístek, psa-

ný Frankovým rukopisem a adresovaný jemu; a tu, stoje na schodech, jej přečetl, a jeho srdce náhle se sevřelo.

Je to vždycky veliký rozdíl, víme-li, že nějaká katastrofa se má státi, nebo víme-li, že již se stala. Jack věděl — alespoň dle svého celého rozumu — že Frank, až s ním posnídá, opustí Kembridž, popsaným již zpozdilým způsobem; částečně také právě proto, že to věděl, dříve vstal, aby měl s Frankem hodinu na víc, než přijde konečné odloučení. Ale bylo v něm něco — totéž, co ho nutilo odříkávat si právě nyní v posteli své malé promluvy — co mu pravilo, že dokud se to opravdu nestane, se to nestalo, a možná vůbec nestane. A neměl ani zdání, jak silna v něm jest tato naděje — ani jak v pravdě hluboce a přímo romanticky přilnul k Frankovi — až když nyní cítil, jak v hrdle mu buší a jak hlava jeho stává se tupou, když četl v čerstvém ranním vzduchu uličky »U Ježíška« tento stručný malý lístek.

Zněl takto:

»Milý Jacku,

nic naplat, jsem pryč už časně z rána. Ten osel Mackintosh šel a telegrafoval mé rodině hned, jak jsem od něho odešel. Vystopoval jsem jej. A byl by v tom ďas, abych já neupláchnul. Tak nemohu přijít k snídani. Škoda.

Tvůj F. G.

P. S. — Mimochodem řečeno, uděláš dobře, když půjdeš k tomu človíčkovi, a pokusíš se

udržeti ho v klidu. Řekni mu, že to udělá Kembridžské koleji u sv. Trojice ostudu, bude-li s tím tropit hluk. To snad ho zarazí. A ty to zkus, dostat mé sedlo od vrátného. Ten se ho pravděpodobně teď zmocnil.«

Tři minuty na to postava ve sweatru, šedých kalhotách, plátěných střevících, studentské bluse a bez čapky stála, následkem udýchání, velmi nezřetelně mluvíc, u dveří bytu staršího děkana, žádajíc u pohoršené posluhovačky o návštěvu u dotyčného úředníka.

»On je v koupeli, pane,« namítala stará žena.

»Tak musí z ní ven!« sípal Jack.

»To jest, je-li už venku z postele.«

»Tak v ní může zůstat, není-li... Povídám vám...«

Jack nechal domlouvání. Chytil starou ženu za ramena a postavil ji do dveří audienční síně, pak třemi skoky po vnitřních schodech byl nahoře, tam skrze salon, a již klepal na dveře ložnice. Slabý zvuk šplíchání vody přestal.

»Kdo to? Ne aby...«

»Jsem to já, pane děkane — Kirkby. Je mi líto, že vás vyrušuji, ale — —«

»Nechoďte dále,« křičel podrážděný hlas za nového šplíchání vody, jakoby někdo kvapně lezl z koupací vany.

Jack opatrně vzal za kliku a otevřel dveře jen tak na štěrbinu. Výkřik nevole s následujícím ohromným vzrušením a přehazováním prádla byl odpovědí na tento čin.

»Já vejdu, pane děkane,« pravil Jack, zápase mezi rozrušením a smíchem. Dle zvuku bylo zřejmo, že duchovní vlezl opět do postele, mokrý, a jak ho Pán Bůh stvořil. Nebylo dáno žádné odpovědi, a Jack otevřel dveře více, a vešel.

Bylo tomu tak, jak se domníval. Jeho bezděčný hostitel vlezl co možná spěšně zpět do postele, a ložní prádlo v divokém nepořádku shrnuto bylo kolem jeho osoby. Tvář s mokrými vlasy, vyhlížející bez brejlí velmi podivně a dětsky, pohlížela na něho s výrazem člověka, jenž vidí páchanou svatokrádež. Dlouhý flanelový župan ležel na zemi mezi kouřící se vanou a postelí, a spousta vody rozlita byla kolem po podlaze šlépějemi i jinak.

»Smím se tázati, co znamená toto hanebné...«

»Je mi líto, pane děkane,« pravil Jack krátce; »ale Frank Guiseley utekl. Právě jsem našel tento lístek.«

Nenapadlo mu, když lístek podával nahé paži, stydlivě vystrčené ze zmuchlaných peřin, že o témž úředníku koleje děje se v něm zmínka jako »tom oslu« a »tom človíčku«... Celá jeho pozornost, pokud nebyla obrácena k Frankovi, byla věnována překvapujícímu objevu, že děkanové mají těla, a užívají koupele jako jiní lidé. Něco takového se mu ještě nepřihodilo: nepředstavoval si jich nikdy jinak, než ve hladkých černých šatech a bílém prádle. Tento objev zdál se jaksi činiti pana Mackintoshe více lidským.

Děkan četl lístek, drže jej co možná cudně rukou, z níž nebylo viděti více než zápěstí, zcela blízko u nosu, ježto brejle byly nedosažitelny.

Dvakrát neb třikrát na prázdno polkl, a zdálo se, že něco, jak bylo jeho zvykem, ochutnává svými rty.

»To je hrozné!« pravil děkan. »Měl jste snad nějaké tušení — —«

»Že chce odejít v některou dobu dnešního dne, jsem věděl,« pravil Jack, »a slyšel jsem, že vy jste to věděl také.«

»Ale já neměl ani tušení...«

»Vy jste telegrafoval, ne, pane děkane?«

»Ovšem, že jsem telegrafoval. Ano; lordu Talgarthovi. Byla to má povinnost. Ale...«

»Ano; on to vyslídil. To je vše. A teď je pryč. Co teď dělat?«

Pan Mackintosh chvíli uvažoval. Jack učinil netrpělivý posuněk.

»Musím telegrafovat opět,« pravil děkan se vzezřením člověka, který vyčerpal všecky prostředky kultury.

»Ale, pro Krista Pána, pane děkane...«

»Ano. Musím telegrafovat opět. Jakmile budu oblečen. Nebo snad byste chtěl vy...«

»Úřad není otevřen, až v osm. To není k ničemu. Zatím bude na míle daleko.«

»To je to jediné, co se dá dělat,« pravil děkan s náhlou rázností. »Zakazuji vám činiti nějaké jiné kroky, pane Kirkby. Jsem odpovědný...«

»Ale...«

»Nesmíme způsobit skandál... Co ještě byste navrhoval?«

»Ale — padesát věcí. Automobily; policii...«

»Naprosto ne. Nesmíme způsobit skandál, jak on... jak on dobře praví.« (Děkan polkl na prázd-

no opět. Jack si později myslel, že to bylo asi při vzpomínce na jiné věty v dopise.) »Budete-li tak dobrý, pane Kirkby, a opustíte mne na chvíli, obléknu se a vyřídím tu věc.«

Jack se otočil, a vyšel ze světnice.

Byla to žalostná snídaně, ke které usedl půl hodiny na to — ještě ve flanelu a bez koupele. Dle nařízení, které minulého večera dal své domácí, bylo na Frankovo místo prostřeno, a on neměl té odvahy, odstrčit příbory stranou. Byly tu platýzy pro dva, a čtyři vařená vejce, byla zde káva a marmeláda, chléb, rohlíky a ovoce. A toto lahodné vzezření tabule si prostě z něho tropilo smích.

Právě obíral se zmatenými plány, co by bylo možno s ohledem na stíhání Franka podniknouti; všeobecná představa dvaceti automobilů, každý obsazený bystrozrakým šoférem a pozorným policistou, bylo vše, co se zjevilo jeho obrazotvornosti; ale počal zatím si býti vědom, že nelze tak snadno zatknouti mladého muže, který nespáchal žádného zločinu, a dopraviti jej nazpět, dokonce do Kembridže! Ani děkan od sv. Trojice ani otec nemá zcela neomezené moci nad svobodou žákovou a synovou. A vůbec Frank vzal svého otce pouze za slovo.

Tyto úvahy však nezlepšily situace. Cítil zcela určitě, v theorii, že musí býti učiněno něco více, než slabošsky poslat jiný telegram nebo dva; jediná nesnáz byla stanoviti toto něco. Měl matné představy, sám najmouti za dne automobil, a po-

stupně prohledati krajinu kolem Kembridže. Ale ani to neobstálo, když o tom bedlivě uvažoval. Jestliže se mu nepodařilo přemluviti Franka, aby zůstal v Kembridži, bylo nepravděpodobno, že by se mu podařilo přemluviti ho k návratu. Asi osm důležitých silnic vede kolem Kembridže, a on neměl ani nejmenšího zdání, po které z nich se dal. Bylo dokonce možné, že se nedal po žádné z nich, a šel prostě krajinou. To Frankovi bylo zcela podobné.

Dokončil snídani zachmuřeně, a foukal skrze prázdnou dýmku, ztrnule se dívaje s rozcitlivělou myslí po tři nebo čtyři minuty před tím, než si zapálil, na stěnu Sidney-Sussexské koleje. Kembridž zdála se mu teď neobyčejně mrtvým a hloupým místem, co Franka v ní již nebylo. Nebylo tu vskutku nic zvláštního na práci. Stalo se pro něho skoro pravidelným zaměstnáním, že kolem jedenácté hodiny šel na Veliký Dvůr se podívat, co se dá dělat. Někdy Frank měl chuť si zahrát lawn-tenis — někdy se za městem projet na kanoe, — určitě však by společně svačili nebo večeřeli. A i kdyby ne — pak určitě by zde byl Frank.

Pokusil se představiti si, co Frank dělá; měl vidění sluncem ozářené silnice, běžící bažinami, s postavou cestující po ní; hospůdky podle cest, a Franka, pijícího v chládku pivo. Ale zdálo se to překvapujícím nedostatkem společnosti, že postava vždycky byla sama. Proč mu nenavrhl, že s ním půjde on sám? Nevěděl. A přece byli by trávili po několik měsíců zcela příjemný čas; a po několika měsících by toho byl měl Frank jistě dost.

Avšak zase — chtěl by on?... Zdálo se, že Frank to myslí vážně se stálým vydělaváním si svého živobytí. A když Frank řekl, že chce něco učiniti, také obyčejně to učinil. A Jack Kirkby nemohl sám sebe si představiti, že by opustil na neurčito matku a sestry, leda že by Frank se odnaučil být bláznem.

Konečně si zapálil; a potom si vzpomněl na ten úkol, týkající se sedla — co to vlastně asi znamená. Chtěl hned jít, a s vrátným o tom promluvit... Ano, půjde ihned; a přitom se může opět podívat na Frankův byt. Také bylo třeba dojít pro síťové lůžko.

Ale byla to smutná návštěva. Šel tak, jak byl, s rukama hluboko v kapsách, pokoušeje se pískati mezi zuby a zároveň kouřiti; musel však s ohledem na předpis držet venku dýmku v ruce, když v průjezdě sv. Trojice rozmlouval s majestátním panem Hoppetem. Pan Hoppet neví prý ničeho, ale vzezření hluboké a diplomatické podezřelosti, které na něm bylo patrno, usvědčovalo jeho slova ze lži.

»Je dobře,« pravil Jack laskavě. »Já neměl s tím útěkem nic společného. Děkan ví o tom všecko.«

»Já o tom nevím nic, pane,« pravil pan Hoppet s právnickou opatrností.

»Tedy vy jste si nevzal to sedlo?«

»Ne, pane.«

Venkovské dveře u Frankova bytu byly otevřeny, když Jack přišel ke známému schodišti. Srdce jeho poskočilo proti jeho vůli, když nahlédl do-

vnitř, a slyšel kroky vzadu v ložnici. Ale byla to posluhovačka s utěrkou v ruce, která s káravým pohledem teď vyhlédla.

»Je pryč, paní Jellingsová,« pravil Jack.

Paní Jellingsová ohrnula nos. Slyšela vypravovat o dražbě, a pokládala ji za velmi neslušnou věc pro takového mladého pána.

»Ano, pane.«

»Není zde nějaké sedlo?«

»Sedlo, pane? Nikoli, pane. Jaké sedlo zde má býti?«

»Ach, ano,« pravil Jack neurčitě. »Přišel jsem si tak jako tak jen pro to síťové lůžko.«

Místnosti vypadaly vskutku pustě. Dokonce i koberce byly pryč, a nenatřená prkna uprostřed zdála se působiti zvláštní pochmurností. Bylo opravdu nesnadno věřiti, že to byly tytéž místnosti, kde on a Frank prožili tolik příjemných chvil — malé přátelské hry v karty, hostiny a nesmyslná divadelní představení, při kterých Frank s nesmírnou rychlostí, skoro beze všech jiných prostředků než pomocí líčidla, opáleného korku a tří nebo čtyř chomáčků vlasů různých barev hrál roli skoro všech vynikajících veličin z Kembridžské university, na něž bylo možno si vzpomenout. Byly to dlouhé děje ze slabých stránek života váženějších členů senátu, vymyšlené od Franka samého — děje, které vznikaly postupně, jako legendy — ve kterých líčeny byly nejodvážnější činy. Ředitel koleje u sv. Trojice na příklad prožíval v těchto bájích neobyčejná milostná dobrodružství, nebo objevoval severní tpčnu,

nebo měl přednášku s praktickými příklady o umění lítati; probošt královské koleje spikl se s presidentem královniny koleje k zavraždění místokancléře a uchvácení jeho hodnosti. — A tyto kousky sehrány byly s úžasnou opravdovostí, hlavně od Franka samého, s pomocí jednoho nebo dvou nadšených přátel, kteří byli ochotni Franka poslouchati.

A ti všichni teď byli pryč; a to jsou tytéž dveře, kterými místokancléř obyčejně unikl svým vrahům.

Jack povzdechl opět; prošel pokojem, sebral raneček šatů, které ležely na okně, odepjal síť, ve které Frank poslední noc spal (všiml si zbytků tří cigaret, položených na víko k tomu se hodící krabice od piškotů) a vyšel ven jako nějaký »retiarius«.*) Paní Jellingsová ohrnovala nos opět, když se za ním dívala do dvora. Nechápala vůbec těchto mladých pánů, a častěji to také říkal.

VI.

O půl sedmé hodině tohoto jitra — asi v tu dobu, kdy Jack se probudil v Kembridži, — dělník John Harris, velmi ospalý a umouněný — neboť seděl dlouho do noci »U kropenatého psa« — vyšel ze dveří malé chaloupky podle Elyské silnice ve středu Gruntyských slatin. Díval se sem a tam, chtěje vědět, zda je skutečně tak pozdě, jak ho poučily kuchyňské hodiny a pozoroval slunce, které viselo žalostně vysoko na nesmírné klenbě let-

*) Zápasník se sítí z římského cirku.

ního nebe, sedící nad slatinnou půdou jako poklička na míse. A tu, jak se obrátil k jihu, viděl ani ne na dvacet metrů daleko jakéhosi mladého pána, jdoucího k němu, který nesl vak z kobercové látky v jedné ruce, a přes druhou šedou kazajku. Když došel až k němu, zpozoroval pan Harris, že jeho tvář byla středně pohmožděna jako od nějaké rány.

»Dobré jitro,« pravil mladý pán. »To je horko.«

John Harris učinil nějakou poznámku.

»Rád bych nějakou práci,« pravil mladý pán, nevšímaje si té poznámky. »Mám dobrou vůli a jsem obratný. Víte o nějaké? Myslím takovou práci, za kterou bych byl placen. Nebo počátek by snad mohla učinit nějaká snídaně.«

John Harris hleděl na mladého pána mlčky.

KAPITOLA II.

I.

Zámek Merefield, jak každý turista ví, je přístupný v úterý a ve čtvrtek od desíti do pěti hodin, v době, kdy rodina není ve svém sídle, a pouze v úterý od dvou do čtyř hodin, když doma jsou.

Není však nutno, podrobně jej popisovati.

Stojí téměř až na vrcholu pahorku, chráněn lesy před severními větry Yorkshirskými, a jeho věže a věžičky je vidět na deset mil daleko dole z údolí. Jest postaven z architektonického stanoviska ve formě nepravidelného trojúhelníkového dvorce — zcela jedinečně — se starou hlásnou věží

na nižším konci; křídlo s kaplí přímo naproti; zříceniny starého hradu na levé straně, hradní věž a vše ostatní, i nový dům, který jest nyní obýván, na pravo. Jest za doby, kterou si každý může sám libovolně stanoviti (kastelán doplní podrobnosti), od britského náspu, na kterém stojí věž, až ke kuřáckému salonu ve slohu krále Jiřího vystavěn od děda nynějšího hraběte. Hlavní část zámku však, o kterou se budeme zvláště zajímati — dlouhá, veliká, šedá budova, obrácená na jižní straně dolů do údolí a na severu do dvora — pochází až do nejmenších podrobností z doby krále Jakuba, a jest až do těchto podrobností nanejvýš vkusná. Bylo to na konci této doby, že třináctý hrabě, patnáctý baron a čtrnáctý vikomt (jeden muž, ne tři), pokládal za vhodné vystavěti ve způsobu jakéhosi Palladia kuřácký salon z červeného pískovce, dováženého s nesmírným nákladem napříč přes polovici Anglie. Na štěstí však od té doby zakryl břečťan větší část jeho vnějšku.

Bylo to v této komnatě — již se také užívalo za billardovou síň — kde Archie Guiseley (vikomt Merefield) a Dick Guiseley, jeho vlastní bratranec, poprvé slyšeli zprávu o Frankových úmyslech.

Oba byli oblečeni k tabuli, a hráli asi deset minut billard, čekajíce na zazvonění, a hovořili nesouvislým způsobem, vlastním hráčům billardu.

»Otci není zase příliš dobře, a lékař ho nechce pustiti do města. Proto jsme tady.«

Dick měřil nesnadný úhoz (on sám přijel z města vlakem v 6.17) a počal křídovati velmi pečlivě své tágo.

»Není možno vůbec nic dělat,« pokračoval Archie, »a proto tě varuji.«

Dick otevřel ústa, chtěje něco říci, a zase je zavřel, opovržlivě je stahuje, právě, když se opět obrátil ke hře, a tentokrát udělal skutečně znamenitý karambol.

»A je v hrozné náladě k vůli Frankovi,« pokračoval jeho soudruh. »Slyšel jsi všecko o tom?«

Dick přikývl.

»A zapřísahá se, že ho nechce ani vidět, a že prý si může jít k čertu.«

Dick tázavě sklenul své obočí.

»On to ovšem tak nemyslí... Ale dna, víš, a tohle všechno... Ačkoliv myslím, že Frank udělal dobře, že mu nějakou chvíli nepůjde na oči. Ano, abych nezapomněl, farář a Jenny přijdou k obědu.«

»Co tomu všemu říká Jenny?« tázal se Dick něžným hlasem.

»Ach! Jenny se směje.«

Tito dva mladíci — neboť Archie byl pouze pětadvacetiletý a Dick o rok nebo dva starší — byli zcela nápadně jeden druhému podobni v chování i vůbec ve vzezření. Oba, ač jejich obličeje byly zcela různé, nesli týž zvláštní druh strojenosti, která jest právě v této době tak moderní. Oba měli v očích takový výraz, jakoby záclony byly spuštěny — trochu drzý, a přece trochu milý. Oba pohybovali se týmž způsobem, pomalu a rozvážně; oba mluvili klidně, poněkud stlumeným hlasem, a užívali tak málo slov, pokud jen bylo možná. Oba právě nyní měli na sobě krátký soukenný salonní kabát, přesně téhož střihu.

Jinak byli si naprosto nepodobni. Archie byl hladce oholen, střední postavy, veliké brady, a poněkud těžkopádný. Dick nosil malý, zašpičatělý, hnědý vous, a byl uhlazený a čilý. Žádný z nich nečinil na světě nic zvláštního. Archie byl více méně připoután ke svému otci, kromě na podzim — neboť Archie udržoval spojení s Hamburkem, a přicházel na krátké návštěvy, vraceje se stále, aby dohlédl na panství. Dick obýval ve městě jedno poschodí, a žil na šest set ročně, které mu vyměřila matka, a očekávalo se, že se stane jakýmsi právním zástupcem. Znali z velké části jeden druhého vnitř i zevně a hodili se k sobě skoro lépe, než většina bratří; rozhodně lépe, než Archie a Frank. Bylo to vůbec pokládáno u mnohých lidí za škodu, že byli pouze bratranci.

Tu, když si tak volně povídali, dveře se náhle otevřely, a vešla dívka.

Bylo to opravdu děvče nápadné krásy, a krása její byla právě ještě zvýšena zřejmým rozčilením, které dobře ovládala. Byla štíhlá a vskutku sličná, a měla nádhernou postavu, vypadajíc vyšší, než skutečně byla. Její oči, právě nyní zvláště zářící, byly živě modré, veliké, a dobře slušící její tváři; ústa její byla pevná a rozumná, a celkově z ní dýchal jarý vánek svěžesti a zdraví. Byla ve večerním úboru, a měla přes bílá ramě přehozený lehký plášť.

»Je mi líto, že vyrušuji,« pravila. — »Ach, dobrý večer, pane Dicku! — ale něco se stalo. Clarkson vyběhl nám říci, že lord Talgarth — jde o nějaký

telegram, neb něco podobného. Otec mne posílá, abych vám to řekla.«

Archie se na ni chvíli díval; pak odešel, rychle, ale ne ukvapeně. Dívka obrátila se k Dickovi.

»Bojím se, že to je něco k vůli Frankovi,« pravila. »Slyšela jsem, jak Clarkson ho u otce jmenoval. Jest zde více zpráv?«

Dick položil tágo přes stůl.

»Přijel jsem teprve před hodinou,« pravil. — »Archie mi to vypravoval právě teď.«

Jenny přešla ke hlubokému křeslu u krbu, odhodila plášť a usedla.

»Lord Talgarth jest — ano — kdyby byl mým otcem, řekla bych, že se vzteká. Slyšela jsem jeho hlas.« Maličko se usmála.

Dick opřel se o stůl, dívaje se na ni.

»Ubohý Frank!« pravil.

Usmála se opět, volněji.

»Ano... ubohý, milý Frank! On je vždycky z horka nakvašen, že ano?«

»Bojím se, že je to tentokráte vážné, poznamenal Dick. »K čemu potřeboval stát se katolíkem?«

»Ach, Frank přináší pokaždé překvapení.«

»Ano, já vím; ale náhodou běží právě o takovou věc...«

»Víte, neměla jsem ani tušení o tom, že lord Talgarth je tak hluboce náboženským, až když se Frank stal katolíkem.«

»Ano, já vím,« pravil Dick. »Ale právě to je náhodou to jediné, na čem zarytě lpí. Frank to přece musel vědět.«

»A já ani dost málo nepochybuji, že právě to mu bylo dodatečným důvodem k tomu, aby to učinil.«

»Co se však stane teď?«

Pohodila trochu hlavou.

»Ach, to přejde. Uvidíte. Frank pozná svou chybu, a pak budeme už všichni pořád šťastni.«

»Ale zatím?«

»Ach, Frank půjde, a zůstane u svých přátel měsíc nebo dva. Nejspíš půjde ke Kirkbyovým. A já mohu jít a navštívit ho.«

»Pomyslete však, že udělá něco horkokrevného? On je toho zcela schopen.«

»Ach, já mu to rozmluvím. Všecko bude zase v pořádku. Víte, já jsem vskutku zcela rozumná. Všichni moji přátelé mi to říkají.«

Dick neříkal nic.

»Nemyslíte?«

»Co?«

»Že jsem velmi rozumná.«

Dick trochu pokývl hlavou.

»Ach, myslím. Ano, mohu říci... Ale představte si, že můj strýc ho vydědí až na halíř. On je velmi krutým otcem, víte.«

»Toho neučiní. Já mu to rozmluvím také.«

»Ano; ale dejme tomu, že to učiní?«

Vrhla naň rychlý pohled.

»Frank po výstavě s ostatními svatebními dárky si ten halíř dá přidělat k řetízku od hodinek. Co pak vy mi dáte, pane Dicku?«

»Já dám zhotoviti symbolický šperk,« pravil Dick velmi vážně. »Kdy bude svatba?«

»Nejsme ještě rozhodnuti. Lord Talgarth nemůže se rozhodnouti. Myslím, někdy příštího léta.«

»Slečno Jenny . . .«

»Prosím?«

»Řekněte mi, co byste dělala — zcela vážně — kdyby nastala úplná roztržka — míním trvalá — mezi Frankem a mým strýcem?«

»Milý pane Dicku — nemluvte tak nesmyslně. Pravím vám, nenastane žádná roztržka. O to se postarám já sama.«

»Ale, dejme tomu, že nastane?«

Jenny prudce vstala.

»Pravím vám, já jsem velmi rozumná osoba, a nebudu myslet na nesmysly. Co tím chcete říci? Chcete, abych se postavila do divadelní pósy, a mluvila o lásce v chatrči?«

»Ano, to by byla odpověď.«

»Nuže dobře tedy. Již dosti, nechcete? Můžete to brát tak, jak je to řečeno . . . Zařídím se podle toho, jak bude dál.«

Ale když šla ke dveřím, blížily se z venku kroky a hlasy; a v příštím okamžiku se dveře náhle otevřely a lord Talgarth, následován svým synem a farářem, vřítil se do komnaty.

II.

Jest mi velmi líto, že to musím říci, ale třináctý hrabě z Talgarthu byl zrovna jako muž z románu — a ještě k tomu ne právě z dobrého románu. Jeho charakter byl, jak se říká, řezán z lepenky — tuhé lepenky a bohatě kolorované, se zlatou, tu a tam

se ukazující ořízkou. Také, jak již bylo řečeno, podobal se šlechtici na divadle v Adelphi. — Měl hezkou, planoucí tvář, orlí nos a bílé obočí, které se pohybovalo nahoru a dolů, a všechny ostatní vlastnosti; byl statné, vysoké postavy, trpěl dnou, a nosil doma černou hůl s gumovým polštářkem na konci. Nebylo vůbec na něm stínu. Představte si konečně theatrálního přísného otce ze vznešené rodiny a máte živého lorda Talgartha. Na světě žijí skutečně lidé jemu podobní, — o nichž rovněž by se dalo prorokovat s přibližnou jistotou, jak se zachovají v dané situaci.

Jisto je, že lord Talgarth se nyní zachoval tak, jak bylo lze od něho očekávati. Obdržel uctivý telegram pokorného pana Mackintoshe, zaujímající několik archů, který mu podával zprávu, že jeho syn konal dražbu veškerého svého majetku a pojal úmysl dáti se na cesty, při čemž se pan Mackintosh zároveň dotazoval na informace, jak s ním dále jednati. Narážka na vyzývavou neústupnost se strany Frankovy — fakt, že skutečně vzal otce za slovo — uvrhla tohoto otce v ještě prudší záchvat vzteku. Jenny slyšela ho lomoziti a křičeti hněvem, jak šla do dvorany (telegram byl mu totiž v té chvíli právě doručen), a ještě nyní lokajové, posud poněkud bledí, mrkali na sebe venku v předsíni; Clarkson zatím, jeho komorník a kastelán stáli kousek dále při vznešené a ponížené poradě.

Čeho by si byl lord Talgarth doopravdy přál, bylo, že Frank měl mu napsatť dopis k podrobení se ochotný, byť i vzdorovitý, ve kterém by ozna-

moval, že se svého přesvědčení zříci nemůže, a je připraven převzíti roli křesťanského mučenníka. On by si byl pak z toho ztropil smích a po vhodném potrestání byl by více méně pisateli odpustil. Ovšem on nikdy nezamýšlel ani na chvíli, že by jeho hrozby měly být skutečně splněny. Ale situace — u člověka s temperamentem lorda Talgartha — vyžadovala, aby hrozby byly učiněny, a aby Frank dělal, jako by jimi byl zdrcen. Že hoch se zachoval tímto způsobem, přineslo do potyčky opravdovost zuřivosti — přivádělo z rovnováhy a rozvzteklovalo — jako když herec shledá, že jeho nepřítel na jevišti je ozbrojen opravdovým mečem. Zde zbývala jen jedna možnost — které se lord Talgarth uchopil spíše instinktivně než vědomě — totiž, že zvýšená zuřivost s jeho strany může opravdovost zase přivésti nazpět na úroveň melodramu, a zůstaviti jeho jako otce pánem i situace, i svého na dobro z rovnováhy přivádějícího syna. Frank v méně důležitých věcech se takto před tím jednou nebo dvakrát zachoval, a lord Talgarth vyšel z toho pokaždé jako vítěz. Konec konců, on vládl nade všemi vedlejšími okolnostmi.

Když se vymluvil — Frank byl vyděděn až na halíř, vyhnán do kolonií, přiveden nazpět, a konečně vyhladověn na smrt u vrat otcových — lord Talgarth shledal, že sedí v křesle s Jenny, sedící proti němu, a ostatní členové společnosti že odešli k obědu. Nemohl si to zcela uvědomiti, jak vše vlastně bylo provedeno, ani kdo to zařídil tak, že právě byla podávána polévka a nějaká ryba, a že Jenny a on obědvají spolu.

Trochu se však vzpamatoval, a znovu počal pronášeti věty o svém »nevděčném synu« a »mladém darebákovi«, a »ode mne ani halíř«. (Byl ovšem právem rozhněván, to se musí uznati.)

Pak počala mluviti Jenny.

»Myslím, že uznáváte,« pravila klidně, »že nepostupujete správnou cestou. (Je to ode mne velmi nemístné, že ano? — ale vy jste řekl právě nyní, že si přejete slyšet, jak o tom smýšlím.)«

»Ovšem, že ano; ovšem, že ano. Vy jste rozumné děvče, má milá. Říkal jsem to vždycky. Ale co se týče toho mladého . . .«

»Nuže, dovolte mi říci, co myslím. (Ano, postavte polévku zde, slyšte. Je to tak dobře, lorde Talgarthe?)«

»Čekala, až sluha zase odešel a starý muž se chopil lžíce. Na to chopila se také své. »Nuže, já myslím, že to, co jste učinil, učiní Franka ještě neústupnějším, než dříve. Vidíte, já ho znám zcela dobře. Kdybyste se mu byl pouze smál, a pleskl ho po hlavě, jak se říká, hned od začátku, a řekl mu, že to pokládáte za znamenitou věc pro hocha jeho rázu, který se chce starat . . .«

Lord Talgarth ostře na ni pohleděl. Ještě posud dýchal poněkud těžce, a poněkud hřmotil nad polévkou.

»Ale jak to mohu říci, když naopak myslím . . .«

»Ach, teď to ovšem nemůžete říci; je příliš pozdě. Nikoliv; nebylo by to nic platné. Musíte pokračovati — pouze se nemusíte zlobit doopravdy. Proč nezkusit trochu chladné přísnosti?«

Vyhlížela tak rozkošně a čtverácky, že se

stařec počal trochu rozehřívati. Několikrát se na ni zpod svého těžkého obočí podíval.

»Jsem zvědav, co budete dělat,« pravil s jakousi drsností, »až seznáte, že se máte vdát za chuďasa.«

»Já se za chuďasa nevdám,« pravila Jenny. »To by neudělal nikdo.«

»Oho! Vy počítáte ještě s těmi osmisty liber ročně?«

Jenny připustila, aby se objevilo trochu chladu na její tváři. Hrubý žert byl sice velmi dobrý, ale to nesmí jít příliš daleko. (Tajně myslívala si někdy sama u sebe, že tento starý muž má ve svém charakteru známky sprosťáka.)

»To jest výhradně moje záležitost,« pravila, »a Frankova.«

Lord Talgarth se trochu zapálil.

»A osm set liber ročně zase moje,« pravil.

Jenny položila svou lžíci, ježto přišel opět sluha s rybou a jídelním lístkem. Přišel právě vhod. A zatím, co její hostitel uvažoval, co by měl jísti dále, uvažovala ona o svém dalším postupu.

Jenny, jak již bylo řečeno, byla nesmírně rozumným děvčetem. Vyrostla na faře, dole u parkové brány. Od smrti své matky, která zemřela tři leta před tím, vedla dům svého otce, otce v to počítaje, s velikým úspěchem.

V posledním roce nebo dvou počala rozšiřovati svůj vliv dokonce i na samého hrozného lorda panství, a, jak patrno, byla zasnoubena s jeho synem. Její úsudek byl obyčejně velmi pronikavý a velmi zdravý, a oba muži s farářem učinili tedy právě nyní zcela dobře, že starého pána jí dali na

jednu nebo dvě hodiny na starost. Pakli vůbec ho něco mohlo uklidniti, pak byla to tato dívka. Byla zcela neohrožená, velmi povznesená, a zcela schopna vytrvale sledovati svůj cíl. A její otec zpozoroval, že jí to poněkud učinilo radost.

Když sluha zase odešel, pokračovala.

»Dobře, nechme to,« pravila, »den nebo dva. Není žádného spěchu a...«

»Ale já musím odpovědět na tento — tento telegram,« zabručel. »Co mám tomu člověku odpovědět?«

»Oznamte mu, aby se řídil svou rozvahou, a že v něho máte úplnou důvěru...«

»Ale...«

»Ano; vím, že jí ve skutečnosti nemáte. Ale to nic nepokazí, a bude to mít za následek, že se bude cítit důležitým.«

»A což, jestli hoch se dá na cesty?«

»Nechte ho,« pravila Jenny chladně. »To ho nezabije.«

Podíval se na ni opět mlčky.

Jenny sama měla do veselosti daleko, ačkoliv v této situaci se nemohla ubránit opravdové škodolibosti. Viděla tohoto starce se zlobit velmi často, ale nikdy ho neviděla zlobiti se z opravdového důvodu. Nikdo nikdy mu neodporoval. Dokonce i rozhodoval, kam jeho lékař jej má poslat k léčení, a ve kterém měsíci, a na jak dlouho. Proto také nebyla si zcela jista, jak to skončí, poněvadž znala Franka tak dalece, aby nebyla jista, že to, co řekne, také provede. Avšak, uvažovala, hlavní

věcí pro přítomnost jest, pokud možná věci uklidniti. Pak bude moci pronésti úsudek.

»Nemohu si vůbec vysvětliti, jak jste kdy mohla souhlasiti vdát se za takového kluka,« bručel nyní.

»Ach, ano . . .,« pravila Jenny.

III.

Byl lahodný večer, a oni tři muži vyšli si na širokou terasu, která, s vyhlídkou na jezero, se táhla nahoru a dolů podél dlouhé strany zámku. Ježto sluhové byli v jídelně, neměli příležitosti k rozhovoru o situaci tak, jak si přáli, a také nevěděli, zda lord Talgarth a Jenny k nim přijdou. Usedli tedy ke kamennému stolku na konci terasy od kuřáckého salonu nejvzdálenějším, a Archie a Dick si zapálili cigarety.

O faráři není třeba mnoho se šířiti. Hlavní věcí při něm jest, že byl otcem Jenniným. U něho osvědčilo se přísloví, že »Averill následuje po Averillovi«; jeho otec i děd, oba druhorození synové, jak byl i farář, užívali obročí před ním, a vykonávali povinnosti s tím spojené tradičním a naprosto úctyhodným způsobem. Tento byl klidným mužem prostřední velikosti, hladce oholený kromě dvou malých licousů. Nosil bílou vázanku, a bylo viděti malý zlatý špendlík v dlouhém rozstřihu jeho bílé náprsenky. Jeho poměr k tomuto zámku byl velmi dobrý, bez důvěrnějších styků, a obědval zde asi jednou za čtrnáct dní, aniž řekl nebo slyšel něco zvláště zajímavého. Měl tajnou radost z dceřina zasnoubení, a dal svůj souhlas

s klidnou a zdrželivou srdečností. Byl tory*) ne přímo svým přesvědčením, ale prostě — z téhož důvodu, ze kterého byl v anglikánské církvi, — protože nebyl schopen ani ve snu představiti si to nějak jinak. Lord Talgarth byl první osobností v jeho světě, prostě proto, že byl lordem Talgarthem, a že byl skutečným vlastníkem celé farnosti, a ještě dvou třetin sousední. Pohlížel na svou dceru s největším respektem, a ponechal v jejích rukou vše, co bez újmy na vážnosti jen mohl. A, spravedlivě řečeno, Jenny byla velmi blahovolným a při tom i schopným despotou. Zkrátka farář nehraje v tomto drama větší roli, než mlčelivý a ponejvíce mlčící řecký chorus, proti němuž se nedá ničeho namítati. Neschvaloval ovšem Frankovy změny náboženství z hloubi svého srdce — ale neschvaloval jí z týchž důvodů, ze kterých si vážil lorda Talgartha. Zdálo se mu, že katolicismus u budoucího manžela jeho dcery byl by vadou téhož druhu, jako by byla dřevěná noha neb nepříjemný zvyk šňupání — stinná stránka, le ne nepřekonatelná. Bylo by se mu značně ulevilo, kdyby tomu mohlo být odpomoženo.

Tito tři muži seděli po nějaký čas, aniž byli z kuřáckého salonu vyrušeni, zatím co večerní vánek ustával, růžové nebe bledlo, a hvězdy se objevovaly jedna za druhou jako diamanty na jasné modři. Pověděli si ovšem všecky patřičné věci, a Dick zvěděl trochu více, než věděl před tím.

Dick vždycky, když byl v Merefieldu, cítil ve

*) zastánce výsad korunních a církve anglikánské (Pozn. př.)

svém nitru slabé, skoro podvědomé rozhořčení nad osudem. Bylo mu zřejmo, že postavení dědice tohoto panství bylo by něčím, co by se výborně bylo srovnávalo s jeho vkusem a povahou. Byl nesmírně povděčen tomu, že náleží k této rodině — a byla to v pravdě rodina s ohledem na dějiny opravdu neobyčejná: byla zúčastněna od doby normandského vítězství skoro každé dějinné události, a vždy, až na jeden případ, na straně vítězné — ale bylo nesnadno, těšiti se z této zasloužené přednosti při životě, jaký on vedl sám a sám v poschodí domu v Londýně. Bylo-li jeho jméno proneseno před nějakým dobře informovaným cizincem, byl vždy osloven otázkou, zda je jedním z Guiseley z Merefieldu, a zdálo se mu to zvláště nepříjemným, že mohl odpověděti pouze »vlastní bratranec«. Archie byl ovšem dědicem uspokojujícím; o tom nebylo sporu — ten byl zcela z Dickovy školy — ale zdálo se mu to jakousi potupou, že Frank se svými střeštěnými nápady a svými bujnými kousky jest Archiovým jediným bratrem. Při něm bylo málo oné klidné vážnosti, kterou pravý Guiseley měl míti.

Bylo kolem půl desáté, když zvuk otevření dveří a hlasy z odlehlejšího konce terasy jim oznámily, že porada v kuřáckém salonu jest u konce, a vstali, když Jenny, velmi vzpřímená a v šeru bledá, se svým hostitelem po boku, k nim přicházela. Dick zpozoroval, že doutník, který strýc držel v ruce, byl vykouřen až na konec, a tuto okolnost pokládal za dobré znamení. Stařec

a dívka šli zavěšeni, a on se na druhé straně opíral, trochu belhaje, o svou černou hůl.

Položil svou hůl přes stůl a bruče usedl.

»Tak, hoši, už jsme to ujednali,« pravil. »Jenny napíše telegram.«

»Nikdo nepotřebuje mít dalších starostí,« prohlásila Jenny klidně. »Lord Talgarth je posud nanejvýš rozhněván, a to vším právem, a Frankovi bude dovoleno jít na toulku, touží-li tak po tom.«

Farář čekal na potvrzení toho s uctivým mlčením.

»Jenny jest velmi rozumné děvče,« poznamenal lord Talgarth. »A to, co praví, je zcela správné.«

»Chceš říci . . .,« počal Archie.

Stařec se na něho zamračil.

»Vše, co jsem řekl, platí,« pravil. »Jak si Frank ustlal, tak si lehne. Já ho varoval. A Jenny to poznává také.«

Archie se na ni podíval, kdežto Dick hleděl na ni pevně, přímo jí v obličej. Ale nebylo na ní naprosto žádné známky nějakého neklidu. Vypadala sice bledá v nížícím se šeru, ale její oči byly veselé a jisté, a hlas její zcela přirozený.

»Tak jsme to ujednali,« pravila. »A jsem-li s tím spokojena já, myslím, že může být každý. A já sama napíši Frankovi hezky dlouhý dopis. Pojď, otče, musíme jít. Lordovi Talgarthovi není dobře, a nesmíme ho zdržovat.«

IV.

Když dohráli na biliáru poslední partii a popili whisky, Archie chopil se svíčky, ale Dick stál posud, drže svou svíci v ruce.

»Což ty nepůjdeš?« pravil Archie.

Dick chvíli mlčel.

»Myslím, že vykouřím na terase ještě jednu cigaretu,« pravil. »Je božská noc, a rád bych dostal z úst tu vlakovou příchuť.«

»Tak dobře. Zavřeš laskavě, až půjdeš domů? Já jdu.«

Byla to vskutku božská noc. Za ním, jak seděl u stolu, u něhož pili kávu, zámek svítil se matně v letním šeru, přerušovaném tu jednou nebo dvěma čarami žlutého světla, pronikajícího uzavřenými okenicemi, tam velikým arkýřovým oknem dvorany, jež bylo osvětlené celé a zářilo tabulemi. (Nesmí zapomenout, myslel si, shasnout tam světla, až půjde spat.)

A nad ním byla veliká, tichá, sladce vonící temnota, pokrytá střechou širého, hvězdami osvětleného nebe. A dole v údolí mohl postřehnouti třpyt velikého jezera, a skupiny piniové a cypřišové, jako černé skvrny se od něho odrážející.

Bylo to tedy zde, za těchto okolností, že Dick vyznal sám sobě, po prvé upřímně a otevřeně, že je zamilován do Jenny Launtonové.

Setkával se s ní tu a tam po leta, a myslel na ni jako na hezké děvče a milou společnici. Bruslil s ní, projížděl se s ní na koni, tančil s ní, a poznal

teprve s pocitem mírného leknutí v době jejího zasnoubení s Frankem před šesti měsíci, že dosáhla věku, aby se stala něčí ženou.

To byl počátek vývoje, který vyvrcholil tohoto večera, jak dokonale seznal. Dalším článkem tohoto vývoje byla neurčitá zvědavost, zda Archie se do ní nezamiloval také; na to však si odpověděl v ten smysl, že Archie si příliš zakládá na svém významu, aby si dovolil oženiti se s dcerou farářovou se jměním pouze několika set ročně. — (A v tom, myslím, měl úplně pravdu.) Na to počal mysleti na ni on sám hodně mnoho — dramaticky spíše, než realisticky — žádostiv poznati, jaký by to byl asi pocit, býti s ní zasnouben. Může-li se s ní oženiti mladší syn, zajisté mohl by i bratranec — byť i z Guiseleyů. A tak to pomaloučku pokračovalo. Tančil s ní zde o Vánocích — právě po jejím zasnoubení — a zdržel se o týden déle, než měl v úmyslu. Přijel opět na Velikonoce, a opět na Svatodušní svátky, ačkoli vždycky tvrdíval svým přátelům, že v létě je v Merefieldu nudno. A nyní byl zde opět, a byla to hotová věc.

Nejprve, jak tak zde seděl, snažil se rozebrati své postavení vůči Frankovi.

Franka celkem nikdy neschvaloval; nelíbily se mu naprosto takové podivínské věci, které Frank činil, neboť Frankova pověst v Merefieldu byla zrovna taková, jaká byla v Kembridži. Činil směšné a nedůstojné věci. Jako malý hoch svedl ve vesnici alespoň tři pravidelné bitvy, a to se neslušelo, aby někdo z Guiseleyů něco takového dě-

lal. Rád chodíval s hajným na pytláky, a Dick, zcela správně, tázal se sám sebe, k čemu hajní zde jsou, než aby takové věci činili za Vás? Došlo také, sotva před osmnácti měsíci, k šeredné výtržnosti. Bylo to něco s koněm, který byl ztýrán, a Frank si zahrál na rytíře velmi nesmyslné a směšné postavy, rozpálil se a rozzlobil, a konečně vlastníma rukama zmlátil pacholka, nebo koho, a bylo pak velmi nepříjemné povídání o policejní strážnici a žalobě pro násilí. Konečně se zamiloval do Jenny Launtonové, nabídl jí svou ruku, a zasnoubil se s ní. To bylo nepatřičnou věcí pro mladšího syna v tom stáří, ať se to vezme jak vezme, a Dick nyní pociťoval, že fakt, že Jenny je Jenny, činí provinění ještě stokrát horším. A konečně stal se katolíkem — druh enthusiasmu, který se Dickovi zdál přímo vulgárním.

Zkrátka Frank není uspokojující osobou, a konečně mu neuškodí, bude-li činiti opravdové pokání...

Hodiny, odbíjející na jízdárně půlnoc, probudily Dicka z hlubokého snění, a přivedly jej k poznání, že nedošel vůbec k žádnému závěru, leda, že Frank je hlupák, Jenny že jest — nu — Jenny, a že on, Dick, je trpitelem.

Nechci zde popisovati, i kdybych mohl, všechny ty úvahy, které od čtvrti na dvanáct prošly Dickovou hlavou, a to prostě proto, že pravdivé vylíčení jich by učinilo nesprávný dojem. Dick nebyl padouchem, a také neměl sám o sobě mínění mylnějšího, než má většina z nás. Uvažoval

o mnohých věcech, o kterých, přesně řečeno, uvažovati neměl. Byl by rád věděl, zda Frank zemře. Byl by rád věděl, jestliže nezemře, zda lord Talgarth skutečně dostojí svému slovu; a stane-li se tak, jaký účinek to bude míti na Jenny. Konečně byl by rád věděl, a to s velkým duševním úsilím, co Jenny tím vlastně myslela, když uváděla ve všeobecnou známost, že pošle telegram ve jménu lorda Talgartha, a dopis sama za svou osobu. (Tázal se na to před chvílí v kuřáckém salonu Archie, a ten rovněž prohlásil, v tom že se poddá. Byl pouze zcela jist, že Jenny chce jít svou cestou a dosáhnouti pro Franka odpuštění.)

Také během těchto tří čtvrtí hodiny uvažoval, snad již po sté od té doby, co dospěl k užívání rozumu, proč vlastně mezi člověkem a vlastnickým právem stojí tři jiné životy. Lord Talgarth byl stár a sklíčen dnou; Archie nebyl ženat, a nejevil k ženitbě náklonnosti; a Frank, nu, Frank byl odjakživa dobrodruhem, a stále do něčeho zapleten.

Nuže, konec konců, jsem ty podrobnosti přece jen vypsal. Ale ať nikdo nemyslí, že pán se zašpičatělým hnědým vousem a zamyšlenýma očima, který pět minut po půlnoci vešel po dvou schodech do kuřáckého salonu, zamkl dveře, jak byl o to požádán, vzal svíčku, a šel spat, že snad šel spat se špatným svědomím, anebo že snad byl nějakým darebákem, ať v tom či onom směru.

KAPITOLA III.

I.

První místo Frankova putování, které jsem sám mohl navštíviti a poznati tak dobře, že jsem s to o jeho dobrodružství učiniti si obraz více méně zcela úplný, leží deset mil severozápadně od Doncasteru, v malém údolí, kde, což je dosti zvláštní, žil krátký čas jiný poutník, jménem Richard, téměř před šesti sty léty.

Z toho, co Frank zažil až do svého příchodu sem, v době senoseče, vynikají velmi živě, ale úryvkovitě nesčetné malé příhody, ale tyto netvoří v mé mysli souvislého celku. Domnívám se, že v jakési míře chápu proces, kterým si uvykl na život pravidelné, těžké, fysické námahy, přípravou k němuž byla řada většinou zcela bezesných nocí a dní s břemenem tíživého spánku. Z počátku byla mu noc příliš nezvyklou, aby mohl klidně spáti — ve stodolách, v kupách sena, v malých, tísnivých místnostech, nebo na seníku — a často za svých dlouhých pochodů, nebo v čas jídla, když již uměl pracovati, byl by za horkého slunečního žáru padl do hlubin takového spánku, který jest jako moře samo — třpytné to propasti, táhnoucí se v hlubokou, naprostou temnotu, ozářenou vědomím trávy pod tváří a cvrlikáním ptactva.

To, jak malé každodenní události se řadily v souvislý celek, a pozměňovaly ne jeho samého, ale jeho způsob života a jeho zkušenost a poznatky, nemohu vůbec dle pravdy vylíčit. První z nich stala se deset mil od Kembridže jeho prvního jitra

na cestách, a skončila pohmožděnou tváří, které si všíml pan Harris. Týkalo se to jakési surovosti, páchané na psovi, proti které Frank zakročil... (Byl nesmírně soucitný ke zvířatům.) Pak bylo to učení se, jak dostat práci, a ještě důležitější, jak práci konat. Nováček, jak Frank později vystihl, začne vší silou, a brzy se vyčerpá; dělník z povolání začne ale s tou rozvahou, se kterou skončí. Nesmí se horem pádem ke svému rýči nebo motyce, neb ať to je cokoli; člověk se musí cvičit v nudné sebekázni... obhlédnout si práci, která se má konat, pomalu se otáčet, naplít si na ruce, a po chvíli začít, maje na paměti, že musí se jevit táž čilost, má-li druhého dne práce počít znova, až do chvíle, kdy se jí nechá.

Dále byla tu nutnost, navyknouti si na naprosto jiné pokrmy, které se jedí zcela jiným způsobem a za zcela jiných okolností. Dále musel se naučit prát prádlo — vidím Franka u jakési řeky, obnaženého po pás, jak čeká, až mu košile uschne, a kouří zatím špatně stočenou cigaretu, ale čilého jako četník. Nade všecko musel si však osvojiti onen nesmírný rozsah učebné látky — či spíše vycvičení svého pudu — pokud se týče lidských povah: poznat člověka, který dává práci; takového člověka, který myslí jak mluví, a takového, který nikoli; ženu, která hrozí policií, když se žádá o mléko nebo kousek chleba — Frank se velmi rychle naučil žebrat — a takovou, která dá dvě pence, a řekne, ať jde dál a takovou, která po chvíli zdlouhavého vyptávání klidně odmítne podat sklenici vody. Dále musí se poznat ovzduší malých měst

— nesnesitelná únavnost chodníků a vytrvalá houževatost strážníků, kteří nechtí dovolit ani si sednout. Shledal také za svého putování ten všeobecný zjev, že policisté jsou obyčejně dobrosrdeční, ale nemají naprosto smyslu pro humor; poznal to z různých pokusů dělati, jakoby strážník byl jenom v jakémsi maškarním úboru, a neměl žádné skutečné moci. Poznal také, že všechny zločiny blednou před »vzepřením se policii u vykonávání její povinnosti«; dále musel se také naučiti způsobu, jakým navázati styky s jinými tuláky — nutné nemluvnosti, neklásti otázky, které jsou zbytečny, kterým žertům je třeba se smát a při kterých je třeba se zlobit.

Všeho toho vylíčiti nedovedu; nedovedl toho popsati ani Frank sám. Chlapec, který po prvé přijde domů na svátky, nedovede vysvětliti své matce, ba ani ne sobě samému, co to je, co naprosto změnilo jeho hledisko a jeho vztahy ke známým předmětům.

Tak to bylo s Frankem.

Mohl nakresliti nesčetně obrázků ze svých zkušeností a dojmů — na příklad zvláštní pocit, vyvolaný tím, že viděl železnou branou šťastné lidi na trávníku při čaji — bílé porculánové nádobí, stříbrné příbory, úbory, flanelové dressy, tennisovou síť, — když šel kolem, s provázkem, uvázaným kolem kolen, aby s něho nepadaly kalhoty, a s bolavou patou; pocit, když kolem něho jel hoch s dívkou na koních; množství nepopsatelných upomínek probouzelo se v něm, když šel jednou půl

dne kolem dubového kůlového plotu velikého parku s vraty u portýrského domku tu a tam, s vrkáním holubů a zámkem daleko uprostřed mezi trávníky, cedry a květinovými záhony, které tu a tam bylo viděti. Avšak čeho nemohl popsati, ani pochopiti, byla ta vnitřní alchimie, jíž tento nový vztah k věcem změnil jeho vlastní duši a propůjčil mu hledisko naprosto nové, které ho mátlo. Jest však dosti podivno (jak se mi zdá), že nikdy vážně neuvažoval o možnosti, opustiti tento způsob života a kapitulovati před svým otcem. Množství věcí, jak myslím, — mně samému nepochopitelných — přispívalo k jeho předsevzetí; jeho cikánská krev, mimořádná záliba v romantice, kouzlo věci prostě proto, že to bylo smělé a nezvyklé, a konečně opravdu výminečně silná vůle, kterou, co se mne týče, bych nazval tvrdošíjností.

Mlčení — pokud se týče jeho starého světa — bylo naprosté a nepřerušené. Věděl zcela dobře, že nyní asi čekají na něho v Jackově domě nové dopisy a telegramy, počítaje v to alespoň jeden, a snad celý tucet od Jenny. Ale co se týče Jenny, věděl, že mu rozumí a co se týče ostatních, o ty se vůbec poctivě nestaral. Poslal jí jednou nebo dvakrát pohlednici — z Ely, Peterboroughu, Sleafordu a Newarku — měst to, ve kterých se zdržel přes neděli (viděl jsem ve Sleafordu světničku, ve které dopřál si noclehu po dvě noci) — a to mu stačilo. Pro budoucnost nečinil si žádných plánů. Čekal, že něco přinese obrat, a rozhodl se sám u sebe, s touže svou vůlí, o níž jsem se dříve zmínil, že neurychlí konečného rozhodnutí, až dokud

později, někdy na začátku podzimu, nedojde do Barhamu.

Jest poněkud nesnadno vylíčiti jeho víru a mravouku za těchto týdnů. Co se týče mravouky, alespoň v jednom zvláštním ohledu sestavil si zásadu, že, je-li hladov, nesmí se dotknouti zvěře, ale králíci a ptáci jsou přípustni, dají-li se chytit do ok v křoví podél silnic. Stal se v takových věcech obratným, a Jack mi popsal dle Frankových sdělení několik způsobů, které mi byly zcela neznámy. Frank cestoval několik dní s hajným bez místa, a naučil se těmto věcem od něho, právě tak, jako jeden nebo dva způsoby kuchaření pod širým nebem. Co se týče jeho náboženství, myslím, že udělám lépe, když o tom nyní nebudu příliš mluvit; velmi zvláštní věci měly na něho vliv; mohu pouze říci, že Frank sám, když mohl býti pohnut k vypravování, více než jedenkrát popisoval to zvláštní, vskutku nevylíčitelné silné pohnutí, se kterým viděl tu a tam, ve městě nebo na venkově, kněze v bohoslužebném rouchu jíti k oltáři, — neboť, když mohl, šel na mši...

To tedy je všecko, co mohu pověděti o malých různých zkušenostech, které prožil až do okamžiku, kdy jednoho večera při západu slunce po ukončení práce šel z jednoho pole u Hampol, kde celý den sušil seno, a kde po prvé se setkal s majorem a Gertie Trustcottovou.

II.

Stály, majíce světlo zapadajícího slunce jako gloriolu za sebou — ty dvě nekalé postavy, jakých

je v létě vidět nesčetné tisíce na anglických silnicích. Major sám byl vychrtlý muž s rezavým, prošedivělým knírem, zapadlých, malých, krví podlitých očí, s bradou a úplně čtyřhrannými čelistmi asi dva dny před tím holenými. Na hlavě měl starou placatou čepici, kalhoty uvázané provázkem jako Frank, a takový dlouhý, žlutavý kabát se čtyřhrannými šosy a širokými postranními kapsami, jaké nosívali před dvacíti lety lesní hajní. Jedna z jeho bot byla ošklivě roztrhána, a zdálo se, že se nejvíce spoléhá celou svou váhou na druhou nohu. Zvláštní pozornosti nebudil, ale Frank poznal následkem své nedávno nabyté zkušenosti, že se liší od jiných tuláků. Podíval se na děvče, a viděl, že není rovněž obvyklého rázu, ač méně zvláštní, než její soudruh. Také si všiml, ne bez zvláštního hnutí u srdce, že má jistou význačnou podobu s Jenny. Nebyla tak velká, ale měla pod plstěným bílým letním čepcem vlas téže barvy a tytéž modré oči: avšak její podlouhlá tvář byla chorobného vzezření a poněkud ubohá. Oba byli do tmava opáleni sluncem.

Frank znal teď šetrné chování na cestách, a neučinil více, když šel kolem nich, než, že trhl skoro nepozorovatelně hlavou. Hodlal vrátiti se do statku, a vzíti si svoje chátrající vlastnictví, ježto bylo po práci, a jít před spaním několik mil dále k severu.

Když přešel, věděl, že onen muž se obrátil, a díval se za ním, ale on nedal na sobě ničeho znát. Po společnosti zvláště netoužil. Také instinktivně

cítil, vlastně ve skutečnosti určitě věděl, že tito dva nejsou mužem a ženou, ani otcem a dcerou. Jakého rázu jsou, bylo zřejmé.

»Já řku, pane!«

Frank obrátil se po venkovsku, jak jen dovedl.

»Já řku, pane, — nemohl byste mně a této paní poradit nějaký nocleh?«

Frank snažil se užíti jakéhosi nízkého a bezvýrazného hlasu, jako čeledín neb pacholek bez místa. Věděl, že se náležitému přízvuku nenaučí nikdy.

»Přijde na to, jaký nocleh byste si přál, pane.«

»Co se hodí vám, hodí se i nám,« pravil major bodře, opomíjeje oslovení »pane«.

»Já jdu dál, pane,« pravil Frank. »Já jsem se svou prací zde hotov.«

Major obrátil se k dívce, a Frank pochytil slova: »Co tomu říkáš, Gertie?« Pak bylo slyšeti mumlání rozhovoru; na to obrátil se muž opět k němu.

»Pak-li ničeho proti tomu nemáte, pane, půjdeme s vámi. Moje paní zde to ještě jednu nebo dvě míle vydrží, povídá, a my máme rádi nějakou společnost.«

Frank váhal. On sám po společnosti netoužil ani dost málo. Pohlédl opět na dívku.

»Tak dobře, pane,« pravil. »Počkáte-li zde, jsem zpět v pěti minutách. Musím si dojít pro své věci.«

Ukázal na nízké selské stavení v údolí, právě na konci vesnice.

»Počkáme na vás, pane,« pravil major velkopansky, hladě svůj knír.

Když Frank se za několik minut na malé návrší

vrátil, byl již rozhodnut, co říci a učiniti. Byl to první případ, že se setkal s tulákem z lepších společenských kruhů, a bylo samozřejmo, že za těchto okolností nemohl předstírati, že on sám je něčím jiným. Ale byl pevně odhodlán, neříci svého jména. Žádný z předmětů, které mu náležely, neměl na sobě více, než začáteční písmena jeho jména, a proto se rozhodl, že bude užívati jména, které si dal již více než jedenkrát. Pravděpodobně daleko společně nepůjdou; ale jest přece jistější, zabezpečiti se.

Šel přímo k párku, který seděl jeden vedle druhého, s nohami v silničním příkopě.

»Universitán a žák veřejné školy,« pravil major, ani se nepohnuv.

»Eton a Kembridž,« pravil Frank.

Major vyskočil.

»Harrow*) a armáda!« pravil. »Podej mi ruku!«

Frank tak učinil.

»Jméno?« pravil major.

Frank se ušklíbl.

»Nemám s sebo visitky,« pravil. »Ale dejme tomu: Frank Gregory.«

»Rozumím,« pravil major. A »major« stačí u mne. Má to tu přednost, že je to pravda. A tato paní? — Budeme ji nazývat zkrátka mou ženou.«

Frank se uklonil. Měl pocit, že hraje divadlo v nějakém směšném snu. Ale jeho smysl pro humor ho zachránil. Dívka odpověděla malou neohrabanou poklonou a sklopila oči. Skutečně, byla velmi podobná Jenny, a velmi nepodobná.

*) slavná škola anglická.

»A jméno?« tázal se Frank. »Bude dobře, když nějaké budeme mít. — pro případ nesnází.«

Major přemýšlel.

»Co říkáte Trustcott?« tázal se. »Zastane to?«

»Docela,« pravil Frank. »Major a paní Trustcottovi... Tak co, půjdeme?«

Frank neměl žádného zvláštního plánu, co se týče noclehů nebo dokonce cesty, leda že směr byl více méně severní. Mířil, všeobecně řečeno, na Selby a York, a zdálo se, že toto se hodí majorovi lépe, než cokoli jiného. Myslím, že dobří klusáci mají jakýsi ustálený zvyk; tak v této roční době — více, než v jiný čas — většina jich byla na venkově, co nejdále od svého zimního stanoviště. Major a paní Trustcottovi, jak brzy seznal, byli od jihu, ale nechtěli se obrátiti k domovu, až leda po třech měsících. Co se týče jeho, on neměl vůbec žádného cíle, leda všeobecný úmysl, někdy na podzim dojíti do Barhamu, než Jack se zase vrátí do Kembridže do čtvrtého ročníku.

»Krajina není zde tuze vábivá,« poznamenal teď major; »Hampole tvoří výjimku.«

Frank se ohlédl na údolí, které opouštěli. Mělo opravdu neobyčejně samotářské a venkovské vzezření; byl to úrodný kousek půdy, velmi stísněný a ohraničený, a dráha, která tudy vedla, byla jedinou známkou tohoto století. Ale jasný vzduch byl poněkud zamžený kouřem; a již s místa, až k němuž došli, viděti bylo vysoké komíny, které se přímily na obzoru.

»Vy jste zde někdy již byli?« pravil.

»Tak jest; je tomu teď asi rok, ne, Gertie? Pokud vím, žil zde kdysi nějaký poustevník.«

»Poustevník by tu skoro mohl žíti ještě dnes,« pravil Frank.

»Máte pravdu, pane,« pravil major.

Frank, když kráčel dále, počal býti zvědav, proč tento muž je na cestách. Divné dost, ale jeho údaji, že byl v armádě, věřil. Jeho vzezření zdálo se pravým. Kapitán zemské obrany byl by se více chvástal; naprostý podvodník byl by uváděl více podrobností. Frank počal píditi po dalších zprávách.

»Jsi už dlouho na cestách?« pravil.

Major nejevil známek, že ho slyší.

»Jsi už dlouho na cestách?« doléhal Frank.

Druhý se na něho pokradmu a trochu drze podíval.

»Mladší má přednost, prosím.«

Frank se usmál.

»Ach, ovšem,« pravil. »Tedy já opustil Kembridž teprve na konci června.«

»Aha! Nějaká ostuda?«

»Počítám, že mi budeš věřit, řeknu-li nikoliv?«

»Ale budu.«

»Tak tedy nikoliv.«

»Pak bych však chtěl vědět — —«

»Ach, ano! Byl jsem vykopnut od svého otce — nerad bych uváděl podrobnosti. Prodal jsem své věci a šel do světa. To je všechno.«

»A zamýšlíš při tom setrvat?«

»Zajisté — alespoň rok nebo dva.«

»To je správné. Tak tedy — major — jak jsem to řekl? Trustcott? Tak tedy, myslím, že bychom

mohli dodat »husaři od jedenáctého«; bylo by to dost případné. Konečná katastrofa byla, jak se domnívám, karty. Ne, že bych byl fixloval, rozumíš? Nedovolím nikomu, aby něco takového o mně řekl. Ale bylo to to, co o mně říkali. Čestný člověk, rozumíš, nemůže zůstat u pluku, když se takové věci o něm mluví. Tak jsme udělali kotrmelec s kopečka dolů; a já jsem v tom již po čtyři leta. A víte, pane, bude to čím dál, tím horší.«

Frank přikývl.

Přirozeně nevěřil této kusé povídačce, jako nutně pravdivé, a byl naprosto jist, že, jestliže se vůbec do toho přimíchaly karty, že samozřejmě major fixloval. Tak tedy přijal tu historku a zase ji odložil, aby se tak řeklo. Chápal, že je třeba nějak formálně se dorozuměti, na základě čehož by se spřátelili. Na to počal se zajímati o dívku. Major doplnil další formalitu.

»A tady paní Trustcottová? Ta se ke mně připojila, řekněme, trochu více než před půldruhým rokem. Seznámili jsme se však spolu již před tím. Bylo to tenkrát, když jsem se uvolil sloužit jako pacholek jednomu — eh — jakémusi židovskému šmokovi ve městě. Rodiče paní Trustcottové bydlí v Londýně.«

Dívka, která trpělivě se vlekla krok nebo dva za nimi, právě pohlédla na Franka, a sklopila zase oči. Byl by velice rád věděl, jaké stanovisko ona k tomu všemu vlastně zaujímá. Ale ona neučinila žádné poznámky.

»A teď známe jeden druhého,« skončil major

tónem bodrého závěru. »Tak kam nás zavedete — eh — pane Gregory?«

III.

Tuto noc měli štěstí.

Část Yorkského hrabství, kde cestovali, skládá se hlavně z nesčetného počtu malých chaloupek, seskupených většinou kolem uhelných dolů. Člověk má dojem — zvláště jede-li automobilem — že zde není nic jiného, než samé vesnice. Ale tomu tak není. Jsou tam silniční tratě v jistých hodinách zcela osamělé, a na jedné z nich zpozorovali ani ne dvacet metrů od silnice malý domek, tvořící patrně kdysi část z řady chatrčí, obývaných uhlokopy, z nichž ostatní byly zbořeny.

Domek tento byl skoro již zřícenina, a byl zcela neobydlen. Napříč přes venkovské dveře byly přibity prkenné opory, snad k tomu účelu, aby je zavíraly, a sloužící k tomu, aby je držely na svém místě. Major a Gertie hlídali na silnici, zatím co Frank otevřel chatrnou branku a šel dále k zadnímu vchodu.

Vypáčil zadní dveře a tu v temnotě uvnitř mohli rozpoznati malou kuchyň beze všeho zařízení — bez stolu, bez nábytku, a dokonce i bez plotny. Tu major ve tmě do něčeho kopl, tiše zaklel a hlásil, že našel kotel. Soudili, že to vše výborně poslouží.

Tuláci nečiní velikých nároků, a tito byli zcela spokojeni, když si mohli udělati malý oheň, přitlumený rašelinou, aby nekouřil; svařili trochu vody, udělali si čaj, a jedli, co měli. Také to nebylo

přepychové. Major vytáhl zbytek sýra a dva rozmačkané banány, a Frank krabičku sardinek, do pola snědenou a okoralý bochníček chleba. Tu major prohlásil, že připraví lahůdku; a vskutku se sýrem, namazaným na chléb a sardinkami na vrchu připravil lahůdku znamenitou. Gertie mlčky přecházela, a Frank v přestávkách poněkud úsečného rozhovoru s majorem shledal, že jeho oči ji sledují, jak vyňala své věci, zmizela po schodech, a zase se objevila. Rozhodně byla velmi podobná Jenny, dokonce i v podivných malých podrobnostech — v linii svého obočí, úhlu své brady a tak dále — snad více v těchto podrobnostech, než v něčem jiném. Počal být na ni poněkud zvědav — představiti si její minulost, předvídati její budoucnost. Vše zdálo se poněkud sprostým. Konečně beze slova zmizela. Slyšel nahoře její kroky a pak ticho.

Na to musel ještě chvíli věnovat pozornost majorovi.

»Je na čase ti to připomenout,« pravil tento gentleman.

»Co?«

»Jen tak, když nic jiného, tedy tvoje šaty.«

»Což nejsou dost ošumělé?«

Major při světle jediného svíčkového nedopalku, přilepeného ve svém vlastním vosku na krbové římse, si jej prohlížel s polo zavřenými víčky.

»Ošumělé jsou dost, ale jsou nesprávného druhu. Předně je to střih — ačkoliv ten to nespraví. Ale předně jsou to šedé flanelové kalhoty, a za druhé kabát není dost veliký.«

»Já jsem to dostal,« pravil Frank s úsměvem.

»To ti až příliš dobře padnou.«

»Vyměním je, až se mi naskytne příležitost,« poznamenal Frank.

»Bude dobře,« souhlasil major.

Tak nebo onak, pocit špíny, který nyní tak hluboce počal Franka urážeti, dolehl na něho tuto noc po prvé. Při svém posavadním, úplně osamělém životě, dovedl si to zařídit tak, že se tomu tak dalece vyhnul. Bylo to tak dalece možno, udržovat jakýsi slušný způsob života, a představiti si celé dobrodružství jako prodloužený a velmi realistický piknik.*) Ale ve společnosti jiného člověka to bylo nemožno. Bylo snesitelné, práti si své vlastní ponožky, ale bylo nesnesitelné, viděti ponožky jiného člověka viseti na oprýskané krbové římse na stopu od vlastní hlavy, a vidět dva špinavé kotníky, ne však své vlastní, čouhati z rozbitých bot.

Major, když trochu fňukal nad svým soužením, počal mu teď říkati »Franči« a »můj hochu« a jaksi to účinkovalo od muže s majorovou nespornou zkušeností. Frank, když mu tak řekl po prvé, přemohl se jen tak tak, že ho rázně neodbyl, ale zlobiti se neprospělo ani dost málo. Bylo nutno vše snášeti. A stalo se mu to snesitelnějším, když si navykl pohlížeti na majora jako na předmět svého studia; bylo to dokonce zajímavé, poslouchati ho, jak zoufá si sám nad sebou, ale s jakýmsi okáza-

*) výlet do přírody spojený s hostinou účastníků. P. př.

lým zdáním sebeúcty, a jak vypravuje o prvním svém setkání s Gertie, spící nahoře.

Tento člověk byl v pravdě úplně tím, čemu Frank ve svých šťastných dnech říkal »šmok«. Měl mnoho bezvýznamných malých návyků — zvyk, přejeti si rukou přes knír nebo způsob, dodávat svým očím výrazu skryté nestydatosti; na některé věci nemohl zapomenouti — mezi nimi na Harrowskou školu, na universitu (které říkal »versita«), na pluk, k němuž náležel, a na jistý druh dobrodružství, souvisících se ženami a šampaňským. A pod celou tou slupkou, o které se major domníval, že jest vzděláním, jevila se žalostně slabá, mstivá a poněkud špinavá povaha. Stávalo se stále víc a více jistým, že ona příhoda s fixlováním, — či spíše obvinění, jak on to stále nazýval, — byla pouze poslední maličkostí, která přivodila jeho pád, a že celá věc byla spíše důsledkem jakési zločinné povahy. Zdálo se, že i nyní si myslí, že jeho cestování se ženou, která nebyla jeho manželkou, jest jakýmsi zbytkem zašlé slávy, asi tak, jako když někdo si podrží při zkáze svého domu několik stříbrných lžic.

»Doporučuji ti, aby sis s nějakou udělal známost,« poznamenal major. »Lze jich dostat, až nazbyt, vezmeš-li to za pravý konec.«

»Děkuji,« pravil Frank, »pro to tady nejsem.«

IV.

Také ráno bylo poněkud trapné.

Frank ztrávil noc snesitelně. Major odebral se

nahoru asi o desáté hodině, vzav si ponožky s sebou, pravděpodobně, aby v nich spal, a Frank po dvě nebo tři minuty slyšel, jak schody pod ním vržou. Na to následovalo dvojí bouchnutí, jak odhodil boty; nějaké prkno náhle silně zaskřípalo; na to krátký rozhovor — major patrně Gertu vzbudil, aby jí něco řekl — a pak ticho.

Frank nespal ani půl hodiny; přemýšlel s jakousi sklíčeností o hrozném stavu, do něhož upadl, o majorovi a o Gertě, které mu zatím bylo líto. Nedomníval se sice, že tento muž ji skutečně týrá; patrně prozatím učinil tak již dostatečně — bylať zajisté velmi klidná a poddaná — nebo snad no skutečně obdivovala, a pokládala za velkolepé, cestovati s bývalým důstojníkem. Avšak rozhodně byla poněkud hodna politování...

Když se příštího jitra probudil, tížila ho sklíčenost posud; a neulevilo se mu ani, když Gertie, na kterou ze svého kouta otevřel oči, se objevila v úžasně špinavé spodničce, s nahými rameny, s vlasy v tlustém neupraveném drdolu, a snažila se znovu rozfoukati oheň.

Frank vyskočil — byl v kalhotách a košili.

»Počkej, já to udělám,« pravil.

»Udělám to sama,« pravila Gertie lhostejně.

Major sešel dolů o deset minut později, na svůj noční odpočinek ve značně horším stavu. Včera měl vousy jednodenní, dnes dvoudenní, a byla to jakási stříbrná rostlinka v tom strništi, která působila, že vypadalo jako mokré. Také jeho oči byly červené a zapadlé, a počal skoro hned mluvit o pití.

Frank několik minut tomu odolával, pak porozuměl a vzdal se.

»Něco za tebe zaplatím,« pravil, »opatříš-li mi dva balíčky Cinderellas.«

»Co je mi to platné?« pravil major. »Putyky nejsou ještě otevřené. Je teprve pět pryč.«

»Musíš tedy čekat,« pravil Frank krátce.

Major nyní začal křičet na Gertu. Ptal se jí, co ji čert bere, že nemůže hledět, aby oheň lépe hořel. Odstrčil ji, a dal se do toho sám. Ona neřekla ani slova. Frankova domluva nebyla však nic platna, a vlastně nebylo příčiny, proč by se do toho pletl.

Také jídlo tohoto jitra zdálo se odpornym a jejich ruce škubal ykousky, a cínovou misku teplé- člověk samotný, a mezi opravdovostí, při níž jsou zúčastněni dva. Dřívějšího večera měl z toho skoro jakési potěšení, rozbalovat zabalené jídlo k večeři, a pojídat je samoten, ať vařené či nevařené; ale bylo to úžasně nepříjemné, dívat se na sardinky, ležící v zamaštěném novinovém papíře, které teď byly společným majetkem, na kus chleba, z něhož jejich ruce škubaly kousky, a cínovou misku teplého kakaa, z níž museli píti všichni. Kakaem přispěli major a paní Trustcottová, a bylo by nevděkem to odmítnout. Také major byl tohoto jitra ve špatné náladě a nedůtklivý, a více než jednou se na Gertu obořil.

Dokonce i počasí, když brzy po česté hodině společně se dali na cestu, se ukazovalo nepříznivým. V noci pršelo, ale nevypršelo se. Nad hlavou visely posud mraky, smíšené s kouřem z komínů; zdálo se, že křoviny přes svou zeleň jsou

nejasné a černé. Chodník že škvárů, po němž kráčeli, byl skličující, a ještě více rozmoklá silnice. Minuli několik mužů, jdoucích do uhelných dolů, kteří na ně dělali poznámky, aniž bylo pomyšlení, oplatiti jim stejnou mincí.

Franka velmi znepokojovalo, když zpozoroval, jaký rozdíl u něho způsobily nové okolnosti, ve kterých žil, a přece nemyslel vážně na to, aby je změnil. Nějak se mu zdálo, v té zvláštní formě, v jaké takové pocity obyčejně se dostavují, že celá věc byla předurčena, a že společnost, ve které se nalézal, byla tak nevyhnutelně jeho — alespoň pro přítomnost — jako pro dítě rodina, ve které se narodilo. A také v pocitu, že není již úplně sám, spočívalo jakési ulehčení. Také, jak Frank později vyprávěl, zdržoval ho jakýsi podivný, přitažlivý cit ke Gertě a soustrast s ní.

U nejbližší hospody, která byla otevřena, se major zastavil.

»Přinesu ti ty Cinderellas, chceš-li,« pravil.

Frank na to sice nemyslel, ale neváhal skoro ani chvíli.

»Dobře,« pravil, »tady máš čtyři pence.«

Major zmizel dveřmi, kterými vyšel jakýsi horník, a proud sladkého, nezdravého zápachu — z piva, kořalky a tabáku — vyřinul se do svěžího vzduchu. Uvnitř bylo viděti podlahu posypanou pilinami a plivátka.

Frank podíval se na Gertu, která se zastavila

jako trpělivý osel, a moudře položila svůj ranec na zem vedle rance majorova.

»Chtěla bys také jednu?« pravil.

»To není pro mne...« A nic více.

V několika minutách byl major zase venku.

»Nechali mi jen jeden balíček,« pravil a s jakousi úzkostlivou přesností a velkomyslností podával Frankovi nazpět jednu penny. Vypadal jako člověk, který si zakládá na poctivém životě. Nad ním lehce vanulo ovzduší alkoholu, a jeho oči byly jako trochu méně zapadlé.

Nato podal Frankovi cigarety.

»Snad si nebudu muset o jednu říkat,« pravil bodře.

Frank mu jednu dal dříve, než si zapálil sám.

»Máš dobrý druh,« pravil major, »a přál bych si, abych ti mohl dát jeden ze svých starých doutníků, kterými jsem častoval své přátele.«

»Ach, ano, až tvá loď připluje domů,« poznamenal Frank, odhazuje zápalku.

Major pokývl hlavou s tvářností padlé veličiny.

»Tak,« pravil, »vorwärts! To znamená kupředu, má milá,« vysvětlil Gertě.

Gertie neřekla ničeho. Vzali své rance a šli dál.

V.

Ani ne týden nato učinila Gertie něco, co mělo míti tak veliký účinek na Franka — svěřila se mu.

Ten týden se skládal z takových věcí, které bylo lze očekávati — z malých bezvýznamných příhod; tu a tam práce — při čemž major a Frank pracovali spolu — jeden den kopání, druhý den

svážení poněkud zašlého, zapařeného sena, uhrabování zahradních stezek kolem vily, náležející v soukromí žijícímu obchodníku, který je po celou tu dobu velkopansky s doutníkem v ústech pozoroval oknem ze zrcadlového skla, a na konec jim dal devět pencí na rozdělenou. Spali na různých místech — jednou, za deštivé noci, ve skutečném lidském příbytku, po druhé v kupě sena. Frank s Gertou sotva promluvil, a omezil se na to, že poslouchal majora, který se již počal opakovati; věděl však dobře, že ho děvče pozoruje.

Krise se dostavila za okolností, které bylo lze očekávati — za jakéhosi trochu sentimentálního nedělního večera ve vesnici, jejíž jméno jsem zapomněl (byl to snad Esdrick), mezi Selby a Yorkem. Frank udělal si ráno malou soukromou vycházku, a zařídil si to tak, aby byl na mši; pooběd vali dobře studenou slaninu a fazole, a odpoledne šli několik mil dále; do vesnice přišli krátce po šesté hodině. Major měl puchýř, který alespoň čtyřikrát ukazoval, a odepřel jíti dále; když pak přišli na kraj vesnice, nabídl se, že půjde a podívá se po nějakém přístřeší, počkají-li oba na něho u schůdků přes plot, které vedly přes pole ke starému kostelu.

Scéna byla poněkud podobna zhudebnění posledního jednání v melodramatu jakéhosti divadla na Surreyské straně Temže — scéna, ve které uražená hrdinka se svým dítětem omdlévajíc klesá, zatím co lid ve staré vesnici jde mezi stromy za červnového večera do kostela — a vedoucí k effektům s měsíčním světlem a konečnému smí-

ření. Nebylo tu sice varhan, které by hrály »jako z not«, ale zvony byly znamenitou náhradou, a byly to také ony, které právě dojaly Gertino srdce.

Když major belhaje se zmizel, oba přelezli schůdky, a sedli si se svými ranci pod živý plot, ale nyní shledali, že si zvolili jakousi frekventovanou cestu. Blížily se hlasy, stávaly se hlasitějšími a umlkaly, když mluvící lezli přes plot. První párek byl hoch a dívka, kteří, když přelezli, opět se vzali kolem pasu, a šli dál přes pole ke hřbitovu, aniž byli oba tuláky zpozorovali; jejich hlavy byly velmi blízko u sebe.

Nato přešly jiné dvojice, staré i mladé, a dvakrát trojice — první, dva mladíci v černém úboru, harcující po boku velmi usedlého děvčete v bílých šatech; druhá, dvě dívky, které se spolu strkaly a se chechtaly, jdouce tři kroky za mladíkem s kloboukem na straně, který měl radost, když k němu nepřímo mluvily, a dělal, jakoby neslyšel. Na to přišlo několik dětí; pak rodina — tatík v cylindru, kráčející přísně zvlášť, a máti, statná a brunátného obličeje uprostřed svého stádečka. Konečně přišla velmi stará Darby a Joan, kteří s mnoha yorkshirskými vzdechy pomohli jeden druhému přes schůdky, a šli dále se sklopenými hlavami, laskavě jeden na druhého hubujíce. Bylo to právě, když tento poslední párek došel k místu, kde stezka vedla do žita, že hlahol čtyř zvonů se rozjásal a Gertie se shroutila.

Frank si jí příliš nevšímal. Byl sám zachmuřen; novota celé věci minula; major se stával nesnesi-

telným, a u Frankova náboženství počalo ubývati vzrušení. Dnešní ranní mše nebyla z dojmového stanoviska korunována úspěchem; měl v maličkém kostele s americkými varhanami nepohodlné místo na lavici z měkkého dřeva; velmi mladý kněz byl nudný a nesympatický... Frank dělal, co mohl, ale byl unaven a nudil se; v malém kostele bylo velmi horko, a nebylo zábavou, dát na sebe podezřívavě hledět zavalitému kupci, když potom vyšel ven na horké slunce.

Právě pozoroval postavy objevující se za schůdky a znova tvořící skupiny a mizící pomalu mezi žitem, nad nímž kolébaly se jejich hlavy a ramena a jaksi se horšil. Tito lidé nalezli svůj životní cíl, on svůj teprve hledal. Pozoroval také podivně neskutečné vzezření polí ozářených sluncem, dlouhé stíny, zlaté zamžené světlo a kostelní věž — ale bez vědomého vnímání. Ke Gertě nepronesl ani slova, ani ona k němu, a byl naprosto překvapen, když při prvním slabém zahlaholení zvonů, zvoucích na večerní služby Boží, náhle se vrhla na zem tváří do trávy, a vypukla v usedavý pláč.

»Milé děvče,« pravil Frank, »co ti je?«

Pak se odmlčel.

Na štěstí návštěvníci kostela přestali choditi, a oba byli zcela sami. On seděl zpříma, naprosto nevěda, co říci. Snad myslel, že jí je špatně... má běžet pro majora nebo pro lékaře?... Na to, když po několika minutách usedavého pláče začala několik nesouvislých slov, pochopil.

»Ach! já jsem darebné děvče... darebné děv-

če... Je to všecko tak krásné... ty kostelní zvony... Ach, maminko!«

Pochopil, co urychlilo tuto krisi a zdolalo její zdrželivé mlčení. Byl to vskutku zcela týž dojem, který udržuje galerii bez dechu a v slzách v posledním jednání Surreyského melodramatu — kombinace nedělního klidu, západu slunce, kostelních zvonů, sdružené dojmy a lidské vzájemné vztahy — a Gertina omezená dušička odpovídala na to jako zvon na zatáhnutí provazem. Byly to takové věci, které platily u ní za svatost, mír a čistotu, a ty pronikly celým jejich nitrem. A pochopil také, že byla to jeho přítomnost, která umožnila, že šla do sebe. Ovzduší majorovo drželo ji tak dalece v šachu. Frank cítil sám, že má hrdlo sevřené, když se bezmocně díval nejprve na sváteční tiché pole, a pak na třesoucí se ramena a ubohou, špatně oděnou, svíjející se postavu Gertinu... Nevěděl, co má dělat... doufal, že major ještě teď nepřijde. Pak cítil, že něco musí říci.

»Neplač,« pravil. »Major — —«

Na okamžik se vztýčila v náhlém zděšení, svou hezkou, chorobnou, od slunce opálenou tvář mající znetvořenu slzami, ale v tomto okamžiku ztrnulou strachem.

»Ne, ne,« pravil Frank, »on ještě nejde; ale...«

Na to vrhla se opět na zem, vzlykajíc a hovoříc.

»Ach!... Ach!... Já jsem špatné děvče... Má matka... A nikdy jsem si nepomyslela, že to se mnou dojde tak daleko!«

»A proč toho nenecháš?« pravil Frank prakticky

»Já nemohu!... Já nemohu! Já... já ho mám ráda!«

Tohle nešlo mladíkovi na rozum jako pochopitelná možnost a seděl mlčky. Kostelní zvony hlaholily; slunce kleslo poněkud níže; Gertie plakala čím dále tišeji; a Frankův duch pracoval jako mlýn, uvažuje o tom, co se z toho vyvine. Konečně se uklidnila, ležela tiše, a když zvony dozněly kromě jednoho, vstala. Přetřela své oči hrstkou mokré trávy, přejela je jednou nebo dvakrát rukávem a počala mluviti.

»Já... já jsem hloupá, Franči,« pravila, »ale nemohu si pomoci. Je mi teď lépe. Neříkej to Jiřímu.«

»To se rozumí samo sebou!« pravil Frank nevrle.

»Ty jsi pánem také,« pravila Gertie. (Při tom slově »také« sebou Frank v nitru škubl.) »Vidím, že jsi k dámám zdvořilý. A nevím, jak bych ti to řekla. Ale je to tak, a nestalo se žádné neštěstí.«

»Proč ho neopustíš?« pravil Frank směle.

Malé citové zachvění přelétlo jí obličejem.

»On je pánem,« pravila... »Ne, já ho nemohu opustit. Však ono to časem přejde, že ano?« (Její tvář se zachvěla opět.) »Byly to zvony, a lidé, a všecko.«

»Kde máš svůj domov?«

Pohodila hlavou v neurčitém směru.

»Tam dolů k Londýnu,« pravila. »Ale s tím je konec. Ustlala jsem si, a — —«

»Řekni mi upřímně: týrá tě?«

»O týrání nemůže být řeči. Jednou mne uhodil, ale od té doby již nikdy.«

»Řekni mi, kdyby to učinil opět.«

Krátký, schytralý, obdivující pohled objevil se v jejích očích.

»Uvidíme,« pravila.

Frank si byl vědom značného pocitu zklamání. Bylo to skoro dojemné, když její zdrželivost se po prvé zlomila, ale byla to velmi ubohá, nepatrná duše, zdálo se mu, která se na konec objevila. (Nepozoroval však, že právě toto činilo to všechno ještě dojemnějším.) Nevěděl naprosto, co má činiti dále. Byl dostatečně křesťanem, aby celou tou věcí nebyl pohoršen; ale byl také dostatečně aristokratem, aby ve své jemnosti této chvíle se nedomníval, že lidem tohoto druhu snad na takové věci mnoho záleží. Snad bylo to pro lidi, podobající se majorovi a Gertě, nejvyšším ideálem, který si mohou představit. Ale její další poznámka přispěla k tomu, že svou shovívavost odložil.

»Ty jsi katolíkem,« pravila. »Lidé praví, že vy katolíci nemáte rádi takových věcí — myslím mě a majora.«

Jakýsi hrozný, úskočný význam této poznámky jej bodl. Vybuchl; a jeho raněná pýcha propůjčila slovům jeho drsnosti.

»Milé děvče,« pravil, »katolíkům se to prostě hnusí. A vůbec, osobně, mám za to, že jest to hovadství.«

»Ale — já . . .«

»Mám za to, že jest to hovadství,« pravil Frank poučným tónem. »Hodné děvče, jako ty, dobře vychované, mající hodné rodiče, útulný domov, ná-

boženský cítící — a místo toho« — dokončil s výbuchem ironické vzpomínky — »lajdáš s takovým« — odmlčel se — »mužem, který není tvým manželem. Proč se za něj neprovdáš?«

»Nemohu,« naříkala Gertie, sklíčena opět výčitkou svědomí; »jeho žena je na živu.«

Frank vyskočil. Něco takového se mu ještě nenaskytlo. A přece, jak samozřejmé u majora.

»Tak — tedy ho opusť!«

»Nemohu,« křičela ubohá Gertie. »Nemohu... nemohu!«

KAPITOLA IV.

I.

Frank se probudil prudkým trhnutím těla, a otevřel oči. Bylo však ještě tma, a nemohl nic viděti. Otočil se tedy na druhou stranu a snažil se usnout.

Všichni tři přišli do tohoto městečka minulého večera po dvou neb třídenní řádné práci. Měli dohromady dosti peněz; nalezli zcela snesitelný byt; měli svůj program, tak, jak se věci měly, pro příští den neb podobně; a — podle obvyklého řádu, dle něhož si zvykl vše posuzovati — nebylo žádné příčiny k hrůze, která nyní na něho dolehla. Mohu pouze souditi, že původ toho ležel v jeho osobnosti, ne mimo ni.

Nepokoj počal vědomím, že jest skutečně unaven, že však přece nemůže spát; a k tomu ještě vědomí, že má před sebou dvacetimílový pochod,

Řekl si, že spánek je čistě věcí vůle — vůle, úmyslně rozptýliti pozornost. Upravil poněkud znova svou polohu; přesunul nohy, přizpůsobil se více tvaru lůžka, strčil jednu ruku pod polštář, a poručil sám sobě pustit všecko mimo sebe.

Pak počal, jakoby na dané znamení, pořadem průvod myšlenek.

Když byl vypočítal všechny menší fysické příčiny svého rozčilení — bolavost svých nohou, hrbolatost svého lůžka, dusnost místnosti, ve které tři spali, zvuk majorova vleklého chrápání — shledal, že uvažuje o rozumnosti celého svého počínání. To byla věc, o které vědomě ještě vůbec neuvažoval ode dne, kterého opustil Kembridž. Prudkost jeho prvního vznětu a nesmírná síla jeho úmyslu — podporovaná novotou věci — udržovaly ho až posud na pochodu. Ovšem tento okamžik dříve či později přijíti musel; ale zdá se to poněkud krutým, že musel mu čeliti za této zvláštní, hrozné bystrosti duševní, která doléhá na bezesného jednu nebo dvě hodiny před svítáním.

Neboť, když se na to všecko teď díval, viděl to tak, jak by to viděl člověk nezúčastněný, a ne již s hlediska své vlastní osobnosti. Viděl mladíka výtečných schopností a vyhlídek, který obětuje vše to pro myšlenku, která se rozpadne na kusy v tom okamžiku, kdy se jí někdo dotkne. Dotkl se jí teď kritickým prstem, a ona se tak na kusy rozpadla; nebylo patrně po tom zhola nic. Bylo to pouze hnutí hloupé pýchy, umíněnosti, jakéhosi romantismu, jehož výsledkem je nula. Jest tu Merefield, který na něho čeká, neboť věděl určitě, že vše se

dá urovnat; je zde všechno to pohodlí a přepych a přednost, v čemž je zrozen, a dle čehož dobře dovedl vystupovat; je tu Jenny; je tu jeho pes, jeho kůň... je tu zkrátka všecko, proč Merefield je na světě. Viděl to nyní všecko zřejmě a jasně v temnotě; a on vše to zaměnil — ano — za tuto místnost, a za majorovu společnost a úmornou dřinu... A pro nic, za nic.

Tak se na to díval hezky dlouhou dobu; se zavřenýma očima, s temnotou kolem sebe, s každou podrobností viditelnou a dotěrnou, viděnou jako v chladném světle ranním, dříve než barvy se zase uplatní a vše zase urovnají v rozumný celek....

»Musím již opravdu hledět, abych usnul,« pravil Frank sám k sobě, a zamhouřil pevně oči.

Nyní nastal ovšem jakýsi obrat v myšlení, a tu vzal útočiště ke svému náboženství. Hmátl pod polštář pro svůj růženec, představil si (dle návodu, daného v knížkách) tajemství Zvěstování Panny Marie, a počal »Otče náš...« Když byl asi v polovici, počal opět mysleti na Kembridž, na Merefield, na Jacka Kirkby a na dražbu ve svém bytě, na svou poslední stolní společnost a kresbu na jídelních lístkách, a na to, jakým je pošetilcem; když pak si opět vzpomněl na růženec, shledal, že drží v ruce pouze poslední tři zrnka pátého desátku. Odříkal tedy čtyři a půl desátku, aniž se bylo v nejmenším podobalo, že tomu věnoval pozornost. Zoufale pak růženec dokončil, a hodil jej divoce opět pod polštář; obrátil se ještě jednou, přendal opět nohy, přál si, aby major se naučil spát jako slušný člověk, a počal mysleť na náboženství,

Vůbec, počal sám k sobě mluviti, jaký je důkaz — opravdu vědecký důkaz — že vše je skutečně pravdou? Jest zde zajisté mnoho, co je skutečně přesvědčivým — jest zde ten podivný kruh tvrzení a víry v to, je tu celý charakter náboženství, složený (jako nějaká osoba) z nesčetných složek, příliš malých, aby mohly býti definovány; jsou tu rozhodná svědectví, poskytnutá historií a filosofií a vše ostatní. Avšak proti tomu všemu — stačí nějaký lidský důkaz na světě vůbec, aby stanovil dogmata, která jsou základem všeho? Dá se pochopiti, že nějaký takový důkaz mohl býti podán?

Šel dále a uvažoval o řadě starých dilemmat, která, jak myslím, namanou se tu a tam každému myslícímu člověku —: svobodná vůle a přesvědčení; láska a trest; předchozí vědomost a hřích; a jiná podobná. A v této chladné, všeho vzrušení postrádající náladě, kdy celé nitro člověka se chvěje před nestvůrnými a protivnými silami, se mu zdálo, že jeho vlastní náboženství, tak jako každé jiné, jest proti nim bezmocné.

Šel však ještě dále; počal uvažovati o nesčetných jistých malých pobožnostech, kterým se posledně naučil — spočívajících v opakování jistých úkonů — jako je na příklad růženec; a počal sám sebe se tázati, jak jest možno věřiti, že mohou míti vliv na věčný život.

Tyto otázky však nebyly obklopeny ovzduším poznání pravdy a vzájemné souvislosti, a ztratily romantiku novoty; ležely před ním, takřka každá o sobě a bez přesvědčivosti. Nechci říci, že během této hodiny snad ztratil vědomě víru; snažil se

poctivě, aby na tyto otázky odpověděl; spolehl se znovu na autoritu, a snažil se znovu ve víře se upevniti uvažuje, že lidské mozky mnohem bystřejší než jeho nenalezly v těchto dilemmatech žádných rozhodných překážek víry; postavil se pod záštitu církve, a snažil se tvrditi slepě, že věří tomu, čemu věří ona. Ale v jistém smyslu slova byl bezmocným: čepel jeho protivníka byla rychlejší, než jeho vlastní; jeho vůle téměř spala; jeho srdce bylo zcela ztrnulé a jeho rozum až k určitému stupni vyjasněný a neobyčejně čilý...

Půl hodiny nato byl v žalostném stavu; počal právě pochybovati o Jennině věrnosti. Obrátil se k myšlence na ni jako k poslednímu útočišti, aby se uklidnil a ubezpečil, a nyní, za mrazivého úsvitu, dokonce i ona zdála se mu něčím neskutečným.

Počal si představovati, že Jenny nebude žít na věky; jisto je, že jednou zemře; nebo by zemřít mohla; a skončil otázkou, zda lidská láska má vůbec jakou cenu, a za druhé, zda jemu láska Jennina opravdu náleží. Poznával nyní s naprostou jistotou, že v něm není vůbec naprosto nic, co by někým snad mohlo býti milováno; celá věc spočívá na omylu, ne tak s jeho strany, jako s Jenniny. Pokládala ho za něco, čím on není. Pravděpodobně již lituje, že se s ním zasnoubila; rozhodně také zasnoubení nedostojí. A mohla by vůbec dbáti někoho, kdo byl takovým nepopsatelným bláznem a vzdal se Merfieldu a své budoucnosti i své minulosti i svých schopností, a začal nesmyslné a dětinské dobrodružství? Tak znovu točil se v kruhu, a jeho zoufalá ubohost byla úplná.

Když tak chod myšlenek zapadl zpět tam, odkud vyšel, vztýčil se s náhlým pohybem na svém lůžku, objal kolena, a ztrnule se díval po světnici.

Okno osvětlovalo nyní slabě šedý obdélník, za nímž dýchal major, a jisté předměty byly matně a mdle viditelny. Rozeznával židli s rozlámaným opěradlem, na níž naházeny ležely jeho šaty — až na flanelovou košili, kterou měl na sobě; zpozoroval bílý svit Gertiny blusy, která byla pověšena k provětrání.

Z pola očekával, že stav věcí ukáže se v naděj-nějším světle, vztýčí-li se v posteli. Ale nestalo se tak. Vzezření světnice, tak jak byla, na něho působilo ještě silnějším dojmem konkretnosti a hmotnosti — drsné věci, jejíž jméno Skutečnost. A zdálo se mu, že za tím zde není žádné skutečnosti. Byla to jen kostra všehomíra — dusná světnice, drsný flanelový oblek, chrápání ve tmě, a tři těla, tupá únavou... Kdysi byla tu jiná skutečnost: kdysi byl tu Merefield a Kembridž a Eton; Jenny byla kdysi živoucí osobou, která ho milovala, kdysi bylo zde něco, co se zove Náboženství. Ale toho již nebylo. Dospěl konečně skutečnosti.

Frank dlouze, teskně povzdechl; lehl si; prožil právě svou nejhorší krisi — a v pěti minutách usnul.

II.

To všecko ovšem k poledni přešlo. a vše samo sebou vrátilo se zase do starých kolejí. Ale účinek zůstal jako jakási vnitřní rána. Byl si vědom toho,

že jednu chvíli mu bylo možno pochybovati o ceně všeho; věděl nyní dobře, že jest jistá nálada, v níž nic na světě nestojí za námahu.

Byla to ve skutečnosti jeho první zkušenost tohoto druhu, a nechápal toho. Avšak vykonalo to své dílo. A já vidím na něm od tohoto dne jakousi stupňovanou neústupnost, která se jevila dokonce i zřejměji v jeho povaze. Taková nálada, ve které — byť pouze na jednu nebo dvě hodiny — všechny jiné věci, než fysické, béřou na sebe tvářnost zdánlivosti, musí míti jeden nebo druhý účinek: buď prapor se skloní, a tyto věci se pokládají za poněkud pochybné; anebo vůle se do nich zakousne a rozhodne se žíti dle nich, ať jsou pochybné, nebo ne. — A poslednější, mám za to, jest nejvyšší formou víry.

K poledni provázek kolem Frankova rance se náhle přetrhl a všechny jednotlivé předměty se rozsypaly po silnici. Potlačil prudký pocit zlosti, a obrátil se, aby je sebral. Major a Gertie instinktivně došli ke brance u živého plotu, položili své rance na zem a opřeli se o ni.

Frank sebral své věci — košili, pár lehčích střevíců, břitvu a kartáč, krabici naloženého masa, růženec, kulaté, prasklé zrcádko a olověnou píšťalku — a na lavičce je pečlivě znova zabalil. Vyzkoušel motouz, uvázal, přitáhl, a on se přetrhl zase. Krabice naloženého masa — jako nějaký malý, rozumný živočich — utíkala po silnici a spadla do malého příkopu.

Major vypukl v hlasitý smích a Gertie se usmívala.

Frank neřekl vůbec nic. Lehl si na cestu, ponořil ruku do stoky a vytáhl naložené maso; zůstala na něm lpěti jakási ošklivě vypadající vlhká hmota, kterou otřel rukávem, a pak litoval, že tak učinil. Zabalil své věci znovu; opět utáhl provázek, a on praskl zase.

»Bože, člověče, nezacházej s tím tak hrubě!«

Frank vzhlédl s jakousi trpělivou zuřivostí. Měl chuť do každého jednotlivého předmětu, který ležel před ním, kopnout a rozmetat co možná surově po chodníku na všecky strany.

»Nemáš ještě kousek provázku?« pravil.

»Ne; strč ty věci do kapsy a pojď!«

Frank neodpověděl. Šel ke plotu a vybral si dlouhý, tenký lískový proutek, zbavil jej listí, a zkoušel to ještě jednou, svázat svůj uzlík. Ale příliš proutek ohnul, a právě když byl dostatečně utažen, praskl, a současně vyklouzla břitva stranou a spadla do malé kalužiny, která byla na stezce.

Major frkal ve veselé netrpělivosti.

»Ale — —«

»Buď tak laskav, a nech mne,« pravil Frank ledově. »Buď to půjde takhle, nebo to vůbec nepůjde.«

Vytáhl břitvu z kaluže, otevřel ji, a osušil čepel o rukáv. Za této procedury Gertie se náhle pohnula, a on zvedl oči. Když je zase sklopil, zpozoroval, že trochu řízl do látky své kazajky.

Nějakou chvíli zůstal státi zcela nepohnutě. Pak si sedl na lavičku, a zkoušel provázek ještě jednou.

Major počal dělati lehce urážlivé poznámky.

»Můžeš jít k čertu,« pravil Frank zcela klidně,

»anebo kamkoli chceš. Ale já si svážu svůj ranec podle svého způsobu a ne podle tvého.«

Toto není snad pouze vymyšleno. Stalo se to skutečně, neboť vylíčil to na dosvědčení Frank sám právě tak, jako jsem to vypravoval, a zdá se mi to býti dobrým obrázkem jeho duševního stavu. Nedá se to naprosto hájiti, ovšem — a zvláště ne jeho politování hodná slova, kterými skončil rozmluvu; ale poskytuje to vítaný slabý názor, mám za to, na tehdejší průměrný ráz Frankova smýšlení. Věci měly jíti jistou cestou: on neviděl postačitelného důvodu k tomu, aby změnil tento chod, a na konec, ovšem, provázek držel. Bylo mu to asi velikým zadostiučiněním.

III.

Zdá se, že Frankovi asi bylo právě nyní souzeno, aby podal různé ukázky svých nálad, neboť o den neb dva dny později probudil se způsobem naprosto jiným.

Přišli do jakéhosi koutu širé krajiny, kterou nemohu blíže určiti, a z toho neb onoho důvodu rozhodli se ztráviti noc pod širým nebem. Asi sto metrů od silnice bylo mlází, a v něm vystavených několik malých přístřeší, patrně pro střelce holubů. Major a Gertie obsadili jedno a Frank druhé, když byli v temnu pod buky povečeřeli.

Frank spal hluboce a dobře, jednou však se na polo probudiv, v tu podivnou noční chvíli, kdy země ve svém spánku se obrátí a oddychne si, kdy

každá kráva vstane a zase si lehne. Byl si vědom pronikavého kokrhání kohouta, jasného jako troubení na trubku, které bylo slyšeti z nějakého neviditelného selského dvora; na to se obrátil, a usnul opět.

Když se probudil, bylo denní světlo. Ležel na znaku, pozoruje síťoví větví nad hlavou, bukové listí za ním, a nebe, viditelné jenom v zákmitech — cítě se nesmírně čilým a nesmírně spokojeným. Když se pohnul, cítil ovšem, že je poněkud ztuhlý, ale byla to jakási vnitřní spokojenost, která byla příčinou, že toho nedbal.

Za minutu nebo dvě vstal, hmátl pro své střevíce a oblékl si je. Pak odvinul si šál, který měl uvázaný kolem krku, a vylezl z budky.

Byla to ta podivná chvíle před úsvitem, kdy světlo nabylo tak dalece síly, aby shaslo hvězdy, a přivedlo všecky barvy zemské k jakémusi matnému, promyšlenému odstínu. Vše kolem něho bylo naprosto bez hnutí, když šel pod stromy a přišel do veliké obory, které mlází sloužilo za jakousi ohradu. Rosa ležela vydatně a hustě na travnatých stráních, ale nebylo přece takového světla, aby přivedlo ji k jiskření; a všude, jako tečky v zeleni, sedělo před ním na sta králíků, nejbližší ani ne dvacet metrů od něho.

Ticho a slavnostní ráz celku zdál se mu něčím neobyčejným. Nepohnul se ani lísteček, každý visel jako vyřezaný z ocele; nebylo tu ptáčka, který by cvrlikal, ani kohouta, jenž by kokrhal; králíci dívali se na něj bez bázně v této hodině příměří.

Zdálo se mu to jakýmsi ohromným jevištěm, na které neočekávaně přišel. Představení předešlého dne bylo dohráno, noční přeměna kulis byla dokončena, a herci nového věčného drama ještě nevystoupili. Po hodině budou všichni pohotově: hlasy opět se budou ozývati, lidé půjdou po polních stezkách, ptáci budou čilí a čiperní; vítr se probudí a neustálý šepot listí bude odpovídat na jeho rozprávění. Ale nyní jeviště bylo prázdné — umetené, čisté a tiché.

Byl to tento slavnostní ráz, který na něho činil největší dojem — slavnostní ráz a jakési očekávání. Avšak nebylo již jenom pouhé očekávání. Bylo jakési tušení základní všeobecné pravdy, zda pohyb a hlas není snad naposledy ničím jiným, než přerušením; zda nezměnitelná rovnováha přírody jest něčím samo v sobě dokonalým; zda tyto stromy nastavují své listy, aby poslouchaly něco, co mohou právě slyšeti, zda tito nehybní tvorové lesní patří na něco, co mohu právě viděti; zda jest zde jakési veliké tajemství právě přítomné a v mrtvém tichu a neviditelnosti vyložené na odiv pouze těm, kteří mají smysly potřebné k tomu, aby je vnímali.

Bylo to zvláštní, pozorovati život s tohoto stanoviska — dívati se zpět na dny a jejich příhody, které minuly, a do předu na dny a příhody, které přijdou. Frankovi bylo opět možno pozorovati tyto věci jako člověk, na věci nesúčastněný a chladnokrevný kritik — jako to činil v dusné světnici noclehárny ve městě. Avšak nyní, ačkoliv byl opět nesúčastněn, ač byl opět mimo vír skutečného ži-

vota, zdál se — dívaje se ztrnule na travnaté stráně a v tom stavu skoro ničeho nevidě — pozorovati věci se strany zcela opačné. Tenkrát zdály se mu býti jedinými skutečnostmi tvto makavé fysické věci, a vším jiným, než přeludem; nyní však byly to fysické věci, které byly zdánlivé. Znova dva prvky života ležely odloučeně od sebe — hmota a duch; ale byl to nyní zřejmě duch, který byl skutečností, jako to byla hmota několik dní před tím. Bylo zřejmě nesmyslno, všímati si těchto vnějších věcí, na něž pohlížel pouze jako na rám něčeho naprosto odlišného. Byly příliš mlčelivé, příliš tiché, příliš málo soběstačné, aby byly dokonanými samyv sobě. Bylo v nich obsaženo cosi podstatného...

Tak tedy se upřeně díval a dumal, sotva pozoruje, že myslí, tak mocně byl si vědom toho, nač myslil. Ne, že by byl chápal něco z toho, nač patřil; avšak byl si úplně vědom, že zde jest něco, co je třeba pochopiti. A stromy klenuly se nehybně nad ním, a jasné modré nebe, nehybné jako tvrdá skála, za nimi, ne však ještě zardělé úsvitem; a trávník ležel před ním, krčící se jakoby zimou, i každý lísteček, nasáklý vlhkem; a ticho bylo hluboké...

Pak zakokrhal kohout, na míli daleko, vysoký, kovový skřek; jeden králík se vzpřímil, pak se skrčil a vyskočil, a kouzlo zmizelo jako mlha.

Frank se obrátil a kráčel zpět pod stromy, aby se podíval, zda major je již vzhůru.

KAPITOLA V.

I.

Dospěli jsme nyní na Frankově životní dráze k jedné z těch malých politování hodných událostí, které nelze obhájiti. Trapným při tom jest, že, jak se zdá, Frank nemyslil nikdy, že by to obhajoby vyžadovalo. Ve svém deníku nejeví nad tím žádné lítosti: a přece moralisté souhlasně praví, že nikdy nesmíme činiti zlo, aby z toho povstalo dobro. Lze to porovnati s jeho nerozvážným jednáním při opuštění Kembridže přes všechny rady a proti zdravému rozumu; tak dalece, to se musí poznamenati, jako může býti porovnáván zákonitě přípustný čin, byť i pošetilý, se skutečným zločinem. Moralisté chtí nám pravděpodobně ve skutečnosti říci, že první vede neodvratně ke druhému.

Došlo k tomu tímto způsobem.

Jednou nebo dvakrát na svých cestách s majorem měl nepříjemné podezření, že ten neb onen příspěvek, který voják poskytl k jich společnému stolu, nebyl získán způsobem poctivým. Když nějaký člověk, o kterém se ví, že nemá více než deset pencí svého majetku, a který ještě k tomu rád pije, opustí skrýši v malém křoví, řekněme, o sedmé hodině, a objeví se opět, poněkud udýchaný, o čtyřicet minut později s čerstvě oškubanou drůbeží — nebo dokonce vůbec ještě neoškubanou a ještě teplou — aneb s půl tuctem vajec; a k tomu později večer jde zase, a vrátí se s ostrým zápachem po líhovinách a s vodnatýma očima — zdá se

to poněkud pochybným, zda byl úzkostlivě poctivým. V případech tohoto druhu Frank se vytrvale vymlouval, zúčastniti se svátečních hodů: pokládal to pro sebe za věc hrdosti; ale je těžko pochopiti, že to byla pouze hrdost u mladíka, který, bylo-li nutno, bez ostychu žebral. Bylo však tomu tak, a dokonce i major, který počal s tím, že se proti tomu ohražoval, skončil souhlasem.

Byli někde v sousedství městyse Weightonu, když ta událost se stala — nemohu určiti přesně místo. Situace byla takováto:

Zmocnili se znamenité stodoly pro svůj nocleh — ležela podle silnice při vesnici. Za ní byly hospodářské budovy, a hospodářova čeleď odebrala se na lůžko. Slunce zapadlo a bylo tma. Z nouze chudě povečeřeli a dojedli poslední sousto jídla. (Frank se dokonce přistihl, jak bezmyšlenkovitě obíral drobty se svých vlhkých prstů.) Ještě k tomu měli nepříznivý týden; obilí nebylo k sekání ještě zralé, a nikde se nenaskytovala žádná práce pro poctivé lidi. Majorova rozmrzelost byla strašná; činil dokonce poznámky o volbě mezi pracovnou a břitvou. Po večeři vstal, a obrátil kapsy u své vesty na ruby, aby shledal poslední možnou trošku tabáku, a vykouřil asi čtvrt dýmky takto nashromážděné, aniž byl slovo promluvil. Na to pronesl několik slov, uchopil čepici a zmizel.

Rovněž Frank byl více než jindy stísněn a sklíčen. Poslední zbytky romantismu zmizely z jeho dobrodružství již dávno, a přece jeho neústupnost zůstávala pevna. Do hovoru však se mu nechtělo.

lhostejně pozoroval Gertu, jak, rovněž lhostejně, počíná rozprostírat různé šatstvo, aby v koutě upravila lůžko. On sotva promluvil k ní a ona k němu. Počal pociťovati ospalost, když uslyšel poněkud kvapné kroky, jako by někdo se snažil běžeti po špičkách. Kroky ty se blížily po aleji, a okamžik na to vklouzl major do stodoly.

»Shasněte to zatracené světlo!« šeptal naléhavě.

Oharek svíčky shasl rychlostí myšlenky.

»Co se stalo?« vzpřímil se Frank s otázkou. Bylo to zvláštní vzezření tváře, kterou na chvíli před tím spatřil, které ho zajímalo.

Na to nastalo mrtvé ticho. Gertie zdála se ztuhlou až k nehybnosti ve svém koutě, skoro jako by byla takové věci znala už ze zkušenosti. Frank napjal sluch; nepomáhalo upřeně hleděti do tmy; zde ve stodole tma byla úplná.

Nejdříve nebylo slyšeti vůbec nic, kromě tichého zaskřípání cvočků u bot, což svědčilo o tom, že major se hledí někde skrýti. Pak, tak náhle, že vyskočil rovnýma nohama, Frank ucítil na svém rameně ruku a zápach tabákem prosyceného dechu (bohužel, dnes večer nebylo co píti).

»Koukni, Franči, můj hochu... já... vzal jsem si tohleto... Co s tím mám dělat?... Nebude to nic platné, když to odhodím: oni to najdou.«

»Vzal, co?« šeptal Frank.

»Šlo tady takové kůzle... měla plechovou krabici s něčím... nevím ani, co to je... a... a pak vykřikla, a někdo vyběhl. Ale oni mne nemohli poznati; bylo moc tma.«

»Ticho!« zašeptal Frank důtklivě, a ruka stiskla

jeho rámě pevněji. — Byla to však pouze krysa někde ve střeše.

»Co chceš?« pravil.

»Franči... myslím, jestli bys to snad nechtěl ode mne vzít... a... a někam utéci. Můžeme se později zase sejít. Já... bojím se, že někdo nás zpozoroval, když jsme dříve šli vesnicí. Oni budou... oni budou, myslím, hledat.«

»Jen si to své špinavé dílo dodělej,« šeptal Frank vážně tmou.

»Franči, můj hochu... měj milosrdenství s ubožákem... Já... Já nemohu opustit Gertu.«

»Tak to tedy někde schovej!«

»To není nic platné... Pane Bože — —!«

Jeho hlas ozval se do ticha ještě jednou, když světlo, které před tím sotva bylo viděti, znova se blížilo a svítilo štěrbinou na straně stodoly. Na to bylo odněkud slyšeti zřejmě tichý hovor.

Frank cítil, že muž, skrčený po jeho boku, náhle bez hluku povstal, a v té chvíli učiněno bylo jeho vlastní rozhodnutí.

»Dej to sem, blázne!« pravil. »Tady!«

Cítil, jak hladký, plochý a okrouhlý předmět mu byl vstrčen náhle do rukou, se šepotem, kterému nemohl porozuměti, a současně slyšel z venku hlas kroků. Měl právě čas, vstrčiti předmět pod svůj kabát a převaliti se jako ke spaní, když dveře se rozlétly a tři nebo čtyři muži s policistou v čele vpadli do stodoly.

II.

Bude, jak myslím, dobrým skutkem, zamlčím-li jméno malého městyse, kde soudní přelíčení se od-

bývalo. Znamenití soudcové, kteří přelíčení vedli, činili za velmi těžkých okolností zajisté co mohli nejlepšího, neboť co máte dělat, když muž, obviněný z krádeže, se upřímně přizná k vině? A přece by je to zajisté bolelo, kdyby zvěděli, jaký nespravedlivý rozsudek byl od nich vynesen.

V pátek ráno o desáté hodině počaly se sjíždět ti povozy — automobil venkovského šlechtice, bryčka sousedního faráře a kočár vysloužilého generála. Generál byl soudním předsedou.

Soudní síň nebyla chmurnější, než soudní síně obyčejně bývají. Když jsem ji navštívil na své malé pouti, kterou jsem podnikl před několika měsíci, byla přemalována a dřevěné části byly dubově fládrovány. Ale ani tak nebyla veselá. Na hořejším konci, pod jedním z oken, stálo na podiu pět židlí, a před nimi dlouhý stůl, pokrytý zeleným suknem. Pod podiem stál stůl soudního zapisovatele a právního zástupce, chráněný zábradlím před obecným lidem, který se sem chtivě a rozčileně tlačil, aby viděl viníky a byl svědkem, jak spravedlnosti bude učiněno zadost. Měl býti projednáván případ, vzniklý ze starého rodinného nesváru, který vyvrcholil konečně zločinem; jedna paní totiž hodila po druhé dřevák jako poslední odpověď v malé rozmluvě, konané u domovních dveří; dřevákem bylo dobře mířeno a oběť se nyní objevila s velmi velikým bílým obvazem pod čepcem, aby poskytla svědectví. To napjalo lid nad obvyklou míru, ježto obě paničky byly ve společnosti dobře známy.

Generál byl stařec vlídné tváře (Frank připo-

mněl si jeho jméno, jakmile je uslyšel, ač před tím se s ním nikdy nesetkal)a hovořil vesele se svými bratry-soudci, když zaujali svá místa. Farář byl — nu, jako jiný farář, a venkovský šlechtic jako jiný venkovský šlechtic.

Bylo čtvrt na dvanáct, když pře paniček byla urovnána. Obě byly otcovským způsobem napomenuty a poslány po svých, jelikož nerozřešena zůstala otázka, zda panička s obvazem vyvolala či nevyvolala útok nejen svým jazykem, ale i tím, že hodila na paničku bez obvazu slupku banánu. Bylo jim laskavě domluveno, jejich manželé poprošeni, aby je drželi v pořádku, a tito odešli, oba poněkud zahanbeni, aby o celé věci si pohovořili u sklenice piva.

Ve dvoraně nastala malá změna; strážník, vyhlížející bez své přilby podivně lidsky, popošel ode dveří kupředu, a zaujal místo u malé přepážky. Soudcové a zapisovatel i dozorce spolu chvilku konferovali, a když byli dali několik rozkazů, dveře blíže zadní strany soudní síně, vedoucí k vězeňským celám, se otevřely, a jimi vešel Frank, a usedl na lavici obžalovaných, provázen jiným policistou, který uzavřel za vězněm přepážku, a stál, čekaje, jako Rhadamanthus.*) Živým plotem přední řady diváků dívaly se obličeje: Gertin a majorův.

Nepotřebujeme se zdržovati předběžným vyšetřováním — zapomněl jsem vskutku, jaký mělo průběh — ale Frank udal své jméno Frank Grego-

*) soudce v podsvětí v řecké mythologii (Pozn. překl.)

ry, stár dvacet dvě leta, zaměstnáním příležitostný dělník, a domov bez stálého bydliště.

Byla mu přečtena obžaloba. Vedena byla v tom směru, že v úterý večer, dne dvacátého třetího tohoto měsíce ve vesnici (jejíž jméno raději chci zapomenout, i kdybych je věděl) vzal Maggii Cooperové, devět roků staré, krabici konservovaného lososa, s úmyslem ji ukrásti. Otázka obžalovanému daná zněla: Přiznává se k vině, čili nic?

»Přiznávám se k vině, pane,« pravil Frank, nehnuv ani brvou.

Byl ve vězení již dva dny, a ty nebyly jeho vzezření ku prospěchu. Byl posud do tmava opálen sluncem, ale byl poněkud zsinalý pod očima a nebyl oholen. Také naschvál rozcuchal si vlasy a potrhal si šaty, aby vyhlížely pokud možno nepořádně. Vrhl rychlý pohled na soudce, když vešel, zda se se žádným z nich nesetkal někde na honě nebo u nějaké hostiny, a velice se mu ulevilo, když shledal, že jsou mu zcela cizí.

»Vy se přiznáváte k vině, he?« pravil generál.

Frank přikývl.

»Tak, tak! vyslechněme celou příhodu. Kde je žalobce?«

Poněkud bledé a ustrašené dítě objevilo se někde v lavičce naproti Frankovi, se ctnou matkou v černém hedvábí za sebou. Ukázalo se, že toto dítě bylo na cestě ke své tetě — její otec byl kupcem — s krabicí lososa, která byla přislíbena a zapomenuta (tím se stalo, že byla venku v tak pozdní hodinu). Když přišla na roh Barkerovy uličky, ně-

jaký muž vyskočil a vzal jí krabici. (Nikoliv; neužil žádného násilí.) Ona vykřikla, co mohla, a dveře u paní Jenningsové se otevřely. Nato muž utekl.

»Viděla toho muže zřetelně?« Nikoli, neviděla ho vůbec; viděla pouze, že to byl nějaký muž (»alespoň sám si tak říká,« poznamenal k tomu nějaký hlas.) Svědkyně při tom vrhla rozhorlený — skoro káravý pohled na Franka.

Na to následovalo několik svědeckých výpovědí. Paní Jenningsová, ovdovělá paní, obstarávající domácnost svého bratra, který byl šafářem v Marksově statku, potvrdila výpověď o otevřených dveřích. Šla uzamknouti na noc, když uslyšela dětský výkřik. Její bratr, muž přísného obličeje, s černým vousem, doplnil její výpověď. Uslyšel svou sestru vykřiknout, když si zouval boty dole u schodiště; vyběhl ven s tkaničkami u bot rozšněrovanými ještě v čas, aby uviděl toho muže běžeti podle hostince ani ne padesát metrů od silnice. Nikoli... on také neviděl muže zřetelně, ale viděl ho před tím ve společnosti ještě nějakého jiného muže; oba přišli to odpoledne k jeho statku hledat práci, a byli odmítnuti, ježto nepotřebovali více dělníků.

»Dobře; a co se stalo potom?«

Zatloukl na dvoje nebo troje dveře, když běžel okolo, mezi nimi i na dveře policejního strážníka, a sám utíkal dál, takže ještě slyšel vězňovy kroky páditi po uličce, vedoucí ke stodole. Na to se zastavil, ježto byl udýchán, a ježto měl za to, že muže mají v moci, protože z uličky není jiného vý-

chodu, než dvorem statku pana Pattena, a kdyby byl šel tam tudy, byli by slyšeli štěkat psy.

Konečně policejní strážník potvrdil všechny výpovědi a dodal, že v průvodu šafáře a dvou jiných mužů ihned proti stodole »úředně zakročil«, a tam našel vězně, který dělal, jakoby spal, s krabicí lososa (která byla předložena a ležela na stole), ukrytou v jeho kazajce. Na to ho zatkl a vsadil do vazby.

»Byl ve stodole ještě někdo jiný?«

»Ano — dvě osoby, které udaly jména Jiří a Gertie Trustcottovi. Tito jsou ochotni, jestliže soud si tak přeje, vydati svědectví o totožnosti osoby vězňovy, jakož i o tom, že dotyčného večera opustil stodolu a zase se do ní vrátil zpět... Ano; jsou v soudní síni přítomni.«

Generál, když strážník domluvil, počal býti poněkud nevrlým. Zdál se býti soudcem, který je rád, může-li jednati otcovsky, a stával se zřejmě netrpělivým za neobyčejně přesných výpovědí strážníkových.

Obrátil se k Frankovi, — zapomínaje patrně úplně na dva svědky, kteří nebyli ani předvoláni — a pravil poněkud prudce:

»Vy vše to nepopíráte? Přiznáváte se k vině, he?«

»Ano, pane,« pravil Frank, dívaje se upřeně na tmavě růžového lososa, který byl namalován na krabici.

»Proč jste to učinil?«

»Byl jsem hladov, pane.«

»Hladov, he? Takový urostlý chlapík, jako vy? Což neumíte pracovat?«

»Mohu-li dostat práci, pane,« pravil Frank.

»He? ... he? Ano, máte pravdu. Vždyť jste ten den práce nemohl dostat. Pan Tentonone nám to říkal.«

»Ano, pane.«

Tu se farář náhle naklonil ku předu — ku Frankovu leknutí.

»Vy mluvíte jako studovaný člověk.«

»Skutečně, pane? Těší mne, že to slyším.«

V soudní síni nastal tlumený chechtot.

»Kde jste studoval?« naléhal farář.

»Jsem povinen, abych sám proti sobě uváděl přitěžující okolnosti, pane?«

»Přitěžující okolnosti?« pravil generál s náhlým zájmem. »A tak, vy míníte větší odpovědnost po vyšším vzdělání. Rozumím. Nikoli, k tomu ovšem nejste povinen, milý hochu.«

»Děkuji, pane.«

»A vy se přiznáváte k vině? A přál byste si, aby váš případ byl ihned projednán?«

Zapisovatel náhle na svém místě povstal a počal soudcům za sebou něco šeptati. Frank věděl dobře, oč běží, věděl, že vznikla pochybnost, zda jeho případ může býti projednán u tohoto soudu. Sám u sebe pořádně při všech nebeských mocnostech zaklel, ale v nejbližším okamžiku generál rozhodl opačně.

»Nesmysl, nesmysl! To není vůbec žádná loupež na veřejné cestě v pravém smyslu slova. Projednáme to nyní — není-li pravda, pánové?«

Šepot trval ještě chvilku, a konečně generál si sedl a vzal do ruky brkové péro.

»Ano, projednáme to nyní, milý hochu, tak, jak si přejete. Je mi líto, že vidím chlapíka, jako jste vy, na těchto místech — zvláště máte-li vyšší vzdělání, jak se zdá skutečně. Je to bídáctví, rozumíte, napadnout takovéhle dítě, nemám pravdu? A to i v tom případě, když jste byl hladov. Měl byste být trochu otužilejším, rozumíte — takový statný chlapík, jako vy — a nedbat hned nepatrného hladu. Hoši, jako vy, mají se dát odvést na vojnu; ta by z vás hned udělala člověka. Ale ne... Znám vás; vy nechcete... Raději se toulat a ukrást, co se dá — spíše, než sloužit Jeho Veličenstvu. Ano, ano, nucen k tomu není nikdo, ale vzpomenete si na to. Přijďte, a navštivte mne, je-li vám libo, až si odbudete svůj trest, a uvidíme, co se dá dělat. To by bylo lepší, než se toulat a krást krabice lososa, he?

Tak, už nemám, co bych řekl. Ale přemýšlejte o tom. A dáme vám čtrnáct dní.«

Pak, jak Frank vycházel ven, viděl, jak ti tři soudcové sedí, zády opřeni, a spolu rozmlouvají.

III.

Připadá mi to velmi nesnadným vysvětliti, a to i sám sobě, tu neobyčejnou sklíčenost, která na Franka během těchto čtrnácti dní doléhala. Později stěží mohl snésti, aby se o tom stala zmínka, a v jeho deníku nenalézám o tom více, než jednu

nebo dvě řádky, a ty ještě co možná nejsušší. Patrně nebylo pro něho žádným zadostiučiněním vědomí, že vlastně celou věc on sám si způsobil, nebo že to byla myšlenka na Gertu, která ho především pohnula k tomu, že krabici vzal od majora. To však nebylo proto, že by si byl vědom viny nebo dokonce omylu. Člověk by totiž myslel, že se stanoviska každého, a zvláště se stanoviska Gertina by vlastně bylo znamenitou věcí, kdyby major byl na nějaký čas zavřen. Jemu by to zajisté neublížilo, a byla by to skutečně vhodná příležitost, děvče od něho odloučiti. Co se týče nepravdy, které se dopustil tím, že se přiznal k vině, hájil to tím (a musím říci, že velmi obratně), že prý se všeobecně uznává, že odpověď »nejsem vinen« jest pouze formální a nikterak nezavazuje, aby někdo tomu skutečně věřil (a má v tom pravdu, alespoň dle morální theologie i dle zdravého rozumu), a proto že i opačná odpověď je pouze formální.

A přece byl po těch čtrnáct dní sklíčen až na kraj těžkomyslnosti.

Některé příčiny, které k tomu přispívaly, budtež zde uvedeny.

Předně byly to všechny okolnosti nanejvýš ponižující, počínající otcovským plísněním v soudní síni před hokynáři a osobami, které po sobě házejí dřeváky, pokračující strašnou cestou po železnici v poutech, s hloučky lidí, kteří se mu smáli nebo ho okukovali, a vrcholící v podrobnostech vězeňského života. Není potěšením pro čistotného člověka, být podezříván ze špíny a být koupán a celý prohlížen člověkem, který sám zřejmě trpí

jakousi kožní vyrážkou; není to potěšením, poslouchat přísných rozkazů mužů v uniformách, kteří před třemi měsíci by vám byli salutovali, a muset konat různé věci ihned a rychle, jedině z toho důvodu, že vám to oni poručili.

Za druhé byla to náhlá změna života — stravy, vzduchu a pohybu...

Za třetí byla to úvaha, tím strašnější, že nedalo se předvídati, jak dalece se potvrdí, totiž jaký rozdíl to všechno způsobí nejen, co se týče úcty jeho přátel k němu, ale i co se týče vlastní sebeúcty. To, že se poklesku nedopustil, neodčiní ani útrapy ani hanby toho trestu, který za poklesek ten vytrpí. Představoval si sám sebe v rozhovoru s Jenny; pokoušel se představiti si ji smějící se, ale nějak se mu to nedařilo. To bylo ze všech jejích vlastností, které znal, nejneobvyklejší; a přece noc co noc za zvolna míjejících hodin se mu zdálo, že ji vidí, jak se na něj dívá poněkud pohrdavě.

»Rozhodně,« téměř ji slyšel, jak to praví, »i když jsi to neučinil, byl jsi přítelem člověka, který to činil. A byl jsi ve vězení.«

Ó, jest nesčetné množství výborných vysvětlení jeho v pravdě strašlivé sklíčenosti, a přece jaksi se mi vůbec nezdá, že to souhlasí s tím, co já vím od Franka, abych se domníval, že tato vysvětlení to v nejmenším vysvětlují. Spíše věřím s jistým knězem, se kterým se časem stýkám, že to bylo jedním stupněm vývoje, který měl býti dokonán, a že, kdyby se to nebylo stalo touto cestou, bylo by se to muselo stát cestou jinou. Co se týče jeho náboženství, tu veškerá jeho dojmová moc zmize-

la, jak se zdálo, navždy, při dotyku skutečné hanby. Podržel rozumové důvody, pro které se stal katolíkem; ale jinak náboženství zdálo se mu býti někde mimo něho, asi jako znalost právních věd, — ať už byla jakákoli — získaná v Kembridži, nebo jeho dovednost při tennisu. Rozhodně nepřinášelo mu žádné útěchy, uvažovati o utrpení křesťanských mučenníků.

Bylo to v pátek večer, když byl propuštěn, a přešel rychle kolem rohu vězení, aby unikl možnosti, býti s ním stotožňován. Měl krátkou rozmluvu se správcem — velmi svědomitým a nábožensky založeným mužem, který slavnostním okamžikem propuštění na svobodu učinil to, čemu říkal »několik vážných slov« ke každému vězni před jeho propuštěním. Frankovi nebylo to příliš užitečným, že na něho naléhal, aby začal počestný život — o to pokoušel se od června každého dne — a aby nechodil krást nevinným dítkám takové věci jako krabice lososa — to bylo poslední, o čem kdy se mu zdálo, že by to učinil.

Měl také více než jednu rozmluvu s kaplanem státní církve*), a to následkem svého rozhodného odmítnutí, hlásiti se vůbec k nějaké náboženské společnosti (rozhodl se přetrhnouti tuto možnou vůdčí nit ke zjištění jeho osobnosti); a tyto rozmluvy nepřinesly více užitku, než ty ostatní. Není to příliš účelné, být zapřísahán k polepšení se, nevidíte-li žádného důvodu, abyste tak učinili; a knížky, zanechané šetrně ve vaší cele a směřující k té-

*) t. j. anglikánské (P. př.)

muž účelu jsou rovněž bez užitku. Frank je z dlouhé chvíle přečetl. Když je dočetl, nekopl do nich, až by byly letěly v jeho cele s jedné strany na druhou; to by bývalo urážlivým ke vznešeným úmyslům ctihodného pána...

Celkem nečiní mi to zvláštního potěšení, líčiti Franka, jak opustil vězení a spěšně odcházel. Jest to takový opravdu ohromný rozdíl proti té veselosti, se kterou svou pout začínal.

Během posledních čtrnácti dní měl dosti času, aby přemýšlel o svých plánech, a nejdříve šel přímo na poštovní úřad. Správce věznice dal mu půlkorunu pro začátek, a on si umínil utratiti z toho čtyři pence najednou za dvě poštovní známky, dva dopisní papíry a dvě obálky.

Jeho první dopis měl platiti Jackovi, druhý majorovi Trustcottovi, jenž mu pečlivě udal svou adresu, kde v té době bude ho asi možno zastihnouti.

Ale nastalo několik dodatečných nesnází.

Přišel na poštovní úřad, šel po schodech nahoru a vešel skrze rozkyvné dveře. Kancelář byla nově vydekorována, opatřená mahagonovým výplatním stolkem a jemnou mosaznou mřížovanou přepážkou, za kterou dvě slečny nevýslovně aristokratického chování a vzezření byly zaujaty rozhovorem: jejich jména, jak se dověděl z několika vět, které vyslechl dříve, než se odvážil přerušiti tak vznešenou rozmluvu, byla slečna Millsova a slečna Jamiesonova.

Po dosti dlouhém a uctivém čekání Frank se odvážil ke své žádosti.

»Prosím, dvě známky, dva archy papíru a dvě obálky, račte být tak laskava, slečno!« (On to dovedl!)

Slečna Millsova pokračovala v rozhovoru:

»Tak jsem jí řekla, že to nepůjde, že Harold se toho jistě chytí, a že pak — —«

Frank šoupl trochu nohou. Slečna Millsova se na něj s vysoka podívala.

»— že pak to bude potíž, jsem jí řekla, slečno Jamiesonova.«

»Měla jste zcela pravdu, milá slečno.«

»Dvě známky, dva archy papíru a dvě obálky prosím, slečno.«

Zacinkal čtyřmi pencemi na stolku. Slečna Millsova vstala pomalu se svého místa, popošla asi dva metry, a sňala velikou knihu. Frank ji vděčně pozoroval. Na to vzala péro, a počala v knize činiti záznamy.

»Dvě známky, dva archy papíru a dvě obálky, prosím.«

Frankův hlas se poněkud třásl zlostí. Takovéto lekce ještě nedostal.

Slečna Millsova dopsala svůj záznam; podívala se na Franka s nesmírným opovržením, a konečně vytáhla arch známek.

»Za penny?« tázala se ostře.

»Prosím.«

Dvě známky byly přistrčeny a dvě penny sebrány.

»A ještě dva archy papíru a dvě obálky, prosím,

slečno,« pokračoval Frank, nabyv opět mysl. Myslel, že se zlostí zblázní.

Slečna Jamiesonova se krátce zasmála a podívala se na slečnu Millsovu. Slečna Millsova sešpulila rty a chopila se znovu péra.

»Budete tak mnoho laskava, a dáte mi ihned, oč žádám, prosím?«

Celá Frankova bytost hárala v této krátké větě; ale slečna Millsova byla k tomu lhostejna.

»Měl byste být rozumnější,« pravila, »a nechodit sem pro takové věci. Připravovat tak o čas.«

»Vy jich tady nemáte?«

Slečna Millsova krátce zabručela. Slečna Jamiesonova se chechtala.

»Na prodávání papíru jsou krámy. Tady jest poštovní úřad.«

Slova nejsou s to vylíčiti tu vznešenost a povýšenost, která se jevila v těchto slovech. Jak se mohl Frank opovážit proviniti se takovou děsnou drzostí a žádati takové věci od slečny Millsové! Toť bylo chovat se k ní jako k nějaké prodavačce! Avšak on se teď nesmírně rozzlobil.

»Tak proč jste neměla tolik slušnosti a neřekla mi to hned?«

Miss Jamiesonova odložila vyšívání, kterým se zaměstnávala.

»Poslyšte, mladíku, sem nebudete chodit řvát a vyhrožovat! Pakli ano, zavolám strážníka... Já byla dneska čtrnáct dní na nádraží, abyste věděl.«

Frank stál po krátký, hrozný okamžik tiše. Pak hlava jeho klesla a odešel beze slova.

Dopisy konečně byly napsány pozdě večer v zadním pokoji malého hotelu, kde si objednal nocleh. An toto píši, mám před sebou jeden, který psal Jackovi, a opisuji jej tak, jak jest. Jest bez adresy a bez data.

»Milý Jacku!

Žádám Tě, abys něco pro mne učinil. Žádám Tě, abys šel do Merefieldu, a navštívil předně Jenny a pak mého otce; a řekni jim zcela otevřeně a bez obalu, že jsem byl na čtrnáct dní zavřen do vězení. Přeji si, aby Jenny se o tom dověděla dříve, aby si mohla rozmyslit, co říci mému otci. Věc, pro kterou jsem byl odsouzen do vězení, byla, že jsem se přiznal, že jsem ukradl dítěti jménem Mary Cooperova krabici lososa. Zprávu o tom můžeš si přečísti v »Krajských Novinách« z 27., minulé soboty byl tomu týden. To, co jsem učinil skutečně, jest, že jsem krabici vzal od někoho, s kým cestuji. Ten mě o to žádal.

Dále Tě žádám, abys poslal dopisy, které snad pro mne dojdou, na adresu, kterou připojuji na zvláštním kousku papíru. Prosím, znič adresu ihned; můžeš však tento dopis ukázati Jenny a vyříditi jí od mne pozdrav. — Nechoď nikam, aby ses se mnou setkal. Nepůjdeš-li, přijdu já Tě brzy navštívit.

Je to se mnou teď velmi špatné, ale chci to provésti i tak.

Tvůj F.«

»P. S. — Až budeš psát, piš na mne adresu: pan F. Gregory.«

Vidíte tedy, že byl posud naprosto neústupný.

Frankovy nesnáze, pokud se týče vězení, nebyly ještě nikterak vyčerpány onou trapnou rozmluvou se slečnami na poštovním úřadě, a další dolehla na něho, když v sobotu časně z rána opouštěl městečko.

Právě opustil hlavní třídu a šel po klidné postranní uličce, která vypadala, jako by vedla k Yorkské silnici, když se stal svědkem nepříjemného výjevu, který se odehrával v úzké slepé uličce, jejímž ústím právě kráčel.

Vysoký mladík pružných údů ve svém dělnickém úboru, zřejmě podnapilý, držel jednou rukou jakéhosi ubohého starce za týl a druhou rukou jej mlátil.

Nechci z Franka snad dělat jakéhosi potulného rytíře, ale jisto je, že když někdo jde do světa s počestnými a šlechetnými úmysly (slyšel jsem to od zkušených osob), musí se pěkně brzy naučiti buď napravovati křivdy, anebo být v patřičný čas krátkozrakým. Frank však neměl ještě dostatečné zkušenosti, aby se byl naučil té druhé možnosti.

Šel přímo do slepé uličky, a beze slova dal mladíkovi jednu co možná důkladnou pod ucho, které měl u ruky.

Zdá se, že pak nastal okamžik tichého úžasu; mladík pustil starce, který utekl do uličky, a udeřil na Franka, který ránu odrazil. Současně někde

vykřikla jakási žena, a obličeje se počaly objevovati u oken a dveří.

Je to zvláštní, jak se zdá, že středověké zvyky, právě tak, jako některé způsoby klení přešly na šiky anglických dělníků. Za starých časů — právě tak, jako dnes při pěstních zápasech — bylo zcela obvyklé, napadnouti protivníka jak nadávkami, tak i ranami. To se stalo také nyní. Mladík s přívalem proklínání se ptal, co si Frank o něm myslí, tázal se, odkud přišel, a žádal od společnosti vůbec za projev mínění o vmísení se cizincově mezi syna a vlastního otce. Následovalo pochvalné mumlání a nesouhlas, a Frank odpověděl s několika nevinnými kletbami, kterých si zvykl užívat jako jakési slovní přetvářky, že se o to nestará, kolika synů nebo otců se to týká, že to nebylo jeho úmyslem, býti svědkem toho, jak nějaký rváč týrá starce, a že mu to učiní potěšení, zaujmouti starcovo místo.

Pak bitva počala.

Frank naučil se boxovati v jistých malých salonech na Tržní třídě v Kembridži a znal dokonale, jak se chrániti. Dostal asi tak s poloviční prudkostí zvláště silnou ránu do levé lícní kosti, nežli sám se rozehřál k dílu; ale pak on dával a mladík s pružnými údy dostával. Frank právě byl vyškolený; boxoval dle amerického způsobu, přikrčen, s oběma pažemi polo roztaženými (a právě to patrně jeho protivníka zcela pomátlo) a nesnažil se vůbec zasáhnouti ho do tváře. Právě ho udeřil silně pod místo, kde se spojují žebra, a které — dle informace jakéhosi lékaře — jest sídlem nervového ústředí, známého pod jménem »solar plexus«. Také obí-

hal se značnou hbitostí kolem svého protivníka, a postupně převáděl bitvu blíže a blíže k východu z uličky. Znal nyní již dostatečně rytířství spodiny, aby dobře nevěděl, že, kdyby náhodou byl přítomen nějaký mladíkův přítel nebo ctitel, že on sám by zcela dobře (kdyby ten přítel náhodou měl dosti odvahy) náhle se shroutil neschopen k boji následkem rány do týla. Také nebyl si jist, zda do toho nezasáhne nějaká ženská; a v tomto případě by to byl pohrabáč nebo rozbitá láhev, napřažená jako dýka, na kterou by narazil. Proto si přál, aby měl kolem sebe více prostranství, než poskytovala slepá ulička.

Ale nebylo třeba takové opatrnosti.

Mladík počal vyhlížeti nějak chorobně a škytati žalostným způsobem, když náhle křik kolem zápasu ustal. Frank zaslechl pronikavý, vyškolený hlas, něco za ním volající; a v nejbližším okamžiku, současně s ochabujícíma rukama svého protivníka byl on sám ze zadu uchopen za ruce, a obrátiv se, poznal modrý rukáv a ruku v rukavici, která ho držela.

»Poslouchejte, co tohle má znamenat?« pravil mu hlas do ucha.

Sbor spustil se všech stran vysvětlování a prohlašování, že Alb byl bez příčiny napaden. Jakási zvláště povídavá žena s červenýma rukama a neobyčejně přesvědčivými způsoby popošla ode dveří, a líčila příhodu se svého hlediska. Věšela venku dětské prádlo, začala, a tak dále; a Franka označila za útočníka a Alba za nevinnou oběť.

Na to sbor spustil znova, a Alb po novém zá-

chvatu škytavky potvrdil výpověď svědkyně třesavým a patheticky rozhorleným hlasem.

Frank vymkl se jedné svírající jej paži, a ohlédl se, jsa druhou pořád ještě držen.

»Je dobře; já neuteku... Poslouchejte, to je podlá lež. On mlátil tohoto starce. Kde je? Pojďte sem, strýčku, a vypravujte, jak to všechno bylo.«

Stařec popošel ku předu, svou bezzubou tvář maje zkřivenou nevysvětlitelným pohnutím, a potvrdil výpověď ženy s červenýma rukama, a sbor rovněž, s úžasnou povídavostí a důrazem.

»Vy starý hlupáku!« pravil Frank rázně, »čeho se bojíte? Mluvte pravdu, povídám. Bil vás, anebo ne?«

»On, on, on!« koktal stařec, jsa na jedné straně puzen pudem po sebezachování a na druhé straně touhou po spravedlnosti. »On mě nebil. Je to můj syn, on je... Alb je... Právě jsme...«

»Běž! Do takových věcí se nepleť!« pravil policista, a pustil Franka, strčiv do něho. »My tady takové hochy nepotřebujeme, aby přišli a dělali mrzutosti... Ano, milý chlapče. Nepotřebuješ se tak na mne dívat. Já tě znám.«

»Ke kterému kozlu to mluvíte?« utrhl se Frank.

»Vím velmi dobře, s kým mluvím,« prohlásil strážník určitě. »S Frankem Gregory, ne? Tak, a teď hleď, ať zmizíš, a nepleť se do takovýchto věcí, nebo z toho budeš mít zase opletání sám.«

Při chování tohoto muže bylo něco jaksi vlídného, a Frank cítil, že ví velmi dobře, na které straně je pravda, že však chce předejíti další výtržnosti. Spolkl svůj hněv. Aby něco řekl, nebylo nic platné

Ale pocit nespravedlnosti na světě byl velmi trpký. Odcházel — — —

V zástupu vypuklo rozhořčené reptání, upomínající strážníka na jeho povinnost.

Když pak Frank došel k ulici, slyšel, že horlivý policista mluví k obyvatelům slepé uličky se značným důrazem. Ale to mu bylo malou útěchou. Vyšel z města s hněvem a nevolí, hárající posud v jeho srdci nad potupností celé té příhody.

IV.

V neděli odpoledne byl Frank šťastně na cestě do Yorku.

Byl dusný, parný den, slunečný, ale s vyvstávajícími mraky na obzoru; a on byl sklíčen a unaven, když konečně krátce po druhé hodině vkročil do malé, úhledné vesnické ulice.

Jeho majetek se nyní velmi ztenčil. Peníze, které měl, ponenáhlu utratil, vesměs za svého cestování s majorem, a z ostatních věcí podržel pouze reservní flanelovou košili, pár silných ponožek, a malý kastrolek, který si byl jednoho dne koupil. Půlkoruna, kterou mu dal ředitel věznice, byla pryč, až na čtyři pence, a on chtěl, možno-li, dojíti do Yorku, kde se měl s majorem sejíti, alespoň s touto částkou svého majetku. Dvě pence zaplatí za nocleh a ostatní dvě za večeři.

V polou uličky se náhle zastavil. Proti němu stál z cihel vystavěný kostelík, oddělený od železniční tratě, která se až dotýkala dlažby, pouze několika metry trávníku, přes který vedla úzká stezka. Vý-

věsní tabule pak ohlašovala, že v tomto kostele Božského Srdce Páně slouží se mše svatá v neděli vždy o jedenácté hodině, v zasvěcené svátky v devět a ve všední dny o půl deváté hodině dopolední. Zpovídá se každou sobotu večer a vždy ve čtvrtek před prvním pátkem v měsíci od osmi do devíti večer; katechismus jest vždy v neděli o třetí hodině, a růženec, kázání a požehnání o sedmé hodině odpolední. Tlustá kočka, vypadající, jakoby byla mrtvá, ležela natažena na trávníku pod touto tabulí.

Dveře byly otevřeny a Frank se chvíli rozmýšlel. Ale myslel, to že ještě může několik minut počkat a pohleděl na nejbližší dům. Byla to patrně fara.

Frank před tím nikdy nežebral u nějakého kněze a nyní váhal. Nato šel přes ulici do stínu na druhé straně, opřel se o zeď a díval se. Ulice byla úplně prázdná a zcela klidná, v horkém letním vzduchu a slunečním žáru leželo všecko jako zakleté. Zpozoroval, že na schodě u dveří několik metrů od něho leží jiná kočka, a divil se, jak nějaký živočich může v tomto vedru ležet jako ona, hlavu stočenou k nohám a ocas položený pěkně přes nos. Nějaký ospalý kohout zpíval někde opodál srdcervoucím hlasem, a horký vánek zdvihl v prostřed silnice obláček prachu a zase jej nechal spadnout.

V den, jako tento, vyhlížela dokonce i fara lákavě. Ušel dnes dobrých pětadvacet mil, a představa tmavé, chladné místnosti byla příjemná. Byl to malý domek, vypadající jako stísněný, vysta-

vený z cihel podobně jako kostel, a smáčknutý mezi kostelem a velikým kupeckým krámem, který měl křiklavé nápisy na zavřených okenicích. U fary všechna okna, která byla ověšena zevnitř lacinými krajkovými záclonami a chráněna sítem proti prachu, byla otevřená. Představoval si v duchu studené pokrmy pravděpodobně uvnitř prostřené, a jeho obrazotvornost vyvrcholila u štíhlého skleněného džbánu něčím jako lehkým červeným vínem do pola naplněného.

Na to přebelhal se směle ulicí, zaklepal klepátkem ze železné litiny a čekal.

Nemělo to vůbec žádného účinku.

Tu objevila se za rohem kočka od vývěsní tabule, podezřívavě si Franka prohlédla, usoudila, že není nebezpečný, a šla dál, lehounce kráčejíc, zastavila se na druhém konci cihlového schodiště a počala hrbiti hřbet a tříti jej o teplý roh veřejí. Frank zaklepal opět, vyrušiv tím kočku, a pak se sehnul, aby ji poškrábal za uchem. Kočka libostí předla. V domě zavzněly kroky; kočka se přestala lísat, a když se dveře otevřely, skočila neslyšně se vztýčeným ocasem dovnitř podle ženy, která nepohostinně držela dveře jen z pola otevřené.

Měla hubenou, vrásčitou tvář a pohyblivé černé oči.

»Co si přejete?« tázala se ostře, prohlížejíc si podežzřívavě od hlavy k patě Frankovu postavu. Její oči na chvíli ulpěly na pohmožděnině na jeho tváři.

»Přeji si mluviti s knězem, prosím,« pravil Frank.

»To není možno.«

»Je mi líto,« pravil Frank, »ale já s ním musím mluvit.«

»Přišel jste sem na žebrotu,« zvolala žena prudce. »Mohl byste se stydět. Kliďte se!«

Frankovo sebevědomí se trochu ozvalo.

»Nemluvte ke mně tímto tónem, prosím. Jsem katolíkem, a přeji si mluvit s knězem.«

Žena zabručela; dříve však, než mohla co říci, bylo slyšeti otevření dveří a pak rychlé kroky po linoleu malé tmavé předsíně.

»Co je?« pravil nějaký hlas, když žena couvla nazpět.

Byl to veliký, svěží mladý muž s plavým vlasem, zardělý jako od spánku. Jeho oči byly světlé a jako unavené, a jeho kolár vzadu úplně rozepjatý. Také kleriku neměl u krku zapjatou, a v ruce držel veliký červený kapesník. Patrně měl jej právě na obličeji.

Nechci ani v nejmenším snad tomuto knězi něco zazlívati. Měl pozdní zpívanou mši svatou — což mu nikdy nesvědčilo — a při svém ohromném hladu snědl dva talíře teplého hovězího s yorkshirským puddingem a vypil jednu nebo dvě sklenice silného vína. Byl před katechismem právě ponořen v hluboký spánek, když kroky a hlasy ho probudily. Dále všechen brak z katolíků, který se tudy ubíral, u něho odbyl svou návštěvu, aniž se při tom setkal s případem opravdové nouze. Když se sem dostal, podporoval žebráky ochotně

a štědře, při čemž žil na svůj plat devadesáti liber ročně, z čehož platil hospodyni patnáct.

»Čeho si přejete?« pravil.

»Mám vám to říci, otče?« pravil Frank.

»Zajisté. Řekněte, co máte na srdci.«

»Vypomůžete mi šesti pencemi, otče?«

Kněz se odmlčel, bedlivě si Franka prohlížeje.

»Jste katolíkem?«

»Ano, otče.«

»Na mši svaté jsem vás dnes ráno neviděl.«

»Dnes ráno jsem zde nebyl. Byl jsem na cestě.«

»Kde jste byl na mši svaté?«

»Nebyl jsem vůbec, otče. Byl jsem na cestě.«

»Jaké je vaše zaměstnání?«

»Nemám žádného.«

»Jak to?«

Frank pokrčil trochu rameny.

»Pracuji, když práci mohu dostat,« pravil.

»Vy mluvíte jako studovaný člověk.«

»Mám studie dosti vysoké.«

Kněz se usmál.

»Jakou ránu to máte na tváři?«

»Včera jsem byl účastníkem pouličního zápasu, otče.«

»Ach, to je k smíchu!« pravil. »Odkud vlastně nyní přicházíte?«

Frank se na okamžik odmlčel. Bylo mu velmi horko a byl velmi unaven ... Pak promluvil.

»Do pátku jsem byl ve vězení,« pravil. »Dostal jsem čtrnáct dní pro obvinění, že jsem dvacátého šestého okradl dítě. Přiznal jsem se k vině. Vypomůžete mi, otče?«

Kdyby byl kněz neměl mysl posud na polo tupou od spánku a špatného trávení a nestál v plném žáru tohoto žhavého slunce, bylo by ho snad bývalo při této poslední větě zachvátilo pohnutí. Ale působily na něho ony nepříznivé okolnosti, a tak v tom neviděl, než drzost.

Zasmál se opět, krátce a zlostně.

»Z vaší tváře jest hrůza!« pravil. »Ne, a ne! A podruhé, až půjdete zase žebrat, naučte se lépe způsobům.« Pak přibouchl dveře.

Deset minut na to probudil se z rozespalosti, opravdu se docela probudil, a rozhlédl se. Na stole před ním ležel holandský sýr, veliký krajíc chleba s kůrkou a kousek velmi lahodného soleného másla na talířku. Také zůstala dobrá sklenice piva — nikoliv červeného vína — ve skleněném džbánu, právě tak, jak si to Frank v duchu představoval.

Vstal a vyšel ven k domovním dveřím, stíně si oči před sluncem. Ale ulice ležela v odpoledním světle horká a zaprášená, prázdná od jednoho konce ke druhému, až na kočku, která svinuta v klubko ležela na schodě u dveří kupeckého krámu.

Pak spatřil za rohem dvě děti v bílých sukénkách, a připomněl si, že je čas na katechismus.

KAPITOLA VI.

I.

Asi v tu dobu, když Frank přišel do vesnice, kde žil onen kněz, Jenny právě se svým otcem po-

svačila. Vzala knihu, dvě cigarety, malé stříbrné pouzdro se zápalkami a japonský vějíř, a šla do zahrady. Dnes odpoledne neměla žádných povinností; při ranních službách Božích hrála překrásně na varhany a chtěla rovněž tak krásně hrát při večerní bohoslužbě. Odpolední pobožnosti v malé dusné nedělní škole — zavedla to tak spolu se svým otcem asi přede dvěma roky — a dohled na děti bylo daleko lépe ponechati v odborných rukách učitelky.

Šla přímo od skleněných dveří salonu, které byly dokořán otevřené a zastíněné plátěnými stínidly, po trávníku k sedátku pod starými tisy. Tam si sedla se skříženýma nohama, zapálila si cigaretu, odhodila zápalku a počala čísti.

O Frankovi neslyšela skoro tři týdny; jeho poslední zpráva byla pohlednice ze Selby Abbey, s iniciálkou »F« ozdobně napsanou na zadní straně. Nebyla však tím příliš znepokojena. Napsala svůj dopis, jak slíbila, a dostala zprávu od Jacka Kirkby, jemuž jej odeslala k dalšímu obstarání, že nemá ani tušení o Frankově nynějším pobytu, a že dopis odešle, jakmile mu bude známo více. Myslila si, že Frank jí dá zprávu opět, jakmile to uzná za vhodné.

Jiné okolnosti, o nichž je třeba se zmíniti, byly, že Dick se před nějakou chvílí vrátil do města, ale chtěl přijeti téměř ihned opět, nyní na lov tetřívků; dále, že Archie a lord Talgarth byli oba doma — vždyť je spatřila dnes ráno v prostoru před oltářem v lavici s červenými záclonami a vyměnila po bohoslužbách s oběma několik slov —

a konečně, že vůbec vše bylo jiné, než bylo před měsícem. Děkan koleje u sv. Trojice telegrafoval druhého dne po své první zprávě s velikým zděšením, že Frank je pryč a že nikdo nemá ani nejmenšího tušení o cíli jeho cesty; tázal se, má-li ho dát stopovat detektivy, ale byl v odpovědi zdvořile sice, ale rozhodně požádán, aby se staral o své vlastní záležitosti, a mladšího syna lorda Talgartha aby přenechal lordu Talgarthovi.

Bylo ospalé odpůldne, dokonce i zde v horách, a Jenny nepřečetla mnoho stránek před tím, než to sama silně pocifovala. Farská zahrada byla skoro ideálním místečkem pro malé zdřímnutí; tisy nad ní poskytovaly vítaný stín, a lípy za nimi dokonce i vzduch ještě více ochlazovaly, a když se vánek probudil jako člověk mluvící ze spaní, šumělo to nad ní jako tichý déšť. Vzduch se třpytil a hmyz v něm poletoval jako zrnka prachu; s lip nad ní, s květinových záhonů a z ovocného sadu, vzdáleného asi na padesát metrů, slyšeti bylo stálé bzučení včel a mušek...

Jenny probudila se o dvacet minut později s náhlým leknutím, a viděla někoho stojícího skoro nad ní. Dala nohu dolů s druhé, jsouc posud oslepena náhlou změnou a oslňujícím světlem, na kterém otevřela oči, a spatřila Jacka Kirkby, který vyhlížel jako pokryt prachem a uřícen.

»Je mi líto,« pravil Jack s omluvou, »ale bylo mi řečeno, že jste zde venku.«

Ona Jacka vlastně dobře neznala, ač ho znala po dlouhý čas. Pohlížela na něj jako na příjemného

hocha, se kterým se příležitostně setkávala při hrách tennisu, květinových bazarech a podobných věcech, ale věděla dokonale, jak se mluví s mladými muži.

»To jste hodný, že jste přišel,« pravila. »Jel jste na kole? Není libo něco píti?«

Udělala mu místo na lavičce a podávala mu svou druhou cigaretu.

»Je to vaše poslední,« pravil Jack.

»Mám jich doma ještě dost.«

Dívala se na něho, když si ji zapaloval, a když poslední stopy spánku přešly, položila samozřejmou otázku:

»Máte zprávy od Franka?«

»Ano,« pravil.

»Kde je?«

»Udal adresu do Yorku, ač tam nebyl, když psal. Váš dopis jsem včera odeslal.«

»Oh! Oznámil něco o sobě?«

Jack na ni pohleděl.

»Ano, oznámil. Přišel jsem právě proto. Není to právě veselé.«

»Je nemocen?« tázala se Jenny naléhavě.

»Ach ne; vůbec ne; alespoň o tom nepsal.«

»Oč pak tedy jde?«

Jack sáhl do náprsní kapsy a vytáhl dopis, který chvíli držel v ruce, než jej otevřel.

»Myslím, že bude lépe, když si přečtete, co oznamuje, slečno Launtonová. Není to veselé a je teď po všem veta. Myslím, že činím dobře, když vám dříve toto pravím.«

Beze slova natáhla ruku.

Jack jí dopis podal a zabýval se horlivě svou cigaretou. Nemiloval vůbec takovýchto věcí; byl by býval raději, kdyby Frank mu byl nesvěřil tak nepříjemného úkolu. Ale ovšem musel být vykonán. Díval se na trávník a ospalý dům, ale nebyl si vědom ničeho jiného, než děvčete v bílém šatu vedle sebe a dopisu v jejích rukou. Když jej dočtla, obrátila jej, a čtla jej znova. Na to zůstala zcela bez hnutí, držíc dopis na klíně.

»Ubohý, milý hoch!« pravila náhle a klidně.

Nesmírná vina úlevy se přivalila a zahalila Jacka. Dnes ráno, od té chvíle, co dopis došel, bylo mu nevýslovně smutno. Jeho první myšlenka byla, jeti na koni hned po snídani; na to odložil to až po obědě; pak asi o půl dvanácté snědl kousek studeného hovězího masa a ihned odejel. Pravil sám sobě, že jí musí poskytnout dost času, aby mohla psát ku pozdní nedělní večerní poště.

Ne, že by byl Jenny vysloveně nedůvěřoval; Frankova důvěra byla příliš neodolatelná a nakažlivá. Avšak myslil si, že to není příliš příjemné poselství, má-li se dívce říci, že její milenec seděl čtrnáct dní v žaláři. Avšak tón, kterým právě vyslovila tato tři slova, byl tak upřímný a tak soustrastný, že byl znova zcela ubezpečen. »Je to skutečně ryzí stvoření,« pravil sám k sobě.

»Jsem neobyčejně potěšen, že to pojímáte tímto způsobem,« pravil.

Jenny se na něho podívala svýma jasnýma, upřímnýma očima.

»Snad si nemyslíte, že mu mám nadávat?...

Jak je to Frankovi podobno! Myslím, že to učinil, aby zachránil nějakého darebáka.«

»Myslím, že tomu tak jest,« pravil Jack.

»Ubohý, milý hoch,« pravila opět.

Nastalo chvíli mlčení. Na to počal opět Jack:

»Hleďte, mám jít a sděliti to lordu Talgarthovi. Slečno Launtonová, byl bych tomu povděčen, kdybyste šla se mnou. Pak můžeme psát oba k večerní poště.«

Jenny chvilku neřekla nic. Potom:

»Myslím, že tak bude nejlepší,« pravila. »Máme jít hned? Myslím, že ho najdeme v zahradě.«

Jack sebou trochu škubl. Jenny se mu přímo smála.

»Nejlépe to odbýt, pane Jacku! Vím, je to, jako jít k zubnímu lékaři. Ale nebude to tak zlé, jak si myslíte. To není nikdy. Kromě tohoto máte někoho, kdo by vám držel palec, jak se říká.«

»Doufám, že nebudu bědovat nahlas,« poznamenal Jack. »Ano, učiníme lépe, když půjdeme — nemáte-li ničeho proti tomu.«

Povstal a čekal. Jenny vstala současně.

»Jdu si pro klobouk. Počkejte na mne zde, ano? Nechci to otci říci, až dnes večer.«

II.

Park vyhlížel rozkošně, když ve stínu stromů pomalu kráčeli po trávníku podle cesty. Ohromné buky a jilmy ve věžovitých spoustách táhly se v dálku, jedna skupina za druhou, a pod nejbližší z nich stál veliký jelen a půl tuctu laní kolem něho.

prohlížející si chodce. Vzduch byl velmi tichý; jen odněkud za pahorkem slyšeti bylo jeden kostelní zvon, kde nějaký pošetilý duchovní doufal, že shromáždí ovečky svého stáda na křesťanské cvičení.

»To je krása,« pravil Jack, ukazuje malátnou rukou na jelena. »Slyšela jste kdy o kousku, který jsem provedl já s Frankem, když jsme byli ještě hochy?«

Jenny se usmála. Od té doby, co opustila faru, posud úplně mlčela.

»Slyšela jsem o mnoha,« pravila. »Co to bylo?«

Jack vypravoval, jak si hráli na rudokožce a jak s luky a šípy číhali v záloze, což se skončilo útěkem pobláznělého jelena přes kůlový plot a středem květinových záhonů; bylo to také v neděli odpoledne.

»Pokud se pamatuji, Frank dostal holí od správce na výslovný rozkaz lorda Talgartha. Zajisté si toho zcela zasloužil. Já byl hostem a vyšel jsem z toho bez pohromy.«

»Kolik let vám tenkrát bylo?«

»Oběma asi jedenáct, myslím.«

»Tak Frank mne už neuvede v úžas teprve jako dvanáctiletý,« poznamenala Jenny.

»Něco pravdy na tom je,« připustil Jack... »Ach, Bože, to je horko!«

Ovíval se svým kloboukem.

Když přišli do dvora a dále k sloupovému průčelí, nebylo tu ani živé duše; když pak konečně se objevil správce, svědčil ohrnutý límec u jeho ka-

bátu zřejmě, že si právě v tento okamžik kabát oblékl.

(To bylo asi v tu dobu, kdy Frank po rozmluvě s knězem opustil vesnici.)

»Ano; zdá se, že lord Talgarth je pravděpodobně v zahradě; a je-li tomu tak, pak je skoro určitě na malém čtyřhranném prostranství mezi tisy před horní terasou. Jeho Milost chodívá tam v horkých dnech obyčejně. Ráčí slečna Launtonová a pan Kirkby laskavě jíti tudyhle?«

Nikoli; nemusí se namáhat. Oni si cestu najdou. »Na horní terase?«

»Na horní terase, slečno.«

Horní terasa byla část staré zahrady z doby královny Alžběty, ponechaná zcela beze změny. Po obou stranách stály obrovské tisové stěny, alespoň deset stop siné, ve tvaru hradebních bašt, a mezi oběma vedl široký, hrubým pískem posypaný chodník, vroubený po obou stranách ohromnými květinovými záhony, zářícími barvami pozdního léta, ke slunečním hodinám. Napříč těmito květinovými záhony šly na několika místech trávníkové chodníky, vedoucí několika metry trávníku k oknům vyřezaným do živého plotu a poskytujícím vyhlídku na dlouhé třpytivé jezero dole, a zde byl jeden pískem posypaný chodník, souběžný se záhony, který vedl k malému čtvercovému prostranství, zřízenému na svahu pahorku, jež bylo jako orámováno tisovými stromy.

Obě velmi zamlklé osoby vyšly nyní z domu do zahrady dveřmi na jižní straně, šly po chodníku,

vystoupily po více širokých schodech, přešly tisovou alej, a konečně sestoupily zase po krátké pískové cestě dolů, a zůstaly stát v rozpacích.

Jeho Milost byla zde skutečně!

V jednom rohu proti nim umístěna byla vrbová pohovka v takové poloze, že pohyb slunce nemohl porušiti lahodného stínu, ve kterém pohovka stála. Vedle ní stál stolek, na němž ležely pomačkané noviny, krabička s doutníky, likérová láhev z duhového skla, sodová voda a štíhlá sklenice, ve které na dně leželo kousek rozdrobeného ledu. A na vrbové pohovce, s ústy dokořán otevřenými, spal lord Talgarth.

»Pane na nebi,« šeptala Jenny.

Bylo ticho, a slyšeti bylo jen pomalé, rozvážné chrápání jako dunění hromu. Nebyl to naprosto pohled na něco krásného nebo důstojného, který se jim naskytl.

»Ještě vteřinu, a vybuchnu ve smích,« ujišťovala Jenny, posud opatrně šeptajíc.

»Myslím, že bychom udělali lépe...,« pravil Jack; ale zarazil se, jak by zkameněl, vida jedno mstivě vyhlížející oko otevřené a na něj pohlížející, jak se zdálo, s výrazem neobyčejné zloby. Na to se otevřelo i druhé oko, ústa se náhle zavřela, a lord Talgarth se vzpamatoval.

»I hrome!«

Koulel nějakou chvíli očima, mezi tím, co se mu vědomí vracelo.

»Nemusíte se za to stydět,« pravila Jenny. »Pan Jack Kirkby mne při tom asi před půl hodinou zastihl také.«

Smysly jeho Milosti se však ještě zcela nevyjasnily. Posud na ně upřeně hleděl, nevinně jako dítě, párkrát si odkašlal, a konečně povstal.

»Jack Kirkby, skutečně! Jak se vede, Jacku? A Jenny?«

»Tady jsme,« pravila Jenny. »Jste si jist, že jste již zcela při smyslech?«

»Při smyslech! Eh...!« (Krátce se zasmál.) »Sedněte si. Někde tu jsou židle.«

Jack rozložil dvě, které složeny opřeny byly o nízkou tisovou stěnu pod oknem, a postavil je.

»Není libo doutník, Jacku?«

»Nikoliv, děkuji.«

Snášeli se spolu dobře — tito dva. Jack střílel velmi dobře a byl vtipný a uctivý. Lord nežádal od mladého muže více.

»Tak — oč jde?«

Jack přenechal to moudře Jenny, aby zahájila palbu. Učinila to velmi obratně.

»Pan Jack přišel mne navštívit,« pravila, »a já myslím, že mu nemohu poskytnout lepší zábavy, než když ho přivedu k vám. Nemáte nějakou cigaretu, lorde Talgarthe?«

Hledal po svých kapsách, vytáhl pouzdro a šoupl je po stole.

»Děkuji,« pravila Jenny; a pak, bez nejmenší změny hlasu: »Konečně máme jakési zprávy o Frankovi.«

»O Frankovi, eh? Máte? A co dělá ten klacek?«

»Ubohý hoch, je v bryndě, jako obyčejně!« poznamenala Jenny srdečným tónem. »Je zdráv, děkuji, a posílá vám svůj pozdrav.«

Lord Talgarth na ni vrhl tázavý pohled.

»No, jestli neposílá, pak jsem jista, že alespoň poslat chtěl,« pokračovala Jenny; »myslím však, že zapomněl. Považte, on byl zavřený.«

Stařec vrhl na ni takový pohled, že dokonce její energie na chvíli zakolísala. Jack viděl, jak její ruka, kterou zvedá cigaretu k ústům, se lehce třese. Avšak, nežli lord Talgarth mohl pronésti slovo, se vzpamatovala.

»Prosím, dovolte, abych vám to všecko dříve řekla od začátku až do konce,« pravila. »Nikoliv, nepřerušujte mne, prosím. Pan Jack dal mi dopis — ano! mám jej.« (Vytáhla jej, a počala jej otvírati, mluvíc celý ten čas s úžasným klidem a sebevládou.) »A přečtu vám z něho to hlavní. Psán je panu Kirkby. Obdržel jej dnes ráno, a velmi laskavě přinesl jej ihned přímo sem.«

Jack pozoroval jako jezevčík. Na jedné straně viděl rozrušení tak strašné a různé city tak spolu zápasící, že toho nelze ani popsati, a na druhé sebevládu a osobní vlastnosti tak dokonalé a tak silné, že prostě opanovaly pole a nepřipustily žádného výbuchu. Její hlas byl chladný, hrdý a přirozený. Pak zpozoroval, že šlehla okem po něm, po straně, ale přece zcela srozumitelně. Povstal.

»Ano, jděte se trochu projít, pane Kirkby... Vraťte se po desíti minutách.«

Když pak šel hustým podloubím opět na terasu, slyšel, jak neuvěřitelně přirozeným hlasem počíná čísti list:

»Milý Jacku . . .«

Potom počal býti zvědav jako na věc velmi zajímavou, které první slovo lord Talgarth asi pronese. Ale cítil, že může Jenny důvěřovat, že to s ním dovede. Bylať úžasně praktickým a rozumným děvčetem.

III.

Byl na druhé straně terasy, těsně pod zdí od konírny, když hodiny na stáji odbíjely po druhé čtvrt. Je to již asi, počítal, sedmnáct minut, a obrátil se s nechutí, aby si odbyl své dostaveníčko. Byl však ještě vzdálen asi třicet metrů od vchodu, když tudy spěšně vyšla bílá postava ve velikém bílém kloboukuu. Kývla na něho hlavou a on šel za ní dolů po schodech. Když k ní došel, pohleděla na něho, jako by ho chtěla povzbuditi, ale neřekla ani slova, dobrého ani zlého, až prošli opět zámkem, a byli opět na zámecké cestě, po níž přišli.

»Jak to dopadlo?« pravil Jack.

Jenny se chvíli rozmýšlela.

»Myslím, že by ho někdo nazval krutým,« pravila. »Ubohý, milý staroušek! Ale zdá se mi, že v celku jedná dosti správně — když se všecko uváží.«

»Co má v úmyslu?«

»Kdyby člověk věřil všemu, co povídá, myslel by, že Franka vlastníma rukama spráská a že ho vykope nejdřív po zámeckých schodech nahoru a pak zase dolů a konečně, že ho utopí v jezeře s ka-

menem kolem krku. Myslím, že to byl takovýto program.«

»Ale...«

»Ach, není třeba mít obav,« pravila Jenny. »Ale ptáte-li se, co má v úmyslu, nemám o tom ani nejmenšího zdání.«

»Tušíte něco?«

»Můj názor on zná,« pravila Jenny.

»A ten jest?«

»Nuže — dát mu slušnou apanáž a nechat ho.«

»Toho on neudělá,« pravil Jack. »To je až příliš zřejmé.«

»Myslíte?«

»Tím by ovšem byla celá otázka rozřešena,« pokračoval Jack, »sňatek i vše ostatní. Myslím, že by to dělalo asi osm set liber ročně. A Talgarth má rozhodně alespoň třicet tisíc.«

»Ach, ten má víc,« pravila Jenny. »Panu Dickovi dává dvanáct set.«

Odmlčeli se. Jack nevěděl, co si má myslet. Pouze byl si zcela jist, že by vše bylo dopadlo daleko hůře, kdyby byl se pokusil jednati na svou pěst.

»Tak, co mám napsat Frankovi?« tázal se.

Jenny se odmlčela opět.

»Myslím, že uděláte nejlépe, když mu psát nebudete. Dnes večer mu napíši sama, dáte-li mi jeho adresu, a obšírně mu...«

»To nemohu udělat,« pravil Jack. »Je mi strašně líto, ale...«

»Vy mi jeho adresu dát nemůžete?«

»Nikoliv, lituji, ale nemohu. Hleďte, Frank v tomto dopise je velmi zvláštní...«

»Ale jak mu pak mohu psát? Pane Kirkby, vy jste skutečně poněkud...«

»U kozla, mám to!« zvolal Jack. »To jest, nemáte-li ničeho proti tomu, počkám-li na faře. Proč byste nemohla dopis pro něho napsat a mně jej odevzdat, abych jej dal na poštu? Také půjde z Barhamu mnohem rychleji.«

Pohleděl na ni, jsa zvědav, zda jí to snad nebude proti mysli. Její odpověď ho uklidnila.

»To půjde zcela dobře,« pravila, »nebudete-li mít nic proti tomu, když budete muset chvíli čekat.«

Farská zahrada, když do ní vešli, zdála se být víc než kdy jindy útočištěm před bouří. Slunce bylo nyní poněkud níže na obloze a celý trávník byl nyní ve stínu. Když došli ke dveřím, zastavila se.

»Myslím, že udělám nejlépe, když to odbudu,« pravila. »Otci mohu to vše říci až večer. Nechtěl byste jít a počkat zde?«

Pokývla na lavičku, na které spolu seděli před tím.

Ale uplynula skoro hodina, než opět vyšla, a hezké služebné děvče v zástěrce a čapce přišlo s čajovým příborem, postavilo jej a opět odešlo.

Jack myslel na tisíce věcí, které všechny soustřeďovaly se kolem jednoho — totiž Franka. Dnes ráno utrpěl opravdový otřes nervů. Bylo to něco

strašlivého, představit si Franka v žaláři, neboť i Jack mohl tušiti, co to asi pro něho znamená; také tón dopisu byl tak zcela jiný, než na jaký byl zvyklý od svého přítele. Byl by očekával zurčící příval poznámek — moudrých i pošetilých — plných osobních dojmů a nevrlých malých črt. A zatím přišlo toto střízlivé uvedení faktů a přání...

Avšak při tom všem byla ta jediná veliká útěcha — že to je děvče jako Jenny, která jest středem celé situace .Kdyby byla bývala jen trošičku malinko pobouřena, kdo může říci, co by to bývalo pro Franka znamenalo? Neboť Frank, jak věděl s naprostou jistotou, měl v pravdě velmi vroucí srdce, a v jeho středu choval Jenny. Jakékoli kolísání nebo rozmýšlení s její strany by znamenalo neštěstí pro jeho přítele. Avšak nyní je všecko v pořádku, myslil si. A konečně to, co lord Talgarth řekne nebo udělá, je v podstatě věcí vedlejší. Frank má volnou dráhu; jest velmi schopný a velmi roztomilý; nebude to dlouho trvat, a něco přinese obrat, a pak s Jenninými penězi mohou oba žíti velmi dobře. A lord Talgarth nebude žít na věky; pak Archie učiní po právu, i když tak neučiní jeho otec.

Bylo po půl čtvrté, když na zákmit bílé barvy vzhlédl vhůru, a uviděl Jenny státi u skleněných dveří sa'onu. Chvíli zde stála s dopisem v ruce; pak překročila úzký práh a přišla přes trávník k němu, klidná, důstojná a půvabná. Hlavu měla opět nepokrytou a mohutné kadeře jejího vlasu

náhle zahořely, jak zachytily dlouhý vodorovný paprsek zapadajícího slunce.

»Tady je,« pravila. »Odešlete jej? Napsala jsem mu všecko.«

Jack přikývl.

»To je výborné,« pravil. »Půjde ještě dnes večer.«

Podíval se na ni a viděl, že na něj hledí s jakousi malou zamyšleností. To je zcela pochopitelné, pravil sám k sobě: je poněkud nešťastná, že nemohla poslat dopis sama. Jakým jest dobrým děvčetem!

»Je libo trochu čaje, než půjdete?« pravila.

»Děkuji. Raději ne. Doma budou mít starosti, co se mi přihodilo.«

Když jí podával ruku, snažil se, aby vložil do svého pohledu něco ze své sympatie. Znal dokonale její smýšlení a pokládal ji za skvěle statečnou. Avšak ona se skoro vyhnula jeho zraku, a opět cítil, že ví, proč.

Když otevřel za domem zahradní branku, obrátil se, aby jí na rozloučenou pokynul rukou. Obírala se však čajovým příborem, a od té strany domu, kde byla studovna, šla k ní čile postava v černém obleku.

KAPITOLA VII.

I.

Asi tak posledních čtrnáct dní byl pro majora život poněkud svízelný. Nejenom, že mu chyběly Frankovy zásoby a jeho morální podpora, ale i vzpomínky na něho pro svrchovanou nerozumnost Gertinu se značně rozmnožily. Vysvětloval jí sice opět a opět, s prudkostí čím dále, tím větší, jak veskrze nezištně jednal, jak při tom všem, co se stalo, rozhodovala u něho jedině myšlenka na ni. Nebylo by to bývalo k ničemu, vykládal udobřujícím hlasem, aby takový mladík, jako Frank, měl odpovědnost za takové mladé děvče, jako je Gertie, zatím co by on (major) trávil čtrnáct dní někde jinde. A dokonce i z hospodářských důvodů jednal zcela správně, jelikož, kdyby to byl býval on, jenž by byl obviněn v té záležitosti s krabicí lososa, nebylo by čtrnáct dní, ale dva měsíce, po které by byla bývala malá společnost připravena o jeho práci. Připomínal jí, že Frank až do té doby byl před policií úplně zachovalý...

Ale tyto výklady byly bezúspěšné. Gertie dokonce hrozila odhalením podrobností celého případu na nejbližší policejní strážnici, a major byl přinucen vůči ní k mužnějšímu postupu. Nepoužil hole; jeho ruce posloužily mu zcela dobře, a během uvádění svých důkazů učinil několik licoměrných narážek na vzájemný poměr mezi Frankem a Gertou, na který Gertie nemůže nejspíše zapomenout.

Obdržel malý skromný byt v jedné z malých uliček v Yorku dole při řece — vlastně s vyhlídkou přímo na řeku, a, ku podivu, také pět dní pravidelné práce při vyloďování celé řady bárek. Těch pět dní uplynulo v sobotu, kdy Frank byl očekáván, ale měl jen málo šilinků v kapse v neděli ráno, když došel Frankův dopis se sdělením, že doufá se s nimi sejíti v neděli večer nebo v pondělí ráno. Také v neděli ráno došly pro jeho přítele dva dopisy — jeden psaný ženským rukopisem a s přepsanou adresou, se starým poštovním razítkem z června, jakož i jedním razítkem s datem včerejším — když major tento dopis dostal, držel jej ovšem proti světlu a mačkal mezi prsty — a druhý, patrně nějaký účet, — jedna známka s razítkem Kembridž a druhá Barham. Rozhodl se, že je nechá oba neporušené. A pak byla Gertie přítomna, když byly doručeny.

Major strávil neděli celkem příjemně. Ležel v posteli, až bylo krátce po poledni, maje po ruce někým odložené číslo »Sporting Times« a krabičku s tabákem. Poobědvali asi o jedné hodině a on opatřil trochu kořalky k pití při jídle. Odpoledne si s Gertou vyšel — ne příliš daleko — a nastrojil to tak, aby mohl dělat, jakoby byl ušel sedm mil — byl rozhodnut, že nebude riskovat nic, aby snad pošetile je dělil na menší vzdálenosti — aby dostal kořalky trochu více. Kolem šesté uvařili si čaj a snědli každý uzeného slanečka a několik řeřich. Pak asi o sedmé hodině náhle Frank vešel a sedl si.

»Dejte mi něco jíst a pít,« pravil.

Vypadal skutečně neobyčejně namožen a una-

ven, a usedl na obrácenou bednu u krbu jako vyčerpán. Vyprávěl nyní, když Gertie usmažila ještě jednoho slanečka a když byl vypil nádobku čaje, že šel o hladu od snídaně, ale o knězi se nezmínil. Major s jakousi velikou přesností odměřil na půl prstu whisky a naléhal s jakýmsi tónem otcovského lékaře, aby to ihned vypil.

»A teď cigaretu, pro smilování Boží,« pravil Frank. »A abych nezapomněl, dostal jsem pro zítřek nějakou práci.«

»To je znamenité, hochu,« pravil major. »Já sám jsem tento týden také pracoval.«

Frank vytáhl své čtyři pence a položil je na roh stolu. — »To je za večeři a dnešní nocleh,« pravil.

»Nesmysl, hochu; strč to zas do kapsy.«

»Vezmi si laskavě ty čtyři pence,« poznamenal Frank. »Můžeš přidat k tomu zítra nějakou snídani.«

Pak vypravoval svá dobrodružství — vždy vyjímaje kněze — a líčil, jak dnes večer, když šel Yorkem, se setkal s jakýmsi mužem u brány ohrady jakéhosi stavitele, který mu slíbil práci na den, a osvědčí-li se, i na dále.

»Zdá se být slušným člověkem,« pravil Frank.

Major a Gertie neměli mnoho co vypravovat. Opustili městys ihned po Frankově věcičce u soudu a cestovali dosti dobře, a došli do Yorku před desíti dny. O Frankově vazbě se sotva zmínili, ač viděl, že Gertie na něho několikrát pohlédla jakýmsi zvláštním plachým způsobem, a chápal, co se odehrává v její duši. Avšak pro slušnost pokládal major konečně za nutné, aby něco řekl.

»Mimochodem řečeno, hochu, já nezapomenu, co's udělal pro mne a tady pro mou ženušku. Nejsem mužem mnoha slov, ale...«

»Ach, všecko je v pořádku,« pravil Frank ospale. »Někdy uděláš pro mne také tolik.«

Major souhlasil horlivě a s vlhkýma očima.

Bylo to teprve, když Frank vstal, aby šel spat, že si někdo vzpomněl na dopisy.

»Abych nezapomněl, jsou tu pro tebe dva dopisy,« pravil major hledaje v zásuvce stolu.

Frankovo chování se změnilo. Ihned se vymrštil.

»Kde jsou?«

Byly mu vydány. Pečlivě je prohlédl, snaže se rozpoznati poštovní razítko — obracel je nahoru a dolů, ale neučinil žádného pohybu, aby je otevřel.

»Kde budu spát?« pravil náhle. »A můžete mi dát kousek svíčky?«

(Když vystoupil po schodech nahoru, mohlo to být asi v tu dobu, kdy poštovní schránka v Barhamu byla vybírána pro večerní nedělní poštu.)

II.

Tuto noc ležel Frank dlouhý čas ve tmě beze spánku, drže pevně ve svých rukou Jennin dopis, psaný mu v červnu. Aby otevřel účet, se ani nenamáhal.

Neboť dopis sděloval přesně a dokonale to, co si přál slyšeti, způsobem, jakým si přál to slyšeti. Smál se mu jemně a vlídně, nazýval ho neobyčejně hloupým hochem; pravil, že jeho odchod z Kembridže a nad to jeho způsob odchodu — Frank

dodal totiž doušku, ve které popisoval své dobrodružství se sedlem a se strážníkem — byl právě takový, jak to pisatelka od něho mohla očekávati; učinil roztomilé a humorné úvahy o nutnosti, aby Frank začal nový život — byla tu dokonce i stránka dobrých rad; a konečně podával mu rozkošné vylíčení — ne však pod úroveň povinné úcty — o chování se otcově při obdržení těch zpráv, s uvedením některých poznámek, učiněných při této znamenité příležitosti. Zaujímal čtyři hustě psané stránky, a byť i v něm byly, pronikajíce mezi řádky, slabé narážky na napětí a starost, oddaně zamlčované — nuže — to nečinilo dopis méně milým.

Neřekl jsem mnoho o tom, jaké mínění měla Jenny o Frankovi prostě proto, že Frank sám o ní mluvil tak velmi málo. Byla v pravdě téměř jediným živlem v jeho pestrém životě, o kterém, jak jinak bylo jeho obyčejem, nechrlil proudů poznámek a úvah. Jeho otec a Archie nebyli ušetřeni v rozmluvách s jeho nejintimějšími přáteli; naopak, bylo o něm známo, že více než jednou ve velmi vybraném kroužku v Kembridži vedl smyšlené rozmluvy mezi nimi oběma a jím jako jejich předmětem, a dovedl napodobiti s pozoruhodnou věrností svého bratrance Dicka nad billardem. Avšak nikdy nezmínil se opravdově o Jenny; neměl ani její fotografie na své krbové římse. A záhy bylo mezi jeho přáteli známo, když zprávy o jeho zasnoubení se vinou Jackovou proklubaly na veřejnost, že se o tom nedalo mluvit v jeho přítomnosti. Touž mlčelivost zachoval, což budiž připo-

menuto také, vzhledem ke svému náboženství.
A tak konečně Frank na malé železné posteli usnul, právě vzpomínaje, že je zcela možno, že zítra od ní bude míti jiný dopis, pakliže Jack jeho vzkaz ihned vyřídil. Avšak stěží očekával, že se to dozví před úterkem.

Gertie vstala druhého dne ráno již po páté hodině, aby pro své lidi uvařila snídani, ježto major prohlásil, že půjde s Frankem se podívat, zda by snad nebyla nějaká práce také pro něho; pak, jakmile odešli, šla pěkně spát dále na postel v pokoji.
Gertie mívala hodně na pilno, třeba že major častěji projevoval mínění, že ženské nemají ponětí o tom, co je práce. Neboť předně byla tu skoro nekonečná práce se sháněním pokrmů a uvařením jich co možná nejlépe; bylo tu skoro stálé zaměstnání se spravováním a praním prádla; musela se častokráte hádat s domácími paničkami i selkami, stavíc se pokud možno na stanovisko, že jim je rovna — Gertie totiž nosila mosazný snubní prsten a někdy jej ukazovala trochu nápadně; a konečně, byla-li společnost na pochodu, pouze se patřilo, že ona musela nésti těžší polovici zavazadel, aby vyvážila svůj život přepychu a pohodlí v jiných dobách. Gertie byla pak obyčejně uštvaná jako pes a spala, kdykoli se jí k tomu naskytla příležitost.
Bylo téměř osm hodin, když se probudila opět na silné zaklepání na dveře; když otevřela, nalezla u dveří státi domácí paní, prohlížející s velikou pozorností jakýsi dopis (držela jej již před tím v kuchyni proti oknu).

»Není to pro jednoho z vašich lidí, paní — eh — —«

Gertie jej od ní vzala. Byl psán na znamenitém papíře a adresován mužskou rukou na p. Gregory.

»Děkuji vám, paní eh — —« pravila Gertie.

Na to se vrátila do světnice, uložila dopis pečlivě do zásuvky u stolu a šla opět po své domácí práci.

Asi o jedenácté hodině si vyšla na malé občerstvení. Měla, jak se samo sebou rozumí, vlastní malou pokladnu, obsahující obyčejně pouze několik pencí, o nichž major nevěděl. To jí nepřipadalo vůbec ničím nepatřičným; pouze se někdy trochu divila prostoduchosti mužů, že nepoznají, že takové zařízení je skoro určitě jisté. Dostala se do rozmluvy s několika staršími ženami, které rovněž si vyšly na zákusek, a měla ve vhodné chvíli příležitost svůj snubní prsten vystaviti na odiv na kupeckém pultě. A tak bylo již krátce po poledni, když si připomněla, že je již pozdě a odběhla. Své lidi domů k obědu nečekala; naopak zabalila pro ně živobytí do útržku majorových »Sporting Times« při jejich odchodu; ale bylo to jistější, být doma. Člověk nikdy neví.

Když vešla do světnice, dostala leknutím tlučení srdce, ale byl to jenom Frank.

»Co pak se stalo?« pravila.

»Vyhnali mne,« pravil Frank krátce. Seděl zachmuřen u stolu s rukama v kapsách.

»Vyhnali?«

Přikývl.

»Co do toho přišlo?«

»Tajní,« pravil Frank.

Gertina ústa se trochu otevřela.

Jeden z nich viděl mne sem jít a telegrafoval pro instrukce. Četl o případu v policejních zprávách a domníval se, že se popis hodí na mou osobu. Na to se o jedenácté vrátil a řekl to řediteli.«

»A — —«

»Ano.«

Na to nastala pomlčka.

»A Jiří?«

»Ach, s tím je vše v pořádku,« pravil Frank trochu hořce. »Proti němu není ničeho. Dostanu něco k obědu, Gertie? Nemohu za to zaplatit... ale ano, mohu; zde je na půl dne.« (Hodil na stůl devět pencí; šestipence se skutálela, ale ani se nehnul, aby ji sebral.)

Gertie se na něho chvíli dívala.

»Tak...,« počala s důrazem, ale pak se sehnula, aby sebrala šestipenci.

Frank povzdechl.

»Ach, nezačínej o tom — jsi dobré děvče. To všecko jsem si řekl již já sám — zcela dostatečně, ujišťuji tě.«

Gertie otevřela ústa opět. Položila šestipenci na stůl.

»Myslím, že mluvit o tom není nic platné,« vykládal Frank. »Hlavní věcí je — co teď dělat?«

Gertie nemohla na nic připadnout. Začala vyškrabovat kastrol, na kterém minulého večera smažila slanečky.

»Je tu pro tebe dopis,« pravila náhle,

Frank se zvedl.

»Kde?«

»Tady v zásuvce — u tvé ruky. Franči...«

Frank trhl za rukojeť, která mu zůstala v ruce Tiše zahromoval. Na to rukojeť obalil do kousku »Sporting Times«, zarazil ji s nesmírně velikou silou a zásuvku vytáhl. Jeho tvář náhle zbledla, když spatřil, čí rukou je adresa napsána.

»To může počkat,« mumlal a hodil dopis adresou dolů na stůl.

»Franči,« pravila dívka opět, posud se obírajíc kastrolem.

»Co pak?«

»To je všechno má vina,« pravila tichým hlasem.

»Tvá vina! Jak jsi na to přišla?«

»Kdyby nebylo mne, nebyl bys tu krabici od Jiřího vzal, a...«

»Ach, Bože,« pravil Frank, »začneme-li jednou takhle!... A kdyby nebylo Jiřího, nebyl by tu krabici vzal; a kdyby nebylo Maggie Cooperové, nebylo by bývalo krabice; a kdyby nebylo Magginy tety, nebyla by s tou krabicí šla ven. Je tím vším vinna Maggina teta, má drahá. S tebou to nemá co dělat.«

Tato slova jsou dosti živá, ale způsob pronesení jich byl pomalý. Znělo to jako odříkávání naučeného úkolu v dětství.

»To jest všecko dobře,« počala Gertie opět. »ale — —«

»Milé děvče, budu se hněvat, budeš-li tohle stále opakovat. Proč toho nenecháš? Otázka jest,

co dál. Nemohu přece se od tebe a od majora dát živit.«

Gertie se zarděla pod svou snědou pletí.

»Opustíš-li nás,« pravila, »já — —«

»Co?«

»Já — já nikdy Jiřího neopustím.«

Frank chvíli byl na rozpacích. Zdálo se mu to nedůsledností.

»Myslíš — —«

»Já mám oči,« pravila Gertie s pathosem, »a já vím, co si myslíš, ačkoliv mnoho nemluvíš. A já o tom přemýšlela také.«

Frank cítil stoupati ke svému srdci jakési neurčité teplo.

»Míníš tím, že's přemýšlela o tom, co jsi mi řekla onehda?«

Gertie sklonila se hlouběji nad svůj kastrol a škrabala silněji než před tím.

»Nech už jednou toho zatraceného rámusu!« zvolal Frank.

Hluk náhle ustal. Gertie vzhlédla nahoru a zas dolů. Na to začala zas, tišeji.

»Tak je to lepší,« pravil Frank. »Doufám tedy, že's o tom přemýšlela,« pokračoval otcovsky. »Jsi dobré děvče, Gertie, a chápeš to lépe. Přemýšlej o tom dál a řekni mi, až se rozhodneš. Kdy bude oběd hotov?«

»V půl hodině,« pravila Gertie.

»Tak já půjdu na chvíli se podívat ven.«

Zvedl nedbale dopis a odešel.

III.

Když šel kolem okna, Gertie se tam po očku dívala. Pak, s kastrolem pořád v ruce, připlížila se k rohu od okna, a dívala se za ním, jak šel k nábřeží.

Zcela na konci pobřežní hráze nad řekou stál velmi příhodný sud a vedle ještě jeden, a Frank se k nim přímo ubíral. Viděla ho, jak si na jeden sud sedl a dopis posud neotevřený položil na dno druhého. Na to hledal chvilku v kapse a nyní vznesl se malý modrý obláček vzhůru jako kadidlo. Gertie ho chvilku pozorovala, avšak on se již nehnul. Na to se vrátila ke svému kastrolu.

Dvacet minut na to byl oběd skoro hotov.

Gertie velmi pečlivě prostřela na stůl jeden z majorových bílých kapesníků. Major naléhal vždy na to nejen, aby těchto kapesníků nebylo používáno, nýbrž aby byly brány jen při vhodné příležitosti, a Gertie chápala něco z jeho důvodů, ježto v rohu u každého byl vyšit monogram, jehož písmena však nebyla »J. T.«. Nemohla však nikdy rozluštiti, jaká písmena to jsou.

Na tento ubrus položila na jednu stranu vidličku s černými střenkami a dvěma špicemi a nůž téhož vzorku (to bylo pro Franka) a na druhou cínovou čajovou lžičku a nůž, jehož střenkou byl pouze železný plech, se kterého dřevo odpadlo (to bylo pro ni). Dále postavila na stůl sklenici, jaké se užívá k čistění zubů, pro Franka, a pro sebe čajový šálek — bez ouška, ale za to se zlatým květem uprostřed.

Uprostřed kapesníku stál hlíněný džbán s fialovým obrázkem Yorkské kathedrály s bouřlivým mrakem za ní a s paní a pánem a dítkem, honícím obruč, před ní. Ten byl majetkem domácí paní a byl do polovice plný piva. Vedle toho všeho ležely tu dva talíře, jeden bledě modré barvy, s podobiznou prince Chotě s jak se patří licousy a klobouk em na malém medalionu uprostřed, a druhý bílý se znázorněním vodopádu Lodorského. Nějaký omyl, co se týče maleb na těchto různých kusech stolního nádobí, byl nemožný, ježto nápis byl u každé různým písmem hned pod obrázkem pěkně vytištěn.

Gertie s hlavou na stranu dívala se na toto uspořádání. Nebylo to často, že mohli obědvat s takovým přepychem. Přála si míti nějakou květinu, aby ji dala doprostřed. Na to plechovou lžicí zamíchala obsahem kastrolu a šla opět k oknu.

Postava na sudu se nepohnula; ale právě, jak se dívala, viděla, že sáhl rukou po dopise. Pozorovala jej. Viděla, jak zajel prstem do vnitř obálky a hodil obálku přes okraj nábřeží. Pak viděla, jak rozevřel dopis a zahloubal se do něho.

Tak to rozhodně nemůže být. Gertino mínění o dopise bylo, že vyžaduje nejvýš několika minut, aby byl přečten. Vyšla tedy rychle k domovním dveřím, aby ho zavolala.

Volala ho, ale on ani neobrátil hlavy, ani se neozval.

Volala ho znova...

IV.

Dopis, který Frank četl, leží spolu s několika jinými papíry přede mnou, zatím co toto píši.

Zní akto:

»Milý Franku!

Myslím, že se Vám to nebude líbit, co Vám musím říci, ale řečeno býti to musí. Věřte mi, stojí mě tolik to psát, jako Vás to číst — a možná více.

Jest to toto: Naše zasnoubení musí býti zrušeno. Máte plné právo, tázat se mne na důvody, a proto je ihned udávám, jelikož nechci již o této věci znova jednati. Nebylo by to také nic platno. Jsem pevně rozhodnuta.

Můj hlavní důvod jest tento: Když jsem se s Vámi zasnoubila, vlastně jsem Vás neznala. Myslela jsem, že jste naprosto jiný, než jste ve skutečnosti. Myslela jsem, že pod Vaší roztomilou divokostí, a tak dále, se skrývá velmi solidní osoba. Na to jsem narážela, jak si připomenete, ve svém prvním dopise, který, jak se domnívám, jste právě před tímto obdržel. Nyní však zkrátka dále tak smýšlet nemohu.

Nevytýkám Vám ani v nejmenším, že jste tím, čím jste: to není mou věcí. Ale musím rozhodně říci toto — že člověk, který může dělat to, co děláte Vy, a to ne pouze jeden nebo dva týdny, jak jsem nejdříve myslela, jako jistý druh kratochvíle, ale skoro tři měsíce a za celou

tu dobu může mě nechat pouze o třech nebo čtyřech pohlednicích a beze všech zpráv; nad to člověk, který může zabřednout do takové ostudy a nepříjemností a docela opravdově jít do žaláře a ani nejevit zdání, že toho dbá — nuže, to není to, co jsem si o Vás myslela.

Jak vidíte, je to celá řada důvodů dohromady. Není to to neb ono, ale celek dohromady.

Nejdříve stal jste se katolíkem, aniž jste mi byl před tím něco řekl. Nelíbilo se mi to ovšem, ale neříkala jsem ničeho. Není to nic příjemného pro manžely, aby byli různého náboženství. Nato jste utekl z Kembridže; pak jste se spolčil s tím člověkem, o němž mluvíte v dopise k Jackovi; a musel jste ho mít asi velmi rád, rozumíte, když jste za něho šel do vězení, jak se domnívám. Také se dle všeho domnívám, že jste šel do Yorku, abyste se s ním zase sešel. A pak je tu nesporný fakt Vašeho uvěznění.

Jak uznáte, jsou to všecky tyto důvody dohromady — jeden za druhým. Hájila jsem Vás před Vaším otcem opět a opět; nedovolila jsem nikomu, aby o Vás špatně mluvil, aniž bych se Vás zastala. Víte, že jsem Vás zpola varovala v minulém dopise. Vím, že jste jej nemohl obdržet, až teprve nyní, ale za to nemohu; dopis ten však svědčí, jaké bylo mé smýšlení před třemi měsíci.

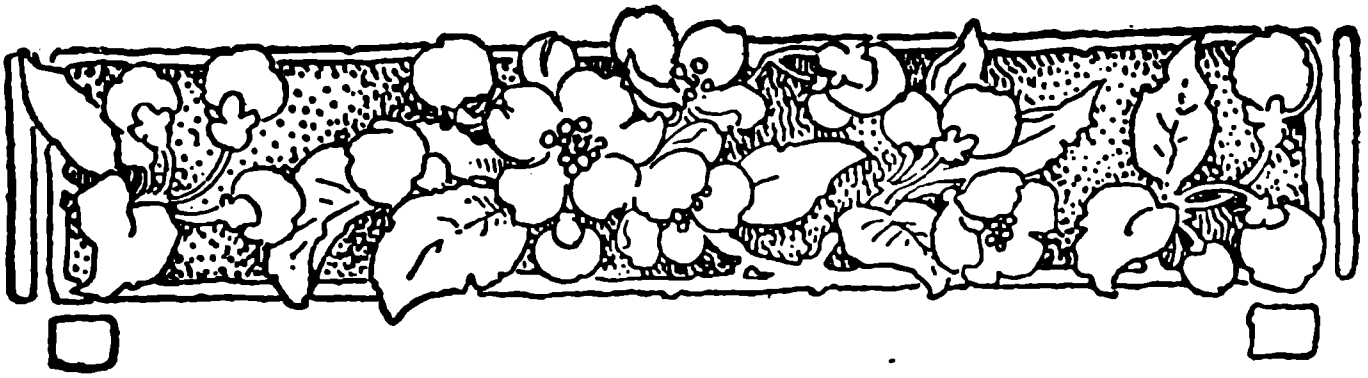
Nehněvejte se na mne příliš, Franku. Miluji Vás posud, a zastanu se Vás vždycky, kdy budu moci. Ale prosím, žádným způsobem na tento dopis neodpovídejte. Jack Kirkby nebude již

vůbec odpovídat. Nežádala jsem toho, ač posud neví proč.

Váš otec pošle zprávu, že naše zasnoubení jest zrušeno, do novin.

Vaše upřímná

Jenny Launtonová.«

KAPITOLA I.

I.

Barham, jak celý Yorkský kraj ví, leží na konci dlouhého údolí, kde toto vybíhá do nížiny kolem Harrogate. Má železnici, která se tam končí, neboť Barham jest na severu uzavřen vysokými pahorky a vřesovišti, a leží na cestě, která nemá žádného spojení. Je to téměř výhradně zemědělské město a má zvláštní vypouklý most, právě uprostřed města, kde lidé o trzích stojí a rokují o ceně volů. Má dva kostely — jeden neužívaný na srázném výběžku nad městem, stojící uprostřed jakéhosi úžasně nepravidelného hřbitova, plného v pravém slova smyslu k prasknutí (Kirkbyové leží zde také, generace za generací, pod nádhernými náhrobky) a druhý kostel, ohyzdnou to pravoúhlou stavbu s plochými stěnami a nepravými gotickými okny. Před čtyřiceti lety, když byl stavěn, byl pokládán za neobyčejně krásný. Město samo jest nepravidelným a dosti malebným místem s klikatou příkrou hlavní třídou, vyhlížející, jakoby množství domů bylo

vrženo na zdařbůh do tohoto kouta mezi pahorky a ponecháno jim na vůli, aby si každý vyhledal pro sebe místo.

Zámek, kde Kirkbyové žili od polovice sedmnáctého století, souvisí s městem, jak se na venkovského šlechtice sluší, a brány jeho parku stojí přímo proti severnímu konci starého mostu. Na zámku samém není nic zvláště zajímavého (myslím, že je tam starožitný vchod do sklepa, o němž se zmiňují kapesní průvodci), ježto byl vystaven asi v téže době, kdy povstal nový kostel. Jest to právě jakýsi veliký, pohodlný, teplý, chladný, stinný dům s velikou předsíní a krásným dubovým schodištěm, obklopený trávníky a ozdobnými křovinami, které sousedí na západě s nízkými stráněmi nejprve parku a pak vřesovišť, které se táhnou až za obzor.

Nad celým místem vane milý feudální vzduch — feudální v drobném a sousedském způsobu života. Jackův otec zemřel právě rok před tím, než jeho jediný syn stal se plnoletým, a Jack sám, obklopen sestrami a výbornou dobromyslnou matkou, ujal se všech nepamětných práv a mocí, psaných i nepsaných, náležejících šlechticům z Barhamu. Hostil mne laskavě po tři neb čtyři dny před několika měsíci, když jsem šel po Frankových stopách, a pozoroval jsem s radostí, když jsme jeli městem, že zde ve městě žil stěží člověk, jehož by byl nepozdravil a jenž by byl nepozdravil jeho.

Dovezl mne nejprve k mostu a uprostřed na něm dal zastaviti, aby mi ukázal malý výklenek nad středním pilířem, sloužící bezpochyby za útulek

pro pěší chodce, nežli byl most rozšířen, když projížděl nějaký vůz.

»Tam,« pravil. »To je místo, kde jsem po prvé Franka uviděl, když přišel.«

Jeli jsme dále městem, a na úpatí téměř příkrého kopce, vedoucího ke zřícenému kostelu, jsme vystoupili, zanechavše lovecký kočár na starost kočímu. Lezli jsme na kopec zvolna, neboť byl parný den, při čemž Jack v přestávkách vypravoval své vzpomínky (z nichž mnohé jsou zaznamenány na těchto stránkách) a vstoupili jsme vrátky na hřbitov.

»A to je místo,« pravil Jack, »kde jsem mu řekl „s Bohem".«

II.

Bylo to v pondělí dne dvacátého pátého září, když Jack seděl v kuřáckém salonu, v severské kazajce a kamaších, pije čaj tak rychle, jak jen mohl. Byl celý den ve vřesovištích, a měl žízeň, jakou jen vřesoviště dovede způsobiti, a byl požitkářem tak dalece, že schválně před čajem vykouřil cigaretu a tak přivedl svou žízeň až na nejvyšší stupeň.

Na to, když dopil, sáhl opět po svém pouzdře na cigarety, neboť to měla býti nejchutnější cigareta celého dne, a objevil, že jeho požitkářství se zase jednou samo ošidilo a že mu žádná nezbyla. Malomyslně popadl stříbrnou krabici, z pola si připomínaje, že si zbývajícími v ní cigaretami naplnil své pouzdro dnes ráno. Tak tomu také bylo, a věděl, že jiných není v celém domě.

Bez cigarety nechtěl býti, ale myslil si, že pošleli pro nějaké sluhu, nebude je míti až nejméně za dvacet minut. (Jack nikdy nemohl pochopiti, jak zdravý sluha může potřebovat dvacet minut na cestu, která nevyžadovala než osmi.) Nasadil si tedy zase čapku, vystoupil z nízkého okna a vykročil po zámecké cestě.

Když vyšel branou u portýrského domku, trochu se stmívalo. Slunce ovšem zapadlo za veliký pahorek na západě již alespoň před hodinou, ale vlastní soumrak právě teprve začínal. Byl nyní téměř u městečka, a když přešel příkrý vzestup mostu, díval se odtud — alespoň svým duševním zrakem — po tabáční trafice — nejprve na levou stranu — kde »cigarety pana Jacka« byly vždy v zásobě.

V malém výklenku, o němž jsem se zmínil, spatřil muže, opírajícího se lokty o zábradlí a hledícího vzhůru po dlouhém toku řeky k purpurovým večerním vřesovištím, odrážejícím se od oblohy, a na světelnou nádheru samu. Když k němu docházel, byl neurčitě zvědav, kdo to asi je a zda jej zná; pak, když byl až u něho, zastavil se, a srdce se mu sevřelo.

Přirozeně Jackových myšlenek Frank nebyl vzdálen nikdy — zvláště od té doby, kdy zvěděl asi přede dvěma týdny ve velmi důvěrném dopise onu novinku od ctihodného pána Jamesa Launtona. (Nepotřebuji ani říkat, že na dopis ten odpověděl, ne otci, ale dceři, ale nedostal žádné odpovědi.) Pak napsal šílený dopis Frankovi samému,

ale ten byl vrácen s poznámkou: »adresát neznámý«. Od té doby pak prohlížel si pokaždé všechny tuláky po cestě s pozorností, která měla někdy za následek pozdrav a někdy nezdvořilou poznámku. Postava, již odzadu nyní viděl, zajisté nebyla Frankovi příliš podobna, ale zase — byla mu poněkud podobna. Oděna byla v kazajku a kalhoty tak pokryté prachem a vlhkem, že jejich původní barvy nebylo vůbec viděti, a v čepici téhož vzezření. Raneček svázaný do červeného kapesníku visel na těžké holi, která stála opřena v rohu výklenku.

Jack si trochu hlasitěji odkašlal a zastavil se, jsa připraven, bude-li nutno, diviti se vyhlídce; postava ohlédla se na polo přes rameno, pak se obrátila celá; a byl to Frank Guiseley.

Jack pro první okamžik nepromluvil vůbec slova, ale stál ohromen s ústy pootevřenými a s očima ztrnulýma. Frankova tvář byla skoro k nepoznání opálena sluncem, jeho vlas zdál se kratčeji ostříhán, než obyčejně, a za ním bylo světlo.

Pak se Jack vzpamatoval.

»Člověče,« pravil, »proč — —«

Uchopil ho za ruce a držel jej, ztrnule se na něj dívaje.

»Ano; jsem to já vskutku,« pravil Frank. »Právě jsem obdivoval — —«

»Pojď, ihned... Hrome! Musím jít do trafiky; to jen tadyhle. Nemám v domě ani cigarety. Půjdeš se mnou?«

»Počkám tady,« pravil Frank.

»Ano? Nebudu tam ani vteřinu.«

Uplynula skutečně sotva minuta a Jack byl zpět; skočil do krámu, chytil na pultě krabici a zmizel volaje: »Poznamenejte si to!« Shledal, že Frank se opět obrátil a hledí na vodu a nebe a vysoká vřesoviště. Chopil se přítelova ranečku a hole.

»Pojď,« pravil. »Budeme mít hodinu nebo dvě před večeří volné.«

Frank vzal mu mlčky raneček a hůl z ruky, pevně a neodolatelně, a již nemluvili, až byli z doslechu domku vrátného. Na to počal Jack, bera Franka pod paždí — zvyk, který byl mu často vytýkán.

»Můj milý člověče,« pravil. »Já... nemohu ti ani říci, co cítím. Vím ovšem všecko a slečně Jenny jsem napsal své mínění.«

»Ano?«

»A tvému otci. Neodpověděl ani jeden, ani druhý, a toť se ví, že jsem tam již nebyl... Dick byl zde, abych nezapomněl.«

Frank neřekl na to ničeho.

»Vypadáš zkrátka strašně, hochu,« pokračoval Jack srdečně. »Kde, pro Boha, jsi byl poslední měsíc? Psal jsem do Yorku a dostal jsem dopis zpět.«

»Ach, byl jsem zde a onde,« pravil Frank netečně.

»S těmi lidmi, se kterými jsi byl před tím? — S tím člověkem, myslím.«

»Nikoliv. Nyní jsem je opustil. Ale pravděpodobně se k nim později zase připojím.«

»Připojíš...!« počal druhý zděšeně.

»Rozhodně! Teprve to začíná,« pravil Frank

s touž podivnou lhostejností. »To nejhorší už jsme přestáli, myslím.«

»Přece nemíníš se vrátit! Toť směšné!«

Frank se zastavil. Zámek bylo nyní viděti a světla z něho mile zářila.

»Tak mimochodem, Jacku, zcela jsem zapomněl. Dáš mi laskavě svůj slib, že nebudeš nijak usilovat o to mne zdržovat, až budu opět chtít odejít, nebo dále nepůjdu.«

»Ale, hochu — —«

»Laskavě mi to ihned přislib, prosím.«

»Nuž dobře! Slibuji, ale — —«

»Vše je v pořádku,« pravil Frank a šel dále.

»Tak,« pravil Jack, když přišli ke dveřím předsíně. »Chceš nejdříve vypravovat, nebo se převléknout, nebo co?«

»Nejprve bych rád horkou lázeň. Abych nezapomněl, je u tebe někdo návštěvou?«

»Ani živé duše; jsou u mne jen mé dvě sestry. A také matka, samo sebou.«

»Co šaty?«

»Podívám se. Pojď k oknu kuřáckého salonu. Pak zavolám Jacksona a vysvětlím mu to. Domnívám se, že toho nebudeš dbát, budeš-li poznán jménem? On tě pravděpodobně pozná.«

»Je mi to jedno, pokud se nikdo nebude plést do mých záležitostí.«

Jakmile přišli do kuřáckého salonu, Jack zazvonil. Frank si sedl do hlubokého křesla. Pak přišel kastelán. Vrhl dlouhý pohled na úžas vzbuzující postavu ve křesle.

»Ach — hm — Jacksone, je to pan Frank Giuseley. Zůstane zde. Potřebuje nějaké šaty a příslušenství. Myslím, že zde budou některé moje obleky, které se hodí. Přeji si, abyste se po nich podíval.«

»Odpusťte, pane, že jsem tak smělý . . .«

»Je to pan Frank Guiseley — z Merefieldu . . . Je to on, zcela vážně. Ale nechceme to říci více lidem, než je nutno. Rozumíte? Prosím, neříkejte nikomu o tom nic, leč že přišel na svých pěších cestách. A řekněte, prosím, hospodyni, aby připravila modrý pokoj, a ať někdo napustí horkou vodu do koupelny až na další rozkazy. To je vše, Jacksone . . . a šaty. Rozumíte?«

»Ano, pane.«

»A dojděte do mého toiletního pokoje pro kolínskou vodu a dejte ji do koupelny. Ach, ano; a dřevěnou misku mýdla.«

»Tyto moje šaty nesmí býti zahozeny, prosím, Jacksone,« pravil Frank vážně ze svého křesla. »Budu je zase potřebovat.«

»Ano, pane.«

»Tak, to je vše,« pravil Jack.

Pak Jackson se ztrnule obrátil a opustil místnost.

»Je všecko v pořádku,« pravil Jack. »Pamatuješ se na starého Jacksona. Neřekne ani slova. Na štěstí nás nikdo neviděl, když jsme sem šli.«

»Snad na tom mnoho nezáleží, či ano?« pravil Frank. Nastala pomlčka.

»Povídám, Franku, kdy mi budeš vypravovati — —«

»Odpovím ti na některé otázky po večeři. Teď zkrátka nemohu mluvit.«

Večeře byla tentokrát poněkud svízelná.

Paní Kirkbyová byla půlhodinu, v níž se měla strojiti, podrobena dlouhé přednášce svého syna, aby měla pevně vštípeno v paměť, že Frank — jehož znala od dětství — jednoduše a prostě cestuje pěšky, kteréžto cesty koná sám a sám. Pochopila situaci dokonale v půldruhé minutě — ale Jack nebyl spokojen. Běhal po pokoji, bral do rukou fotografie a kartáče se stříbrnými rukojeťmi, vykládaje opět a opět, jak na tom záleží, aby Frank se cítil jako doma a že sestrám Fanny a Jille — které právě dospěly věku, aby mohly jíti k tabuli s vysokými límci na bílých robách, které sahaly až k jejich útlým kotníkům a s tlustými copy, visícími po zádech — se nesmí dovolit, aby ho obtěžovaly. Paní Kirkbyová řekla »ano, rozumím« už asi po sté, a podívala se na hodiny. Stála s prstem na elektrickém zvonku alespoň pět minut, než se odvážila zazvonit na svou služku, a teprve, když matka minutu před osmou hodinou zvonek lehce stiskla, Jack konečně odešel z místnosti. Podíval se na Franka, když se strojil, shledal, že jeho starší oblek mu zcela pěkně sluší a pak šel, aby se oblékl sám. Přišel dolů do salonu sedm minut po zazvonění s ušima velmi červenýma a s vlasy v chochole, a shledal, že Frank sám mluví s jeho matkou, a že jeho sestry, které dělaly, jakoby se dívaly na fotografie, si ho s největší nenuceností na světě prohlížejí.

Ale večeře sama byla svízelná. Bylo samo-

zřejmo, že se bude mluviti o Frankových »pěších cestách«; a přece bylo to právě to, co Jack nesměl připustiti. Stav vřesovišť a žalostná pohroma, způsobená časnými dešti na mladých tetřívcích, zaměstnával je, až pojedli rybu; po tetřívcích přišli na řadu voli; po volech ovce a následkem zřejmé spojitosti pojmů — zřejmé všem, kdo tohoto pána znali — po ovcích nový kaplan.

Ale právě před pěnovou čokoládou nastala přestávka, a Jill, mladší z obou sester, si pospíšila vyplnit mezeru.

»Byly hezké ty vaše pěší cesty, pane Guiseley?«

Frank se k ní zdvořile obrátil.

»Ano, celkem vzato, velmi hezké.«

»Byl jste celý ten čas sám?« pokračovala Jill, vědoma si společenského úspěchu.

»Ne právě,« pravil Frank. »Cestoval jsem s jedním... ano, s mužem, který býval důstojníkem. Byl majorem.«

»A byl jste — —«

»Již dost,« pravila matka určitě. »Neobtěžuj pana Guiseleye... Je cestou unaven.«

•

Když dámy opustily jídelnu, oba mladíci seděli několik minut tiše. První promluvil Jack.

»Tak co?«

Frank se na něho podíval. V jeho očích byl jakýsi zvláštní trpělivý výraz, který Jacka velice dojímal. Frank se až posud pokorou nevyznamenával.

»Ach, trochu později, nemáš-li ničeho proti tomu,« pravil. »Můžeme si pohovořit v kuřáckém salonu.«

III.

»Ano, budu ti všecko vyprávět, pokud to dovedu,« počal Frank, když dveře se zavřely za Jacksonem, který přinesl whisky a svíčky. »A pak odpovím na všechny otázky, jež budeš klásti.«

Opřel se zády ve svém křesle, natáhnuv nohy a ruce založiv za hlavu. Jack ho dobře viděl a mohl si uvědomiti své vlastní dojmy, ač to později shledával těžkým, slovy je vyjádřit. Slova, jež konečně zvolil, byla »pokorný« a zase »trpělivý« a stěží našla by se jiná dvě slova, která by se před třemi měsíci na Franka byla méně hodila. Zároveň bylo pozorovati na něm mužnější vzezření, než měl před tím; měl na sobě, pravil Jack, cosi z tvářnosti velmi dobrého sluhy — vzezření tvrdých a ostrých rysů, ale nikterak nevlídné, velmi chápavé, ale spolu velmi zdrželivé. Nebylo při něm vůbec žádné sentimentality — jeho žal nevzal na sebe této podoby.

»O posledním Jennině dopise a o tom, co se stalo potom, ti nemusím mnoho vyprávět. Byl jsem zcela nepřipraven. Neměl jsem ani nejmenšího tušení — vždyť ona byla jedinou osobou, o níž jsem vůbec neměl pochybností. Po několik minut jsem nechal list nečtený — obálka, jak víš, byla psána tvou rukou — jelikož jsem právě musel přemýšlet o tom, co dělat dál. Policie vymohla, že jsem ze stavitelovy ohrady byl vyhnán — —«

Jack slabě vykřikl. Hleděl na Franka s tázavým pohledem.

»Ano, tak to dělají,« pravil Frank. »Pak, když jsem si dopis přečetl, nemohl jsem nějaký čas

prostě myslet na nic vůbec. Děvče, se kterým jsme cestovali — seznámila se s mužem, k vůli němuž jsem se dostal do neštěstí — to děvče volalo mne k obědu, pravila mi potom. Neslyšel jsem ani hlásku. Konečně přišla a sáhla na mne a já jsem se probudil. Ale nemohl jsem říci nic. Oni nevědí do nynějška, oč tenkrát běželo. Odloučil jsem se od nich téhož odpoledne. Nemohl jsem ani počkat na majora — —«

»Hm?«

»Majora... Ano. Tak si ten chlap říká. Ani nemyslím, že lže. Nemohl jsem prostě na něho pak čekat ani minutu. Ale poslal jsem jim téhož večera korespondeční lístek — zapomněl jsem, odkud. A — nejsou tu pro mne nějaké dopisy?«

»Asi dva účty.«

»Ano, řekneš mi to ještě, jak doufám. Já asi ve dvou dnech se k nim musím zase připojiti. Pokud vím, jsou někde v tomto směru.«

»A co's pořád dělal?«

Frank se rozmýšlel.

»Ani určitě nevím. Vím jen, že jsem mnoho šel pěšky. Lidé byli ke mně úžasně dobří. Jedna žena dala zastavit automobil — a já ani nežebral — —«

»Ty! Žebral!«

»Můj Bože, ano; mnohokrát... Něco mi dala, a já jí ani nepoděkoval. A to mě velice mrzí; a také jsem tu a tam trochu pracoval.«

»Ale, Pane na nebesích, co's to dělal?«

»Šel jsem; nemohl jsem snést měst, ani lidí, ani ničeho. Konečně dostal jsem se někam k Riponu,

a šel jsem do vřesovišť. Asi za týden nebo deset dní našel jsem si starou salaš — —«

»A ty — —«

»V ní bydlel? Ano. Chatrč jsem důkladně opravil, než jsem zas odešel. A pak, myslím, šel jsem sem.«

»Co jsi dělal na mostě?«

»Čekal, až se setmí. Chtěl jsem pak jít k vrátnému se zeptat, zda jsi doma.«

»A kdybych byl nebyl?«

»Byl bych asi ještě někam šel.«

Jack chtěl si nalíti whisky a sodovku, ale sodovka vystříkla jako vodotrysk na jeho náprsenku, a byl nucen učinit o tom malou poznámku. Pak učinil ještě jinou:

»A což vězení?«

Frank se usmál.

»Ach, to jsem skoro zapomněl. Ačkoliv to tenkrát bylo nelidské.«

»A... a major, a práce! Bože, Franku, ty svou historii vypravuješ špatně.«

Usmál se opět mnohem upřímněji.

»Jsem zaměstnán příliš uvnitř,« pravil. »Zdá se mi, že na takových věcech mnoho nezáleží.«

»Uvnitř! Jakého čerta tím míníš?«

Frank učinil malý odmítavý posuněk.

»Nuže, jaké to všecko má pozadí, ty víš... Jacku!«

»Ano.«

»Je hrozně domýšlivé o tom mluvit, ale neobyčejně mne zajímá zvědět, co se stane dále — my-

slím v mém nitru. Alespoň někdy; a pak jindy nestarám se ani o kata!«

Jack hleděl zmateně, a také se k tomu otevřeně přiznal.

Frank se naklonil poněkud dopředu.

»Je tomu tak, poslyš. Něco mne má v moci. Byl bych šťasten, kdybych věděl, co to jest. Všechno toto se neděje, jedno po druhém, jen tak bezděčně. Něco tu je, co jde dál svou cestou, a rád bych věděl, co to je. A myslím, že se něco brzy stane.«

»Pro Boha, řekni, co tím míníš?«

»Nemohu říci více, než toto. Pravím ti, že nevím. Přeji si jen, aby mi to někdo mohl říci.«

»Ale kam to všecko povede? Co chceš dělat teď?«

»Ach, vím to všecko dobře. Připojím se opět k majorovi a ke Gertě.«

»Franku!«

»Nu? ... Nikoli, ani slova, prosím. Slíbil jsi mi to. Připojím se k těm dvěma opět a uvidím, co se stane,«

»Ale proč?«

»Je to můj úkol. Vím to dobře. Musím to děvče dostati zpět k jeho rodině. Víš, ona není jeho manželkou.«

»Ale, který čert — —«

»Zdá se mi, že se mne to velice týká. Je to sice naprosto tupé děvče a on opravdový sprosťák, ale to je věcí vedlejší. Musí to býti vykonáno; či vlastně já se musím pokusit to vykonat. Nejspíše se mi to nepodaří, ale to jest opět věcí vedlejší. Musím na svém úkolu pracovat, a pak uvidíme.«

Jack mávl rukama.

»Ty's ztratil rozum.«

»Nejspíše,« pravil Frank vážně.

Pak nastala pomlčka. Jackovi se zdálo, že to vše je sen. To prostě nebyl již vůbec Frank. Napadla ho zmatená myšlenka, že člověk, který před ním sedí s Frankovou podobou, jest jakýmsi Frankovým dvojníkem. V duchu se otřásl.

»A co s Jenny?« pravil.

Frank seděl chvíli zcela tiše a bez hnutí. Na to mluvil beze všeho hněvu.

»Nejsem zcela jist,« pravil. »Někdy bych rád jí..., ano, udělal malé kázáníčko za to, co učinila, a někdy bych rád k ní lezl a líbal jí nohy — ale obojí, když se cítím chorým. Celkem, myslím — ač si tím nejsem jist — není to již mojí věcí, skutečně, jsem dosti jist, že není. Je to částí celého děje, a ne v mých rukou. Není to k ničemu, o tom dále ještě mluvit. Prosím tedy, Jacku, nemluv již o tom.«

»Ještě otázku!«

»Jakou?«

»Psal jsi jí, nebo poslal jsi jí nějaký vzkaz?«

»Nikoliv.«

»A chci říci ještě něco. Myslím, že to není proti úmluvě.«

»Co je to?«

»Chceš přijmout pět set liber a jít do kolonií?«

Frank na něho pohlédl se samolibým úsměvem.

»Ne — nechci — děkuji... Což jsem již skutečně tak nectný?«

»Ty víš, že tak to nemyslím,« pravil Jack klidně.

»Nikoli, hochu. Neměl jsem to říkat. Lituji toho.«

Jack mávl rukou.

»Myslel jsem, že se ti Anglie zprotivila, a že bys rád... Víš, nezdá se naprosto, že bys pukal pýchou.«

»Poctivě řečeno, také nemyslím,« pravil Frank. »Ale Anglie líbí se mi zcela dobře — a pak jsou zde ti dva, víš? Ale řeknu ti, co bys mohl pro mne učinit.«

»A to?«

»Zaplať tyto dodatečné účty. Nemyslím, že jsou vysoké.«

»To je v pořádku,« pravil Jack. »A ty máš skutečně v úmyslu v tom všem pokračovat?«

»Ano.«

IV.

Ve vřesovištích byla sice od dvanáctého srpna již jedna honba, ale oba měli pár dní později pro hon velmi příjemný den. Vyšli si s hajným a půl tuctem honců — Frank v Jackově obleku z domácího sukna a svých vlastních mohutných botách, a měli slušný úlovek. Nastal dramatický moment, vypravoval Jack, když shledali, že svačina byla prostřena na vysokém místě na pahorcích, odkudž bylo jasně viděti na vzdálenost pouze osmi mil ohromnou šedou massu Merefieldu a třpyt jezera před zámkem. Na staré věži vlál se žerdě prapor, jsa dle starého obyčeje znamením, že lord Talgarth je doma. Frank se na zámek několik minut díval s upřímným zájmem, a Jack byl by rád vě-

děl, zda si všiml, jako on sám, že dokonce i střecha fary se dá rozeznat právě na úpatí pahorku u kostelní věže.

Žádný z obou neřekl ani slova, ale když přišel po svačině hajný tázat se na rozkazy, šetrně poznamenal, že odtud je divukrásná vyhlídka na Merefield.

»Ano,« pravil Frank, »člověk by dalekohledem rozeznal skoro osoby.«

Oba kráčeli spolu sami, když se hodinu před západem slunce dostali na hořejší konec Barhamu. Oba byli zardělí následkem nádherného vzduchu a pohybu a byli právě v onom stavu únavy, která jest skoro čistou fysickou rozkoší pro myslitele nadaného obrazotvorností, který si představí horkou lázeň, trochu čaje a dlouhý večer, ztrávený v hlubokém křesle. Frank zachovával posud jakési nevšímavé stanovisko vůči všemu vůbec, ale Jack s radostným uspokojením pozoroval, že se zdá více mimo dosah svých společníků a že dokonce kráčí jaksi svižnějším krokem než prvního večera, když se spolu vlekli po cestě k zámku.

Jejich cesta vedla je kolem brány starého hřbitova a když se k ní přiblížili, zabořujíce nohy pevněji a pevněji do příkrého svahu, zpozoroval Jack dvě postavy, sedící podle cesty s nohami v příkopě — muže a děvče. Přešel kolem nich, všimnuv si dobře, že muž má poněkud odpornou tvář s rozcuchaným knírem, a že děvče jest osmahlé a světlovlasé a dosti hezké, když tu zpozoroval, že Frank zůstal pozadu. V nejbližším okamžiku viděl, že

Frank s nimi mluví a jeho srdce klesło na bod mrazu.

»Dobře,« slyšel Franka, »očekával jsem vás. Tedy dnes večer... Povídám, Jacku!«

Jack se obrátil.

»Jacku, to je major a paní Trustcottovi, o nichž jsem ti vyprávěl. To je můj přítel, pan — hm — pan Jack.«

Jack se neurčitě uklonil, naplněn hnusem.

»Těší mne, že mám čest vás poznat, pane,« pravil major, vzpřímiv se po vojenském způsobu. »Moje paní a já jsme si zde trochu odpočívali. Velmi pěkná krajina.«

»Těší mne, že se vám líbí,« pravil Jack.

»Tedy dnes večer,« pravil Frank opět. »Můžete počkat asi dvě hodiny?«

»Ovšem že, hochu,« pravil major. »Čas pro nás nic neznamená, jak víš.«

(Jack cítil, že toto bylo řečeno k vůli němu, na znamení důvěrného přátelství, ve kterém tento muž žije s jeho přítelem.)

»Nebude v devět hodin příliš pozdě?«

»Třeba o deváté hodině ať je to!« pravil major.

»A zde?«

»Zde.«

»Tedy na shledanou,« pravil Frank. »Ano, abych nezapomněl — —« Přistoupil poněkud blíže k tomuto párku budícímu strach a Jack, stoje opodál, slyšel pronésti asi dvě věty a pak cinkati peníze.

»Tak na shledanou,« pravil Frank opět. »Pojď, Jacku; musíme si pospíšit.«

»Dobrý večer, pane,« volal major, ale Jack neodpověděl.

»Franku, snad nechceš doopravdy říci, že tito dva jsou ti lidé?«

»Je to major a Gertie, — ano.«

»A co bylo s tím, jak jsi říkal „dnes večer"?«

»Musím zas jít, Jacku. Jest mi líto; ale řekl jsem ti, že nemohu zůstat, než nejvýše několik dní.«

Jack mlčel, ale bylo mu překonati těžké přemáhání.

»Když již o tom mluvíme, jak to zařídíme?« pokračoval druhý. »Víš, tyhle šaty si nemohu vzít; a ve svých nemohu se ukázat, až budu opouštět dům.«

»Čiň, jak ti libo,« utrhl se Jack.

»Poslyš, příteli, nezlob se. Nešlo by to, abych si vzal s sebou nějaký vak a převlékl se na tomto hřbitově? Je na noc zavřen, není?«

»Ano.«

»Ty máš klíč, ne?«

»Ano.«

»Tak tedy, tak to půjde. A já tu vak a klíče někde v křoví nechám.«

Jack mlčel.

Jack se ten večer oddaně přemáhal, ale mluviti mnoho nemohl. Uvolil se říci své matce, že Frank dnes večer po večeři musí odejíti, a navštívil také hospodyní v jejím bytě a dal zabaliti malý balíček, ne větší, než skopovou kýtu, který obsahoval dvě malé o sebe zvonící láhve, do balícího papíru —

do balíčku vstrčil také pětilibrovou bankovku (věděl, že by Frank více nepřijal) — a vše vložil do tlumoku, ve kterém Frankovy staré šaty již byly schovány. Zbytek večera seděl ponejvíce mlčky, v jednom křesle, a hleděl, aby Franka neviděl v druhém; tvářil se, jakoby četl, ale snažil se znázorniti si ve své obrazotvornosti, jaké pocity by měl asi on, kdyby on se měl o deváté hodině na hřbitově připojiti k majorovi a Gertě... Frank seděl po celý večer zcela tiše, pročítaje staré svazky časopisu »Punch«.

Večeřeli na jeho žádost o půl osmé — Frank posud v obleku z domácího sukna. Fanny a Jill byly poněkud neuspokojeny; zdálo se jim to oběma velmi romantickou věcí, že tento černooký osmahlý mladík, s nímž den před tím hrály v zahradě golf*), vskutku o deváté hodině bude pokračovat ve svých úžasných cestách pěšky spolu se svými dvěma přáteli. Divily se ve své nevinnosti, proč tito dva přátelé nebyli pozváni, aby s nimi povečeřeli. Bylo to také dráždivé a neobvyklé, že tento mladík smí přijít k večeři ve starém obleku z domácího sukna. Dávaly mu množství otázek. Kam pan Guiseley půjde nejdříve? Frank prý určitě neví. Kde bude dnes v noci spát? Frank určitě neví; uvidí. Kdy se tato pěší cesta skončí? Frank určitě neví. Líbí se mu to opravdu? Ach, ano, Frank myslí, že je to zcela dobré, jít pěšky na cesty, i když to je někdy trochu nepohodlné.

*) skotská hra s pálkami. (P. př.)

Loučení odbylo se bez jakéhokoli vzrušení. Jack před večeří prohlásil náhle a hlasitě, že Franka vyprovodí až ke hřbitovu; Frank se proti tomu ohražoval, ale přivolil. Ostatní se s ním rozloučili v předsíni a ve čtvrt na devět oba mladíci vyšli do tmy.

V.

Byla jasná podzimní noc — divukrásná hvězdná noc — a obloha ozařovala s hůry slabě veliké skvrnité plochy vysokých vřesovišť, která se prostírala kolem Barhamu. Bylo úplné ticho — vítr se utišil a jediným zvukem, který bylo slyšeti, jak oba kráčeli parkem, bylo tiché šumění řeky přes kameny, vzdálené za řadou stromů asi padesát metrů od cesty.

Jackovi bylo krušno u srdce; ale i tak, sděluje mi, byl si vědom, že Frankovo mlčení je zvláštního druhu. Cítil jaksi, jakoby jeho přítel počínal nějakou velikou oběť, při níž bude trpět, čehož však si jest jen částečně vědom — nebo aspoň že je jakýmsi vytržením a fanatismem tak podněcován, že si není vědom toho, co činí. (Připomenul mi jisté sny, které mnozí lidé tu a tam mívají, že provázejí nějakého přítele na smrt: přítel jde ku předu, mlčky a vítězoslavně, a my mu nemůžeme nic říci, ani ho zadržet.)

»Byl to takový pocit,« pravil Jack zdrceně.

Jack měl to kruté zadostučinění, že nesl vak, ve kterém nůž i pečeně byla skryta, jak praví pří-

sloví. Za této čtvrhodinové chůze městem změnil své smýšlení jistě půltuctukrát. Hned se mu celá věc zdála strašlivou jako noční příšera; pak zase nesmyslně pošetilou; pak opět zcela řádnou a rozumnou. Konečně, dovozoval Jack sám sobě, takoví lidé, jako tuláci, jsou také na světě, a zůstanou na živu. Proč by na živu nezůstal Frank? Také má v sobě cikánskou krev. Čeho na světě on — Jack — se obává?

»Vzpomínáš si na naši rozmluvu o tvé babičce?« pravil náhle, když se blížili k domku vrátného.

»Ano. Proč?«

»Pouze jsem si ještě na něco vzpomněl. Nebyl jeden člen vaší rodiny za královny Alžběty popraven?«

»Božíčku, ano; bylo tomu tak. Byl bych zcela zapomněl. Bylo to tenkráte neprávem.«

»Jak — neprávem?«

»Bylo to pro náboženství,« pravil. »Byl papežencem. Všichni ostatní z rodiny se ochotně podrobili. Byli to lidé, kteří se přizpůsobili ke všemu. Převlékali se každou chvíli, aniž činili nesnází. Vzpomínám si, že můj vychovatel mi o tom jednou vyprávěl. Pokládal je za velmi rozumné. A to také byli, u kozla! s jednoho hlediska.«

»Má tvoje náboženství co činit se vším tímto?«

»Ach, myslím tak,« pravil Frank lhostejným hlasem.

Když přišli do hlavní třídy, byly mnohé dveře otevřené, a Jack několikráte bezmyšlenkovitě zdra-

vil lidi, kteří smekali před ním klobouk, když šli mimo ve světle z domů.

»Jaký je to pocit, být vrchností?« pravil Frank.

»Ach, nevím,« pravil Jack.

Blížili se nyní ku příkré části vzestupu, a hodiny odbíjely devátou.

»Trochu jsme se zpozdili,« pravil Frank.

»Kdy zas přijdeš?« otázal se Jack náhle. »Jsem zde ještě čtrnáct dní, abys věděl, a pak o Vánocích opět. Přijď na Vánoce, můžeš-li.«

»Ach! Nevím, kde budu. Vyřiď ale pozdrav Kembridži.«

»Franku!«

»Co?«

»Mám říci, co myslím?«

»Ne!«

Ach, zde tyčila se již střecha starého kostela proti hvězdám, a zde nemohli již spolu rozmlouvati. Každým okamžikem mohli naraziti na oba ostatní. Šli ještě několik kroků dále, a zde, ve stínu vrátek, doutnal malý červený ohníček, který se rozhořel, když se tam dívali, a ukázal na okamžik ospalé oči majora s dýmkou v ústech.

»Dobrý večer, pane,« zavzněl vojenský hlas, a děvče vedle něho vstalo. »Přicházíte právě v čas.«

»Dobrý večer,« pravil Jack bezvýznamně.

»Zažili jsme od té doby, co jsme se viděli, do teďka příjemný večer, pane Kirkby, když jsme sešli dolů a trochu „U koruny" povečeřeli.«

»Tam jste asi slyšeli moje jméno?« pravil Jack.

»Zcela správně, pane.«

»Dej nám klíč,« pravil Frank náhle.

Odemkl dvéře a posunul je zpět po travou zarostlé pískované cestě.

»Počkej na mne zde, ano?« pravil k Jackovi.

»Půjdu s tebou do vnitř. Ukážu ti, kde se máš převléknout.«

Dvacet metrů nepravidelného klikatého chodníku, na kterém několikrát klopýtli, přivedlo je k malému zřícenému dveřnímu otvoru na západním konci starého kostela. Jackův otec obnovil stavbu podivuhodně, pokud znovuzřízení bylo možno, a nyní stála stará věž, mohutná jako kdysi, veskrze krytá střechou a opatřená dlažbou, hraničíc se čtyřmi zdmi bez střechy, mezi nimiž stála dvojí řada podstavců od sloupů.

Jack rozškrtl zápalku, rozsvítil lampu od kola, kterou si vzal s sebou a ukazoval mu cestu.

»Pojď,« pravil.

Frank vešel za ním do místnosti u spodu věže a rozhlédl se.

»Je to zde zcela pěkné,« pravil. »Byl to kdysi katolický kostel, že ano?«

»Ano; farář praví, že to je stará sakristie. Nalezli zde různé předměty, pokud vím, — poličky ve zdi a tak dále.«

»To se hodí znamenitě,« pravil Frank. »Budu hotov za pět minut.«

Jack vyšel beze slova ven. Cítil, že je to příliš mnoho, žádati od něho, aby se díval na proměnu,

která se nyní stane, a na oblékání se v roucho obětní. (Otřáslo jím trapné leknutí, při vzpomínce na způsob svého dřívějšího přirovnání, že Franka dovedl právě do staré sakristie.)

Usedl na nízkou zeď, vystavenou, aby chránila hřbitov před sesouváním po úbočí kopce, a díval se dolů na městečko. Nebe zde bylo lépe viděti; člověk byl si zde více vědom nesmírné mlčící klenby, oživené neměnícími se hvězdami, chladnými a dalekými, a dole horečkou zmítaného městečka tu a tam s jiskřivými puntíky červeného světla, kde lidé se hašteřili a osnovali plány a obchodovali a řídili drobné záležitosti svého drobného života s takovou úžasnou horlivostí. Jack byl z pravidla dalek filosofování, ale jest jisto, že úvahy tohoto druhu ho zcela zaujaly na několik minut, po které čekal na Franka a po které slyšel tiché hlasy rozmlouvající venku v aleji. Na okamžik ho i napadlo, že je zcela možno, že to, co mu Frank řekl před večeří v kuřáckém salonu, jest pravda, a že vskutku ho něco má v moci a to Něco že skutečně zamýšlí, aby z tohoto politování hodného a donquixotského nesmyslu vyšel určitý plán a výsledek. (Myslím, že kontrast mezi hvězdami a lidskými světly přispěl k tomu, že takové myšlenky se ho zmocnily.)

Na to se oddal opět chmurným úvahám velmi zvláštního způsobu.

Slyšel, jak Frank vyšel, a obrátiv se, viděl jej v nejasném světle, s vakem v ruce, oblečeného opět, jako byl před třemi dny. Na hlavě měl opět nepo-

psatelnou čepici, na těle nepopsatelný oděv. Na nohou měl boty, ve kterých dnes chodil po vřesovištích. (Jak dalekým zdálo se nyní toto odpoledne a veselá svačina ve slunečním světle na vrcholku pahorků!)

»Zde jsem, Jacku.«

Vítr odnesl tedy každou naději. Jack vstal a pokročil k němu.

»Franku, zapřísahám tě, zanech tohoto bláznovství. Prosil jsem tě v Kembridži, abys toho nečinil, a prosím tě o to nyní opět. Dbám čerta na to, co jsem slíbil. Je to prostě šílenství a — — —«

Frank se obrátil beze slova a byl již v polou cestě ke bráně. Jack klopýtal za ním, volaje, co mu stačil dech; ale onen prošel již branou a připojil se k majorovi a Gertě dříve, než Jack ho mohl dohonit.

»A tak ty myslíš, že zde nahoru je správný směr?« pravil Frank.

»Dostal jsem „U koruny" několik pokynů,« pravil major. »Tady nahoru je několik selských statků, kde — — —«

»Franku, mohl bych s tebou na minutu mluvit?«

»Nikoliv... Dobře, majore, jsem úplně připraven, jsi-li ty také.«

Obrátil se k Jackovi.

»Abych nezapomněl,« pravil, »co je v tomto balíčku?«

»Něco k jídlu a pití,« zamumlal Jack.

»Ach... to já nepotřebuji, děkuji ti. Zde je vak se šaty. Jsem ti velice vděčen, příteli, za tvou laskavost. Velice lituji, že jsem tě obtěžoval.«

»Mimochodem řečeno, Franči,« vmísil se odporný hlas po jeho boku do hovoru, »já se toho balíčku ujmu, když ty jej nechceš.«

»Tak se ho chop,« pravil Frank. »Pro mne a za mne, můžeš jej nésti. Jsi připravena, Gertie?«

Děvče zamumlalo něco neslyšitelného. Jako při prvním jejich setkání neřekla vůbec nic. Major vytáhl z hlubin živého plotu svůj ranec, pověsil si jej na hůl a stál, čekaje, maje tvář opět ozářenou žárem své dýmky. Podal nový balíček beze slova Gertě.

»Tak, s Bohem, ještě jednou,« pravil Frank, podávaje Jackovi ruku. Jack viděl, že také on má svůj raneček svázaný do červeného šátku, jako měl na mostě, když se s ním poprvé setkal. Chopil se jeho ruky a potřásl jí. Říci nemohl nic.

Na to ti tři se otočili a obrátili se směrem nahoru na stráň. Mohl je viděti, všechny posud mlčící, jak stoupají vzhůru a víc a více se ztrácejí ve stínu živého plotu, dva muže jdoucí spolu a děvče na metr za nimi. Na to obešli roh a zmizeli. Ale Jack stál posud na místě, kde jej Frank opustil, naslouchaje ještě dlouho potom, když ohlas jejich kroků v dálce zanikl.

VI.

Jack měl této noci hrozný sen.

Zdálo se mu, jakoby chodil s puškou v ruce po vysokých pláních na honbě tetřívků. Byl to jeden z těch chmurných dnů, tak častých ve snu, kdy světlo je tak mdlé, že je velmi málo vidět.

Byl si vědom nesčetných vrcholů pahorků kolem sebe a údolí, která se táhla dolů do hlubokých temnot, kde dala se rozeznati pouze světla vzdálených domů. Jeho lov byl toho druhu, který jest vlastním představám ve spánku. Ohromní ptáci, větší než pštrosi, zvedali se tu a tam po jednom nebo po dvou s neuvěřitelnou rychlostí a vzlétali jako balony k zamračenému, světélkujícímu nebi. Střílel po nich a peří z nich pršelo, ale žádný pták nespadl. Jednomu zasadil nepopsatelnou ránu... a pták letěl se skřekem napříč nebem, z pola je zakrývaje. Pak, když skřek zanikal, zpozoroval, že je v něm lidský hlas, a že to na něho křičí Frank někde přes hranice pláně, a hrůza, která v něm vzrůstala každým výstřelem, jejž vypálil, dostoupila nesnesitelného stupně. Pak počala jedna z těch obvyklých příšerných honeb: počal běžeti; skřek slábl každým okamžikem; neviděl ve tmě na cestu; lezl přes kameny omleté vodou; spadl do močálu a vytáhl z něho nohy s neskonalou námahou; puška stala se mu nesnesitelným břemenem, avšak nesměl ji zahodit; věděl, že jí bude ještě potřebovat... Skřek nyní přestal, ale on se nesměl v běhu zastavit. Frank byl v jakémsi nebezpečí, blízce mu hrozícím, a on věděl, že ještě není příliš pozdě, jen najde-li ho ještě. Běžel a běžel. Brodil se nyní po kolena v peří, které spadalo s poraněných ptáků; tma byla černější než dříve, avšak on beznadějně se lopotil, sleduje, jak se domníval, směr, odkud křik přicházel. Pak, když konečně dostoupil vrcholu pahorku, skřek ozval se znova, pronikavý a strašný, zcela blízko, a v nejbližším okamžiku

viděl pod sebou sto metrů daleko toho, k vůli němuž tak daleko běžel. Běže nahoru po dolejším svahu, v pravém úhlu k jeho vlastní cestě, přicházel Frank v obleku, který si vypůjčil, s plesovými střevíčky na nohách; ruce měl vztaženy, tvář zsinalou jako popel, a křičel, a utíkal. Za ním běžel hour lidí, jichž tváří nemohl viděti; běželi jako lovečtí psi, mumlajíce, jak se blížili, strašným kňouravým hlasem. Na to Jack poznal, že může Franka zachránit; zvedl ručnici k líci, namířil do hnědého houfu a stiskl kohoutek. Následovalo cvaknutí, a tu poznal, že nemá nabito; hmátl po pásu s patronami, a shledal, že je prázdný... Škubal za kapsy, a konečně nalezl jednu patronu; když ji vrazil do otevřené hlavně, ručnice se v půli rozlomila. Současně zmizel štvanec za hřebenem pahorku a sběř za ním, vůdcové nyní sotva deset metrů za utíkající před nimi postavou.

Jack stál bezmocný a zuřící. Pak mrštil rozbitými kusy své ručnice za mizícími běžci; sklesl do tmy a vypukl v ten srdceryvný vzlykot v příšerném snu, který ukazuje, že hranice byla dosažena.

Vzbudil se, ještě vzlykaje — jistě že Frank je ve smrtelném nebezpečí nebo již mrtev; a bylo třeba několika minut, než mohl usnouti opět.

KAPITOLA II.

I.

Farská zahrada v Merefieldu byla zřejmě tohoto léta nejvhodnějším místem, kde se většina

dne dala ztráviti. Dům byl sice chladný — byla to jedna z těch dlouhých, nízkých, popínavými rostlinami pokrytých budov, které jaksi připomínají dobu Viléma IV. a krinolin (je-li pravda, že tyto dvě věci byly na vrcholu své slávy pospolu, jak myslím), s velikými, temnými místnostmi a širokým, nízkým schodištěm a klidně se dívajícími okny, kterými prokukují květiny — ale stín lip a tisů byl ještě chladnější. Za těchto dlouhých, parných letních dnů stál stůl, u kterého Dick seděl s Jenny, téměř nepřetržitě na svém místě, a zde farář a jeho dcera snídali, svačili a obědvali den ze dne po skutečně mimořádně dlouhou dobu.

Jenny sama dokonce v zahradě žila ještě více než její otec; udělala domácí práce co nejrychleji po snídani a šla ven zaměstnávati se nějakými menšími pracemi, které mohla ve zbytku dopoledne konati. Napsala několik dopisů, přečetla několik knih, trochu šila a celkem skýtala velmi domácí a milý obrázek. Tři dny v týdnu navštěvovala na hodinu nebo dvě chudinu a někdy, když lord Talgarth byl dosti zdráv, vyjela si s ním a se svým otcem po čaji lesem na koni, a někdy také s lordem Talgarthem sama.

Pro Franka neměla vlastně vůbec žádných výčitek svědomí. Její list byl zcela upřímný a pokládala samu sebe za svrchovaně rozumnou. (Je to jedna z nejnebezpečnějších věcí, pokládat sám sebe za rozumného, to ať si každý pamatuje; jest to dokonce nebezpečnější, než když se to o někom pouze říká.) Nejhorší při tom při všem bylo, že byla zcela v právu. Bylo to zcela zřejmo, že ona

a Frank se k sobě nehodili; že ona pohlížela na tu zvláštní vlastnost v něm, která se projevila v příběhu s chlebem a máslem, v opuštění Kembridže, cestě do žaláře a tak dále, jako na něco nahodilého v jeho povaze, zatím co to bylo podstatné. Bylo také zcela jisto, že to platilo pro ni za skvělý důkaz jejího zdravého rozumu, že to poznala, že to prohlásila a že zasnoubení zrušila.

Ovšem, měla chvíle, které já bych nazval »hnutím milosti«, a které ona by nazvala nerozumem, když totiž na kratičkou chvilku ji napadla otázka, zda být rozumným je nejvyšší metou života; ale všeobecné stanovisko její vůči těmto myšlenkám bylo takové, jaké by bylo vůči pokušení jakéhokoli druhu. Být rozumným, řekla by, znamená míti úspěch a zdar; býti jinakým, znamená úspěchem a zdarem se minouti.

Velmi dobře tedy.

Na začátku září přijel Dick Guiseley na Merefield na honbu tetřívků. Tetřívci, jak myslím, jsem již poznamenal, se tohoto roku zpozdili, a po jakémsi obřadném zahájení honby dne dvanáctého srpna, jaksi jim pro výstrahu, byli ponecháni v klidu. Honba se měla začíti třetího a večer druhého Dick přijel.

Počal mluviti o předmětu, který především zaměstnával jeho mysl, právě nyní tento večer s Archiem, když se lord Talgarth odebral na lože. Seděli v kuřáckém salonu, se vnějšími dveřmi dokořán otevřenými, aby teplý večerní vzduch měl přístup. Prodebatovali se vší náležitou slavnostností

vyhlídky na zítřejší hon a Archie vypočítal osoby, které budou tvořiti společnost. Farář prý přijede na hon a Jenny prý se projede na koni a připojí se k nim o svačině.

Na to Archie široce zívl, dopil a chopil se svíčky.

»Ach, ona přijede, ano?« pravil Dick zamyšleně.

Archie rozškrtl zápalku.

»Jak se vede Frankovi?« pokračoval Dick.

»Neslyšel jsem o něm.«

»Kde, chudák, je?«

»Nemám zdání.«

Dick se usmál.

»Jak se chová ona?«

»Jenny? Ach, jako jindy. Je to rozumné děvče a ví, co chce.«

Dick chvíli o tom přemýšlel.

»Půjdu spat,« pravil Archie. »Chci mít zítra rovné oko.«

»Ach, sedni si na minutku... Mám chuť hovořit.«

Archie kompromisně opřel se o opěradlo křesla.

»Ona toho nelituje, co?« pokračoval Dick.

»Ta ne,« pravil Archie. »To by toho byla nikdy neudělala.«

»Já vím,« souhlasil Dick horlivě. (Bylo to pro něho opravdovým potěšením, že v této věci hlava a srdce se shodly.) »Ale víš, někdy ženy litují takových věcí. Víš, přál bych si, aby nebyly tak docela rozumné.«

»Jenny toho nelituje,« pravil Archie.

Dick vzal svou sklenici, kterou byl sotva před pěti minutami naplnil po třetí sodovou vodou s whisky, a do polovice ji vypil. Vyssál svůj knír, a v té chvíli srdce jeho stalo se sdílným.

»Tak si vyjdu na hon sám,« pravil.

»Co?«

»Vyjdu si na hon. Nemůže říci, než nanejvýš „ne".«

Svrchovaný klid v chování Archiově na okamžik zmizel. Jeho čelist trochu sklesla.

»Ale, Pane Bože! Neměl jsem ani nejmenšího — —«

»Já vím, že's neměl. Ale já měl už dlouhý čas... Co o tom myslíš, Archie?«

»Milý hochu — —«

»Ano, já vím; nechat toho. My to ale vezmeme tak, jako by to bylo hotovou událostí. Co bude dál?«

Archie se na něho chvíli díval.

»Co myslíš? Myslíš, že to schvaluji?«

»Ne, to jsem tím nechtěl říci,« připustil Dick. »Chtěl jsem jen říci, jak bych s tím nejlépe začal.«

Archiova tvář poněkud ztuhla. (Jak známo, pokládal jej Jack Kirkby za vypínavého.)

»Musíš jednat podle svého,« pravil.

»Je mi líto, příteli,« pravil Dick. »Nechtěl jsem se dopustit žádné netaktnosti.«

Archie pustil opěradlo a vzpřímil se.

»Je to poněkud překvapující,« pravil. »To mně nikdy nevstoupilo na mysl. Musím o tom pře-

mýšlet. Dobrou noc. Shasni světla, až půjdeš.«

»Archie, příteli, hněváš se?«

»Ne, ne; je všecko dobře,« pravil Archie.

A vskutku a vpravdě toto jest všecko, co mezi těmito dvěma onoho večera s ohledem na Jenny se událo — takoví byli klidní.

II.

Nádherný vánek vanul přes pahorky, když Jenny příštího dne okolo deváté hodiny jela pomalu na koni. Krajina jest podivnou směsicí — celé míle vřesovišť, tak pustých a prostých a krásných, jak jen vřesoviště mohou být, a mezi nimi v údolích, při letmém pohledu na zcela pokročilé vesnice, i několik měst tyčí tu a tam štíhlé věže a střechy; a dokonce v tom neb onom směru vznáší se zlověstně chuchvalce dýmu nad ohromnými komíny.

Jenny, když tak sama jela, byla zamyšlena. Je to velmi nesnadno, být jinakým, když člověk překoná jednu značnou krisi, a předvídá množství jiných, jimž jde vstříc, zvláště, když se nerozhodne pro přímé jednání. Je to všecko velmi krásné, být rozumným, ale tu a tam vzniknou rozpaky, která ze dvou nebo tří cest té vlastnosti odpovídá. Jednati dle první myšlenky vede zajisté k nesnázím, ale také někdy jim předejde.

Jenny vypadala ve svém klidu rozkošně. Byla v rozkošném zeleném obleku; měla jakýsi měkký klobouk; seděla na téměř bezvadné malé kobylce, náležející lordu Talgarthovi, a její veliké, modré,

pevné oči těkaly za jízdy kolem, nevidouce nic. Byla to vskutku ona téměř bezvadná malá kobylka, která jí teprve připomenula, že lovci se blíží, když prudce vyskočila při střelné ráně, která byla vypálena asi na půl míle daleko. Jenny ji uklidnila, zastavila ji a dívala se mezi vzpřímenýma a stříhajícíma ušima.

Pod ní, postupujíc pomalu vzhůru a od ní se vzdalujíc, pohybovala se řada bodů, každý přesně téže barvy, jako jeho soused (lord Talgarth byl vskutku velmi zvláštní, pokud se týče stejnokroje svých honců), a u každého pohybovala se červená skvrna, v níž Jenny poznala praporeček. Cíl, k němuž směřovali, vrcholil v nízkém, okrouhlém pahorku, a pod jeho vrcholem bylo viděti v půlkruhu řadu náspů jako hradby, zřízené tak, že ovládaly plochu stráně i svah na druhé straně. To byla vždy poslední léč — v tomto vřesovišti — před svačinou, a svačina sama, jak věděla, je očekávala na druhé straně pahorku. Tu a tam, jak se dívala, viděla za tou neb onou hrází mírný pohyb — nic víc — a jediné svědectví, že jsou zde vedle honců jiné lidské bytosti, spočívalo ve slabém věnci bezmála neviditelného dýmu, který následoval po výstřelech, ozývajících se nyní rychleji a rychleji, jak tetřívci se poplašili. Jednou s hlukem jako špatně zapálené rakety vybuchl nad záhybem před ní letící hnědý předmět, hřmotě s děsnou vítězoslávou, zakroužil na dvacet metrů od její hlavy a zmizel v tichu. (Jedno vzpřímené ucho se sehnulo, aby bylo vidět, zda raketa se objeví opět, či nikoli.)

Jenniny úvahy, jak se tak dívala, staly se více filosofickými, než dříve. Přistihla se, že uvažovala o tom, jak mnoho svobodné volby asi tetřívci — kdyby byli schopni přemýšlení — podle svého mínění mají před tváří této hřmotné, ale zákeřné smrti. Připomenula si, že každý kousek pudu a zkušenosti, který každá ta zděšená hlavička obsahuje, káže svému vlastníkovi, aby letěl co možná rychle a přímo pryč od hroznych postav v zeleni a stříbře s vlajícími červenými praporky a nahoru k tiché stráni, která v nejhorším případě vysílá jen náhlé rachoty. Přemýšlející tetřívek snad si myslí (a dva ze tří tak činili), že může letět rychleji a spíše se ukrýti před zelenými lidmi s červenými praporky, pakliže přelétne dolů do údolí na druhé straně. Ale — jak Jenny zpozorovala — to právě předpokládali tito lidští nepřátelé a hráze (jako meče andělů) ovládaly toto přiblížení.

Bylo tedy zřejmo, že byť se svobodná vůle zdála sebe větší, ve skutečnosti není žádná: jsou zrazeni beznadějně právě tím pudem, jímž se chtějí zachrániti; praktický, zdravý rozum, alespoň v tomto případě, je vede přímo v jícen smrti. Trochu původnosti a vynalézavosti by je učinilo nesmrtelnými tak dalece, pokud se béřou v úvahu pušky...

Ano; ale byl jeden, který chtěl býti původní a který skutečně dal přednost tomu, aby letěl přímo podle nestvůry v zeleném obleku na šedé kobylce, než ke klidné, ale vražedné stráni; a ten

unikl. Ale patrně ten byl výjimkou. Originalita mezi tetřívky — —

V tu dobu kobylka dýchala pomalu a pohrdavě, a hrabala útlou, netrpělivou nohou, nabyvši zcela jistoty, že nehrozí již nebezpečí; a Jenny si uvědomila, že přemýšlela o nesmyslu.

Při svačině bylo množství bezvýznamných, ale pěkně oblečených osob, s nimiž Jenny většinou byla známa. Tito rozložili se po zemi, a jeden po druhém vyprávěl pravdivé příhody a vše se začalo dlouhými doušky a vše se skončilo těžkými jídly. Byly zde ještě jiné dvě dámy, které povrchně znala a které přijely před půl hodinou. Všechno bylo zcela dokonalé — až k teplým pečeným tetřívkům, kteří se vynořili ze stříbrných, erby ozdobených krabic, a horké černé kávě, nalévané z lahví »Thermos«. Jenny kladla důvtipné otázky a činila se příjemnou.

Ke konci svačiny shledala, že nějakým způsobem sedí na malém skalním balvanu vedle Dicka. Lord Talgarth byl asi na dvacet metrů vzdálen, svýma nohama oblečenýma v kamaších široce rozkročen, obhlížeje krajinu a mluvě s hajným. Její otec prohlížel hlavně své poněkud bezúčinné pušky a Archie se třemi nebo čtyřmi jinými muži a oběma dámami, vdanou to paní a její sestrou, kouřil, opřen zády o skálu.

»Budete zítra doma?« tázal se Dick při řeči.

Jenny na chvíli se odmlčela.

»Myslím,« pravila. »Mám leccos na práci.«

»Snad bych vás mohl navštívit? Rád bych s vámi o něčem promluvil, dovolíte-li.«

»Což vy nepůjdete opět na hon?«

»Nikoliv; není mi zcela dobře a chci si odpočinout.«

Jenny mlčela.

»Asi v kterou dobu?« pokračoval Dick.

Jenny vzpamatovala se s malým škubnutím. Dívala se přes pahorky a myslila si, zda je to kostel nad Barhamem, který bylo vidět téměř na obzoru.

»Ale, někdy po svačině,« pravila neurčitě.

Dick uspokojen, pomalu povstal a protáhl se. Vypadá bezvadně a je hezký, myslela si Jenny, od své placaté čapky až po krásné lovecké botky. (Ma alespoň dvanáct set liber ročně, ne?)

Před tím, než se zvedli, přišel jeden honec, přiváděje kobylku.

»Dobře, můžete ji nechat zde,« pravila Jenny. »Nechci ještě nasednout. Na něco uzdu uvažte.«

Byl to příjemný a malebný pohled na honce, jak ve své zeleni a stříbře jako řada středověkých lovců mizí dolů po pahorku jedním směrem a pět minut později střelci druhým. Vypadalo to jako nějaké tajemné vojenské cvičení v malém měřítku; a opět Jenny myslela na ten svůj nápad o svobodné volbě tetřívků, kteří snad dvě míle odtud krčí se v děrách mezi vřesem. A přece, správně řečeno, je tu stěží vůbec jaká volba...

Paní Richardová, choť jednoho z mužů, přerušila ji svou protáhlou řečí.

»Vypadá to pěkně, že ano?« pravila.

Jenny zdvořile přisvědčila.

(Tato žena jí byla protivná, aniž věděla proč. Pravila sama sobě, že příčinou toho je její protáhlá mluva, pánovité oči a úžasná blahosklonnost; a uznávala jen na polo, že příčinou toho jsou krásné linie jejího oděvu a zajištěné společenské postavení.)

»My jsme jeli povozem,« pravila dále ona štíhlá dívka. »Vy jste jela na koni, že ano?«

»Ano.«

»Není to kobylka lorda Talgartha? Myslím, že ji poznávám.«

»Ano, nemám svého vlastního koně, jak asi víte,« pravila Jenny naschvál.

»Ach!«

Jenny cítila náhle, že její nenávist se stupňuje až k zuřivosti.

»Musím jet,« pravila. »Musím navštívit jednu stařenu, která umírá. Farářova dcera, jak víte...«

»Ach, ano.«

Na to Jenny s jednoho balvanu vsedla na kobylku (paní Richardová u ní podržela uzdu a upravila jí šat) a jela pomalu s pahorků dolů.

III.

Dick přišel na faru příštího dne krátce před dvanáctou hodinou s větším nepokojem v srdci, než sám chtěl.

Dick byl dobrý hoch — nemohu proti němu říci ani slova, leda, že snad si myslíval, že je-li

Guiseleyem a má celkem šestnáct set ročně a obývá poschodí v St. James a má špičatý hnědý vous a melancholické hnědé oči a důstojné chování — tím že je sproštěn každé další snahy. Ale to bych mu křivdil; on měl ohromnou snahu, aby vynikl ve hře na biliáru, a v tom měl skutečně úspěch; a od své poslední změny svých majetkových poměrů pomýšlel svědomitě i na své další povinnosti.

Byl sice před tím jakýmsi způsobem také zamilován; ale toto bylo něco zcela jiného. Přál si vskutku velice oženiti se s Jenny... Že byla neobyčejně rozumná, vskutku sličná a vynikajícím způsobem schopna representace, usnadňovalo jeho rozhodnutí; avšak, chápu-li věc správným způsobem, nebyly to v tomto případě jediné důvody. Měl k tomu pohnutky zcela zvláštní. Nevěděl zcela, jak si představit budoucnost, odmítne-li jej a byl tak skromný, aby o tom pochyboval.

Hezké služebné děvče mu u dveří řeklo, že slečna Launtonova rozkázala, aby byl, až přijde, uveden do zahrady... Nikoli; slečna Launtonova je v přijímacím pokoji, ale může jí býti ohlášen ihned. — Dick tedy přešel volně trávník a sedl si k zahradnímu stolku.

Hleděl na vážný snivý dům ve sluneční záři pozního léta; pozoroval, jak čermáček vylétl z lípy a se strany si ho prohlíží; a pak jiný čermáček vylétl z jiné lípy a prvního odehnal. Na to zpozoroval na své levé botě skvrnu od prachu a oprášil ji kapesníkem. Pak, když kapesník zase za-

strčil, uviděl Jenny vycházeti ze zasklenných dveří salonu.

Vypadala skutečně neobyčejně sličně, když šla pomalu k němu, a on vstal, aby ji přivítal. Byla prostovlasá, ale její tvář byla zastíněna hustými kadeřemi vlasů. Měla na sobě zcela jednoduchý růžový oblek dokonalého střihu a vypadala nádherně. Vyhlíží trochu více bledá než včera, myslel si; v jejích očích pak byla jakási zdrželivá, pevná otázka. (Je mi líto, že musím o Jenny pořád říkat takovou věc pokaždé, když se objeví na scéně; ale je to taková věc, která musí napadnout každému, kdykoli se ona objeví.)

»Mám mnoho na srdci,« pravil Dick, když chvíli spolu seděli. »Mám to říci všecko přímo až do konce?«

»Ale zajisté,« pravila Jenny.

Dick se zády opřel a přeložil nohu přes nohu. Jeho chování bylo na puntík správné — každým způsobem bylo na puntík takové, jak si přál, aby bylo, a po celou svou krátkou rozmluvu je zachovával. Bylo zcela zdrželivé, nejvýš zdvořilé a vůbec ne strojené. Byla to jeho methoda, uvésti fakt — ten fakt, že on skutečně se zamiloval do této dívky — a svědčila nejlépe jeho povaze. Tato jeho methoda svědčila sice o jakési lehkovážnosti, ale ta byla jen zevnější.

»Snad je to špatná forma, přicházím-li a pravím toto všecko tak předčasně, ale nemohu si pomoci. Vím, že jste prožila strašné věci v posledním měsíci nebo dvou — snad i po dobu delší — ale o tom já nevím. A chci počíti tím, že se omlouvám,

činím-li něco, co bych činiti neměl. Jisto jest — ano, že nejsem s to déle čekati.«

Na Jenny se nedíval (od té doby, co Jenny přišla, pozoroval čermáčka), ale dobře věděl, že od první věty, kterou pronesl, se náhle na svém místě uklidnila až k úplné nehybnosti. Byl by rád, věděl, zda to je dobrým znamením, či nikoliv.

»Tak tedy,« pravil, »dovolte, abych vám nejprve podal malou zprávu o sobě samém. Jest mi právě jedenatřicet let; mám čtyři sta liber ročně ze svého majetku a lord Talgarth vyměřil mi dvanáct set ročně k tomu. Pak mám další vyhlídky, jak říkají. Můj strýc dává mi na srozuměnou, že moje apanáž jest mi jeho poslední vůlí zajištěna; pak jsem dědicem své tety, paní Simonové, se kterou jste se pravděpodobně již setkala. Zmiňuji se o tom právě jen proto, abych ukázal, že nejsem chudý — —«

»Pane Guiseley — —« počala Jenny.

»Počkejte, prosím. Nedomluvil jsem ještě. Dáváte pozor?... Jsem člověkem slušně žijícím. Nejsem bez poskvrny, avšak odpovím na všechny otázky, které byste ráda položila — vašemu otci. Nemám žádného povolání, ač jsem pokládán za právního zástupce; avšak jsem zcela ochoten pracovati, je-li to žádoucno, nebo kandidovati do sněmovny, nebo něco podobného — ale tak dalece nejeví se žádný zvláštní důvod, proč bych měl pracovati. To je vše. A myslím, že znáte takového člověka, jako jsem já, zcela důkladně.«

»A nyní přijdeme k věci.« (Dick na malý okamžik se odmlčel. Byl opravdu pohnut.) »Je to to,

že jsem do vás zamilován a byl jsem již po nějaký čas dříve. Já... nemohu to vyjádřiti zřejměji... (Ještě okamžik, prosím, jsem téměř hotov.)... Nemohu myslet na nic jiného; a nebyl jsem ani schopen poslední dva nebo tři měsíce. Mně... mně... jest mně strašně líto ubohého Franka; mám ho velice rád, ale nemohl jsem jinak, než pocítit neobyčejnou úlevu, když jsem slyšel tu zprávu. A nyní přicházím se vás otázat zcela přímo, zda s tím souhlasíte, státi se mou ženou.«

Dick podíval se na ni poprvé od té doby, co započal svou řeč.

Seděla posud naprosto klidně (nehnula se ani při oněch dvou slovech, která pronesla), ale zbledla ještě více. Její ústa byla klidná, bez záchvěvu a hnutí a její krásné oči hleděly pevně do trávníku, ležícího před ní. Neřekla nic.

»Nemůžete-li mi dát odpověď ihned,« počal Dick nyní opět, »jsem zcela ochoten — —«

Obrátila se a pohlédla mu směle do tváře.

»Nemohu říci „ano",« pravila, »to by bylo nesmyslné... Byl jste zcela přímý ke mně, a já musím být přímá k vám. To si přejete, není-li pravda?«

Dick sklonil hlavu. Jeho srdce tlouklo zuřivě a jásavě — i přes její slova.

»Tedy já vám pravím toto: Musíte čekat dlouhý čas. Kdybyste naléhal na odpověď nyní, musela bych říci „ne". Protiví se mi nechat vás čekat, zvláště když myslím, že to buďe konec konců skutečně „ne"; ale ježto nejsem tím zcela jista, a ježto jste se zachoval zcela čestně a dvorně,

jestliže skutečně si tak přejete, nepravím „ne" ihned. Stačí to?«

»Jak pravíte,« pravil Dick.

»Nesmíte zapomínat, že jsem byla zasnoubena s Frankem až do zcela nedávné doby. Uznáte, jak to zatemňuje člověku soudnost? Já prostě nemohu nyní usuzovat a vím, že nemohu... Svolujete tedy čekat? — i když vám nyní pravím, že dle mého domnění to bude „ne"?«

»Jak pravíte,« pravil Dick opět; a mám vám poděkovat za to, že jste neřekla „ne" ihned?«

Lehounký výraz úzkosti vstoupil do dívčiných očí.

»Byla bych raději, kdybyste tak nečinil,« pravila. »Je mi líto, že jste to řekl...«

»Je mi líto,« pravil Dick.

Nastala pomlčka.

»Ještě něco,« pravila Jenny. »Mému otci neřeknete nic, ano? Nechci, aby se opět rozčiloval. Řekl jste ještě někomu, že byste — —?«

»Ano,« odvětil Dick směle. »Řekl jsem to Archiovi.«

»Mrzí mne, že jste tak učinil. Řeknete mu přesně to, co jsem řekla — přesně, rozumíte? Že myslím, že to bude „ne"; ale že jsem toho neřekla ihned, protože jste si tak přál.«

»Velmi dobře,« pravil Dick.

Uplynula asi minuta, než oba opět promluvili. Jenny měla těšivý a konejšivý dar, který brání, aby mlčení bylo prázdné. Je to v jiné formě tentýž dar, který vlastníku dává schopnost, lidi uklid-

niti. (Je to dle mého mínění jeden z prvků taktnosti.) Dick měl pocit, že hovoří posud uhlazeně a rozumně, ač nemohl všeho, co Jenny mínila, zcela pochopiti.

Přerušila ticho náhlou větou.

»Ráda bych věděla, je-li to tak správné. Víte, jsem si spíše vším jiným jista, než tím. Neříkám to pouze proto, že — —«

»Nechte to, jak to je,« pravil Dick. »Je to moje risiko, ne?«

IV.

Když ji konečně opustil, zůstala sedět zcela nehybně na témže místě. Čermáček vzdal se veškeré naděje: tento lidský tvor nepůjde hrabat zahradní chodníky, jak to jindy činíval, a odkrývat hojnost červů a malé tučné larvy. Ale za to vyšla ven kočka a kráčela nyní po tuhých předních tlapkách po slunném trávníku se sklopenou hlavou a ocas táhnouc po zemi, snažíc se buditi dojem, že jde za nějakou zcela jinou vlastní svou záležitostí.

Tam, kde se začínal stín, se zastavila a dívala se škodolibě na dívku.

»Mňau,« počala kočka rozhovor.

Žádná odpověď.

»Mňau,« pokračovala kočka.

Jenny se vzpamatovala.

»Mňau!« odpověděla Jenny zamyšleně.

»Mňau!« pravila kočka, a šla dál.

»Mňau!« odpověděla Jenny.

Bylo opět dlouho ticho.

»Mňau,« pravila Jenny, na kočku pohněvaná.

Kočka se pomalu ohlédla, když šla přes chodník, ale neřekla nic. Čekala na další vyjednávání, ale Jenny jí nevěnovala již žádné pozornosti. Když přišla pod tisy, obrátila se ještě jednou.

»Mňau!« zamňoukla kočka, skoro co jí dech stačil.

Ale Jenny neodpověděla. Kočka vrhla na ni jedovatý pohled a zmizela.

Na to vyšel ven pes — malý, černohnědý živočich, velmi silný v nohách a vážný a samostatný ve vzezření a chování. Byl nemanželským potomkem foxteriera. Běžel hbitě od ovocné zahrady napříč kolem Jenny. Když přišel na kočičí stopu, zastavil se, čenichal, šel po ní asi jeden nebo dva metry, až s určitostí zjistil, že pochází od jeho známé; pak pokračoval ve své cestě. Jeho pohyb upoutal dívčinu pozornost.

»Lamo!« zavolala Jenny velitelsky. »Jdeš sem!«

Lama dal hlavu na stranu, zatřepal jí, usmál se na ni shovívavě a běžel dál.

»Ach, Bože!« pravila Jenny s hlasitým povzdechem.

KAPITOLA III.

I.

V Yorkshirské vesničce Tarfieldu žil (a snad ještě žije) ve velikém domě v soukromí lékař,

zcela sám, až na své služebnictvo. Je to velmi krásný dům, jenže — když jsem se tam před nedlouhou dobou zastavil — se mi zdálo, že doktor neví, jak ho používat. Stojí na vlastních pozemcích dvou nebo tří akrů*) po pravé straně silnice, když se jde k severu, jsa oddělen od vesnické ulice řadou přistřižených lip, a chodí se do něho — nebo alespoň by se do něho choditi mohlo — branou ve slohu Karla II., ozdobenou železnými závitinami. Pozemky byly ohavně zanedbány, když jsem je viděl, na každém chodníku rostla tráva a mezi starými podzimními květinami bujela tak krásná úroda plevele, jaké jsem nikdy neviděl. Také na dům byl smutný pohled. Byly tam dva veliké pokoje, na každé straně malé předsíně po jednom — jeden byl jídelnou a druhý jakýmsi salonem — a oba pustými a zanedbaně vyhlížejícími místnostmi. V jedné, když k tomu byl čas, jedl, ve druhé neprodléval nikdy, leda když ho navštívil nějaký vzácný host, a malý pokoj, patrně jakási studovna, ležící při schodišti ve vnitřní chodbě, která vedla kuchyní, byl stěží v lepším stavu. Byl jsem zde, připomínám, minulého podzimu, a místní poměry byly rozhodně tytéž, jako když Frank přišel do Tarfieldu v říjnu.

Věci se měly totiž tak, že lékař — který měl slušný soukromý majetek — zasvětil celé své jmění, celý svůj zájem a celý svůj život — takový, jaký byl — studiu toxinů**) v prvním poschodí.

---

*) pozemk. výměra = 0.40677 hektaru. (P. př.)
**) mrtvolné jedy. (P. př.)

Toxiny, pokud vím, mají cosi společného s buňkami zárodkovými. Jich studium používá, alespoň v přítomné době, velikého množství malých živočichů, jako myší, žab, hadů, morčat a králíků, jimž jsou vočkovány různé choroby a pak studovány s láskyplnou pozorností. Já lékařův zvěřinec viděl, když jsem ho navštívil stran Franka; zvířata byla chována hlavně ve veliké světnici nad kuchyní, spojené s doktorovým vlastním bytem bývalou prachovnou se dvěma dveřmi a zápach tam byl nevylíčitelný. Řady klecí a krabic sahaly skoro až ke stropu, a uprostřed světnice stál veliký, jako pracovní vyhlížející dřevěný stůl, pokrytý různými lektvary. Viděl jsem také doktorův byt — ukrutně v nepořádku, ale nesporné místo činnosti. Hromady knih a nevázaných sbo níků ležely v koutě a ještě i na stole, jakož i množství zápisníků. Pod oknem stála řada skleněných násosek a různobarevných lahví spolu s drobnohledem a malými dřevěnými krabicemi po jedné straně. Dále bylo tam něco, co, myslím, nazýval »incubator« — kovový předmět, stojící na čtyřech tenkých nohách; v tom bylo viděti množství skleněných zkumavek, každá pečlivě uzavřená vatou, a v jednom rohu vyčníval teploměr.

Skutečně vysoký stupeň vědění v nějakém zvláštním oboru vede určitě k abnormalitě v jiných směrech. Ku příkladu muž, který jí a dýchá a sní o toxinech, který žije tak v toxinech, že téměř denně si dopisuje s učenými a nesrozumitelnými Němci, který ví tak mnoho o toxinech, že když vejde v chatrných kalhotách a s malým kufříkem

v ruce do světnice uhlazeného specialisty v Harley Street, vidí jakoby ve snu specialistu povstat a před ním se uklánět, — který, může-li býti pohnut, aby uveřejnil krátký a nanejvýš odborný článek v některém lékařském sborníku, dostane obratem pošty šek na 25 guineí — takový muž jest zvláště vydán nebezpečí mysliti, že všechno to, co se nedá vyjádřiti pojmem toxinu, jest bezvýznamným nesmyslem. Jest to charakteristické nebezpečí, hrozící každému specialistovi v každém oboru vědění; ba ani theologové nejsou proti němu zcela imunní.

Tak tomu bylo i u doktora Whitty (zapomněl jsem všechny ty iniciálky, jež by měly provázet jeho jméno). Nikdy se neoženil, nikdy nešel na procházku; občas, když tělesná teplota některé žáby dosahovala kritického bodu, spal v šatech. a zapomněl si je ráno převléknout. Byl také příčinou zoufalství horlivého faráře. Byl naprosto přesvědčen, že když síla, které podléhá vývin toxinů, může dokázati tolik, může zajisté dokázati všecko. On by mohl vyjádřiti své růže, svou vlastní tvář, trávu na svých zahradních chodnících, stav kůže svých hadů a žab — kdybyste mu popřáli času — pojmem toxinu; proto, usuzoval Dr. Whitty, může každý, jelikož má více času, vyjádřiti všecko ostatní tímže pojmem. Není ničeho takového, jako je duše — to jest pouze zjevení se nějaké složky toxinů (nebo antitoxinů, zapomněl jsem, co); není žádného Boha — idea Boha jest výsledkem jiné složky toxinů, podobně jako jest tomu u duše. Přibližně řečeno, myslím,

že jeho základní poučkou bylo, že jako toxiny jsou výmětkem mikrobů (jsem si jist touto větou každým způsobem), podobně že myšlenky a duševní poznatky a tak dále jsou výmětkem mozku. Vím, že to zní velmi brillantně a nezvratně i obdobně s jinými theoriemi. On stěží si dal kdy práci, aby toto všecko vyjádřil slovy; zajímal se také příliš mnoho o to, co již věděl nebo čeho objevení byl již blízek, než aby pojednával o těchto výstředních a složitých odvětvích svého předmětu. Kdyby opravdu poznal své myši a netopýry tak, jak poznány býti mají, teprve pak by bylo možno obrátiti pozornost k jiným věcem. Do té doby bylo by to pošetilé a neekonomické. Tak zde žil se svým sluhou, který musel vykonávati veškeré práce, a s jeho ženou, a denně postupoval od stupně ke stupni v poznávání toxinů.

K tomuto domu blížil se v měsíci říjnu malý a ponurý průvod tří.

Doktor se dozvěděl o tom, co se děje, když jednou ráno, již po snídaní, štrachal se kvapně svou malou komůrkou, nesa v ruce tělo myši, která konečně a proti všemu očekávání podlehla krutému záchvatu jakési zvrhlé prašiviny. Když běžel ke svému drobnohledu, uslyšel hádku dole na dvoře.

»Povídám vám, on není vlastně žádným lékařem,« slyšel vykládat svého sluhu; »takovým věcem on vůbec nerozumí.«

»Milý brachu,« počal vysoký, sebevědomý hlas někoho, jehož nebylo viděti; ale Dr. Whitty šou-

pal se dál, a byl nyní naplněn nevylíčitelným hnusem nejvyššího stupně k lidskému snažení, zvláště někde v jižních zámořských osadách. Když měl právě v práci něco takového, neznamenal čas pro něho nic, a uplynula doba, která mohla býti jednou hodinou nebo dvěma hodinami nebo desíti minutami, když uslyšel zaklepání na dveře.

Něco zabručel, aniž byl okem pohnul, a dveře se otevřely.

»Je mi velmi líto, pane,« pravil jeho sluha, »ale ve dvoře je nějaká tlupa a nechce — —«

Doktor zvedl ruku, aby mlčel, díval se ještě několik okamžiků drobnohledem, a dvakrát nebo třikrát postrčil nějaký strašný malý předmět, a pak s povzdechem poodstoupil.

»Hm?«

»Ve dvoře je jakási tlupa, potřebují lékaře.«

(Taková věc se přiházela i dříve.)

»Řekni jim, ať táhnou,« pravil prudce. Nebyl člověkem nevlídným, ale takové věci byly nemožné. »Řekni jim, ať jdou k doktoru Fosterovi.«

»To jsem jim už řekl, pane,« pravil sluha.

»Tak jim to řekni ještě jednou,« pravil doktor.

»Už jsem řekl. Již po kolikáté.«

Doktor si povzdychl — ve skutečnosti nevěnoval tomu ovšem vůbec žádné pozornosti. Prašivá myš ho zarazila; to bylo vše.

»Kdybyste ráčil, pane, na chvilku sejít dolů . . .«

Doktor se vrátil s výšin toxinů.

»Nesmysl,« pravil prudce. »Řekni jim, že nevykonávám lékařské praxe. Co chtějí?«

»Prosím, pane, jakýsi mladík, jak praví, má

v noze otravu krve. Vypadá velmi špatně a — —«

»Hm! Otravu?«

»Ano, pane.«

Zdálo se, že doktor na okamžik přemýšlí (ta myš, víme — —); na to se vzpamatoval.

»Jsem dole ihned,« pravil skoro mechanicky. »Uveď je všechny do studovny.«

II.

Dr. Whitty nemohl mi docela přesně vysvětliti, i když se o to pokoušel, proč v tomto zvláštním případě učinil výjimku. Já sám sice vím zcela dobře, proč to učinil, ale všechno to, co on sám mohl říci, bylo, že se domnívá, že slovo »otrava« zaujalo jeho mysl. S myší to právě poctivě dokončil; neměl žádného jiného kritického případu a myslel si, že se na otráveného mladíka na okamžik podívá, nežli ho nadobro pošle k Dru Fosterovi o šest mil dále.

Když deset minut na to přišel do studovny, nalezl tlupu připravenou, aby ho přivítala. Děvče sedělo na bedně v rohu u okna a vstalo na pozdrav; mladík seděl ve windsorském křesle, s jednou botou zutou, křečovitě sebou škubaje, jeho oči hleděly ztrnule a bezvýrazně před sebe; vytáhlý, hubený muž obzvláštně nevábného zevnějšku skláněl se nad ním s jakousi přehnanou starostlivostí. Všichni tři byli zřejmě z tulácké třídy.

Co viděli oni — vyjímaje Franka, jak myslím, s nímž to bylo už příliš daleko, aby ještě něčeho

si mohl všímat — byl stařec dobrotivé tváře, velmi ošumělý, ve vlněné alpakové*) kazajce, se zašlou sametovou čepičkou na hlavě a velmi jasnýma krátkozrakýma očima za kulatými brejlemi. Tato postava se objevila ve dveřích, okamžik se na ně dívala, jako udivena, proč on nebo oni zde vůbec jsou; a pak se spěšným šoupavým pohybem skočil po podlaze a klekl si.

Následující rozmluva byla vedena, když poslední závitek špinavého obvazu spadl na podlahu a Frankova noha se objevila.

»Jak dlouho již to trvá?« tázal se doktor prudce, drže zsinalou nohu starostlivě v rukou.

»Nu, pane,« pravil major rozmýšleje se, »počal kulhat tak asi — řekněme — před čtyřmi dny. Šli jsme skrze — —«

Doktor, pozoruje bedlivě Frankovu tvář (křeč na okamžik přestala), přerušil majora náhle otázkou k nemocnému:

»No, milý hochu, jak je vám teď?«

Frankovy rty se pohybovaly; zdálo se, že se snaží je olíznouti, ale neřekl nic a jeho oči se zavřely a tvář se jednou nebo dvakrát stáhla jakoby křečí.

»Kdy začaly tyhle křeče?« pokračoval doktor, obraceje se na majora.

»Nu, pane — míníte-li tohle škubání — Franči sebou začal škubat asi před půl hodinou, když jsme si trochu sedli; ale bylo vidět, že není ve

*) alpaka = ovce peruánská. (P. př.)

zdravé kůži, již od snídaně. A bylo vidět, že nemůže pořádně jíst.«

»Jak to myslíte? Chcete tím říci, že nemohl otevřít ústa?«

»Ano, pane, bylo to takové.«

Doktor počal činiti poznámky v rychlém šepotu, jakoby mluvil sám k sobě; několikrát stiskl rukou Franka v krajině žaludeční; zvedl plstěný obvaz a zkoumal jej. Na to prohlédl botu.

»Kde je ponožka?« otázal se kvapně.

Gertie ji vytáhla ze svého rance. On ji bedlivě prohlédl a počal opět mumlati. Na to vstal se země.

»Jak s ním je, doktore?« tázal se major, snaže se, aby vypadal znepokojeně.

»Nazýváme to tetanus,« pravil doktor.

»Kdo jste vy, milý muži?« pravil. »Nějaký příbuzný?«

Major se na něho podíval s vysoka.

»Ne, pane... Jsem jeho přítelem.«

»Ha! Tak musíte svého přítele mi nechat na starost. Nejpozději za týden mu bude zase dobře.«

Major mlčel.

»Tak co?« utrhl se doktor.

»Slyšel jsem od vašeho sluhy, pane — —«

»Vy mluvíte jako studovaný člověk.«

»Já jsem studovaný člověk.«

»Ha — dobře — to není mou věcí. Co jste chtěl říci?«

»Slyšel jsem od vašeho sluhy, pane, že to nenáleží zrovna do vašeho oboru; a jelikož — —«

Specialista se zamračeně usmál. Popadl s hro-

mady na stole jednu knihu, otevřel ji na titulním listu a podal mu ji.

»Přečtěte si toto, pane... Tento případ spadá do mého oboru. Jděte se zeptat doktora Fostera, je-li libo... Ne, pane; vašeho přítele musím zde podržet; je to znamenitý, vážný případ.«

Major sebevědomým způsobem přečetl si titulní list. Obsahem jeho bylo, že autorem knihy jest James Whitty, jehož jméno provázeno bylo řadou titulů a iniciálek, které jsem zapomněl. F. R. S.*) bylo na prvém místě.

»Mé jméno,« pravil doktor.

Major vrátil knihu s úklonou.

»Je pro mne ctí, že jsem vás poznal, doktore Whitty. Slyšel jsem o vás. Mohu vám představit paní Trustcottovou?«

Gertie hleděla zmateně. Doktor učinil nucenou poklonu.

Na to jeho tvář opět oživla.

»Musíme vašeho přítele vzít nahoru,« pravil. »Pomůžete-li trochu, pane Trustcott, zavolám svého sluhu.«

III.

Asi o půl desáté tohoto večera doktor, zazvoniv v hostinském pokoji na zvonek, vyšel na práh svému sluhovi vstříc.

»Dnes v noci budu spát v této světnici,« pravil. »Ty si můžeš lehnout. Přines sem matraci, ano?«

*) Felow of the Royal Society = Člen Královské Společnosti Nauk (P. př.)

Sluha podíval se pánovi do tváře. (Vypadá nějak nesvůj, hlásil Tomáš později své ženě.)

»Doufáte, že se mladík uzdraví, pane?«

Doktorovou tváří to křečovitě škublo.

»Velmi zvláštní mladík,« pravil... Pak se přerušil. »Přines matraci ihned, Tomáši. Pak můžeš jít spat.«

Poodstoupil a zavřel dveře.

Tomáš viděl svého pána zřídka k vůli nějaké lidské bytosti tak znepokojeného. Byl by rád věděl, co vlastně je toho příčinou. Během těch několika minut, co byl ve světnici, hleděl zvědavě na nemocného a zpozoroval, že doktor na něj rovněž stále hledí. Tomáš mi popsal Frankovo vzezření. Byl velmi zardělý, pravil, oči měl velmi lesklé a bez ustání mluvil. A byla to zřejmě tato slova v bloudnění pronášená, která doktora rozrušovala. Snažil jsem se od doktora Whitty vyzvěděti, co to Frank tenkrát mluvil, ale doktor zavřel svá ústa na zámek a nechtěl říci ničeho. Tomáš byl sdílnější, ač to, co věděl, daleko neuspokojovalo.

»Bylo to o náboženství,« pravil, »o čem Frank mluvil — o náboženství«... A to bylo všechno, co o této věci mohl říci.

Tomáš této noci se o jedné hodině probudil a cítě posud nevolnost, kterou pociťoval již dříve večer, vylezl z postele, a nevyrušiv své ženy ze spaní, oblékl si trepky a svrchník a šel po schodech s podkroví dolů. Říjnový měsíc stál na obloze, svítě světlíkem nad schodištěm, a ukázal dveře hostinského pokoje, pod nimiž viděti bylo světlou

čáru. Za těmito dveřmi slyšeti bylo zevnitř stálé mumlání hlasu...

Tomáš měl nervy silné: byl to přihublý mužík, velmi houževnatý a čilý, téměř padesát let starý a žil se svým pánem a myšmi a hady a protivnými předměty v lahvích více než šestnáct let. Před tím byl v jakémsi asylu ošetřovatelem. Když však byl asi v polou schodů, tu, jak mi později vypravoval, na něho něco sedlo a drželo v jakési smrtelné úzkosti, které nemohl nikterak popsati. Bylo to v souvislosti se světnicí za těmi osvětlenými dveřmi. Ne snad že by se byl bál o svého pána nebo o Franka. Bylo to něco jiného, působícího celkově. (Jaká škoda, že naše vychovávací soustava neučí ani sebeanalysi, ani umění vypravovati!)

Stál, — vypravoval mi — jak myslí, jistě asi deset minut, nejsa s to jíti ani nahoru, ani dolů, naslouchaje, pořád naslouchaje hlasu, který se zesiloval a slábl a zvolna přecházel v mlčení, které bylo hroznější, než co jiného, a tvrdě sám sobě mermomocí, že není poděšen.

Teprve jakési vrznutí někde ve starém domě ho vyrušilo a přetrhlo tenkou, tuhou nitku, která se zdála ochromovati jeho duši; a ještě s jakousi hrůzou, ač ne již v téže smrtelné úzkosti, sešel po dvou nebo třech dalších schodech dolů, vzal za kliku, stiskl ji a nahlédl dovnitř.

Pokud mohl viděti, ležel Frank klidně. Na stole, stojícím v nohách postele, vedle lahví a stříkaček hořela noční lampa a světlo, ač tělem mladíkovým zastíněné a stále dosti rozptýlené, ukázalo sluhovi postavu tam ležící a pána, sedícího zcela blízko

za postelí, ještě v denním oděvu — dokonce i ještě se sametovou čepičkou na hlavě, majícího bradu opřenou o ruku, zcela zaujatého a starostlivého a hledícího upřeně na nemocného.

V tom všem nebylo ničehó znepokojivého, a přece ve světnici bylo něco, co znova sevřelo sluhu u srdce a drželo ho zde, opět ztrnulého, zděšeného a nad to vše jatého nevýslovnou posvátnou hrůzou. (Alespoň tak bych mohl tlumočiti jeho líčení.) Pravil, že to jako nebyl vůbec ten hostinský pokoj, jak jej obvykle znal (a skutečně, když já jsem tam byl, byla to jakási bídná světnice, bez krbu, ač slušně veliká). Byl to jako každý jiný obytný pokoj, pravil Tomáš.

Snažil se, aby slyšel, co Frank mluví, a myslím, že to slyšel všecko zcela srozumitelně; avšak všecko to, co později mohl říci, bylo opět, že mluvil o náboženství... o náboženství...

Tak stál, až náhle zpozoroval, že doktor se na něho dívá se zamračeným pohledem a výmluvně se škaredícím obličejem. Pochopil, že má jít. Bez hluku zavřel dveře; a po chvilce bez hlesu kvapil ve svých červených trepkách po schodech nahoru.

IV.

Když Frank procitl opět k normálnímu vědomí, ležel tiše, pátraje, co to všecko kolem něho jest. V nohách své postele viděl stůl a na něm malé kožené pouzdro, dvě zelené láhve, uzavřené gumovými zátkami a malou přikrytou misku, vypadající, jakoby obsahovala čistou hovězí polévku. Po-

kračoval dále ve svých výzkumech, a objevil na levo vedle stěny hannoverský šatník a svit světla, (což nyní rozeznal jako okno) a zašlé tapety a konečně dveře. Když dospěl až k tomuto místu, dveře se otevřely a vešel stařec v sametové čepičce a brejlích a s vlídnou, vráscitou tváří a stanul u něho.

»Tak, jak je?« pravil stařec.

»Jsem trochu ztrnulý,« odpověděl Frank.

»Máte hlad?«

»Nemyslím.

»To se vám vede skutečně dobře, dělá-li vám tohle potěšení,« poznamenal doktor, káraje jej pohledem plným obav.

Frank neřekl nic.

Doktor si sedl vedle postele na židli, kterou Frank teď teprve spatřil.

»Tedy,« pravil doktor, »domnívám se, že byste rád znal stav věcí. Je takovýto. Mé jméno je Whitty; jsem lékařem; jste v mém domě. Dnes je středa odpoledne; vaši přátelé vás přivedli předevčírem ráno. Dal jsem jim nějakou práci v zahradě. Předevčírem s vámi bylo zle, ale nyní jste zase v pořádku.«

»A co to bylo?«

»Nepotřebujete se trápit jmény,« pravil doktor jaksi prudce. »Měl jste puchýř; ten praskl a podebral se; pak jste nosil jednu z těchto špinavých lacinych ponožek a ta přivodila otravu. To je všecko.«

»Co to je v těchto lahvích?« tázal se Frank malátně. (Cítil se úžasně slabým a tupomyslným.)

»To je antitoxin,« pravil doktor. »Z toho nejste příliš moudrý, není-li pravda?«

»Pravda,« pravil Frank... »Mimochodem řečeno, kdo vám zaplatí, doktore? Já nemohu.«

Doktorova tvář se svraštila. (Frank přál si, aby byl neseděl zády k oknu.)

»Tím se netrapte, milý hochu. Jste případem — v tom je vše obsaženo.«

Frank se ze zdvořilosti pokoušel o úsměv.

»Jak pak teď ještě trochu hovězí polévky a pak si zase trochu zdřímnout?«

Frank souhlasil.

Úplně jasného vědomí nabyl Frank konečně teprve ve čtvrtek ráno. Sáhl pod polštář pro svůj růženec, ale ten tam nebyl. Nato zatloukl krátkou holí, která byla u něho ponechána, na podlahu, připomenuv si, že kdysi dříve mu bylo řečeno, aby tak učinil, bude-li něčeho potřebovat.

Malý hubený muž se objevil u dveří, jak se zdálo, s rychlostí myšlenky.

»Můj růženec, prosím,« pravil Frank. »Je to šňůrka s korálky. Myslím, že je v kapse u mých kalhot.«

Muž se na něho podíval s neobyčejnou vážností a zmizel. Na to přišel doktor s růžencem v ruce.

»Přejete si toto?

»Ano, tak jest. Srdečné díky.«

»Vy jste katolíkem?« pokračoval doktor, podávaje mu jej.

»Ano.«

Doktor si opět usedl.

»Myslel jsem si to,« pravil.

Frank byl by rád věděl, proč. Pak prolétla mu hlavou myšlenka.

»Mluvil jsem?« pravil. »Mám za to, že jsem blouznil?«

Dotkor na okamžik nedal odpovědi; upřeně se na něho díval. Pak povstal.

»Tedy ano, mluvil jste,« pravil.

Frank měl pocit jakýchsi rozpaků.

»Doufám, že jsem neřekl nic, co jsem neměl.«

Stařec se usmál, krátce a zamračeně.

»Ach ne,« pravil. »Ani zdání. Alespoň vaši přátelé nemyslí.«

»O čem jsem mluvil?«

»Promluvíme si o tom později, je-li libo,« pravil doktor. »Teď bych rád, kdybyste něco pojedl a potom trochu vstal.«

Se zvláštními pocity nalézal se Frank příštího dne ve chráněném koutě zahrady, sedě ve vrbové lenošce, ve které s pomocí bambusových tyčí Tomáš a major ho snesli po schodech dolů, při čemž doktor je vedl a ukazoval, jak mají zahnout okolo rohů. Křeslo bylo neseno dvorkem nepravidelného tvaru za dům a postaveno za teplého podzimního odpoledne u staré zdi, před níž prostírala se veliká, strašně zanedbaná zeleninová zahrada. Uprostřed této vystupoval kouř z ohně, označující hromadu býlí, které major a Gertie během posledních tří dnů vypleli. Jednou nebo dvakrát Gertu z povzdálí uviděl v čistém, lehkém čepci, konající svou práci, avšak ona se nehlásila. Zápach hořícího býlí

dodával příjemné, zdravé, ostré chuti jeho ústům.

»Tak tedy,« pravil doktor, »můžeme si trochu pohovořit.«

A sedl si vedle něho na jinou židli.

Frank cítil se poněkud nervosním, aniž věděl proč. Zdálo se mu, že bude nejlépe, když se o minulosti vůbec nebude zmiňovati. Zdálo se mu poněkud neobvyklým, že lékař se o takové věci stará. Tento stařec od včerejška několikráte načal otázku a zarazil se. Nyní však bylo na něm pozorovati jakousi zvláštní nedočkavost.

»Jsem vám za všecko velice vděčen,« pravil Frank. »Přejete si věděti něco zvláštního? Myslím, že jsem mluvil o své rodině?«

Doktor mávl svou vrásčitou rukou.

»Ne, ne,« pravil, »ani slova. Mluvil jste sice o nějaké dívce — to činí každý; ale ne mnoho. Ne, o to tu nejde.«

Frank pocítil úlevu. O jiného nic se již nestaral.

»To mne těší. Nemohl bych si však trochu zakouřit?«

Doktor vytáhl kožené pouzdro s cigaretami a nabídl mu.

»Vezměte si z těchto,« pravil.

»Poněvadž,« pokračoval Frank, »se bojím, abych nemusel mluvit o své rodině. Jméno, které mám nyní, je Gregory, abyste věděl.«

Zapálil si cigaretu, při čemž bylo vidět, jak prsty se mu ještě chvějí, a odhodil zápalku.

»Ne, o to tu nejde,« pravil doktor; »o to neběží.«

Frank se na něho podíval, užaslý nad jeho jednáním.

»Oč tedy — —?« pravil.

»Předně bych rád věděl,« pravil doktor pomalu, »odkud máte všechny svoje názory? Jakživ jsem takovou matenici neslyšel. Vím, že jste blouznil; ale... ale nějakou souvislost to mělo; a zdálo se, že pro vás to znamená více než vše ostatní.«

»Co to?« tázal se Frank rozpačitě.

Doktor na chvíli nedal odpovědi. Rozhlížel se po neupravené zahradě s bohatou, uvadlou nádherou planých květů a podzimních lupenů a na žloutnoucí listí za zdí a vřesoviště vzadu — všechno proměněné v říjnovém slunci. Kouř z hořícího býlí táhl se až k nebi a tvořil na tlumeně světlém pozadí řasy etherických krajek.

»Tak,« pravil, »všecko. Myslete si, že jsem slyšel sta a sta lidí...« odmlčel se opět... »a vím, co lidé tu nazývají náboženstvím — a takové podobné nesmysly...« (Obrátil se náhle opět na Franka.) »Odkud máte svoje názory?«

»Míníte katolické náboženství?« pravil Frank.

»Eh, nenazývejte to tak. Vím, co to je — —«

Frank jej přerušil.

»Nuže, to je moje náboženství,« pravil. »Nemám žádného jiného.«

»Ale... ale způsob, jakým vy se ho držíte,« zvolal dokor. »Ono vás svírá... má v moci celou vaši bytost. O to tu jde! Snad nechcete říci — —«

»Pravím, že se nestarám na celém světě o nic

jiného,« pravil Frank, uchvácen náhlým nadšením.

»Ale... ale vy nejste žádným šílencem. Jste velmi rozumný hoch. Snad nechcete říci, že tomu všemu věříte — všemu tomu o pekle a tak dále? My lékaři víme dokonale, co to vše jest. Je to protipůsobení přírody... výstraha, mít se na pozoru... je to často pouze účinek výchovy; a počínáme mít domněnku — ah! to vás nebude zajímat. Slyšte mne! Já jsem tím, co nazývají specialistou — badatelem. Mohu vám bez domýšlivosti říci, že pravděpodobně vím všecko, co se o jistém předmětě věděti dá. Nuže, já vám mohu říci jako autorita — —«

Frank zvedl trochu hlavu. Zajímal ho velmi ten oheň, se kterým druhý nadšenec mluvil.

»Snad můžete,« pravil Frank. »A snad je to všechno čirá pravda; ale co, pro Boha, má to s tím co dělat — s účelem náboženství — s významem náboženství? Teď já — —«

»Ticho, ticho,« pravil doktor. »Nemusíme se rozčilovat. To nepomůže.«

Ustal a díval se smutně před sebe.

»Rád bych, kdybyste mi to v pravdě mohl říci,« pravil pomaleji. »Ale vy nemůžete. Vím to. Je to věcí čistě osobní.«

»Ale, milý doktore — —« pravil Frank.

»Dosti,« řekl doktor. »Byl jsem velkým bláznem, že jsem to pokládal za možné — —«

Nyní přerušil ho zase Frank. (Byl si vědom té neobyčejné bystrosti myšlenek, která se dostavuje někdy u rekonvalescentů, a náhle pochopil, že za tím vším je něco, co posud nevyšlo na jevo.)

»Vy máte nějaký důvod, že se mne na toto všecko ptáte,« pravil. »Těšilo by mne, kdybyste mi upřímně odhalil celé své smýšlení.«

Stařec se obrátil, a pohleděl na něho s jakousi nejistou pevností.

»Proč to pravíte, milý hochu?«

»Lidé, jako vy,« pravil Frank, »nerozčilují se k vůli lidem, jako jsem já, leda by zde něco bylo... Já byl v Kembridži, abyste věděl. Znám tamnější obyčeje, a — —«

»Tedy vám to řeknu,« pravil doktor, z hluboka si oddechnuv. »Nemyslel jsem to tak. Vím, je to čirý nesmysl; ale — —«

Na okamžik se odmlčel a zavolal hlasitě: »Tomáši, Tomáši!«

Tomášova vychrtlá hlava, podobná ptačí, vyhlédla vzadu na kuchyňském dvoře z okna.

»Pojď sem na minutu!«

Tomáš přišel a postavil se před nimi s kouskem čistící kůže v jedné ruce a s postříbřenou lžicí v druhé.

»Rád bych, abys řekl tomuto mladému pánu,« pravil doktor rozvážně, »co jsi mi řekl ve středu ráno.«

Tomáš se rozpačitě díval s jednoho na druhého.

»Byla to moje pouhá domněnka, pane,« pravil.

»To při tom nevadí. Řekni to nám oběma.«

»Tedy, pane, nelíbilo se mi to. Zdálo se mi, když jsem se podíval dovnitř — —«

(»Díval se v noci na vás,« vysvětlil doktor. »Ano, pokračuj, Tomáši!«)

»Zdálo se mi, že tam bylo něco podivného.«

»Ano?« pravil doktor povzbuzujícím hlasem.

»Něco podivného,« opakoval Tomáš zamyšleně... »A nyní, dovolíte-li, pane, musím se vrátit — —«

Doktor mávl zoufale rukou, když Tomáš bez dalšího slova se šoural nazpět.

»Není to k ničemu,« pravil, »k ničemu. A přece mi řekl zcela srozumitelně — —«

Frank se klidně pro sebe usmál.

»Ale vy jste mi neřekl ani slova — —«

»Nesmějte se,« pravil stařec prostě .»Hleďte, milý hochu, zde není příčiny k smíchu. Mohu vám říci, že nemohu myslet na nic jiného. Zlobí mne to.«

»Ale — —«

Doktor mávl rukama.

»Ano,« pravil. »Nemohu to lépe vyjádřit. Působilo to všecko dohromady, způsob, jakým jste se díval, způsob, jakým jste mluvil. Bylo to velmi neobyčejné. Ale uchvátilo mne to — uchvátilo týmž způsobem; a myslel jsem, že snad vy mi to vysvětlíte.«

V.

Teprve v pondělí odpoledne přiměl Frank doktora, aby ho propustil. Dr. Whitty svým důrazným způsobem uvedl vše možné o nebezpečí předčasného opětného cestování; došlo také k jedné scéně, která se odehrála ve zvěřinci — jedinému to případu, kdy doktor se zmínil o Frankově příbuzenstvu — za které mladíka prosil, aby byl roz-

umný a dovolil mu, aby navázal styky s jeho rodinou. Frank přímo odmítl bez udání důvodů.

Zdálo se, že doktor se zvláštním způsobem ostýchá, navazovati řeč na rozmluvu v zahradě, a Frank se své strany byl uzavřený jako na zámek. Zdálo se, že oba jsou si navzájem záhadou, jak takoví lidé někdy bývají. Byli jako dva lidé, oba inteligentní a mající společné zájmy, ale nadobro sobě vzdálení pro nedostatek společného jazyka nebo i posuňků, kterými by se mohli srozuměti. Slova, kterých užíval jeden, měla jiný význam pro druhého. (Někdy mi napadá, že kletba Babelu má hlubší význam, než se zdá na zevnějšek.)

Major a Gertie po celou tu dobu se měli znamenitě. Doktor neměl ponětí o tom, co za šest pracovních hodin se může nebo nemůže vykonat, a za tyto pracovní hodiny vykázal oběma malou nepoužívanou chaloupku pro zahradníka na hranicích svých pozemků, nějaká lůžka, stravu a šilink denně. Bylo ku podivu, jak starostliv byl major, aby Frank nenastupoval opět cestu, dokud nebude jisto, že je toho schopen; ale Frank nabyl jakéhosi krátkého a rozhodného způsobu jednání se svým přítelem a prohlásil, že pondělní večer musí je vidět všechny již opět na cestě.

Loučení — pokud jsem se mohl dovědět — bylo nad očekávání dojemné. Doktor vzal Franka stranou do studovny, kde jej poprvé uviděl a měl s ním krátkou rozmluvu, během které konečně dal lékař svému pacientovi zlaťák.

Často jsem se snažil zjistiti, jaké vlastnosti

Frankovy to byly, které měly takový vliv na tohoto moudrého starého positivistu. Byl návštěvníkem, který v mnohém porušil obvyklý pořádek. Odvrátil pozornost svého dobrodince od velmi důležité myši, která zdechla na prašivinu; vmísil se rušivě do jeho pracovních hodin; obrátil dům, obrazně řečeno, na ruby. A co horšího, — on — nechci říci, že změnil doktorovy theorie — to by bylo příliš silné tvrzení; ale zcela nevědomky příkře se proti nim postavil; a konečně, co nejhoršího, to vše učinil uprostřed doktorova vlastního soukromého hájemství. Byly tu všecky okolnosti, potřebné k vysvětlení Frankových projevů během jeho blouznění; byl to nábožensky založený hoch, otrávený toxinem a léčený antitoxinem. Co jiného na světě se mohlo očekávat, než že bude třeštiti nejfantastičtějším způsobem a mluvit o všech šílených představách a názorech, které jeho subjektivní já obsahovalo. Pokud se týče oné nesmyslné domněnky jak doktora samého, tak i jeho sluhy, že totiž bylo ve světnici »něco podivného« — čím více o tom přemýšlel, tím více ztrácelo to na ceně. Bylo to patrně výslednicí zvláštního složení psychologických stavů, právě tak, jako tyto psychologické stavy byly samy výslednicí tajemného spojení sil toxinových nebo antitoxinových.

Ať si však pro to vše někdo uvádí důvody jaké chce, ale přece zůstane pravdou, že tento suchý a poněkud misantropický učenec byl úžasným způsobem zaujat Frankovou osobností. (Později ve Frankově další historii se ukáže, že tento účinek byl více méně trvalý.)

Ještě pozoruhodnějším jeví se mému duchu velmi silná náklonnost, kterou Frank pojal k doktorovi. (Nepřijde odhalení žádného tajemství; neukáže se na konec, že doktor je Frankovým neznámým vlastním otcem; lord Talgarth si zachová tuto důstojnost.) Ale deník Frankův prozradil, že byl nakloněn tomuto starci city téměř synovskými. A přece je těžko si představiti dva charaktery méně shodné. Doktor byl rozhodným materialistou — a je jím posud, — Frank byl katolíkem. Doktor byl vědcem až do kostí, Frank do téhož stupně romantikem; doktor byl stár a peciválem z přesvědčení, — Frank mlád a nenapravitelným cikánem. Ale bylo tomu tak. Mám o tom jistý vlastní názor, ale není třeba jej uváděti, až snad na poznámku, že jeden na druhém viděl — pouze podvědomě, jelikož oba prohlašovali, že nejsou s to, aby se shodovali ani v nejmenším s náhledy druhého — jistou rozhodnou vůli sebeobětovati se, která jest hybnou sílou života. Na zevnějšek není ovšem dvou theorií si méně podobných: jedna, která nalézá řešení všech otázek v toxinu, a druhá, která nalézá je v Bohu. Někde však tyto theorie se snad přece scházejí.

Major a Gertie čekali ve dvoře, když oba vyšli z domu. Major držel v ruce veliký vak s jablky, která mu dal Tomáš na rozkaz doktorův, a přidával jej ke Gertině břemenu právě ve chvíli, když Frank s doktorem vyšli. Frank je beze slova vzal a hodil si je na záda.

Doktor chvilku stál, mhouře oči v prudkém slunečním světle.

»Tak, s Bohem, hochu,« pravil. »Buď šťasten! Nezapomeň, kdybys někdy zas tudy šel — —«

»S Bohem, pane,« pravil Frank.

Podával mu svou volnou ruku.

Na to se stala překvapující věc. Doktor chopil se ruky a opět ji pustil; vzal hocha okolo krku a políbil jej na obě líce a odkvapil zahradní brankou, přiraziv ji za sebou. A já myslím, že spěchal ihned po schodech nahoru, aby se podíval, jak se vede myším.

Tak to je celý ten příběh. Ti dva se již nesetkali, to vím dobře. A skoro ani nevím, proč jsem to pojal do této knihy. Ale byl jsem s to zjistiti to na základě různých svědectví písemních i ústních a bylo mi líto to vypustiti.

KAPITOLA IV.

I.

Na Franka, když jednou večer, o týden později, se mlčky s majorem namáhavě vlekl, dolehla nesmírná tělesná únava.

Celý předešlý den pracoval na jakémsi selském statku, voze hnůj a podobně; a ačkoliv byl opět úplně zdráv, přece za jeho týdenního klidu nějaké péro v jeho svalech povolilo. Kromě toho byl tento den, prvého listopadu, velice vysilující. Po bíd-

ném noclehu ve stodole, míli za mílí se ponejvíce mlčky plahočíce, šli od svítání proti velkému jihovýchodnímu větru po jakési zoufale jednotvárné silnici, která šla s kopce a do kopce a zase s kopce, a budila zdání, že nevede nikam.

Je pravda, že Frank nebyl již tak hluboce na duchu sklíčen; odehrával se v něm po dva nebo tři měsíce zcela jiný proces, jak se nyní ukáže; ale jeho údy byly jako z olova a nynější strnulost v týlu a bedrách znesnadňovala mu poněkud chůzi.

Unaveni byli všichni. Mnoho spolu nemluvili. To, co si potřebovali říci, řekli si již před měsíci; omezovali se — jak činí lidé vždy, když jistého stupně jest dosaženo — prostě na to, že mluvili jen výhradně o tělesných potřebách — o jídle, tabáku a spaní. Major tu a tam zabručel — vzpomínaje na přepych zašlých časů — že nemají ani střechy nad hlavou, ani nic teplého k jídlu, ani co kouřit — a Frank mu odpovídal. Gertie neříkala nic.

Nahradila si to však, sotvaže se setmělo, klesnuvši do křoví a prohlašujíc, že by to byla její smrt, kdyby si neodpočinula. Major činil obvyklé poznámky, ale ona neodpovídala.

Frank náhle zakročil.

»Drž hubu,« pravil. »Můžeme se tu zastavit. Půjdu se trochu podívat, co se dá dělat.«

Když odcházel do tmy, nechav tam svůj ranec, slyšel, že nadávání začíná znova, ale bylo již mírnější a věděl, že přejde nyní do brumlání, mírněného kouřením.

O tom, jakého rázu je silnice, která ležela před ním, neměl ani zdání. Toto odpoledne prošli několika vesnicemi, jichž jména pro něho neměla významu, a skoro nemohl ani pochopiti, proč vůbec jdou po této zvláštní silnici. Šli k jihu, směrem k Londýnu — tak dalece se dohodli — a zamýšleli tam doraziti tak asi za měsíc. Ale krajina byla mu neznáma a lid zdál se být nepřejícím a nevlídným. Dnes odpoledne byli dvakrát odmítnuti, když prosili o dovolení, aby mohli použíti za nocleh nějakého přístavku u domu.

Zdálo se, že je to silnice neobyčejně pustá. Kam až mohl dohlédnouti, nebylo nikde viděti světel z domů, a ty čtyři míle, které, jak jim bylo řečeno, je dělí od nejbližší vesnice, zdály se již přesahovat pět nebo šest mil. Všichni tři dohromady měli ovšem asi dva nebo tři šilinky; nebylo nutně třeba nějaké práce, ale bylo přirozeně radno, aby utráceli co nejméně.

Pak náhle spatřil zákmit světla někde svítícího, které, jak šel, se mu objevovalo a zase mizelo, a padesát metrů dále ho přivedlo k širokému domovnímu příjezdu, ke dvěma vratovým sloupům a vratům, která byla otevřena a portýrskému domku po levé straně. Tolik mohl matně rozeznati listopadovou temnotu; když stál, váhaje, zdálo se mu, že je viděti někde pod ním několik jiných světel, svítících korunami bezlistých stromů, kterými vedla vozová cesta s kopce dolů.

Věděl velmi dobře ze zkušenosti, že vrátní jsou celkem vzato nejnesympatičtějším druhem lidí.

(Žijí totiž právě při silnicích a vidí člověka za okolností nejkrušnějších a nejhorších právě tak jako nejnečestnějších.) Služebnictvo u zadního vchodu bývá z pravidla více úslužnější; jelikož pak patrně toto byl vchod do nějakého venkovského zámku, bude hlavní věcí proplížiti se po špičkách kolem portýrského domku a zkusit své štěstí mezi stromy. Avšak váhal; dům dle všeho, co seznal, byl asi o půl míle dále, a zde ještě k tomu viděl, že brána jest pohostinně otevřena.

V tom zavál přes pahorky za ním prudký vichr, prosycený vlhkem... Obrátil se, šel ke dveřím domku a zaklepal.

Uvnitř bylo slyšeti něčí kroky a právě když počal býti na rozpacích, zda jeho dvojí klepání bylo uvnitř slyšeti, dveře se otevřely a objevila se žena v zástěře.

»Nemohla byste mi laskavě ukázat cestu — —« počal Frank zdvořile.

Žena hodila prudce hlavou ve směru domu.

»Přímo s kopce dolů,« pravila. »Tak to máme nařízeno.«

»Ale — —«

Nebylo všecko nic platno; dveře mu byly před nosem zavřeny a on stál samoten ve tmě.

To vše bylo velmi neobvyklé. Vrátní nedostávají obyčejně »nařízení«, aby posílali tuláky bez prozkoumání jejich listin dále k domu, který přece mají hlídati.... Proto to, že brána jest otevřena, jest rozhodně úmyslné. Ať je tomu však jakkoliv, musí ji chytiti prostě za slovo; když pak kráčel

po vozové cestě dolů, počal si tvořiti různé domněnky. Žije zde nejspíše nějaký blouznílek, a sice klonil se k domněnce, že majetníkem jest pravděpodobně nějaká výstřední stará panna s vrtošivými libůstkami a velikým počtem rozmazlených psíčků.

Když mezi stromy přišel dále, užasl ještě více; neboť když větve prořídly, spatřil světla svítící na tak ohromnou vzdálenost od sebe, že budova zdála se spíše být vesnicí než domem.

Přímo proti němu svítila řada osvětlených čtyřúhelníků, vysoko, jakoby visela ve vzduchu, perspektivně se zmenšujíc a konečně ohraničena černou plochou, která se zdála být jakousi střechou; opodál po levé straně svítil jakýsi osvětlený průchod a po jeho pravé straně kmitala se asi dvě jiná okna skoro pod jeho nohama.

Dalších padesát metrů po zatáčející se cestě naskytl se mu pohled, který ho skutečně činil zvědavým, zda všecko to zažívá ve skutečnosti, neboť pouze několik kroků dále a ještě níže, než bylo místo, na kterém byl, stál zřejmě domek vrátného jako u nějakého velikého vyššího učeliště; lampa, visící se střechy, osvětlovala uvnitř prostou kamennou dlažbu, kdežto veliké mřížové dveře, které stály na druhém konci, zabraňovaly, že nebylo viděti dále. Vypadalo to jako vchod do nějakého ohromného starošlechtického hradu, takže myslel opět, že žije-li zde skutečně nějaká výstřední stará panna, že jest asi opravdu velmi výstřední. Počal býti zvědav, zda se nyní objeví hradní správce s pasem ověšeným klíči; uvažoval, zda by snad ne-

měl zatroubit na roh, ježto zde nebylo jiného prostředku, jak přivolati služebnictvo.

Když konečně zaklepal v chodbě na malé dveře, rovněž pobité železnými hřeby a příčkami, a dveře se otevřely, postava, kterou uviděl, stěží překvapila ho méně, než by ho byl překvapil středověký hradní správce.

Neboť před ním stála, jako vystřižena z vánočního čísla, postava vysokého, hubeného mnicha se šedým vlasem, hladce oholená, s párem veselých očí a čilými pohyby. Kolem svého černého hábitu měl široký kožený pás, za kterým měl svou suchou ruku hluboce zastrčenou.

II.

Mnich čtverácky povzdechl.

»Už zas jeden,« pravil. »Tak co, človíčku?«

»Prosím, otče — —«

Mnich zavřel oči jako s resignací.

»S tím na mne nemusíte,« pravil. »A pak, já nejsem páterem; jsem bratrem. Budete si to pamatovat?«

Frank se usmíval také.

»Ano, bratře. Jsem sám katolíkem.«

»Ach, ano,« povzdychl mnich živě. »To říká každý. Umíte »Sláva Bohu«? Víte, co to je? Ale to je jedno, anžto — —«

»Ale já to umím, bratře. Sláva Bohu Otci i Synu — —«

»Snad nejste Irčanem?«

»Pokud vím, nikoliv. Ale — —«

»Jste člověk studovaný? Ale do toho mi nic není. Čím vám mohu posloužiti, pane?«

Zdálo se, že mnich se o něho počíná poněkud více zajímati a Frank nabyl odvahy.

»Ano,« pravil. »Jsem člověk studovaný. Mé jméno je Frank Gregory. Mám nahoře na silnici dva přátele — muže a ženu. Jméno jejich je Trustcott a žena — —«

»To nic; to nic,« pravil mnich. »Jen žádné ženy.«

»Ale, bratře, ona skutečně nemůže dále. Je mi líto, ale my prostě musíme mít nějaké přístřeší. Je-li třeba, máme dva nebo tři šilinky — —«

»Ach, máte, máte?« pravil mnich bystře. »To je zcela něco nového. A kdy jste naposledy zavadili o něco k jídlu? Včera ráno? (Neříkejte: »Jako že je Pán Bůh nade mnou,« není toho třeba.)«

»Jedli jsme naposledy dnes asi v poledne. Měli jsme fasole a studenou slaninu,« pravil Frank váženě. »Jsme zcela ochotni zaplatit za přístřeší a jídlo, musí-li to být. Přání naše by to ovšem nebylo.«

Mnich pozoroval ho asi minutu nebo dvě vskutku velmi bystře, aniž promluvil. Toto se mu zdálo něčím novým.

»Pojďte dál a na minutku si sedněte,« pravil. »Půjdu pro hostmistra.«

Místnost, ve které Frank seděl, byla jednoduchá malá světnička a zdála se být určena k tomu účelu, aby neuváděla zloděje do pokušení. Byl tam stůl, dvě židle a kolorovaná sádrová socha muže v černém oděvu a s berlou v ruce, stojící na malé

římse; nábožná kniha s velmi ohmatanými listy ležela obrácena na stole vedle olejové lampy. Byly tam ještě jedny dveře, za kterými mnich zmizel, a to bylo naprosto všecko. Nebylo tu ani koberců ani záclon, ale na krbu jasně hořelo malým plamenem uhlí; dále byla tam dvě okna, jedno obrácené nahoru k cestě, po které Frank přišel, a druhé na opačnou stranu do jakéhosi dvora.

Uplynulo asi deset minut, aniž se vůbec co přihodilo. Frank slyšel několikráte, jak vichřice smísená s deštěm plískala na malé zamřížované okno, obrácené k jihu, a myslel si, jak se asi vede jeho přátelům. Major, jak věděl, bude rozhodně hledět, aby sám sebe držel pokud možno v suchu. Pak počal mysleti na toto místo a překvapovalo ho, že ho nepřekvapilo, že se sem ve tmě takto dostal. O klášteřích nevěděl vůbec nic — stěží věděl, že v Anglii takové věci vůbec existují (nesmí se zapomínat, že byl katolíkem teprve asi pět měsíců) a přece nyní, když sem přišel, zdálo se to všechno jaksi nevyhnutelnou sudbou. (Nemohu to lépe vyjádřiti než takto; tak praví on sám ve svém deníku.)

Když tak přemýšlel, dveře se otevřely a vešel hubený starší muž ostrého pohledu, oděný podobně jako bratr, který šel za ním, až an to, že měl přes svůj hábit ještě široký pruh černé látky, cosi jako dlouhou, volnou zástěru, sahající od krku až k nohám, kdežto hlavu měl zahalenou černou kápí.

Frank povstal a uklonil se s jakousi obtíží. Počal pociťovati ztrnulost.

»Tak co,« pravil kněz ostře, zběžně přeměřiv

a prohlédnuv svýma lesklýma šedýma očima celou Frankovu postavu od krátce ostříhaných vlasů až k zablácenýmbotám. »Bratr James praví, že si přejete se mnou mluvit.«

»To mi poradil bratr James, otče,« pravil Frank.

»Co si přejete?«

»Mám na silnici dva přátele, kteří potřebují přístřeší — muže a ženu. Zaplatíme, je-li nutno, ale — —«

»O to tu nejde,« přerušil ho kněz ostře. »Kdo jste?«

»Jméno, pod kterým cestuji, je Frank Gregory.«

»Jméno, pod kterým cestujete, hm?... Kde jste studoval?«

»V Etonu a v Kembridži.«

»Jak to, že jste na cestách?«

»To je dlouhá historie, otče.«

»Učinil jste něco, co jste neměl?«

»Nikoli. Ale byl jsem od té doby ve vězení.«

»A vaše jméno je Frank Gregory... F. G., hm?«

Frank se obrátil, jakoby chtěl odejít. Pochopil, že byl poznán.

»Tak — dobrou noc, otče — —«

Mnich se obrátil a pozvedl ruku.

»Bratře Jamese, jděte na chvilku ven.«

Pak, když dveře se zavřely, pokračoval.

»Nemusíte odcházet, pane — hm — Gregory. O vašem jménu bez vašeho svolení nestane se zmínka před nikým na světě.«

»Vy mne znáte?«

»Ovšem že... Teď buďte rozumný, milý pří-

teli. Jděte pro své přátele. Nějak to zařídíme. (Zvýšil hlas a zaklepal na stůl.) »Bratře Jamese,.... jděte s panem Gregorym k domku vrátného. Hleďte, abyste ženu někam uložil, buď tam anebo v chaloupce zahradníkově. Pak přiveďte muže sem. Jak se jmenuje?«

»Trustcott,« pravil Frank.

»A až se vrátíte, budu vás zde očekávati.«

III.

Frank vypráví ve svém deníku, že měl neobyčejný dojem útulného domova, když o hodinu později dveře u cely se za Don Hildebrandem Maplem zavřely a on se nalézal ve světnici s plápolajícím jasným ohněm, oblekem pro něho připraveným, konví horké vody, mycí houbou a malou železnou postelí.

Myslím, že vím, co tím chtěl říci. Dobře spořádaný klášter představuje jaksi nejmenší společný násobek téměř všech příjemných domácností. Má velikost a rozsáhlost zámku a prostotu čestné chudoby. Nemá nic z té divadelnosti, která se mu přikládá, ani ze snivosti anebo sentimentálnosti, kterou jej daří protestanté. Právě před chvílí prošel nejprve síťovím malých schodišť, podloubí, předsíní a chodeb, a potom dvěma ohromnými chodbami s okny na jedné straně a řadou zavřených dveří na druhé. Všude byla táž klidná srdečnost, prostota a jednoduchost — mořené dřevo, podlahy bez koberců, několik olejových maleb v dolejší chodbě, jeden nebo dva obrazy na za-

táčce a na vrchu schodiště; osvětlen byl jasně a přirozeně žárovým plynovým světlem, a jediné postavy, které uviděl, byli dva nebo tři mniši s hlavami zakrytými kápěmi (tyto kápě při setkání lehce pozvedali na pozdrav), jdoucí hbitě a mlčky po své práci. Na konci jedné z chodeb bylo dokonce cítiti i vůni jídel a zahlédl několik bratrů-laiků v zástěrách, kteří byli při ohni a žáru ohromné kuchyně zaměstnáni nad velikými měděnými pánvemi.

Dojem domova jest tedy zcela znatelný; návštěvník kláštera vchází vskutku do pracovitého a spořádaného života, ale je tu pro něho také dosti místa, vzduchu a ticha, aby si zachoval svůj svéráz.

Jakmile se umyl a oblékl, sedl si na židli k ohni, ale téměř hned na to ozvalo se zaklepání na dveře a dovnitř nahlédla poněkud rozpálená tvář majorova.

»Franči,« zašeptal, a vida bezpečí, vešel a zavřel za sebou dveře. (Vypadá nějak zvláště malý a bezvýznamný, myslel si Frank. Byl snad toho příčinou černý oblek, který mu byl půjčen.)

»Pro pána krále, Franči... to jsme to znamenitě chytli,« pravil, mluvě šeptem, patrně posud pod dojmem, že se jaksi nalézá v kostele. »Jsou tu ještě nějací jiní chlapci, abys věděl, také z cest, ale ti jsou někde u portýra.« (Na chvíli ustal a pak pokračoval.) »Já mám ve světnici takového divného Johánka — ach, ty tu máš také jednoho.«

Šel si prohlédnout sádrovou sošku svatého nad klekátkem.

»To je zcela v pořádku, ne?« pravil Frank ospale.

»A na dveřích je jméno ještě nějakého Johánka. Ctihodný otec sv. Augustin nebo tak nějak.«

Šel po špičkách zpět k ohni a stál, ohřívaje se se spokojeným, ale neklidným úsměvem.

(Frank díval se na něho tázavě.)

»Co vlastně všichni ti Johánkové tu dělají?« tázal se major. »Mají staré dobré časy, myslím. Sázím se, že mají dole sklepy zcela v pořádku. Vypadají zrovna jako figury na humoristických obrázcích, že ne?«

(Frank usoudil, že nemá smyslu, aby se pokoušel dáti mu vysvětlení.)

Major žvanil ještě asi dvě minuty, nečekaje na odpověď, a každým okamžikem maje svůj těkavý zrak upoutaný na nějaký nový div. Ohmatal tisovou ratolest, která byla zastrčena za kříž, visící nad postelí. (»Myslím, že je to jeden z těch starých ostatků,« pravil, »leží tak jako tak.«) Pro žert oblékl sošku svatého do svého kapesníku a pravil: »Modleme se!« hlasitým šepotem, s jedním okem na dveřích. A po celou tu dobu tísnil ho zřejmě dojem, že kdyby promluvil hlasitě anebo způsobil nějaký slyšitelný hluk, že by byl zase vyhnán.

Právě začal několik kroků jakéhosi nehlučného křepčivého tance, když na dveře bylo zaklepáno, a tu se shrbil do postavy jakési zbabělé poníženosti. Don Hildebrand vešel.

»Jste-li hotovi,« pravil, »můžeme jít dolů k večeři.«

Frank uvádí ve svém deníku, že ze všeho v klášteře, vyjímaje kostel, největší dojem na něho učinil refektář a jeho obyčeje. (Jak snadno je to popsati, když člověk jednou ty obřady viděl!)

Seděl uprostřed stolu, maje naproti sobě majora (který vypadal menší než kdy jindy), před prostřeným stolem, na němž ležel nůž, vidlička a lžíce. Všude kolem stěn na poněkud vyvýšené podlaze zády ke stěně seděla řada snad čtyřiceti mnichů každého stáří, povahy a vlastností. Stoly nebyly ničím pokryté, ležely na nich pouze příbory a žádné ubrusy, jen na každém místě servítek. Na konci, naproti dveřím, seděl u jednoho stolu zcela sám veliký vážný muž s vlídnou tváří, ku podivu otcovského vzezření, hladce oholený, šedovlasý, jemných rysů obličeje. To byl opat. Nad ním visel kříž s jediným slovem: »Sitio«*) na malé černé tabulce pod ním se nalézající.

Jídlo počalo obřadem zpívané modlitby před jídlem. Řady mnichů s jedním z nich uprostřed stály čelem k opatovi, každý kapuci staženou ku předu a ruce ukryté pod škapulířem. Vážným tónem s krátkými intonacemi zpívány byly ode všech ve sboru žehnání, responsorium, modlitba, žalm a vše ostatní. (Frank se nemohl zdržeti, aby nemrkl na majora, jehož zděšená tvář podobala se ptači ve společnosti usedlých koček.)

Nato šel každý na své místo a bez hluku po-

*) Žízním. (P. př.)

čalo a pokračovalo vlastní jídlo při četbě nejprve evangelia a pak dějin s lektoria, zřízeného vysoko ve stěně. Všem nosili na stůl bratři-laici, přepásaní zástěrami. Zdálo se, že každý pohyb, ač zcela přirozený, byl výsledkem cviku a zvyku, a vyznamenával se jakousi vážnou způsobností, která působila, že požívání pokrmu najednou se jevilo jako skutečně krásný, vznešený a skoro svátostný obřad. Veliká jídelna pak se svým gotickým stropem, svou šamotovou podlahou, svými vydrhnutými stoly z bílého dřeva a vysokými malovanými okny zdála se být naprosto vhodným pozadím — jakási to světská svatyně. Jídlo bylo prosté a vydatné: polévka, maso, sýr a ovoce; každý z obou hostů dostal malou láhev červeného vína, malinký bochníček chleba a ubrousek. Mniši pili pivo nebo vodu.

Po jídle následovala opět modlitba za těchže obřadů.

Když se modlitba skončila, Frank se obrátil, aby se podíval, kde je otec Hildebrand, domnívaje se, že všichni půjdou do svých světnic, ale když se obrátil, viděl, že opat jde dolů jen sám. Šel, tento veliký muž, s touže širokou, otcovskou tváří, ale když šel kolem obou hostů, lehce se jim uklonil a Frank, pochopiv, že mají jíti za ním, mrknutím dal znamení majorovi, vystoupil ze svého místa a sešel dolů mezi řadami mnichů stále mlčících.

Opat šel dále, obrátil se na pravo, a když šel po podloubí, počal za nimi hlasitý zvučný zpěv. Tak šli jako nějaký církevní průvod dál a dále

nahoru po dlouhé osvětlené chodbě a míjeli jedny dveře za druhými. Ale vše bylo zřejmě přirozené a obvyklé.

Konečně obrátili se pod jedním podloubím na levo, prošli chodbou kolem veliké kamenné sochy korunované sv. Matky s Dítkem v náručí, a tu, když vešli do kostela, opat ponořil prst do kropenky a podal jej Frankovi. Frank dotkl se kapky svěcené vody, pokřižoval se a podal dále svůj mokrý prst majorovi, který se na něho díval polekaným zrakem.

Opat pokynul na první řadu lavic v lodi a Frank do ní vešel a pozoroval průvod, který se ubíral kolem, jak vystupuje po schodech nahoru a mizí ve dvojích řadách velikých lavic, které stály po obou stranách kněžského chóru.

Bylo posud ticho a stále ticho, — až Frank pochopil.

IV.

Jeho oči pomalu uvykaly šeru a znenáhla mu bylo možno rozeznávati velkolepost místa, na kterém se nalézal. Za ním prostírala se ohromná loď s klenbou a sloupy ztrácejícími se ve tmě a stěnami slabě osvětlenými kmitavým světlem jednotlivých olejových lampiček, z nichž každá byla v malé otevřené kapličce. Ale před ním byla nádhera ještě větší.

S jedné strany na druhou přes vstup ke kněžskému chóru táhl se kůr pro zpěváky, ohromná to stavba z hnědého dubového dřeva a černého že-

leza, převyšovaná vysokou kruchtou, s níž se kmitaly řady postříbřených varhanových píšťal, a ještě výše v temném stínu mohl rozeznati tři obrovské postavy, z nichž prostřední byla přibita na kříž. Pak počaly kostelní lavice — tmavé a majestátní, prolamované řezbami — vyčnívající hlavy králů a kněží, naklánějící se do předu, jakoby dýchaly v magnetismu tohoto ohromného živoucího mlčení, jehož původem bylo čtyřicet mužů trvajících na modlitbách. Na druhém konci zářil slabě ve své nádheře hlavní oltář, téměř osvětlený, jak se zdálo, světlem osamělého červeného světélka, které viselo před ním. Frank mohl nyní rozeznati zlacené sochy, které stály vzadu mezi svícny, oltářní stůl a kříž, tyto tajemné zahalující clony svatostánku... Konečně uprostřed kněžského chóru stála jakási vysoká stavba, jejíhož účelu nemohl pochopiti.

*

Zdálo se, že neobyčejný mír do něho sestupuje a jej zahaluje, když pohlížel — jako na jakousi korunu a vrchol různých vnitřních poznatků, které mu teď přicházely na mysl — na posledních několik týdnů. (Je bezúčelno snažiti se vyjádřiti to slovy. Myslím, že činím nejlépe, když uvádím slova Franka samého.) Měl dojem, že přišel do svého domova; měl dojem úžasné bystrosti duševní; měl dojem nesmírného objektivního pokoje, které se spojoval s oním vnitřním mírem, který počínal být v něm, a mír ten utvrzoval. Zdálo se mu, jakoby dříve byl hledal mimo své

nitro to, co posud nalezl většinou ve svém nitru. Bylo to bezpochyby jak hmotné, tak duchovní ovzduší tohoto místa, tiché chodby, srdečnost, prostota a vážnost, ano i vznešené, ušlechtilé způsoby v refektáři — vše to napomáhalo a mělo podíl na tomto dojmu. Avšak, je-li vám možno tomu věřiti, nebylo to nic jiného než nádoby, ze kterých toto nebeské fluidum proudilo; nádoby, které obsahovaly něco z oné hojnosti, která zde vyvěrala jako z pramene...

Frank sebou trochu škubl při hlasu u svého ucha.

»Kdy to začne?« šeptal major chraplavým, ustrašeným hlasem.

V.

Jedna postava oddělila se nyní od tmavé hmoty kostelních lavic a šla dolů k místu, kde oni seděli. Frank poznal, že je to otec Hildebrand.

»Budeme nyní zpívat jitřní hodinky za mrtvé,« pravil tiše. »Je svatvečer Dušiček. Chcete zde zůstat nebo vás mám dovésti do vaší světnice?«

Major rychle povstal.

»Já zůstanu, mohu-li,« pravil Frank.

»Dobře. Dovedu tedy pana Trustcotta nahoru.«

Půl hodiny na to se obřad započal.

Zde prostě se všeho líčení vzdávám. Něco z toho, čeho Frank byl svědkem a co pociťoval, chápu, neboť jsem já sám byl při tomto obřadu také v jednom řeholním domě přítomen; ale nepokládám se za schopna, abych to vylíčil.

Předně byla to zevnější a slyšitelná bohoslužba: katafalk, stavba to v podobě umrlčích mar barvy černé a žluté, po stranách žluté plameny na žlutých svících — vážné pohyby, téměř ohromné postavy, rhytmus obřadů a lkání hudby čtyřiceti hlasů zpívajících jako jeden — to vše jest pochopitelno...

Ale vnitřní strana věcí — obrácená strana, jejímž tyto věci jsou pouhým kusým obrysem, podstata, jejímž toto jest jen stínem — to přesahuje slova a převyšuje dojmy.

Frankovi se zdálo, že jedna část této nesmírné pravdy, po které sáhl téměř slepě, když po prvé se podrobil církvi — jedna místnost v tomto Domě Života — se před ním dokořán otevřela a on viděl v ní muže jako stromy chodící... Byl ovšem unaven a rozčilen; byl silné obrazotvornosti; ale jest tu něco, co prožil, čeho nemůže vysvětlit zvýšení tělesné teploty a co obrazotvornost přivoditi nemůže...

Neboť se mu zdálo, že zde poznal nezměrnou bídu, jíž tato bohoslužba se týkala, a toto vše bylo nespočetné ve svých jednotlivostech a volající ve svém mlčení. Bylo to, jakoby někdo viděl odsunouti se u své světnice stěnu, za níž dle jeho domnění ležela pouze noc a kde nyní vidí tísnící se množství tváří volající o pomoc, doléhající na něho, dorážející prosbami, avšak vše bez hlesu nebo slova. Snaží se ve svém deníku to vše vyjádřiti — mluví o studni, v níž není vody, o stínech a podobách, které se svíjejí a prosí o smilování, o světle skla smíšeného s ohněm; a přece

o nevyhnutelnosti, o Spravedlnosti, která nezná pochybností, a o Síle, která nezná odporu. A na druhé straně byla tu pomoc poskytovaná od lidí z masa a krve, jako jest on sám — užívajících obřadů, gest a slov podivné zvučnosti... Celek byl jako ohromný hudební sbor — na oné straně nářek, na této odpověď — tlukot bijících srdcí — zesilování, obraty, části volné a mírné, a přece konečný dojem byl nesmírný a harmonický celek.

Katafalk zdál se mu býti zastřenými dveřmi do onoho světa, jenž takto se projevoval — jak on jej viděl ve světle žlutých svící — byl to posvátnou hrůzu budící portál smrti sám; pod tímto těžkým příkrovem leželo ne tak tělo Člověčenství ve smrti nehybné, jako spíše duše Člověčenství po smrti žijící, ale nehybná utrpením. Tyto postavy pak, které s kaditelnicí a kropenkou máry obcházejí, jsou jako andělé soucitu, důstojnosti a nepochybné moci. Jsou to lidé, jako on sám, ale jsou daleko více; a také oni, tak, jako on, jednoho dne odejdou za tento černý příkrov smuteční a budou potřebovati pomoci, která by je provázela, od jiných...

Takové a podobné dojmy jsou pouze stínem toho, co prožil Frank; přišlo to a odešlo, o tom není pochyby, jako závan vichru, ale po celou tu dobu měl, jak se zdá, dojem, že zde jsou dveře do velikého čekajícího světa za hrobem — že v tom, co svět pokládá za úzkoprsý nátlak náboženství, jest svoboda a takový pohled do skutečnosti, jaký otevřená cesta a příroda jen zřídka může poskyt-

nouti. Avšak já dle svých sil nejsem s to svým pérem sledovati ho dále, než dovedu popsat vášeň milence nebo nadšení hudebníka. Kdyby tyto dojmy bylo možno vyjádřiti slovy, bylo by se již dávno tak stalo. Ale aspoň kráčel Frank po stezce vnímání — po stezce, která byla pouze pokračováním oné cesty, po které šel tak rychle od té chvíle, kdy na se vzal své soužení a je změnil z hořkosti ve sladkost. Několik vět, které napsal, nepraví mi vůbec nic...

Jenom to vidím zřejmě, jak ze svých rozmluv s otcem Hildebrandem, tak i z deníku, který Frank z jeho návodu vedl podrobněji, — že Frank dosáhl konce druhého zastavení své cesty, a že měl počíti třetí.

Je také příznačné, jak myslím, hledě k tomu, co následuje, že první počátek tohoto zastavení mohl nastat za takové příležitosti, jako byla tato.

KAPITOLA V.

I.

Jest jistá nálada, do níž někdy upadne duch příliš unavený nebo příliš soustředěný, že věci nejnepatrnější béřou na sebe tvářnost veliké důležitosti. Člověk velmi úzkostlivý na příklad vidí znamení nebo výstrahu v takových věcech, jako jest zazvonění zvonu nebo let nějakého ptáka. Slyšel jsem takové názory od lidí, kteří by si je nedali vymluviti. Slyšel jsem, že tato nálada napjaté sou-

středěnosti jest stavem duše, ve kterém schopnosti poznávací nebo nadsmyslné pracují s velikou snadností a že v takové době jest vnímána vnitřní souvislost a vzájemné vztahy, které v jiných dobách zůstávají nepovšimnuty. Takoví lidé jsou toho názoru, že události na světě tvoří články v řetězu účelnosti — a to i takové události, které člověku praktickému jsou zřejmě účinkem čiré náhody nebo nahodilé příčiny. Jest naprosto nemožno, praví praktický člověk, že zazvonění zvonu nebo seskupení čajových lístků nebo obzvláštní okamžik, kdy obraz spadne se stěny, by mohlo býti něčím jiným než náhodou; a je to pouze známkou slabého a pověrčivého ducha, viděti v tom něco jiného. Nemůže být žádného účelu ani následku, než ve věcech, kde účel a následek můžeme znamenati.

Praktický člověk musí ovšem míti pravdu; považujeme to za samozřejmé, že má pravdu, protože ho nazýváme praktickým, a proto musím vysloviti politování nad tím, že Frank v několika případech upadl do jakéhosi pověrčivého názoru o různých věcech. Dokazuje to až příliš zjevně jeho vlastní deník — ne, že by vykládal drobné události, o nichž se zmiňuje, nýbrž že s takovou nesmírnou pečlivostí je zaznamenává — a to i takové události, které jsou pro každého rozumně myslícího člověka až nápadně nedůležité a bezvýznamné.

Pokládám za nutno uvésti dva takové případy, které se staly v době mezi odchodem poutníků

z benediktinského kláštera a jejich příchodem do Londýna v prosinci. Jeden z těchto případů, jehož byli sami očitými svědky, major a Gertie pravděpodobně od té doby dávno zapomněli, a vlastně není zvláštního důvodu, proč by na něj vzpomínali. O druhém případu Frank, jak se zdá, neřekl svým přátelům nic. Obě tyto události byly však naprosto bezvýznamné — týkají se, pokud jde o každého zvlášť, pouze neviditelných zpěváků a několika zcela obyčejných lidí. Ve Frankově deníku popsány jsou se všemi zbytečnými hojnými podrobnostmi, ač bez vysvětlení, a já je zde z tohoto důvodu, a jedině z tohoto důvodu, zaznamenávám.

První byla tato:

Přiblížili se k jistému stoličnímu městu, vzdálenému ani ne sto mil od Londýna, a ježto večer byl jasný a suchý, ač mrazivý, a peněz bylo na mále, rozhodli se, že přenocují v cihelně k tomu účelu se hodící, vzdálené asi půl míle od města.

Byla tam příhodná kůlna, kde bylo chováno různé nářadí; major pomocí stočeného drátku dveře snadno otevřel. Povečeřeli, uvařivše si na ohníčku, který si mohli bez nebezpečí udělati, trochu polévky a šli spat, vykouřivše jednu nebo dvě dýmky tabáku.

Tuláci, mají-li před sebou cestu, chodí spat časně, a nemohlo být více, než asi jedenáct hodin v noci, když Frank se probudil s pocitem, že spal dlouho a tvrdě. Zdá se, že ležel spokojeně a zcela klidně, pozoruje poslední jiskérku, uhasínající

v uhláku, ve kterém si udělali oheň... Náhle se v druhém koutě kůlny něco pohnulo, byla rozškrtnuta zápalka a Frank se svého improvisovaného polštáře spatřil majorovu tvář náhle ozářenou ohněm, kterým si znova zapaloval dýmku. Pozoroval tvář po několik vteřin jaksi se zájmem umělce — nejasně nastíněné rysy, zdánlivě v dutině zapadlé oči a černou stínovou čáru kníru přes obličej. Ve kmitavém světle vrhaném zdola podobal se tváři nějaké mstivé bestie. Pak major mezi bafáním zašeptal:

»Franči?«

»Co pak?«

»Ty jsi také vzhůru?«

»Ano.«

Minutu na to, ač mluvili pouze šeptem, Gertie ve svém koutě kůlny nabrala vzdychavě a dlouze dechu a tu mohli slyšet, že také ona si sedla a si odkašlala.

»To je pěkná věc,« pravil major vesele k celé společnosti. »Co to s námi je?«

Frank neřekl ničeho. Ležel tiše, s pocitem neobyčejné spokojenosti a blaha a slyšel, jak Gertie si teď opět lehla. Major vytrvale kouřil.

Pak začal zpěv.

Byla noc zcela tichá, mrazivá a nehybná. Bylo již dosti pozdě, aby hluk města utichl (stoliční města chodí spat časně a vstávají pozdě) a skutečně téměř jediný zvuk, který slyšeli právě asi před třemi nebo čtyřmi hodinami, byla vážná zvonková hra při odbíjení celé hodiny, jako když nějaký zamyšlený člověk pronese náhle několik

slov nahlas. Pravděpodobně hodina odbila právě před tím, než se probudili, jelikož Frank poznamenává, že se to zdálo dlouho před tím, nežli údery odbíjely čtvrt.

Zpěv ozýval se zprvu spíše jako citové vnímání než nějaký zvuk, tak byl vzdálený. Nebylo to ihned, že Frank si uvědomil pocit rozkoše, který pocítil, když si řekl, že někdo zpívá.

Nejdříve bylo slyšeti sólový hlas — neobyčejně jasný tenor. Nápěv byl mu neznámý, ale měl ráz starobylosti; vyznačoval se jistou příjemnou zádumčivostí; obsahoval trylky a koloratury, které — než harmonie se vyvinula v moderním smyslu slova — pravděpodobně nahražovaly akkordy. Nebylo žádného větru, kterým by zvuk byl rušen, a zpěv se zesiloval slabounkou ozvěnou z nedohledné dálky až k jasnému zpěvu na vzdálenost ani ne čtvrt míle...

Major teď zabručel nad svou dýmkou nějaký výraz překvapení; Frank však neřekl nic. Zadržoval téměř dech, tak veliká byla jeho rozkoš.

Melodie, téměř lítostná, plynula dolů jako potok, blížíc se neodvratně k úplnému zakončení; a pak, když zavzněla poslední nota, vpadl akkord hlasů způsobem jakéhosi sboru.

Hlasy byly mužský kvartet a hlaholily společně jako hudba na hudební nástroj, ne hlasitě a drsně, ale naopak se zdrželivou jemností, která, jak myslím, byla asi výsledkem velmi pečlivého cviku. Opakovali týž nápěv, ale bez koloratur a tyto čtyři hlasy, akkord za akkordem, harmonicky se střídaly. Bylo nemožno určiti, co bylo obsahem

písně, ba ani zda jest duchovní či světská, neboť pocházela z té doby — alespoň jak se domýšlím, kdy dva světy byly jeden a kdy muži dvořili se svým milenkám a klaněli se Bohu týmže způsobem. Pouze táhla se vším tím jakási sladká a odříkavá zádumčivost, jakoby pozemská hudba nemohla vyjádřiti více, než nastíniti, co srdce by rádo řeklo.

Frank naslouchal v jakémsi vytržení. Zpěv byl nyní blíže, přicházeje s téže strany, odkud tři poutníci dnes odpoledne sami přišli. Nyní dle zjevného diminuenda bylo zřejmo, že pěvci přešli a že jdou dále směrem k městu. Kroků slyšeti nebylo; major na to upozornil, když několik minut později, když bylo po všem, mohl dosáhnouti toho, že Frank mu věnoval pozornost; všemi směry vedly však polní stezky, jakož i široké travnaté meze podle silnice, takže pěvci velmi dobře mohli jíti po měkké půdě. (Tyto podrobnosti jsou věcně v deníku zaznamenány.)

Sbor nyní slábl; ještě jednou slyšeti bylo konečný spád melodie — ono zeslabování nápěvu, které věštilo, že přijde mlčení. Pak na okamžik bylo ticho, ač znova, snad téměř na čtvrt míle daleko, sólový tenorový hlas počal da capo. Poslední pak, co Frank slyšel chvíli před odbitím čtvrtě, kteréž, třeba že bylo jemné a líbezné, přece do arie rušivě zasáhlo a způsobilo, že sluch nebyl s to ku vnímání jemňounce tkaného zvukového vlákna znovu se soustřediti, byl ještě jednou ne-

únavný kvartet, opakující melodii někde daleko v mlčící temnotě.

Zdá se mi to pozoruhodnou malou episodkou — tato noční cesta čtyř pěvců okolo; zdálo se, jakoby naším poutníkům nějaký osud byl popřál, aby zaslechli hlasy z jiného světa, než svého vlastního — a tím pozoruhodnější, že Frank, jak se zdá, byl tím tak velice zaujat. Z praktického stanoviska ovšem jest vysvětlení až příliš zřejmé. Byl to asi kvartet kathedrálního chóru, vracející se z nějaké slavnosti v předměstí, a šli asi náhodou touže cestou, po které tohoto večera přišel též Frank, jenže šli po trávníku.

II.

Druhá událost jest dokonce ještě všednější, a musím ještě jednou prohlásiti, že by mě nebylo nic přimělo, abych ji pojal do vyprávění těchto dějů, kdyby se byla nenašla velmi podrobně popsána v jakémsi zápisníku, v nějž se Frankův deník tu a tam mění.

Byli vzdáleni jen velmi málo mil od okolí Londýna a prosinec vystřídal listopad. Pracovali den nebo dva na jakémsi selském statku (místo nemohl jsem zjistiti) a dorazili až sem a vskutku mluvili již s několika tlupami tuláků, kteří rovněž měli namířeno do Londýna.

Od sedláka, u něhož pracovali, dostali na ten čas nocleh na půdě nad chlévem, a tento chlév stál na dvoře na konci vesnické ulice. Do dvora

vedla vrata celý den otevřená, protože dvůr bylo možno přehlédnouti z oken rolníkova obytného stavení — a pak se zde skutečně nedalo nic ukrásti.

Dokončili svou práci na poli (myslím, že šlo o dobývání tuřínu nebo buráku nebo o něco podobného); vrátili se domů, dostali mzdu, zabalili svůj majetek a došli již až na konec vesnice na své cestě k Londýnu, když Frank zpozoroval, že si tam zapomněl pár ponožek. Bylo jich těžko oželet; ponožky stojí peníze, a chybějí-li, znamená to bolavé nohy a únavu; řekl tedy majorovi a Gertě, aby zatím, než se vrátí, šli pomalu. Dohoní je, pravil, než ujdou půl míle. Dal svůj ranec pod křoví — každá libra břemena znamenala na konci denní lopoty nějaký rozdíl, — a vydal se na cestu.

Vrátil se do dvora právě na rozhraní mezi dnem a nocí — mezi čtvrtou a pátou hodinou. Vešel přímo otevřenými vraty, ohlížeje se, aby, bude-li třeba, hospodáři podal vysvětlení, ale nevida ho, šel po rozviklaných schodech nahoru, nahmatal cestu k oknu, vzal si ponožky se hřebíku, na který je předešlého večera pověsil a sešel zase dolů.

Když přišel do dvora, zdálo se mu, že slyší v otevřených dveřích stáje po své pravé straně nějaký hluk a domnívaje se, že je to hospodář, a že je záhodno dáti mu vysvětlení, nahlédl dovnitř.

Nejprve neviděl nic, ač mohl slyšeti přešlapovati koně v rohu v bednění. Pak viděl štěrbinou pod druhými dveřmi, které po straně bednění vedly do vlastního dvora, svítiti světlo; v nej-

bližším okamžiku dveře se otevřely a vešel muž se svítilnou zřejmě teprve rozsvícenou, ježto plamen ještě se nerozhořel, a zůstal státi, vida Franka, s polo ustrašeným pohledem. Ale neřekl nic.

Frank sám hodlal právě podati vysvětlení, když také se zastavil, jak by ho omráčil, se ztrnulým pohledem. Zdálo se mu, že zde již dříve někdy byl, za úplně týchž okolností; chtěl si připomenouti, co se stalo potom, ale nemohl si vzpomenout...

Neboť to, co uviděl, když plamen se jasněji rozhořel, bylo toto:

Člověk, který držel v ruce svítilnu a mlčky na něho s polo prosebným pohledem hleděl, byl muž středního věku, vousatý, s nepokrytou hlavou. Měl přehozený přes ramena kus pytloviny, která s něho visela skoro jako nějaká říza. Světlo, které držel v ruce, vrhalo tmavé, neklidné stíny po chlévě a Frank zpozoroval v bednění velikou hlavu tažného koně, který se díval mřížemi, jakoby pátral, čeho si společnost přeje. Pak posud beze slova, nechal Frank svůj zrak těkati kolem a tento náhle se zastavil, když spatřil, že ve stáji jest ještě jedna živoucí bytost. Hned vedle bednění bylo stání, prázdné až na toho jednoho obyvatele; neboť tam, sedíc na bedně zády ke žlabu a tohoto jednou rukou se držíc, aby udržovala svou rovnováhu, seděla dívčí postava. Její hlava, zahalená do staré plachetky, byla opřena o ruku a její velmi bledá a zemdlená tvář hleděla na něho naprosto bez hnutí. Měla šedé oči a kruhy pod

nimi a její rty byly napolo otevřené. Po jejím boku ležel pravidelný tulácký ranec.

Frank na ni chvíli upřeně hleděl a pak se ohlédl po muži, který se posud ani nepohnul, ani nepromluvil. Průvan dveřmi za ním zavál a otřásl plamenem v jeho svítilně a kůň ve stínu vzadu dlouze a hlasitě vzdychl. Frank podíval se opět na děvče; to sňalo ruku se žlabu a nyní sedělo, prohlížejíc si jej, jak se zdálo, s neobyčejnou pozorností a napětím.

Nebylo co říci. Frank se poněkud uklonil a vyšel ven.

To tedy jest naprosto všecko, co se stalo. Frank praví tak výslovně ve svém deníku. Nepromluvil ani on k nim, ani oni k němu, ani si ničeho navzájem nevysvětlovali. On odešel mlčky přes dvůr, hospodáře vůbec nespatřiv, ale slyšel za jasně osvětlenými okny, které mohl spatřiti přes nízkou zeď, oddělující dvůr od zahrady, hru na piano. Šel rychle po vesnické ulici a dohonil své soudruhy, jak byl řekl, ani ne o půl míle dále. O tom, co se mu přihodilo, neřekl jim ničeho — co také se dalo říci? Ale napsal to zajisté ještě téhož večera, když došli k nejbližšímu noclehu, a to s touto podrobností líčení, která mne tak velice překvapila, když jsem to po prvé četl.

Neboť vysvětlení celé věci je tak hloupě zřejmé, jako bylo onoho zpěvu, který ti tři slyšeli v předměstí Peterboroughu. Patrně párek tuláků vešel do chléva za přístřeším. Děvče bylo snad dcerou onoho muže; snad jeho ženou; snad ani

tím ani oním. Rozhodně neměli zde žádného práva — a to vysvětluje rozpačité mlčení obou: věděli, že dopouštějí se přestupku a báli se, aby nebyli vyhnáni. Snad již byli vyhnáni z vesnické hospody. Ale dívka byla patrně unavena a muž se odhodlal se toho odvážiti.

To tedy byla celá ta věc — všední a dokonce i poněkud nekalá. A přece Frank se domníval, že to stojí za to, aby to napsal.

KAPITOLA VI.

Výňatek z několika stránek deníku Franka Guiseley, učiněný s jeho svolením. Tyto stránky napsal na popud Don Hildebranda Maple, O. S. B., a byly mu později na jeho vlastní žádost poslány.

»... Řekl mi mnohé, co mne překvapilo. Zdá se na příklad, že znal jisté myšlenky, které jsem choval, ještě dříve, než jsem mu o nich učinil sdělení, a pravil, že nejsem odpovědeň, a označil jednu nebo dvě jiné myšlenky, které jsem pronesl, a řekl mi, že ty jsou mnohem vážnější...

V pátek ráno šel jsem k němu v kostele ke zpovědi. Nemluvil tenkrát mnoho, ale tázal se mne, nemám-li chuť si s ním promluviti později. Řekl jsem, že ano, a přišel jsem k němu po obědě do hovorny. První, co se událo, bylo, že mne žádal, abych mu řekl, jak jen mohu upřímně, co se se mnou stalo — totiž v mé duši — od té doby,

co jsem opustil Kembridž. Pokusím se tedy to vylíčiti.

Pravil jsem, že nejdříve v mé duši šlo vše dosti dobře a že mně působily nesnáze pouze věci, týkající se těla — to, že jsem býval strašně unaven a ztrnulý, že jsem neměl pohodlí, jídla, spaní a tak dále. Pak, sotva že na to vše jsem si zvykl, setkal jsem se s majorem a s Gertou. Poněkud jsem se bál říci vše, jak o tom smýšlím, ale on mne k tomu pohnul a já mu sdělil, že se mi zdálo, že je neobyčejně nenávidím a jak někdy jsem se cítil téměř nemocným, když major ke mně mluvil a vyprávěl své historky... To, co se mi zdálo být za této doby největší trýzní, byl rozdíl mezi Kembridží a Merefieldem a lidmi tady a společnosti tohoto párku; a jedinou útěchou bylo, že jsem věděl, že mohu, kdykoli bych chtěl, je se sebe setřásti a vrátiti se domů. Ale tato útěcha byla mi odňata, jakmile jsem seznal, že musím s nimi zůstati a vynaložiti všechny své síly, abych je od sebe odloučil. Musím totiž jednou Gertu dostati zpět k její rodině, a dokud toto nebude vykonáno, nemá smyslu mysleti na něco jiného.

Po nějakém čase však — myslím, že to bylo před tím, než jsem se dostal do zápletky s policií — počal jsem poznávati, že jsem vyložený hlupák, že majora tak velice nenávidím. Je to ode mne nesmyslné, pravil jsem si, vypínati se, je-li rozdíl mezi ním a mnou jen ten, že on byl vychován jedním způsobem a já druhým. Byly mi protivny věci, které činil a mluvil ne proto, že byly špatné, ale protože byly takové, co jsem nazýval »špatný«

mi způsoby«. To byla skutečně celá ta příčina. Na to jsem své poznání rozšířil o něco více, a to způsobilo, že jsem se cítil bídným. Myslíval jsem, že to je ode mne velmi hezké, být vlídným ke zvířatům a dětem, ale počal jsem poznávati, že je to prostě moje povaha: to nevyžadovalo ode mne žádného úsilí; prostě jsem se dopálil, přišel-li jsem na nějakou ukrutnost. A došel jsem k poznání, že to nemá žádné ceny.

Nato počal jsem poznávati, že jsem ještě nevykonal naprosto nic dobrého — že není ničeho, co by mne bylo skutečně něco stálo; a že ty skutky, na nichž jsem si zakládal, byly prostě svéhlavostí — totiž to, že jsem opustil Kembridž a vše ostatní. Byly buď theatrální nebo romantické nebo egoistické; nebylo při nich žádné skutečné oběti. Byl bych si toho vážil daleko více, kdybych je byl neučinil. Počal jsem se cítiti neobyčejně maličkým.

Pak se počala řada událostí, která mne prostě zdrtila.

Předně bylo to moje uvěznění. K tomu došlo asi tímto způsobem:

Začal jsem právě poznávati, že majorovi naprosto křivdím — tím, že jsem dával průchod svému smýšlení o něm (nemyslím, že bych je byl dal kdy na jevo, ale to bylo jen proto, že jsem to pokládal za více povznesené, neučiním-li tak), že jsem v neprávu, jak vzhledem k němu, tak vzhledem k sobě samému a že musím učinit něco, co z celé duše nenávidím, má-li to mít jakou cenu. Pak přišel ten okamžik ve stodole, kdy jsem sly-

šel, že nás stihá policie a že není naděje na vyváznutí. Hlavní věcí, která mne zbavila nejistoty, byla Gertie. Chápal jsem, že nemohu dopustit, aby major šel do vězení, pokud ona byla s námi. A pak jsem si uvědomil, že to je to pravé, co musím učiniti, a že nikdy si na tom nemohu zakládat, poněvadž celá ta věc byla tak sprostá a nízká. Učinil jsem to tedy a to mi jaksi přineslo úlevu. Cítil jsem, že jsem skutečně stržen do špíny a ona malá příhoda později na poštovním úřadě ji na mně nechala lpěti. Poznal jsem, jak nesmírně jsem domýšlivým, když toho skutečně dbám, jak jsem činil, a když se stavím do pózy a mluvím jako slušný člověk.

Pak došlo k setkání s knězem, který mi odepřel pomoci. To mne na čas nadobro rozzlobilo, poněvadž jsem si vždy říkal, že katolíci a zvláště kněží mne vždycky pochopí. Ale než jsem došel do Yorku, seznal jsem, jakým hlupákem jsem se stal. Vždyť onen kněz měl úplnou pravdu (uznal jsem to, než jsem ušel deset metrů cesty, ač jsem se s tím nemohl smířiti po dalších padesát mil). Byl jsem špinavým tulákem a mluvil jsem jako drzý hlupák. (Vzpomínám si, že jsem považoval svou »otevřenost« k němu za něco skoro znamenitého a mužného!) A to učinilo mne ještě menším.

Pak dolehlo na mne jakési zoufalství, když mne v Yorku připravila policie o práci. Vím, že to byla jen maličkost (ač to pokládám posud za nespravedlivé), ale bylo to jen jako kamínek v botě, když jste kulhali již před tím z nějaké jiné příčiny.

Pak došel Jennin dopis. (O tom chci psáti trochu podrobněji.)

Právě teď jsem řekl, že jsem se cítil stále menším a menším. To je skutečně pravda, ale v nitru bylo posud cosi pevného, co se nechtělo poddat. A kdyby se bylo pro mne všecko pro vždy obrátilo v ssutiny a kdybych se byl stal ještě menším, nebylo by mne to zdrtilo.

Byly to dvě věci, na které jsem se po celý ten čas spoléhal — mé náboženství a Jenny. Takřka jsem je střídal, ač Jenny mne neopouštěla nikdy. I když veškeré náboženské cítění bralo na sebe v mé duši nádech plochosti, neživotnosti a prázdnoty, myslel jsem na Jenny: když takové myšlenky přešly — neboť jsem řekl otci Hildebrandovi, že jsem takové myšlenky dvakrát nebo třikrát měl (...)— myslel jsem dále na Jenny a představoval jsem si, jak nádherné by to bylo, kdybychom oba byli katolíky a manžely. Ale nikdy mi nenapadlo, že by Jenny se rozhněvala nebo nedostála slovu. Nechtěl jsem o ní nikdy s nikým mluviti, protože jsem jí byl tak naprosto jist. Věděl jsem, myslel jsem, že se může celý svět sbořit, ale Jenny že mne bude vždy chápat, až do dna mé duše, a ona a já že vytrváme. Potom však došel její dopis.

Poctivě řečeno, nevím jasně, co se asi ten týden dělo v mé duši. Vše se prostě změnilo. Neměl jsem nikdy ani nejmenší pochybnosti, že ona učiní, co řekne, a bylo mi, jakoby nebylo ani slunce ani měsíce ani nebe. Bylo to, jakobych byl onemocněl. Svět běžel dále mimo mne: jedl, pil

a chodil jsem, ale to jediné, čeho jsem si přál, bylo odejíti pryč, zalézti sám do sebe a skrýti se. Ba ani náboženství jakoby vůbec nemělo ceny. Nechápu, co lidé rozumějí slovem »útěcha náboženství«. Náboženství nezdá se mi být něčím podobným jako umění nebo hudba, u nichž lze hledati útočiště. Náboženství buď všecko nahradí nebo to není náboženství. Náboženství nezdálo se mi nikdy (nevím, zda se mýlím) něčím takovým, jako jsou jiné věci, které můžete opět a opět měniti... Je to buď konec a počátek v jednom současně nebo jen jistý druh zábavy. Je to buď pravda nebo klam.

Vše jaksi mi ukazovalo, že náboženství je naprostou pravdou. Kdyby pravdou nebylo, neudržel by se svět vůbec pohromadě. Ale to neuspokojovalo. Nějaký čas se mi zdálo, že je to hrozné, že pravdou jest; že je to strašné, mysleti na to, že Bůh by mohl býti takový — až se tato věc s Jenny opravdu stala. Ale v té době jsem toho všeho vědomě nepociťoval. Zdálo se mi, že jsem nemocen a že mohu jen nepohnutě ležet a bdíti a býti v pekle. Jednu věc však otec Hildebrand pokládal za velmi důležitou (tázal se mne na to zvláště), a ta byla, že jsem skutečně necítil žádného hněvu ani proti Bohu ani proti Jenny. Bylo to strašné, ale bylo to pravda a já musel v nitru býti klidný a na vše se dívati. On praví, že to nasvědčuje tomu, že první část »vývoje«, jak on to nazývá, byla ukončena (nazýval to »cestou očistění«). A já musím uznati, že se zdá, že to, co se událo potom, s tím dosti souhlasí.

Nová část »vývoje« počala zcela náhle, když jsem se jednou ráno probudil v salaši v Riponu. V té chvíli, když jsem se probudil, jsem to věděl. Bylo to časně z rána, právě před východem slunce, neboť za mnou byl malý lesík a ptáci počínali cvrlikati.

Jest velmi těžko popsati to slovy, ale první věc, kterou musím připomenout, jest, že jsem nebyl sice vysloveně šťasten, ale naprosto spokojen. Myslím, že bych mohl říci, že to bylo asi takovéto: náhle jsem poznal, že to, co jest ve mně nesprávného, jest, že jsem sám sebe učinil středem věcí a Boha jaksi obvodem. Když On činil nebo dopouštěl, tázal jsem: Proč tak činí? — se svého stanoviska. To jest, já takřka vytýčil své názory na spravedlnost a lásku a tak dále, a pak porovnával jsem Jeho myšlení se svým, ne svoje s Jeho. A náhle jsem poznal, či spíše, když jsem se probudil, jsem již věděl, že to jest prostě nesmyslné. Dnes nemohu ani pochopit, proč tohoto poznání jsem nedošel dříve. Slýchával jsem to sice od lidí — v kázáních i knihách — ale to, jak se domnívám, na mne nemělo vlivu. (Otec Hildebrand praví, že jsem to poznával rozumem, ale nikdy neobsáhl svou vůlí.) Neboť když člověk jednou dojde tohoto poznání, nemá již o ničem žádných pochybností. Člověk prostě již nikdy neříká »Proč?« Vše jest mu již jasno.

Tento »vývoj« (jak otec H. to nazývá) pokračoval od té doby dále velmi neobyčejným způsobem. Tento začátek v Riponu byl jako otevření dveří do jiného světa a já od té doby jsem chodil

a viděl nové věci. Všechny ty pravdy, ve které jsem věřil jako katolické — myslím pravdy, se kterými jsem souhlasil prostě proto, že tak praví církev — vynikly a zjevily se s naprostou jasností. Nemohl bych jich vypsat, jelikož těchto věcí vypsati nelze, ani učiniti vám je srozumitelnými. Člověk poznává, že tak tomu jest. Na příklad jednoho jitra na mši — zcela náhle — já pochopil, jak se mění podstata chleba a jak Bůh při sv. přijímání se s duší spojuje — třeba že to je tajemství (to jsem myslil tím, když jsem řekl, že toho nelze vypsati), — ale já to přece pochopil, jakoby mi bylo probleskло mozkem, a ještě posud mohu to jakýmsi způsobem chápati. Pak jiného dne, když major mluvil o tom neb onom (myslím, že to bylo o klubu, ke kterému v Piccadilly náležel), porozuměl jsem učení o Matce Boží a jak s jistého hlediska nám ona je vším. A tak dále. Takovéto myšlenky jsem měl z velké části u doktora Whitty, zvláště když jsem se uzdravoval. Mohl jsem s ním po celý ten čas třeba mluvit, nebo počítat knoflíky u šatů, nebo poslouchati majora a Gertie v zahradě — a přece jsem po celý ten čas pokračoval v poznání. Věděl jsem, že není nic platno mluvit o takových věcech s doktorem Whitty příliš mnoho — ač nemohu pochopit, že muž jako on nedošel poznání sám od sebe...

Zdá se mi nyní velmi zvláštním, že jsem kdy mohl míti ony jiné myšlenky, které jsem sdělil otci H. — totiž o hříchu a o tom, že bych vůbec rád věděl, zda církev je skutečně pravá. Částečně sice takové myšlenky napadají mně posud, a vím

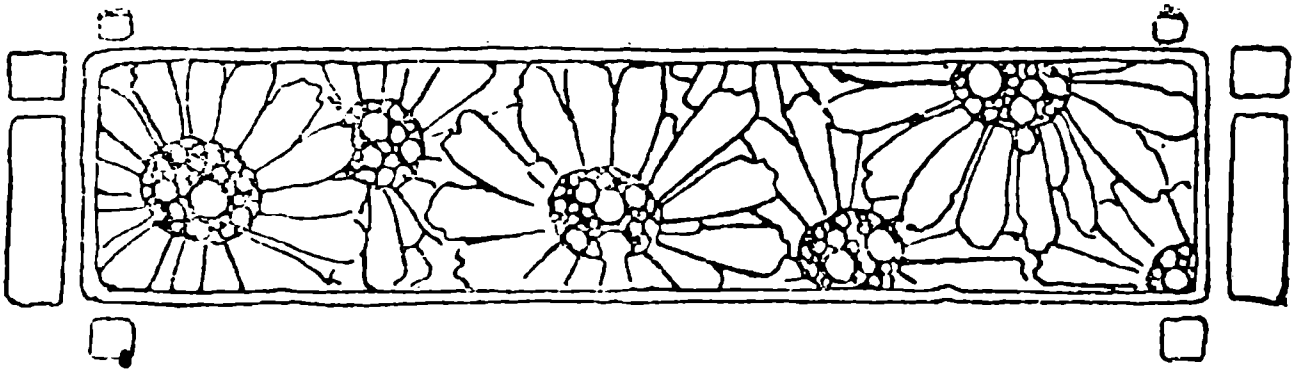
velmi dobře, že musím býti na stráži; ale je v tom jakýsi rozdíl.

Toto vše otec H. nazývá »cestou osvícení« a já myslím, že vím, co tím míní. Dospělo to k jakémusi vrcholu v klášteře ve svatvečer Dušiček. Poznal jsem na několik chvil pravdu celou, a ne pouze jen očistec. Ale to popíši později. A otec H. praví, že musím nyní začíti očekávati v budoucnosti nový oddíl »vývoje« — který nazývá »cestou sjednocení«. Nechápu zcela, co tím míní; nemyslím, že by mne mohlo potkati ještě něco více. Jsem naprosto a zcela šťasten, ač musím říci, že poslední jeden nebo dva dny — právě ode dne Dušiček — se zdá, že nastal v mém nitru stav klidu. Snad se něco má státi. Ať je to cokoliv, je vše dobře. Divím se velmi tomu, že kněží znají takové stavy duše tak dokonale. Myslel jsem, že já jsem prvním člověkem, který kdy procítil zcela to, co já.

Musím připomenouti ještě něco. Otec H. se mne tázal, zda necítím, že mám povolání k řeholnímu životu; pravil mi, že dle všeho, co vidí, povolání mám, a že to, že jsem přišel do kláštera, je prostě dílem Boží Prozřetelnosti.

Já však s tím nesouhlasím a také jsem mu to řekl. Nemám nejmenšího zdání, co se stane nyní, ale vím s naprostou jistotou, že musím jít dále s majorem a Gertou do Východního Londýna. Gertie musí býti nějakým způsobem od majora odloučena, a dokud toto se nestane, nesmím pomýšlet na nic jiného.

Napsal jsem toto tak upřímně, jak jen jsem mohl, ježto jsem tak slíbil otci H.

KAPITOLA I.

I.

Paní Partingtonová stála při západu slunce u dveří svého domu, čekajíc na děti, až se vrátí ze školy.

Její dům leží v ulici snad nejméně příjemné — Turner Road — v nejméně snad příjemném okresu Východního Londýna — Hackney Wick. Tento je proto nepříjemným okresem, ježto nemá nic zvláštního. Nemá tragické veselosti Whitechapelu ani poměrné elegance Claptonu. Je to veliké trojúhelníkové území, zaujímající snad celkem čtverečnou míli, či spíše více, s přístupem od jihu pod viaduktem Velké Východní Dráhy, a ohraničené na jedné straně tratí a po obou ostatních stranách částečně řekou Lea — špinavým to a tísnivě působícím tokem — a částečně Hackneyskými bažinami — plochou, jednotvárnou pustinou travnaté země, nepotřebné jako stavební místa a vhodné jen pro sobotní odpolední zábavy ke štvanicím na králíky a ke kopané. Tesknotu tohoto místa nelze

popsati v žádném ročním počasí. V zimě je vydáno sychravým větrům a mrazu, v létě pak je parné, souženo mouchami, a ošklivě a ironicky připomínajíc opravdová pole a opravdové trávníky. Počítá se, že obyvatelstvo se tu změní každá tři leta, a mne to rozhodně nepřekvapuje. Kromě škol obsahuje dvě značnější skupiny staveb — velikou továrnu na marmelády a kostel a faru Etonské Missie.

Turner Road je snad nejsmutnější ze všech asi dvacíti ulic tohoto okresu. (Mimochodem řečeno, je v Boothově plánu města naznačena černě.) Je asi čtvrt míle dlouhá a zcela přímá. Na jednom místě křižuje ji jiná ulice a skládá se z vysokých tmavých domů s plochým průčelím ve výši šesti nebo sedmi poschodí. Jest obyčejně zcela tichá a prázdná a jest obývána nejrázovitějšími členy Hackneywickské společnosti — klidnými, bledými muži, hubenými, ucouranými ženami s ostrými jazyky a nesčetnými přemoudřelými dětmi — všemi z té třídy, která zřídka kde bydlí dlouho, — všemi z toho materiálu, z něhož se vyvinují skuteční zločinci. Zde nestávaly ani boudy ani tržní stánky; pouze v sobotní večery ozýval se tu jako v šachtě s kamennými stěnami hluk a hrčení kol z frekventované hlavní ulice, vzdálené asi sto metrů okolo rohu. Celkově má tato ulice vzhled zoufalé a hrdé vznešenosti; zde se nikde nezakmitnou zahrádky nebo květiny, jako v ulici Mortimerské, vzdálené odtud, co by kamenem dohodil. Zde není vůbec nic jiného než vysoké, ploché domy, chodníky, kandelábry, špinavé ulice a ticho. Ten, kdo sem přijde, má pocit, že se tu něco stane a že nikdo

nebude o tom vědět. Tyto domy halí jakási hrozná mlčelivost.

Paní Partingtonová byla — a jistě ještě je (neboť tomu nejsou ani dva měsíce, co jsem ji navštívil) — zcela vyhraněného typu. Bývala zajisté kdysi hezkým továrním děvčetem — tmavá, štíhlá a zcela schopná starati se sama o sebe, se štíhlými, svalnatými pažemi, z pravidla až po lokty obnaženými, tvrdýma rukama, hustými, poněkud rozcuchanými vlasy — s jazykem jedovatého řečníka a s jistou dávkou velmi nedostatečného citu vlasteneckého a rodinného. Stala se hubenou ženou středního věku, velmi počestnou a velmi činnou, beze všeho citu vůbec, ale za to s velikou velmi užitečnou životní zkušeností. Neměla žádných illusí ani o tomto ani o onom světě; porodila devět dětí, z nichž tři zůstaly na živu; její muž pak je téměř stále ve světě na práci. Vede se jim však dobře (na poměry v Turnerské ulici) a podařilo se jim tak dalece svou domácnost udržovati v pořádku.

Na konci ulice, kam se paní Partingtonová dívala, bylo viděti zapadající slunce v zářivém, mlhavém kole, podobající se poněkud rozhněvanému reflektoru, odvrácenému od bran nebeských. Ulice byla posud klidná; ale již ve směru od školy ozýval se vysoký, pronikavý křik, když vyrazil na všechny strany roj dětí. Paní Partingtonová (alespoň by tak byla řekla) čekala na děti — Jimmy, Maggie a Erba — a doma na holém stole ležely tři

tlusté krajíce chleba namazané černými povidly; v pravdě však vyhlížela své nocleháře, kteří měli přijíti asi v poledne.

Pak spatřila, že již přicházejí, jdouce, právě jak se na ně dívala, po prázdné ulici v řadě za sebou. Dva z nich znala dosti dobře — bydleli u ní již před tím; ale třetí byl prý nějaký cizinec a ona již se o něho zajímala — major učinil narážky na podivná tajemství...

Zastínila si tedy oči proti chladnému již slunečnímu světlu a pozorovala je bedlivě s touže pevnou, resolutní tváří, se kterou se vždy dívala na svět; a dokonce i pak, když s majorem a Gertou si zběžně beze slova kývla na pozdrav, stále pozorovala hnědolícího, ošumělého mladíka, který šel poslední, nesa svůj ranec a trochu kulhaje.

»Opozdili jste se,« pravila náhle.

Major počal s vysvětlováním, ale ona ho krátce přerušila a vedla je domů.

II.

Připadá mi velmi nesnadné, popsati přesně dojem, který Frank učinil na paní Partingtonovou. Že však tento dojem byl hluboký a rozhodný, vysvitlo zřejmě z rozmluvy, kterou jsem s ní měl. Sotva vůbec promluvil, pravila, a nežli dostal práci v továrně na marmelády, chodil na dlouhé, samotářské vycházky po bažinách. On a major spali, jak se ukázalo, v jedné světnici, a Gertie prozatím s dětmi a paní Partingtonovou ve druhé. (Pan Partington tenkrát nebyl právě doma, jsa na

jednom ze svých dlouhých pobytů ve světě.) Při jídle byl Frank vždy klidný a způsobný, ale ne okázale. Paní Partingtonová nemohla mu v tom ohledu nic vyčítati. Rád si trochu pohovořil s dětmi, nežli šly do školy, a rád jim občas šel naproti, když šly ze školy, a všeckny tři pociťovaly k němu nesmírnou a nepopsatelnou úctu. Trvalo by však příliš dlouho, toto všechno podrobně popisovati.

Zdá se, že paní Partingtonová obestřela ho jakýmsi pathosem, který ji samu tak velice dojímal, a já se domnívám, že city její byly velkou měrou mateřské. Byl to však také jiný cit naprosto zřejmý, který při každém jiném, než paní Partingtonové, bych nazval úctou... Pravila mi, že nemohla pochopit, proč cestoval s majorem a Gertou; alespoň tak chápala tu propast, která byla mezi nimi.

Tak minul zdlouhavě první týden, čímž jsme dospěli do polou prosince.

V pátek večer vrátil se Frank se zprávou, že v pondělí půjde do práce do továrny na marmelády. Tam totiž následkem blížících se Vánoc byl veliký odbyt a Frankovi mělo být dáno na starost rozvážení zboží. Práce mohla trvati, jak se zdálo, rozhodně jeden nebo dva týdny.

»Musíš si dát pozor na jazyk,« pravil major žertovně (seděl ve světnici, kde se vařilo a kde vedle toho až na oba muže všichni spali; a v tomto okamžiku měl nohy na nízké římse u krbu mezi kastrolem a Jimmyho čepicí).

»Jak to?« pravil Frank.

»Tam se nesmí mluvit,« pravil major. »Ti jsou po čertech zvláštní.«

Frank sňal čepici a sedl si na postel.

»Kde je Gertie?« tázal se. (»Ano, pojď sem, Jimmie.«)

Jimmy vylezl si vedle něho, hledě na něho černýma očima. Pak se o něho opřel čiperně se usmívaje a blaženě zavřel oči.

Frank objal chlapce rukou, aby jej podržel.

»Ach, Gertie šla na návštěvu k nějaké přítelkyni,« pravil major. »Stýská se ti po ní?«

Frank neřekl nic a paní Partingtonová se rychle s jednoho na druhého podívala.

Paní Partingtonová nashromáždila v posledních několika dnech trochu látky k přemýšlení. Stalo se jí naprosto zřejmým, že se dívka do tohoto mladíka po uši zamilovala a že, zatím co tento mladík buď o tom neví, anebo dělá, jakoby o tom nevěděl, major to ví. Kdykoli Frank vstoupil do světnice, Gertie buď byla podivně zamlklá nebo zase podivně veselá, a paní Partingtonová nebyla si zcela jista, jaké postavení major k tomu zaujme. Tento důstojník a její muž měli v minulosti spolu obchůdky takového druhu, který nemohu zcela určiti (postava pana Partingtona je pro mne vůbec posud úplnou záhadou, a to dosti hroznou záhadou); soudím proto, že paní Partingtonová od svého manžela zvěděla, že major není z takových lidí, na které se není třeba ohlížet. Věděla, že je to hulvát, ale zdá se, že si nebyla jista, jakého druhu toto hulvátství jest — zda druhu silného či slabého.

Proto byla také poněkud na rozpacích, pokud se týče významu Gertie, a tázala se již více než jedenkráte sama sebe, má-li či nemá promluviti mateřské slovo k mladému muži.

Paní Partingtonová žehlila právě na stole v kuchyni Jimmyho límec, když zavzněly na ulici kroky a odložila žehličku, když na dveře bylo zaklepáno. Major vyňal dýmku z úst a počal ji nacpávati, když se šla podívat, kdo to ťuká.

»Ale, dobrý večer, paní Partingtonová,« slyšeti bylo jasný, blahosklonný hlas od domovních dveří. »Mohu jít na několik minut dále? Slyšel jsem, že máte nocleháře a myslel jsem, že snad...«

»Ale, pane, my máme právě teď všude hrozný nepořádek — a...«

»Ach, nebudu vás obtěžovat déle než minutu,« slyšeti bylo opět druhý hlas. Pak bylo slyšeti kroky v chodbě a hned potom vstoupil do světla kuchyňské lampy za nevrlou paní domu mladý duchovní svěžích barev, s cylindrem na hlavě. Frank ihned povstal a major měl alespoň tolik času, že sňal dolů nohy. Pak povstal také on.

»Dobrý večer,« pravil duchovní. »Mohu na několik minut jíti dále? Slyšel jsem, že jste přišli, a je to v mé farnosti — mohu si usednout, paní Partingtonová?«

Paní Partingtonová se zamračeně stisknutými rty uklidila s jediné neobsazené židle hnědou čajovou konvici, punčochu, hřeben, šálek a otlučený talíř a postavila ji trochu blíže k ohni. Duchovní jsou dle jejího mínění jedním z těch záhadných

zařízení na světě, pro které není vůbec žádného postačitelného vysvětlení — něco podobného, jako policie, karban a koňské dostihy. Ale jednou zde jsou, a nedá se nic dělat. Jsou poněkud prospěšni tím, aby bavili děti a jeli s nimi na jih, a v případech naprostého zoufalství je možno se na ně spolehnout s poukázkami na polévku nebo dokonce i s půlkorunou; ale veliký tajemný kostel se svou pozlacenou mříží, svými zvláštními tmavými okny a bílou postranní kapličkou s maurskými draperiemi, velikou farou, dámami, farním věstníkem a vším ostatním — to je prostě nevysvětlitelné. Nade vše nevysvětlitelna však byla záliba konati po farnosti návštěvy — ten podivný pud, který nutil čtyři vysoce vzdělané mladé muže v černých šosatých kabátech, cylindrech a směšných malých nákrčnících, aby po pět odpolední v týdnu po elé farnosti klepali na jedny dveře za druhými a vedli vlídné rozmluvy s mrzutými, ale zdvořilými matkami rodin. Jest to jeden z těch zjevů, s nimiž se musí počítat. Myslela však, že to je něco nad její představy.

»Myslil jsem si, že musím jít a s vámi se seznámit,« pravil duchovní, chovaje klobouk v ruce a usmívaje se na celou společnost. (On také tu a tam, podobně jako paní Partingtonová, nevěděl, k čemu to vše vlastně je; ale také on se tomu podřídil jako části systému.) »Lidé přicházejí a odcházejí tak rychle...«

»Těší mne velice, že mohu uvítat návštěvu duchovního,« pravil major úlisně. »Doufám, že ne-

budete mít nic proti tomu, že kouřím, pane?« Ukázal na svou dýmku.

»Naprosto ne,« pravil duchovní. »Naopak, kouřím také, a jestliže paní Partingtonová dovolí...« Vytáhl pestrý pozlacený balíček Cinderellas. (Myslím, že se domníval, že jej to poněkud sblíží s lidem, bude-li kouřit Cinderellas.)

»Ale, beze všeho, pane,« vpadla mu paní Partingtonová do řeči posud trochu zlostně. (Hněvala se posud u sebe, že přišel na návštěvu o půl sedmé. Každý obyčejně myslí, že je po páté hodině před takovými věcmi již jist.)

»Tak jsem si myslel, že se sem musím podívati a zastihnout vás jednou večer doma,« vysvětloval duchovní znova, »a říci vám, že jsme zde vašimi přáteli — totiž duchovenstvo, víte — a o kostele a vše ostatní.«

Tento pan Parham-Carter — studoval ovšem v Etonu — byl nesmírně svědomitým mladým mužem a nyní na svém prvním místě v duchovní správě. Také ho to všechno přivádělo ve zmatek — toto veliké a stkvělé církevní zařízení, nádherný kostel u Bodley s »Magnificat« v gotickém písmu pod střechou, výstavná a nábytkem opatřená fara, dům dámského pomocného spolku, horlivost, sebeobětování, farská mašinerie, spolek »Naděje«, mužské a chlapecké spolky, a nad to všecko ty hrozné návštěvy po farnosti. Je pravda, je to účinné, udržuje to mravní život, kulturu a ideály; je to závaží na váze na straně práva a správného žití; spolky zdržují do jisté míry muže od návštěv hostinců a umožňují, že chlapci vyrostou po jejich

boku jaksi nadějně. Avšak v záchvatech malomyslnosti byl na rozpacích, zda není v tom někde nějaký omyl... Ale přizpůsobil se tomu: byla to osvědčená methoda, a on sám byl učeníkem, ne učitelem.

»Je to od vás velmi hezké, pane,« pravil major, zvedaje nohy zase na římsu nad krbem. »A kdy jsou v neděli služby Boží?«

Duchovní povyskočil. Nebyl zvyklý na takovéto otázky.

»Já — —« počal.

»Jsem horlivým církevníkem, pane,« pravil major. »A i kdybych nebyl, člověk musí dávat dobrý příklad, víte. Třeba jsem jen obmezeného ducha, ale takových věcí dbám velice. V neděli mne tam máte!«

Kýváním ujišťoval pana Parham-Cartera.

»Tedy příští neděli máme o půl jedenácté ranní pobožnost, a o jedenácté svatou Eucharistii — o, ovšem i o osmé.«

»Ale žádná bohoslužebná roucha, doufám?« pravil major příkrým hlasem.

Pan Parham-Carter trochu zakoktal. Bohoslužebných rouch neužívali, ale k jeho lítosti.

»Ne, my neužíváme bohoslužebných rouch,« pravil, »ale — —«

Major s uspokojeným vzezřením se ujal zase své dýmky.

»To je dobře,« pravil. »Já totiž nejsem žádným pobožnůstkářem — tady můj přítel však je římským katolíkem, ale — —«

Duchovní bystře vzhlédl, a teprve teď si jasně

uvědomil druhého muže. Frank si sedl opět na postel s Jimmym vedle sebe a pozoroval klidně a mlčky malý ten výstup, a duchovní se setkal s plným jeho pohledem. Proniklo jej jakési nejasné prudké pohnutí; Frankova hnědá, hladce oholená tvář zdála se mu nějak povědomou — či bylo příčinou jeho pohnutí něco jiného?

Pan Parham-Carter uvažoval o této věci chvilku mlčky, pouze zpola naslouchaje majorovi, který nyní vykládal své názory o zřízení církve a o reformaci. Frank neřekl vůbec nic, a tu povstala v duchovním touha slyšeti jeho hlas. Konečně použil vhodné chvíle.

»Ano, uznávám,« pravil k majorovi; »a vy — neznám posud vašeho jména?«

»Gregory, pane,« pravil Frank. Tu opět proniklo panem Parham-Carterem malé pohnutí. Hlas byl ten, který očekával od této tváře.

Deset minut nato duchovní soudil, že je čas k odchodu. Měl majorův určitý slib, že příští neděli se zúčastní alespoň večerních bohoslužeb — pouhého slibu necenil jaksi příliš vysoko — ale u Franka nedosáhl nic. Potřásl všem vespolek s pozorností rukama, řekl Jimmymu, aby nevynechal nedělní školy a veřejně pochválil Maggii za deklamaci, kterou ve spolku »Naděje« přednesla minulého večera, a pak odešel, provázen až ke dveřím paní Partingtonovou, stále mlčící. Když však skutečně vyšel ven, odstrčil někdo ženu stranou a vyšel na ulici za ním.

»Mohu s vámi minutu mluvit?« pravil neznámý

mladík, opomíjeje oslovení »pane«. »Dovolíte-li, půjdu s vámi až k faře.«

Když byli od domu vzdáleni mimo doslech, počal Frank.

»Vy jste Parham-Carter, že ano?« pravil. »Z Hales.«

Druhý přikývl. (Pochybnosti počaly se v jeho duchu rozptylovati samy od sebe.)

»Nuže, chcete mi dáti své slovo, že nikomu neřeknete, že jsem zde? Já vám pak řeknu, kdo jsem. Vy jste mé jméno zapomněl, jak vidím. Bojím se však, že byste si mohl vzpomenout. Souhlasite?«

»Ano.«

»Jsem Guiseley z Drew's. Byli jsme kdysi v témže oddělení — až po Rawlins. Pamatujete se?«

»Pro Boha! Ale — —«

»Ano, já vím. Ale nechme toho. Neučinil jsem nic, čeho bych byl učiniti neměl. To není příčinou toho, že jsem v těchto poměrech. Ale dopadlo to tak. A pak bych s vámi rád promluvil ještě o něčem. Kdy mohu přijít a navštívit vás o samotě? Od zítřka začnu pracovati v továrně na marmelády.«

Druhý muž se hleděl vzpamatovati.

»Večer — v deset hodin. Hodí se vám to?«

»Ano. Co mám říci — míním, až zazvoním u dveří?«

»Ptejte se přímo na mne. Ukážou vám přímo do mého bytu.«

»Dobře,« pravil Frank a odešel.

III.

Byt pana Parhama-Cartera na faře byl obvyklého rázu — velmi pohodlný a na pohled příjemný, jak se sluší pro mladého muže, pracujícího za takových okolností; ne snad přepychový, ale zbožně vážný a mužný. Stěny byly růžově vymalovány, velmi živě a lahodně, a visely na nich nad nízkými dubovými knihovnami školní a universitní skupiny, taktní sportovní rytiny, nádherný vnitřek katedrály a nad římsou u krbu Sixtinská Madona. Po délce celého stropu viselo veslo, pomalované na povrchu odznaky jedné oxfordské koleje. Nad malým klekátkem visel kříž hornoamergavské práce; stál tam mahagonový psací stůl s otáčecí židlí, stojící před ním; dále tam bylo několik měkce vycpaných lenošek, věšák na dýmky a řada fotografií — jeho matka ve večerním úboru, dvě sestry a jiné elegantně vyhlížející příbuzenstvo. Se staženými záslonami a plápolajícím ohněm byl to v celku právě takový byt, jaký takový rozumný muž ve Východním Londýně má míti.

Když asi dvě minuty po desáté hodině vešel pan Parham-Carter, nesa malý podnos s přikrytou konvicí, dvěma šálky a s talířem koláčů, stál Frank na koberci u krbu.

»Dobrý večer ještě jednou,« pravil duchovní. »Nebylo by libo trochu kakaa? Já obyčejně si svoje vezmu s sebou nahoru... Sedněte si. Udělejte si pohodlí.«

Frank neřekl nic. Sedl si. Svou čepici položil na podlahu u své židle a opřel se zády. Druhý

s poněkud nervosními pohyby postavil před něho kouřící se šálek, malé stříbrné pouzdro s cigaretami a popelníček. Pak si usedl sám, napil se zdlouha kakaa a čekal s jistým napětím.

»Kdo ještě zde na faře je?« otázal se Frank náhle.

Druhý uvedl tři jména s krátkým životopisem u každého. Frank upokojen na konec přikývl.

»To je dobře,« pravil. »Všichni starší než já, jak vidím. Víte, mohli by sem přijíti.«

»Ach, ne!« řekl duchovní. »Neřekl jsem jim nic a — —«

»Přejděme tedy k věci,« pravil Frank. »Jde o jedno děvče. Všiml jste si dnes toho muže? Všiml jste si, jakého je druhu, ano? Je to špatný chlap. A má děvče, které se s ním potuluje a není jeho ženou. Rád bych ji dostal zase nazpět k její rodině.«

»Tak?«

»Můžete mi být v tom nějak nápomocen? (Neříkejte, že můžete, nemůžete-li, prosím...) Pochází z Chiswicku. Než půjdu, dám vám její adresu. Ale víte, nechci, aby se to nějak pokazilo.«

Duchovní na prázdno polkl. Byl ordinován teprve před osmnácti měsíci a svrchovaná neočekávanost a opravdovost situace ho poněkud lekala.

»Mohu to zkusit,« pravil. »A mohu na ni upozornit dámský spolek. Ale ovšem nemohu podniknouti — —«

»Ovšem. Myslíte však, že je tu odůvodněná naděje? Kdyby ne, učiním raději sám jiný pokus.«

»Už jste se tedy o to pokoušel?«

»Ach ano, již několikráte. Posledně bylo to před čtrnácti dny a myslel jsem — —«

»Ale já toho nechápu. Jsou ti lidé vašimi přáteli, či co?«

»Cestoval jsem s nimi tu a tam od června. Oni náleží vám, a to tak, jako nenáleží nikomu jinému. Víte, já jsem katolík — —«

»Skutečně? Ale — —«

»Konvertita. Od června tohoto roku. Nepouštějme se do argumentací, milý příteli. Není na to kdy.«

Pan Parham-Carter nabíral dechu.

Není žádného jiného úsloví tak vhodného k popsání jeho duševního stavu, jako jedno staré přísloví, týkající se hlavy a paty. Přihnal se k němu ne z modra nebes, ale, což bylo ještě více překvapující, z velmi špinavého nebe Hackney Wicku (a ještě k tomu z Turnerské ulice) tento úžasný mladík smělých očí, hnědé tváře, svalnatý, který, jak se ukázalo, byl jeho vlastním spolužákem, a to spolužákem, jehož pověst během těch tří hodin, které uplynuly od chvíle, co se rozešli, si rychle bod za bodem připomenul — hoch, jenž kdysi ve škole odhodil kabát a ukázal se polonahý bez košile; jenž ukradl jednoho zimního jitra čtyři ze šesti březových metel a přívětivě rozmlouval na školním dvoře s ředitelem, při čemž konce březových prutů mu čouhaly pod šosy svrchníku; který byl čtvrtého června přistižen, jak se vzezřením uctivé nevinnosti oblékal sochu krále Jindřicha VI. do komže na počest toho dne. A nyní jest zde, náleží, pokud se dle jeho obleku

a jakosti jeho ubytování dá souditi, do nejnižší z tulácké třídy, a přece mluví s výrazem úplného sebevědomí a vyrovnanosti o nepočestné mladé ženě — své soudružce — která má býti zachráněna před ještě nepočestnějším soudruhem a vrácena rodičům v Chiswicku.

A to nebylo ještě všecko — neboť, jak pan Parham-Carter mi sám řekl — během této rozmluvy tísnil ho velmi zvláštní pocit, který byl stěží s to, i když o tom přemýšlel, vyjádřiti slovy, pocit vyvolaný osobností a přítomností tohoto mladíka, který dovedl popsati pouze tak, že se cítil »nepřirozeně nesvým«.

Zdá se, že teprve pak to jasně cítil — a takřka rozlišoval od celého ovzduší podivného a záhadného tajemství, které ho obklopovalo. Chvíli hleděl mlčky na Franka...

Guiseley seděl opřen zády v lenošce potažené červenou koží, svého kakaa se posud nedotknuv. Měl na sobě chatrný oděv, který kdysi býval pravděpodobně modrý. Kazajka byla zapiata až ke krku a kolem krku měl uvázaný špinavý šátek. Kalhoty měl příliš krátké, takže viděl na noze, která byla blíže u něho, nad žlutou ponožkou asi čtyři palce tmavě vyhlížející kůže. Jeho boty byly těžké, přištipkované a zcela nečisté a špička jedné z nich byla nad nártem odchlípena od kůže. Ruce měl hluboko v kapsách, jakoby i v tomto teplém pokoji mu bylo zima.

Nebylo na něm nic zvláštního. Byla to postava toho druhu, který značí pro mužské spolky ne-

uspokojivé kandidáty. A přece bylo při něm něco, co zaráželo a přivádělo do rozpaků...

Byl to jakýsi elektrický jas, rozuměl-li jsem panu Parham-Carterovi správně — pásmo naprosto nehybné energie, jakoby nadržené síly, jako teplo nebo třeskutá zima: bylo to, jakoby živoucí člověk stál nehybně uprostřed obrazu. (Pan Parham-Carter neužíval ovšem tak pěkných přirovnání, jako jsou tato; mluvil tak, jak mluvívají lidé, kteří vychodili veřejnou školu a universitu: polo hantýrkou a polo dětinsky; ale mával proti mně rukama a křivil obličej, takže vyjádřil způsob svého dojmu tak, jak jsem se pokusil vylíčiti.)

Zdálo se pak, že Frank se hodí tak málo do tohoto naprosto bezvadného a pohodlného pokojíka, jako indický princ do Buckinghamského paláce, nebo, líbí-li se vám to lépe, jako anglický šlechtic (s kamašemi) do Delhi.*) Lišil se naprosto od toho všeho; neměl s tím nic společného; nehodil se sem naprosto ne snad právě s ohledem na své chování (neboť toto bylo zcela nenucené), ale s ohledem na svůj význam. Byl jako cizí slovo v domácí mluvě.

Účinek toho všeho na pana Parham-Cartera byl zcela zřejmý a mohutný. Na důkaz toho uváděl mi to, že neřekl Frankovi nic o jeho duši; poctivě doznal, že by stěží se byl odvážil na něho doléhati, aby přišel v neděli na večerní písně. To, že Frank je římským katolíkem, se mu ovšem nelíbilo a celá jeho rozumová bytost mu pravila, že Frank opustil proto církev anglikánskou, proto-

*) Město v indobritské provincii Pandžab. (P. př.)

že jí nikdy skutečně nepoznal. (Pan Parham-Carter poznal sám skutečnou povahu anglikánské církve v Puseyově Domě v Oxfordu.*) Ale jsou jistá ovzduší, ve kterých rozumové přesvědčení nehraje velké úlohy, a toto bylo jedním z nich. Tak oba mladí muži seděli a hleděli jeden na druhého, či spíše pan Parham-Carter hleděl na Franka, kdežto Frank nehleděl nějak zvláště na nic.

»Vy jste nepil kakaa,« pravil náhle duchovní.

Frank se náhle obrátil, vzal šálek a vypil celý jeho obsah jedním douškem.

»A což cigaretu?«

Frank vzal si cigaretu a vstrčil ji do úst.

»Abych nezapomněl,« pravil, zase ji vyňav z úst, »kdy tam pošlete ty své dámy? Nejlépe ráno, když my ostatní jsme pryč.«

»Zcela správně.«

»Myslím tedy, že je to všechno?«

»Milý příteli,« pravil duchovní, přál bych si, kdybyste mi řekl, co to vše asi vlastně znamená — víte, proč vedete takový život. Nechci snad vyzvídat, ale — —«

Frank se náhle a živě usmál.

»Ach, o tom se nedá mluvit. A také na tom nezáleží. Je to zkrátka to, co jsem si vyvolil. Ujišťuji vás, že jsem nejednal nikomu k hanbě.«

»Ale vaše rodina — —«

---

*) Pusey (čti Piusi) Edvard. nar. 1800.. anglikánský duchovní, profesor hebrejštiny na universitě v Oxfordu, podporoval řadou traktátů katolický směr v anglikánské církvi (Puseyismus). (P. př.)

»Ach, těm se vede dobře. Těch se to vůbec netýká... Hleďte, musím však již opravdu jíti.«

Povstal, a když tak učinil, zdálo se, že něco ve vzduchu prasklo.

»A pak musím časně do práce — —«

»Slyšte, co jste to udělal?«

»Udělal? Co tím míníte?«

»Když jste vstal — řekl jste něco?...«

Frank se na něho díval s úžasem.

»Nevím, o čem mluvíte.«

Pan Parham-Carter nevěděl sám, co tím mínil. Byl to pocit, který nastal a přestal v té chvíli, když se Frank pohnul... pocit, který by, jak se domnívám, někteří lidé nazvali »psychickým« — pocit, jakoby nějaké prudké pohnutí prochvělo každou část vlastní jeho bytosti i příjemného teplého pokojíka, ve kterém seděli. Díval se po několik vteřin zmateně na Franka, ale neviděl nic zvláštního. Jen dvě pevné černé oči dívaly se na něho s jakousi smutnou účastí.

Povstal také.

»Nebylo to nic,« pravil. »Myslím, že jsem ospalý.«

Podal mu ruku.

»Dobrou noc,« pravil. »Ostatně půjdu a doprovodím vás až ke bráně.«

Frank se na něho chvíli díval.

»Poslyšte,« pravil, »myslím, že jste nikdy nemyslel na to, státi se katolíkem?«

»Milý příteli ——«

»Nikoli! Tak tedy dobře... ach! neobtěžujte se až ke bráně.«

»Půjdu. Bude nespíše zamčeno.«

Pan Parham-Carter stál dívaje se za Frankovou postavou i když šla podél temných průčelí krámů a pak obcházela roh směrem k Turnerské ulici. Tu přišla za dosah světla svítilny a zmizela.

Byla vlhká, studená noc, a on sám měl hlavu nepokrytou; cítil, jak mu voda teče po čele, ale zdálo se, že se ho to netýká. Po jeho pravé straně zvedala se veliká farní dvorana, ve které se konaly zábavy, a za ním východní strana ohromného kostela, nyní tmavého a prázdného. V ruce cítil vlhké dřevo brány, které svíral svými prsty.

Nevěděl určitě, co se to s ním stalo, ale vše se zdálo jiným. Sta myšlenek prolétlo mu hlavou za poslední půlhodiny. Napadlo mu, že měl Guiseleye pozvati, aby přišel na faru a bydlel zde nějaký čas, dokud by všecko neprojednali; že mu měl taktně nabídnouti půjčku peněz, opatřit ho novým oblekem, dáti mu návrh na opatření vhodného zaměstnání na místě onoho v továrně na marmelády — všechny tyto vhodné, lidumilné a moudré rady, které skutečně rozumný duchovní byl by udělil. A přece nejen že takových rad nedal, ale bylo zřetelné a zřejmé, když o nich uvažoval, že vůbec nebylo možno, aby byly učiněny. Guiseley (z Drew's) neprosil se o ně, měl vůbec zcela jiné cíle.... A jaké byly tyto cíle?

Pan Parham-Carter stál plných pět minut opřen o bránu a přemýšlel o tom. Ale nedospěl žádného závěru.

KAPITOLA II.

I.

Farář z Merefieldu vrátil se na začátku listopadu pozdě odpoledne z krátké pastorální návštěvy. Jeho methoda a cíle ho velmi dobře charakterisovaly, neboť byl jedním z té početné třídy lidí, kteří, uvnitř majíce plno opravdové pýchy, nosí na zevnějšek tvářnost svrchované a téměř ostýchavé laskavosti. Účel jeho návštěv, ač si toho naprosto nebyl vědom, směřoval hlavně k nabádání lidu, aby se věrně držel svého vlastního životního postavení (neboť toto je konečně pouze jiné jméno pro plnění povinností vůči svému sousedu) a jeho methodou bylo ve všeobecné rozmluvě navázati na místní poměry. Takovým způsobem bylo možno poznati chování a jednání nemocného; tak na příklad vyšlo na jevo, zda nemocný chodil do kostela, zda došlo k nějakým nesvárům a pakli ano, kdo jsou účastníky rozepře a pro jakou příčinu.

Dnes byl velmi uspokojen; shledal dobré výmluvy pro to, že dvě děti nebyly ve škole a jeden mladík že nebyl na cvičení pro kůr; četl jednomu starci trochu z Písma svatého a byl potěšen jeho poznámkami k četbě. Nebylo to sice nic nadpřirozeného, ale konečně přirozené má také své místo v životě a on nade vši pochybnost vykonal dnes zcela bezvadným způsobem něco z těch povinností, pro které zaujímal postavení faráře z Merefieldu. Věci, které nejvíce na světě se mu protiviły, bylo rozčilování všeho druhu a náhlost a ne-

nadálost a měl ve vsi velikou vážnost proto, že byl mužem pokoje.

Zní to sice tvrdě, říci něco takového o tak svědomitém muži, ale řádně zachovávaný společenský řád byl snad v jeho duchu nejtěsnějším přiblížením k tomu cíli, aby upevněno bylo království Boží na zemi. Každý člověk, jeho v to počítaje, má své povolání a on předpokládal, že každý jest a má býti spokojen se svým postavením, jako on byl spokojen se svým vlastním. Jsou pak zvláště dva hlavní rozdíly lidí — lidí ze šlechtického rodu a z nešlechtického rodu, kteří se od sebe liší jako pohlaví. Ale ohledně toho jest nesčetné množství stupňů a on sám porovnával ty, kteří vynikají vážeností, s andělskou svatovládou: »Panstva« jsou nebo nejsou tak »dobrá« jako »Moci«, ale je v tom rozhodně podle úradku Božího rozdíl. Bylo by to proto jakýmsi lidským rouháním od něho samého, kdyby v přítomnosti lorda Talgartha nepovstal, nebo od dělníka, kdyby nesmekl před slečnou Jenny. Tomu se někdy říká hnidopišství, ale není to nic takového. Je to jen čistě význačná forma toryismu.*)

Bylo příjemné podzimní odpoledne, a on, když zahnul kolem brány parku, sňal klobouk s hlavy, aby se ochladil, ježto byl chůzí poněkud uhřát. Byl se vším svrchovaně spokojen; ve farnosti nebylo žádných mrzutostí, těšil se znamenitému zdraví a nyní právě vykonal svou povinnost. Pastorální návštěvy byly mu vlastně velmi protivné,

*) Tory = zastánce výsad korunních a církve anglikánské (P. př.)

neboť byl v podstatě mužem ostýchavým, ale stanovil svůj program a konal je, neboť byl v jádře mužem svědomitým. Byl tak svědomitým, že pravděpodobně mu nadobro ušlo, že je mu protivna tato zvláštní povinnost.

Právě když přišel naproti bráně — veliké to stavbě v železe pracované s orly nahoře a s gotickým, břečťanem zarostlým domkem vrátného — vrátný z domku vyběhl a počal bránu otvírati, když byl pastora spěšně pozdravil; a tu faráři, když se obrátil, naskytl se pohled, který rozmnožil jeho vnitřní radost. Jela to totiž na koni Jenny s lordem Talgarthem, kterážto vyjížďka, jak věděl, byla stanovena na dnešní odpoledne.

Tvořili hezký, elegantní párek — jakéhosi »otce a dceru« podle toho neb onoho romantického malíře. Hřmotná postava lorda Talgartha vypadala na koni velmi souměrně a on seděl na své veliké černé klisně vskutku velmi půvabně. A Jenny na bílé kobylce, sama v tmavozeleném šatu, vypadala rozkošně. Podkoní jel dvacet kroků za nimi.

Lord Talgarth pokývl srdečně na faráře a dal mu jakési pozdravení; zdál se býti ve výborné náladě. Jenny byla pohybem poněkud zardělá a usmála se na otce s klidnou, přátelskou vážností.

»Právě jede Její Milost domů,« pravil stařec...

»Ano; to je dnes hezky, že ano?«

Farář šel za nimi s radostí v srdci. Obyčejně jela Jenny domů sama doprovázena podkoním, aby odvedl klisnu zpět do stáje. Bylo po prvé, pokud se mohl upamatovati, že lord Talgarth se

obtěžoval doprovoditi ji celou cestu domů sám. Bylo to vskutku velmi potěšující a velmi ke cti Jenninu chování, že poměr byl tak srdečný.... A zítra tam budou také obědvati. Zdálo se, že společenský řád v Merefieldu jest v neobyčejně dobrém stavu.

II.

Vrátnému, když po deseti minutách otvíral opět bránu, aby přijala svého pána, se zdálo, že také lord Talgarth je v neobyčejně veselé náladě (a vskutku měl tento stařec tak velikou způsobilost pro veselost na jedné straně, jako pro náladu na druhé; bývá tak obyčejně u prudkých povah). Zastavil dokonce koně a tázal se mnohými slovy na »zástupce«, ač přede dvěma dny přišlo zuřivé poselství, stěžující si na nepřesnost při otvírání brány, zaviněnou ochuravěním »zástupce« při jisté příležitosti, když vrátný sám okopával za gotickým domkem zelí a houkání automobilu nebylo slyšeti.

»Zástupce«, jak se dověděl, již vstala a je zase na nohou (vskutku její manžel spatřil mrknutím oka bledou tvář, která za zády Jeho Milosti vyhlédla nad mušelínovou záclonou z okna a s rychlým porozuměním zase ustoupila.

»To je dobře,« poznamenal lord Talgarth a jel dále.

Vrátný půl minuty na to vyměnil vážné pozdravné kynutí s podkoním a stál, pozoruje hřmotnou postavu poněkud vyskakující v sedle dopředu,

když veliká černá klisna dosáhla trávníku a viděla opodál svou stáj.

Bylo tomu skutečně tak, že lord Talgarth byl dnes spokojen sám se sebou a s celým světem, neboť zachoval si svou náladu i vůči lokajovi, který sklouzl a málem ztratil rovnováhu, když nesl čaj do studovny.

»Zvedni to,« poznamenal šlechtic.

Lokaj se po způsobu sluhů krotce a bázlivě usmál a vypravoval s jízlivým požitkem tento příběh v čeledníku svým soudruhům.

Po čaji položil se lord Talgarth zády do lenošky a patrně přemýšlel, jak si všiml sluha, který přišel pro čajový příbor a rozhrabával oheň; a přemýšlel ještě pořád, ač nyní vzduch byl prosycen aromatickou vůní tabáku, když přišel jeho komorník mu oznámiti, že je čas se oblékat.

Byla to skutečně dokonalá místnost pro úvahy v lenošce; byly tam vysoké knihovny a mahagonové psací stoly, každý se svou elektrickou lampou a stínidlem; koberec byl tak kyprý, jako trávník v létě, a ve velikém krbu stravovala se polena se skoro uctivým tichem. Všecky možné věci, kterých si jen bylo možno přáti, ležely každá na svém místě. Byl to takový druh místnosti, kde se zdá, že žádný záměr nemůže selhati a každé přání musí se vyplniti; skutečný hmotný svět seskupil se tak poslušně podle lidské vůle, že bylo skoro nemožno si představit stav věcí, v němž by tomu tak nebylo. Zámek byl podivuhodně zařízen; nebylo zde žádného zvuku, který by tu ne-

měl býti — nikde žádného váznutí, žádných štěrbin nebo vrzání; pohyboval se jako dobře namazaný stroj; gong, na který se zvonilo ve velké předsíni, spíše zval, než poroučel. Vše bylo nenucené, dodokonale přizpůsobené a bezvadné.

Pro lidi, kteří žijí v takových domech, jako je tento, je vždy nesnadnější, aby se za nepříznivého osudu dobře chovali, než pro ty, kteří žijí v domech, kde o jedenácté hodině dopolední páchne irské dušené maso a kde dveře řádně nedovírají a kuchyňská kamna špatně táhnou. Snad něco z toho může vysvětliti zuřivou náladu majetníka u příležitosti synova odboje. Bylo nesnesitelným pro muže, jehož celé ostatní okolí se pohybovalo jako hodinový stroj, poslušný jeho rozmarů, že mu byla odepřena poslušnost od někoho, jemuž poslušnost měla býti první povinností, — že shledal poruchu a odboj při hlavním péru celého stroje.

Jest však možno, že malý záměr, který tohoto večera mezi čajem a večeří uzrával v mysli lorda Talgartha, byl nápomocen k tomu, že veselost jeho se vrátila; neboť, jakmile myšlenku pojal, bylo samozřejmo, že bude se zdarem provedena.

»Aha, je čas, že?« odvětil srdečným způsobem komorníkovi a zvedl se z lenošky s nezvyklou čilostí.

III.

Ztrávil opět jeden dlouhý večer ve studovně o samotě.

Archie nebyl doma; když byl poobědval sám se vším obvyklým leskem, poručil stařec, aby káva byla přinesena za ním. Pět minut potom našel ho nadsklepní klečícího před vysokou skříní se zásuvkami a zkoušejícího různé klíče ze svého svazku a když lokaj přišel, aby přinesl whisky a uklidil kávový příbor, seděl ve své hluboké lenošce, maje na stole po obou stranách hromady papíru a jednu zásuvku na klíně.

»Tyhle ty můžeš zase zastrčit,« poznamenal k mladému lokajovi, ukazuje na malou hromadu čtyř zásuvek na koberci u krbu. Pozoroval sluhu zamyšleně, když se snažil je vpraviti na svá místa.

»Tak ne, hlupáku! Což pak nemáš očí?... Horní nahoru!«

Řekl to však bez hněvu, téměř zamyšleně. Když pak nadsklení za chvíli se přišel podívat, je-li vše v pořádku, viděl svého pána znova, jak počíná čísti listiny.

»Dobrou noc,« pravil lord Talgarth.

»Dobrou noc, lorde,« pravil nadsklepní.

Tohoto večera bylo ve křídle pro služebnictvo mnoho rokováno o tom, co to vše znamená a rokováno bylo zcela nenuceně. Pan Merton, nadsklepní, odešel do svého domu na dvoře u stájí a pan Klarkson, komorník, byl v toiletním pokoji Jeho Milosti; sluhové mluvili tedy bez obalu. Shodli se, že pro nezvykle laskavou náladu jsou možny jen dva výklady: buď pan Frank má býti navrácen ve dřívější svůj stav, nebo jeho otec počíná scházeti. Frank byl vždy u služebnictva na-

nejvýš oblíben a byla všeobecná naděje, že první výklad bude správný. Možná však, že žádoucí byly oba.

Pan Clarkson byl tohoto večera velmi obtěžován. Zíval v toiletním pokoji do nezvykle pozdní hodiny, neboť lord Talgarth obyčejně šel spat mezi desátou a půljedenáctou hodinou. Dnešního večera bylo však dvacet minut před dvanáctou, kdy sluha náhle povstal s pohovky při zvuku jakéhosi záchvěvu venku na chodbě. Vešel čile stařec, nesa v jedné ruce svazek listin a v druhé ložní svíčku, maje v očích týž lesk dobré nálady, který na něm bylo pozorovati po celý večer.

»Podej mi aktovku zpod pohovky,« pravil; »tu, která je v koženém pouzdře.«

To se stalo a listiny byly do ní pečlivě vloženy. Clarkson zpozoroval, že mají právnické vzezření, že jsou dlouhého formátu a označeny silnými nápisy. Na to aktovka byla opět zavřena a položena na psací stůl, jehož lord někdy používal, byl-li churav.

»Zítra mi připomeň, abych poslal pro pana Mannersa,« pravil. (To byl právní zástupce.)

Uložení do postele bylo tohoto večera skoro sensačního rázu a pan Clarkson musel sebrat všechen svůj důmysl, aby odpověděl s dostatečnou rychlostí na vtipy svého pána. Obyčejně to vše bylo velmi zasmušilou ceremonií, provázenou mnohým hekáním a tichým bručením. Ale tohoto večera bylo to veselé, jak jen bylo možno.

Tajemství toho večera jsou pro mne příliš ve-

liká, abych se je pokusil proniknouti; ale je skutečně neuvěřitelné, jakých cavyků jest potřebí, než takový starší muž, který je trochu kozlem a trochu invalidou a okolo něhož se celkem všechno otáčí, je s to, aby se uložil ke spánku. Musí býti připraveny a vypity různé lektvary, provedeny různé manipulace a odbyty velmi zvláštní malé ceremonie, každá na svém místě. Každý večer byl provázen nějakou duchaplnou poznámkou: odvar senesový, který se močil od sedmé hodiny odpolední v horké vodě, byl obyčejně pit ve způsobě přípitku; masáž kloubů a prstů u nohou (výkon, vynalezený úplně lordem Talgarthem) měla být ponejvíce přípravou k tanci.

Konečně se postavil, vzpřímená, obtloustlá postava, v prošívaném županu a pyjama, ke kamnům, zatím co mu jeho komorník oblékal trepky pro malý průvod do vedlejší komnaty.

»Myslím, že mi je dnes večer lépe, Clarksone,« pravil.

»Vaše milost se zdá skutečně být zcela zdravým, milostivý pane,« mumlal diplomat na koberci u krbu.

»Jak myslíš, že jsem stár, Clarksone?«

Clarkson to věděl zcela dobře, ale bylo lépe, aby se vyhnul vší nepříjemnosti, dělat zmatený hluk.

»Ach, ano, nač počítat léta... Cítím se mladým dost,« podotkla vznešená postava u kamen.

Potom se utvořil průvod: dvojí dveře byly otevřeny a rozžato elektrické světlo; lord Talgarth

přešel k veliké posteli s nebesy, která stála v ložnici a byl v ní skoro bez hekání téměř dříve, než hbitý pan Clarkson mohl mu býti po boku, aby mu pomohl. Ležel, svou zarudlou tvář maje neobyčejně hezkou, jak se odrážela od šedých vlasů a bílého polštáře, zatím co pan Clarkson dokončoval jiné a závěrečné ceremonie. K posteli musel býti přistrčen do jisté polohy malý stůl, na kterém ležela na určitém místě rukojeť elekrické šňůry mezi knihou a podnosem, na kterém stály některé jiné zvláštní nápoje, kdyby dostal pán žízeň.

»Vzbuď mne o čtvrt hodiny dříve než obyčejně,« poznamenala tvář na polštáři. »Chci se před snídaní trochu projít.«

»Ano, milostivý pane.«

»Co jsem ti řekl, abys mi po snídaní připoměl?«

»Poslat pro pana Mannersa, milostivý pane.«

»Ano. Dobrou noc, Clarksone.«

»Dobrou noc, milostivý pane.«

Ohlédl se ještě jednou, jako obyčejně, po světnici, je-li vše v pořádku; pak se dveře vedoucí do toiletního pokoje za ohnutým hřbetem pana Clarksona neslyšitelně zavřely.

KAPITOLA III.

I.

Zima na Merefieldské faře je skoro tak hezká jako léto, ač zcela rozdílným způsobem. Je jisto,

že fara zachovávala pravý anglický kompromis. V létě s okny dokořán otevřenými, s hojnými zářivými rostlinami, s trávníky ležícími kolem domu, s teplým vzduchem, proudícím po hladkých leštěných podlahách a zdvihajícím tenké rohože a nekonečným švitořením ptačího zpěvu — tu zdá se toto místo být letohrádkem. V zimě pak s těžkými koberci a tlustými záslonami a týmiž leštěnými podlahami, tak chladnými v létě, zdá se být schválně určenou k tomu, aby teple zářila světlem svící u krbu; a knihy jakoby se nakláněly ku předu, nabízejíce útočiště a znovu přicházejíce k platnosti a nízké trámové stropy jakoby chránily a střežily vnitřní pohodlí. Těžiště se změní skoro nepozorovatelně. V létě je ono místo zahradou s domem uprostřed, v zimě domem obklopeným ozdobným křovím.

Studovna v jednom směru a přijímací salon ve druhém byly navzájem stěžejné body celého domu. Studovna jest malý pokojík se čtvercovými výplněmi, ležící v přízemí, s vyhlídkou na poslední řadu starých tisů a začátek trávníku; přijímací salon (kdysi známý jako školní třída) jest jedinou druhou světnicí v celém domě, ve které jsou čtvercové výplně, a nalézá se v prvém poschodí s okny v průčelí. A kolem těchto dvou místností točí se klidně dvě oddělení domácího života. V jednom farář řídí záležitosti farnosti, píše svá kázání, přijímá své přátele (ne příliš mnohé) a čte knihy. Ve druhém Jenny pořádá domácí život v domě, odpovídá kuchařce na dotazy a zaměstnává se svými

vlastními záležitostmi. Jsou to dva tábory spolu soupeřící, ale v úplném přátelství.

Později (mluvím nyní o začátku listopadu) nebylo mezi oběma tábory tolik styků jako obvykle, ani tolik neúředního jednání. Jenny nenavštěvovala již tak často svého otce — na příklad na deset minut po snídani nebo před svačinou — a když on navštívil ji, našel ji obyčejně jakoby cele pohříženu v myšlenkách, sedící často před mohutně vyklenutým krbem s rukama za hlavou a dívající se na žhavá polena.

Byl klidným mužem, jak již bylo řečeno, a příliš o tom nepřemýšlel: znal svět dosti dobře, aby nevěděl, že svrchovaně hezké děvče, jako Jenny, žijící, jako ona, ve styku s velikým domem, — a to s domem, kam muži nepřetržitě přicházeli a odcházeli, nemluvě ani o tenisových partiích a plesech jinde — takové děvče že se nemůže úplně vyhnouti zápletkám. Měl také tolik rozumu, aby chápal, že otec není vždycky nejlepším důvěrníkem, a pak měl svrchovanou důvěru v Jenninu rozumnost.

Domnívám se, že měl své naděje do budoucna; byl by býval stěží pravým člověkem, kdyby nadějí neměl, a on byl zcela člověkem. Že opustila Franka, působilo na něj smíšenými dojmy, ale nebyl tázán na radu ani na začátku, ani na konci zasnoubení, a neodporoval tomu. O návrhu Dickově nevěděl vůbec.

Taková byla tedy situace, když puma vybuchla. Stalo se to tímto způsobem:

Jednou zrána seděl ve studovně — aby to bylo přesné, tedy to bylo první sobotu v listopadu, dva dny po událostech, líčených v poslední kapitole — chystaje se počíti psát kázání pro příští den. Večer před tím poobědvali zcela klidně v zámku s lordem Talgarthem a Archiem, který se právě navrátil...

Vybral si s velikou pečlivostí citát z nedělního evangelia, když dveře se náhle otevřely a vešla Jenny. To bylo v sobotu dopoledne velmi neobyčejné; rozumělo se přece samo sebou, že on musí pracovati na svém kázání; ale slabý pocit nevole byl úplně rozptýlen při pohledu na dceřinu tvář. Byla zcela bledá — ne zrovna tak, jako by byla něčím polekána, ale jako by se byla k něčemu odhodlala; bázně ve tváři její nebylo; naopak vypadala nejvýš odhodlaně, ale její oči hledaly oči jeho, když stanula.

»Je mi hrozně líto, otče, ale nemohla bych s tebou několik minut mluvit?«

Nečekala na jeho odpověď, nýbrž hned vešla a sedla si do jeho lenošky. On odložil péro a obrátil se poněkud u psacího stolu, aby jí viděl do tváře.

»Ale ano, miláčku. Co je? Snad nic zlého?«

Zpozoroval, že drží v ruce nějaký dopis.

»Ne, zlého nic...« Odmlčela se. »Ale je to dost důležité.«

»Tak?«

Pohlédla na dopis, který držela v ruce. Pak se podívala opět na něho.

»Otče, domnívám se, že jsi myslel na to, že se jednou provdám — bez ohledu na Franka?«

»Hm?«

»Neměl bys nic proti tomu, kdybych se provdala za muže staršího, nežli jsem já — myslím o hodně staršího?«

Mlčky se na ni díval. Napadla ho dvě nebo tři jména, ale nemohl si vzpomenout — — —

»Otče, jsem v obtížné situaci. Opravdu jsem. Neočekávala jsem — —«

Její hlas vázl. Viděl, že jí to skutečně přichází za těžko mluviti. Vlnka něžného soucitu převalila se přes jeho srdce. To bylo u ní nezvyklé, aby byla tak pohnuta. Vstal a šel k ní.

»Co máš, miláčku? Řekni mi to.«

Zůstala na chvíli zcela bez hnutí. Pak podala mu psaní a zároveň povstala. Když je od ní vzal, přešla rychle kolem něho a ven ze dveří. Slyšel šelest jejího roucha, jak šla nahoru po schodech a pak zavření dveří. Ale toho stěží dbal. Četl psaní, které mu dala. Bylo to krátké, zcela formální nabídnutí sňatku od lorda Talgartha.

II.

»Drahý otče,« pravila Jenny, »ráda bych, abys mne nechal vše úplně vypovědět. Souhlasíš?«

Kývl hlavou.

Seděli večer téhož dne při čaji v jeho studovně. Od rána neviděl ji samotnou ani na chvíli. Odmítla otevříti mu dveře, když po přečtení psaní přišel nahoru; při svačině předstírala bolení hlavy a po celé odpoledne nebylo ji viděti. Teprve když přišel domů, asi tak v čas, kdy se pije čaj,

sešla k němu dolů, s tváří sice poněkud bledou, ale zcela svá, s chováním nenuceným a dokonce i poněkud hrdým... Řekla mu, že čaj bude přinesen do jeho studovny, protože by si ráda déle pohovořila. Nalévala čaj a stále mluvila, vyhýbajíc se, jak se zdálo, tomu, podívati se mu do očí. Když domluvila, nalila mu třetí šálek a pak odsunula svou nízkou lenošku tak daleko, aby jí nemohl viděti do tváře.

Pak počala mluvit o zasnoubení.

Říci, že ubohý muž byl, jak by ho omráčil, by bylo velmi nedostatečným popsáním jeho duševního stavu. Tohle ho prostě vůbec ani nenapadlo. Snil ve chvílích bujné obrazotvornosti o Archiovi; zajisté uvažoval i o Dickovi; ale lord Talgarth sám, stížený pakostnicí a starý pětašedesát let!... A přece se pro to nehněval. Hněvání se totiž nejen že na Jenny vůbec nepůsobilo, ale bylo i nemožné. Upřímně řečeno, tento muž se své dcery bál; věděl dobře, že na konec učiní to, co chce ona, a ne to, co chce on; svrchovaně nepříjemný pocit pak, který měl při myšlence, že tento stařec uzavře sňatek s jeho dcerou, byl částečně vyvážen myšlenkou, kým tento stařec jest, což bylo zcela lidské. Konečně nesmí se zapomenouti, že Jenny byla velmi rozumnou dívkou a že její otec si této okolnosti byl zcela vědom.

Jenny sedla si znova do své lenošky a počala:

»Drahý otče, chci v této věci být zcela rozumná. Byla jsem v tom všem po celý den náramně pošetilá a hloupá. Nemohu ani pochopit, proč jsem si tak hloupě počínala. Nemá žádného smyslu

jít a dřepět ve světnici proto, že lord Talgarth byl tak laskav a prokázal mi tuto poctu. Neboť víš, je vždycky pocta, ať se na to člověk dívá, jak chce, když někdo člověku nabídne manželství.

Nejprve tedy chci říci já, co je třeba říci a pak bych ráda, abys řekl svědomitě ty, co o tom soudíš. Já to vše důkladně promyslela, nebude mi to tedy dlouho trvat.«

(On postavil svůj šálek bez hluku, jako u přítomnosti nějaké nemocné osoby. Bál se, aby mu neušlo ani slovo, ba ani modulace hlasu.)

»Především proberme všechno to, co jest proti tomu. Jest to starý člověk. Nesmíme toho zapomenout ani na chvíli. Jest to ovšem velmi silný důvod. Někteří lidé by jej pokládali za rozhodný, ale já myslím, že je to pošetilé.

Za druhé, nikdy mne něco takového ani dost málo nenapadlo.« (Jenny pravila to zcela rozvážně, skoro uctivě.) »Ovšem, teď vidím, že na to narážel velmi často, ale tenkrát jsem tomu nerozuměla. Myslela jsem na něho vždycky jako na jakéhosi — ano — jakéhosi strýce. A to je jiný silný důvod proti tomu. Kdyby to bylo něco zcela správného, proč by mne to bylo nenapadlo také? Tím si nejsem zcela jista.

Za třetí je to nemístné z několika důvodů. Bude se o tom hovořit. Byla jsem celou věčnost zasnoubena s Frankem a zasnoubení zrušila. Můžeš si představit, jak to lidé teď budou vykládat? Myslím, že nejsem povinna, abych dbala toho, co lidé mluví, ale bohužel toho dbám. Pak jsem dcerou farářovou... a já tam pořád běhala — stolovala

s nimi a sedávala s ním sama. Můžeš si představit, co lidé — na příklad paní Richardová — z toho udělají?... Že jsem patrně dobrodružnou ženštinou, a vše, co s tím souvisí. To nemá sice ceny jako důvod, ale je to jaksi... jaksi na pováženou. Je třeba dívati se na vše, jak jest, a mysliti na budoucnost.

Za čtvrté lord Talgarth pravděpodobně nebude žít příliš dlouho...« (Jenny se odmlčela a pak s neobyčejným důrazem pokračovala)...»A to je ovšem důvod nejsilnější ze všech. Kdybych mu mohla skutečně být v něčem ku prospěchu — —« Zarazila se opět.

Farář se poněkud ve své lenošce pohnul.

Bylo mu nemožno, aby sám sobě déle zatajoval, že ve skutečnosti očekával, že Jenny nabídku přijme. Ale nyní byl na rozpacích, při této podivuhodné řadě důvodů, které uváděla proti tomu. Vyjádřila tím právě slovy choulostivou povahu celé věci, které si on byl vědom pouze neurčitě; rozložila do všech složek onen všeobecný pocit, který jedna stránka v něm po celý den strkala do popředí — totiž, že celá věc je skutečně nečím ohavným. A tato stránka v něm v tuto chvíli nabyla převahy. Nabral hvízdavě dechu.

»Ano, má drahá,« počal, a v jeho hlasu bylo velmi patrno ulehčení. Ale Jenny ho přerušila.

»Ještě minutku, prosím, otče! Abych byla spravedlivou ke každému, musím uvésti také druhou stránku... Domnívám se, že konec konců hlavní otázkou je toto: Mám ho ráda? — dostatečně ráda, to jest tak, abych se za něho provdala —

neboť jinak ho ráda mám; byl vždy tak neobyčejně hodný... Mám za to, že to ve skutečnosti to jediné, o čem je třeba uvažovati. Kdybych ho měla dostatečně ráda, myslím, že všechny důvody proti padají. Není-li pravda?... Ano; ráda bych, abys řekl, co ty o tom soudíš.«

On vyčkával. Nemohl posud z její tváře nic vyčísti, ač několikráte se na ni mezi čajovým příborem podíval.

»Má drahá, nevím, co mám říci. Já — —«

»Drahý otče, já opravdu bych to ráda od tebe slyšela. Myslíš, že vůbec nějaká úvaha tomu může překážet, kdybych ho měla — nepravím ani na chvilku, že snad mám — ale kdybych ho měla — ano, kdybych ho měla skutečně ráda? Je mi líto, že musím to říci tak bez obalu, ale není to k ničemu, být hloupým.«

Polkl několikrát na prázdno.

»Kdybys ho měla skutečně ráda, — myslím že žádná taková úvaha, o nichž jsi učinila zmínku, by nemohla... ti překážeti.«

»Děkuji ti, otče,« pravila Jenny tiše.

»Kdy jsi na to poprvé myslela?«

Jenny se odmlčela.

»Myslím, že jsem věděla, že o mne požádá, přede dvěma dny — ten den, když jsi nás potkal při vyjížďce na horách, pamatuješ-li se.«

Pak dlouho mlčeli.

Všechny vedlejší podrobnosti projednali již v té době, když byla zasnoubena s Frankem. Jennino místo měla zaujmouti farářova sestra. Ne-

bylo třeba o něčem takovém mluviti. Stáli nyní tváří v tvář před hlavními věcmi, a toho si byli oba vědomi.

Farářův mozek pracoval jako mlýn — mlýn, jehož stroje běží na prázdno. Kola se točila a točila, ale bezvýsledně. Nevěděl naprosto, co Jenny zamýšlí. Viděl — jako v řadě malých obrázků — množství domnělých možností — ale ty nevedly v jeho duchu k žádnému závěru. Vyčkával tedy rozhodnutí své dcery.

Jenny přerušila mlčení tím, že zdlouhavě podotkla jakýmsi jiným hlasem:

»Drahý otče, musím ti oznámiti ještě něco. Nemínila jsem, že je třeba, tě tím dříve obtěžovati Věc je ta: pan Dick Guiseley, když zde byl na honbě, mi nabídl ruku.«

Odmlčela se, ale její otec neřekl nic.

»Řekla jsem mu, že musí vyčkat — že to nevím ještě jistě, ale že jsem tím skoro jista. Kdyby byl naléhal na odpověď, byla bych řekla ‚ne'.« Dosti zvláštní, ale vzpomněla jsem si teprve včera, že to není hezké, nechat ho ještě déle čekat. Protože — protože to je teď na každý způsob ‚ne'.«

Farář nebyl posud schopen slova. Byl zkrátka zmaten. Ale Jenny patrně nečekala na žádné poznámky.

»Za těchto okolností,« pokračovala klidně, »mám svědomí každým způsobem čisté. A nemusím se trápiti, co pan Dick si snad o mně pomyslí, nebo řekne — zrovna tak, jako si nemusím trápiti ani tím ostatním. Či ano?«

».... Jenny, co máš v úmyslu učinit? Řekni mi!«

»Drahý otče,« ozval se vysoký, užaslý hlas, nevím. Nevím vůbec. Musím přemýšlet. Myslel jsi, že jsem již rozhodnuta? Ach, jak bych byla? Ovšem, kdybych měla dát odpověď nyní, řekla bych nejspíše ‚ne'.«

»Já — —« počal farář a zarazil se. Cítil, že by se situace mohla snadno komplikovati.

»Musím právě o tom klidně přemýšlet,« pokračovala dívka. »A musím napsat dopis, dáti odpověď... Otče...«

Pohlédl v její stranu.

»Otče, co se týče toho, mít ráda nějakého muže... Je potřeba, — ano — abych ho měla ráda, jako Franka? Myslím, že lord Talgarth toho nebude žádat, že? Ale — ano — pakli člověk se s nějakým mužem dobře snáší, jemu rozumí — u něho vydrží, aniž by se zprotivil — a pečuje o něho, a to opravdově, myslím, takovým způsobem, že je velmi rád v jeho společnosti a v každém směru na něho hledí s úctou — (lituji, že musím ti říkat takovéto věci, ale komu jinému to mám říci, drahý otče?). Ano, shledám-li, že bych mohla o lorda Talgartha takto pečovati — jako jakási dcera nebo neteř, a i více, než tak, bylo by to...«

»Já nevím,« pravil farář, náhle povstav. »Já nevím; mne se neptej. To si musíš vyřídit sama.«

Hleděla na něho, změnou jeho chování, jak se zdálo, nepříjemně překvapena.

»Drahý otče,« počala s jakýmsi jemným ná-

dechem tklivé výčitky. Ale na něm nebylo vidět, že by to na něj působilo.

»Musíš si to vyřídit. Ty víš vše to, co předcházelo. Já to nevím. Já — —«

U dveří se zastavil.

»Řekni mi, jakmile se rozhodneš,« pravil, a odešel.

III.

Malý hnědý pes, jménem Lama, který v jedné předešlé kapitole běžel po trávníku a který později povýšil, že spal v Jennině posteli, náhle se této noci probudil a vrčel nějaký tichý, dýchavičný protest. Dostal totiž zpod peřiny náhle kopanec.

»Jdeš pryč, ty těžká, malá potvoro!« pravil hlas ve tmě.

Lama se opět uklidnil, pobrukuje si zpola spokojeně a zpola naříkavě.

»Jdeš pryč!« ozval se hlas znova a opět dostal nohou do žeber.

Uvažoval o tom chvíli a právě popolezl blíže ke stěně, posud slepý ospalostí; ale noha ho pronásledovala, takže konečně se probudil a uznal, že to bude pohodlnější u kamen; tam je bílá ovčí kožešina, myslel si. Když konečně se dostal na zem, bylo slyšet v jednom koutě škrábání a to upoutalo ihned jeho pozornost, a hned potom vstrčil svůj nos jako nějaký gumový polštářek hluboko do myší díry v pažení a čenichal s dlouhým, hlučným funěním do lahodné a zvěřinou páchnoucí tmy.

»Budeš ztichal« zavzněl hlas s postele.

Lama pokračoval chladnokrevně dále ve svých výzkumech a usoudiv s dlouhým závěrečným zafuněním, že není z honby nic, vrátil se na ovčí kožešinu s tou smělou, samostatnou tvářností, která byla pro něho tak význačnou. Byl teď úplně čilý a chvilku stál, dívaje se na postel a uvažuje v duchu o možnosti, že jeho paní znovu usnula a že při velmi lehounkém skoku — — Ale náhle byla rozškrtnuta zápalka a on si lehl, dívaje se se vzezřením nejvyšší ostražitosti ve svých černých očích, kterou zvířata vždy v noci mívají, na svou nespící paní.

Nemohl zcela pochopiti, jaká je toho příčina.

Nejprve rozsvítila svíčku, vzala s nočního stolku knihu a počala odhodlaně čísti. To trvalo tak dlouho, až Lamovy oči počaly se při světle svíčky zamhuřovati; pak náhle zpozoroval, že světlo shaslo a kniha byla zavřena, a všechno upadlo zase do čirého šedého zabarvení, které lidé nazývají tmou.

Položil hlavu na své tlapky, ale jeho obočí se zase zvedlo a díval se znovu na postel.

Pak po jisté chvíli svíčka byla rozsvícena znova, ale tentokrát nebyla otevřena žádná kniha. Místo toho jeho paní vytáhla ruce zpod peřin a založila je za hlavou, dívajíc se upřeně ke stropu....

To bylo protivné, ježto světlo mu svítilo do očí a jeho tělo bylo tak dalece následkem ospalosti netečné, aby učinil nějaký namáhavý pohyb. Poznenáhlu však jeho obočí klesalo, zůstalo tak a oči se zavřely...

Při jakémsi zvuku se opět probudil. Svíčka hořela posud, ale jeho paní se obrátila na jednu stra-

nu, a zdálo se, že tiše sama k sobě hovoří. Na to se obrátila zase na druhou stranu a o minutu později byla z postele venku a chodila bez hluku sem a tam po měkkém koberci.

Pozoroval ji se zájmem, sleduje ji pouze očima. Nechápal nikdy zúplna tu tajemnou změnu vzezření, která nastala každého večera — bílý, tenký úbor, změněnou tvářnost hlavy a — nejtajemnější ze všeho — dvě bílé věcičky, které by mohly být nohami, ale nebyly již tvrdé, ani černé. Olízl jednu z nich, aby se přesvědčil, a shledal, že to mělo za následek, že se to náhle skrčilo; pak bylo nahoře slyšet hlas jako z leknutí, načež dopadlo na něj náhlé plesknutí.

Pozoroval nyní ty věcičky — jedna, dvě, jedna, dvě — a jeho oči se pohybovaly s nimi.

Po jisté době pohyb ustal. Stála tiše u vyřezávaného stolku — památného tím, že jednou pod ním spatřil seděti myš; stála tam tak dlouho, že jeho oči se znova začaly zamhuřovati. Pak bylo slyšeti šustění trhaného papíru, a on ihned zostřil zase pozornost. Snad mu bude papír nyní hozen.

Ona šla ke koberci u krbu a on vstal, dávaje pozor na její ruce, při čemž několikrát zavrtěl svým krátkým ocasem na přivítanou. Ale nebylo to nic platné; koule byla zmáčknuta a hozena na žhavá polena. Oheň zahučel a vyšlehl plamen. Díval se na to pozorně s hlavou na stranu a zase si lehl, aby to pozoroval. Jeho paní stála zcela tiše, pozorujíc to s ním.

Pak, když plamen uhasl, náhle se obrátila, šla

přímo zpět k posteli, vlezla do ní, stáhla peřinu přes sebe a shasla svíčku.

Když byl několik okamžiků hleděl do ohně, zpozoroval, že část papírové koule se skulila na kamennou dlažbu před krbem nespálena. Chvíli se na ni díval, jsa na rozpacích, zda to stojí za to, aby vstal. Teplo bylo rozhodně příjemné a ovčí kožešina neobyčejně měkká.

S postele neozýval se žádný hlas. Všechen ten neklid vystřídalo úplné a naprosté ticho.

Konečně došel k závěru, že je nemožno zůstat ležet a dívat se na takovou křehounkou papírovou kouli, která ještě není roztrhána. Vstal, šel hebce k velikému krbu, a přitáhl si papír se slabým šustotem k sobě. Tu se ozval s postele povzdech a on čekal. Pak papír sebral, vrátil se na své teplé místo, lehl si a přimáčknuv jej pevně tlapami, počal z něho svými bílými zuby trhati kousky.

»Ale, buď ticho!« ozval se s postele unavený hlas.

Ustal a uvažoval; pak utrhl ještě dva kousky. Ale nebyl to takový požitek, jak očekával; bylo to poněkud lepkavé a příliš tuhé. Vstal ještě jednou, otočil se čtyřikrát dokola a lehl si s tichým zamručením.

Ráno služka, která smetala popel, smetla také tyto útržky. Všimla si vlhkého kousku pohlednice se slovem »Selby«, vytištěným v rohu. Pak hodila i tento kousek na lopatku na smetí.

KAPITOLA IV.

I.

Paní Partingtová a Gertie vedly spolu mnohé z těch tajemných rozhovorů, jaké takové ženy vedou, plných »on je« a »ona je«, kývání a přikyvování, narážek a kusých vět, zcela nesrozumitelných člověku nezúčastněnému, ale plných zájmu pro ty, kdo ty hovory vedou. Mluvily stále, až do vyčerpání, o majorovi, o panu Partingtonovi (posud nepřítomném) a o Frankovi, a pokud se týče látky, jak sama sebou se naskytovala, zůstala stěží nějaká důležitá věc, která by byla ušla jejich pozornosti. Gertie vystupovala na veřejnost ovšem stále jako paní Trustcotová.

Dva dny na to, co Frank začal pracovati v továrně, paní Partingtonová, která si vyšla za roh pohovořiti si asi na hodinku s přítelkyní, našla při svém návratu Gertu rozzuřenou; zuřila svým vlastním způsobem; bledá byla jako rubáš a pronášela ironické a nesrozumitelné věty, ve kterých se opět a opět opakovalo Frankovo jméno, až se ukázalo, že jedna z missijních dam se starala o záležitosti cizích lidí a že Gertie tu dámu prosí, aby si nechala své rozumy a své rady pro sebe.

Nyní paní Partingtonová věděla, že Gertie není majorovou ženou a Gertie věděla, že to o ní ví; a paní Partingtonová věděla, že Gertie ví, že to ona ví. Ale na venek bylo vše zcela v pořádku; Gertie nosila snubní prsten a nebylo učiněno nikdy žádné narážky na to, že na to nemá práva. Bylo

proto paní Partingtonové nemožno, aby proslovila nahlas, že dobře ví, o čem missijní dáma mluvila. Řekla několik slov, stiskla své tenké rty a nechala Gertu samotnou. Rozmluvy tohoto dopoledne byly jakési nesouvislé samomluvy Gertiny s dlouhými přestávkami.

Nastalo odpoledne tiché bouře. Major byl pryč — někde na západním konci města za tajemnými záležitostmi; děti byly ve škole a obě ženy obcházely, každá vědouc, co si druhá myslí, a každá rozhodnuta zachovávati zdání opaku.

O půl šesté hodině náhle přišel Frank na šálek čaje a paní Partingtonová mu ho mlčky podala (Gertu bylo slyšet, jak nahoře neklidně přechází). Učinila několik všedních poznámek, pozorujíc Franka, když se nedíval. Ale Frank mluvil velmi málo. Sedl si ke stolu, vypil dva šálky čaje, nalité z otlučeného emailovaného džbánu a dal se pak do uzeného slanečka. Tu opustila paní Partingtonová světnici jakoby náhodou a minutu nato sešla dolů po schodech Gertie.

Vešla s nepopsatelným cudným vzezřením, poněkud bledá ve tváři, se svou malou bradou pečlivě vystrčenou nahoru, se sklopenýma očima. Byla to pósa, kterou obdivovala při vypínavých a aristokratických číšnicích. Frank pokývl hlavou a pronesl jednu nebo dvě slabiky na pozdrav.

Ona neřekla nic; šla k oknu, držíc v ruce bílou bavlněnou bluzu, a pověsila ji na šňůru na prádlo, která byla v okně napiata. Na to, tváříc se, jakoby

se s tím zaměstnávala, vypálila, zády k němu obrácena, první ránu.

»Prosím, aby ses o moje záležitosti nestaral.«

Frank vstrčil do úst další kousek slanečka.

»...A abys už neposílal ty svoje neřádné kočky,« dodala Gertie po přestávce.

Frank mlčel.

»Tak co?« utrhla se Gertie.

»Jak tak můžeš mluvit!« řekl Frank zcela klidně.

Řekl to tak tiše, že Gertie nepochopila jeho smýšlení, a podepřevši se rukama o stůl, vychrlila proud, který se v ní nashromáždil od té doby, kdy ji missijní dáma dnes dopoledne o jedenácté hodině opustila. Dáma ta nezachovala se šetrným způsobem; byla úplným nováčkem a vyšla teprve ze ženské koleje, a řekla mnohem více, než říci měla, s vážným úsměvem ve tváři, který pokládala za smiřlivý a přesvědčivý. Gertie zacházela s ní nyní podle toho; načrtla její povahu tak, jaká dle jejího mínění byla; nastínila její pohnutky a její stanovisko k životu s neobyčejně hojnými podrobnostmi; zařadila do toho popis jejího osobního vzezření a pronesla se svrchovanou přímostí své mínění o takových osobách, které pokládala za prospěšné, ale které, jak se nyní ukázalo, jsou pokryteckými faráři v přestrojení. Nešťastnou náhodou nedovedu vypsati její řeči zúplna, a jsou také jiné důvody, proč je lépe, jejich výrazů do slova neuvádět; byly nanejvýš malebné.

Frank jedl klidně dále, až slanečka dojedl; pak vypil svůj poslední šálek čaje a obrátil se trochu ve své lenošce ke kamnům. Podíval se na hodiny

a zjistil, že má ještě deset minut čas, právě, když Gertie domluvila a poodstoupila, chvějíc se a celá bledá.

»Je to už všechno?« tázal se.

Zdálo se, že to není všecko, a Gertie začala znova, tentokrát o něco vyšším tónem a s trochou barvy ve tváři. Frank čekal zcela prostě a bez okázalosti. Konečně domluvila.

Po chvíli mlčení Frank odpověděl:

»Nevím, co máš,« pravil. »Mluvil jsem s tebou o tom sám, a nechtěla's poslouchat. Myslel jsem tedy, že snad jiná žena to obstará lépe — —«

»Já tě poslouchala — — «

»Prosím za odpuštění,« pravil Frank ihned. »Křivdil jsem ti. Ty's poslouchala, a velmi trpělivě. Mínil jsem, že jsi nechtěla udělat, oč jsem tě žádal. A tak jsem myslel — —«

Gertie vybuchla znova proti kočkám a poťouchlým pokrytcům, ale v jeím chování nebylo již zcela téže zloby.

»Velmi dobře,« pravil Frank. »Nechci tedy dopustit se té chyby znova. Velice lituji — ne snad toho, že jsem zakročil, rozumíš? Ale toho, že jsem se o to nepokusil já sám.« (Vzal svou čepici.) »Však ty se poddáš, Gertie, uvidíš. Nemyslíš sama?«

Gertie na něho mlčky hleděla.

»Chápeš zajisté, proč s tebou nemohu mluvit, když je major zde. Ale v nejbližší době budu mít příležitost — —«

Dveře, které byly pouze přivřeny, se otevřely, a vešel major.

II.

Nastala chvíli trapná pomlčka. Je nanejvýš nejisto, a to i nyní, jak mnoho major slyšel; ale něco slyšel rozhodně a pro muže jeho smýšlení situace, kterou shledal, nutně vypadala nanejvýš podezřele. Gertie, nyní zardělá, s pohnutím ve svých lesknoucích se očích velmi patrným, hleděla na Franka, který, jak se zdálo, byl poněkud zmaten. Byl by to býval skoro zázrak, kdyby major nebyl býval přesvědčen, že přerušil malé tajné námluvy.

Je poněkud obtížno rozebrati majorův poměr ke Gertě; jisto však jest, že myšlenky, že někdo jiný jí činí milostné návrhy, prostě nesnesl. Příliš rytířsky se k ní ovšem nechoval; na cestách dával jí nositi těžší rance, choval se k ní značně hrubě a mluvil o ní velmi volně se svými přáteli ve veselých společnostech. Ale ona byla jeho vlastnictvím — jeho, a nikoho jiného. Měl svá podezření již před tím; také nyní přišel naschvál tiše a octl se tváří v tvář před tímto velmi zvláštním malým výjevem.

Hleděl na ně oba mlčky. Pak ohrnul rty, jako když pes vycení zuby.

»Odpusťte,« pravil se svrchovanou zdvořilostí. »Zdá se, že jsem přerušil nějakou důvěrnou rozmluvu.« Nikdo neodpověděl. Frank opřel se loktem o římsu u krbu.

»Bylo to důvěrné, co?« pokračoval major se vší jedovatou zdvořilostí, které byl schopen.

»Ano; bylo to důvěrné,« pravil Frank krátce.

Major položil svůj tvrdý klobouk opatrně na stůl.

»Gertie, můj miláčku,« pravil, »byla bys tak laskava a nechala nás chvíli o samotě? Lituji, že tě musím obtěžovat.«

Gertie dýchala zprvu poněkud zrychleně. Celkem ji to příliš nezarmoutilo. Pochopila úplně, a zdálo se jí to skoro něčím příjemným, že dva muži se dostanou do takové situace k vůli ní. Věděla dobře, že později na ni za to čeká utrpení, pravděpodobně v podobě tělesného potrestání, ale pro zvláštní druh ženské povahy, který ona měla, nebylo ani bití zcela bolestným, a tento druh laciného dramatu, ve kterém se octla, byl zcela lákavý. Po chvilce mlčení vrhla na Franka pohled, který pokládala za »hrdý« a capala ven.

»Máš-li mnoho co říci,« pravil Frank kvapně, když dvéře se zavřely, »bude lépe, když to necháš až na dnes večer. Musím jít ve... ve dvou minutách.«

»Dvě minuty postačí,« pravil major tichým hlasem. — Frank čekal.

»Protože jsem zastihl přítele,« pokračoval major, »který byl zabrán do jakési zřejmě vzrušující rozmluvy, kterou sám mi označuje jako důvěrnou, s osobou, která zaujímá postavení mé ženy — zvláště, když jsem zaslechl jednu nebo dvě věty, které samozřejmě nebyly určeny pro moje uši — netážu se, co bylo předmětem oné rozmluvy, ale já — —«

»Milý člověče,« pravil Frank, »řekni to trochu jednodušeji.«

Major chňapl, jak se říká, do prázdného vzduchu. Tvář se mu škubala zlostí.

Zahromoval na Franka.

»Jestli vás ještě jednou přistihnu,« pravil, »bude z toho neštěstí. Aby tě hrom zabil!«

»To je tak, jak to má být,« pravil Frank.

Major vypil jednu přes míru a byl v jakési expansivní náladě, která se mění velmi rychle.

»Můžeš mi říci, že jsi se nepokoušel, ji ode mne dostat?« křičel s pathosem ve hlase.

To bylo ovšem právě to, oč se Frank pokoušel.

»Nemůžeš to popřít!... Tedy ti pravím toto, pane Franči« — major vyskočil — »ještě jí řekni slovo o této věci... a... a uvidíš! Rozumíš mi?«

Dotíral na Franka tak zblízka, že se jeho obličej Frankova téměř dotýkal.

Byl to obličej nepříjemný v každé době, ale byl v pravdě nebezpečný nyní. Rty měl zatažené do úst a zvláštní horký zápach alkoholu vanul do Frankových nozder. Frank se obrátil a pohleděl mu do očí.

»Rozumím ti úplně,« pravil. »Není třeba, abys řekl ještě něco více. A teď, odpustíš-li, musím jít zpět do práce.«

Vzal svou čepici a odešel.

Major, jak již bylo řečeno, měl jednu sklenici přes míru a tudíž prozradil to, co zamýšlel si nechat pro sebe, a to i tenkrát, kdy podezření jeho bylo největší. Může se také říci, že vyřkl to, co vlastně ve skutečnosti ani smýšlením jeho nebylo. Ale major byl, jako každý jiný člověk, v dobrém

i zlém, charakterem složitým a shledával zcela možným v jednu a touž věc současně věřiti i nevěřiti. Záviselo to od toho, do které myšlenkové sféry bylo těžiště právě dočasně přeloženo. Po jedné veliké stránce věděl proto major zcela dobře, že nějaká žárlivost na Franka je prostě směšná — bylo to prostě nemyslitelno; po druhé stránce však, ne tak velké, ale desetkrát více zhuštěné, posuzoval Franka podle toho měřítka, dle něhož on sám (jako pobuda) vedl svůj život. Lidé, kteří žijí pravidelně v této sféře, by pokládali za takových okolností milkování se s Gertou za věc naprosto přirozenou a proto nyní major uznal za dobré mezi ně zařaditi i Franka.

Major sám nebyl si těchto psychologických podrobností naprosto vědom a když tak seděl skleslý ve své lenošce, než se šel poohlédnouti po Gertě, a o věci přemýšlel, byl zcela přesvědčen, že jeho podezření jest oprávněné. Zdálo se my nyní, že nesčetné malé podrobnosti z minula se hodí do osnovy jeho myšlenek, zvláště když záhady si k tomu přizpůsobil.

Předně byla to ta velmi pozoruhodná věc, že Frank přes to, že měl příležitost si polepšiti, v jejich společnosti zůstal. V Barhamu, u doktora Whitty i v klášteře nabízely se mu patrné dobré vyhlídky a on jich nepřijal. Pak byly to malé pozornosti ke Gertě, že jí nesl dvakrát nebo třikrát ranec. Konečně byla to jistá změna v Gertině chování — jistá tichá vzdorovitost proti němu, a zvláštní vzezření, kterého tu a tam nabývala, když mluvila s Frankem, nebo na něho hleděla.

A tak dále. Jest to naprosto jistá věc, potvrzená nyní malou scénou, kterou přerušil. A právě nezákonnost jeho vlastního poměru ke Gertě napomáhala otráviti situaci ještě více úžasně silným jedem.

Ovšem byly tu i jiné úvahy, či spíše byla tu jedna — že totiž Frank rozhodně není takovým mužem, kterého by vábila taková žena, jako je Gerta — úvaha, která se však opírala o důkazy nekonečně slabší. Ale tato se neuplatnila. Zdála se bezpodstatnou a mátožnou. Byly tu pádné, určité důkazy na jedné straně; pochybné, neurčité zdání na straně druhé...

Tak major seděl a hleděl upřeně do ohně, při čemž světlo svíčky padalo na jeho vpadlé tváře a štětiny na jeho bradě — jakási to ubohá, shroucená postava, která si ale zachovala vidinu jakéhosi smyšleného ideálu, jež však ho mohla učiniti nebezpečným.

Vstal nyní s prudkým pohybem a šel hledat Gertu.

III.

V Hackney Wick není žádných veřejných čítáren; dobročinnost pana Carnegie nepronikla do tohoto okresu (a vskutku myšlenka, že v Hackney Wick je nějaká čítárna, je skoro s tímto místem neslučitelna). Ale je jedna v Homertonu a Frank příštího dne mezi polednem vystoupil tam po schodech, otevřel rozkyvné dveře a odebral se do

jakési pisárny, kde obdržel arch papíru, obálku a známku, a sedl si, aby napsal dopis.

Obraz Frankův, jak si jej v duchu představuji, jest snad v této přítomné době v několika podrobnostech trochu nesprávný, ale v hlavních rysech stojí přede mnou zcela jasně a jest celkem neobyčejně živý. Vidím ho, jak vchází, klidně a prostě, zcela nenuceně, — ale jsa v takovém okolí postavou velmi neobvyklou. Slyším, jak jakýsi starý pán funí a odsunuje trochu svou židli, když tato osoba v neobyčejně ošumělém modrém obleku s límcem vyhrnutým, se šátkem kolem krku a s velikými neforemnými botami na nohách přichází a sedá vedle něho. Pozoruji vážnou mladou paní, pravděpodobně typistku, toužící po mimořádném vzdělání, jak na něho dlouho a bezmyšlenkovitě hledí přes svůj výtisk Emersona*) a mohu skoro vidět, jak v její mysli tvoří se o něm postupně úsudek. Také dozorce, když ho žádá o papír, prohlíží si ho ostře a podezřívavě a čeká, nežli mu dá známku za penny, až ty tři půlpence jsou mu mosaznou drátěnou přepážkou skutečně podány. Tyto podrobnosti neodpovídají snad pravdě, ale Frankovým vnitřním smýšlením jsem si jist. Upřímně řečeno, on nedbá již ani v nejmenším, jak se lidé k němu chovají; takové věci jsou u něho již dávno překonaným stanoviskem; není naprosto důvodu, projevovati proto nad ním svůj soucit; zdá se, že mu záleží pouze na tom, aby dostal papír a mohl bez vyrušování napsati a dáti

*) Ralph Emerson, amer. filosof a básník (1803—1882). (P. překl.)

na poštu svůj dopis. Neboť Frank dosáhl této úrovně — nemám pro to lepšího výrazu, ač tento se mi valně nelíbí — kdy na ostatních věcech prostě nezáleží. Této úrovně dosáhneme tu a tam my všichni, a to zvláště při silném duševním rozrušení, ať již v radosti, či bolesti, nebo i v zlosti. Člověk se silným bolením zubů nebo při své svatbě jistě se nestará o to, co si lidé o něm myslí. Ale Frank, alespoň pro přítomnost, dospěl této úrovně vůbec, ač z důvodů zcela jiných. Dopis, který při této příležitosti napsal, nalézá se nyní v mých rukou. Zní, jak uvedeno. Je velmi krátký a jako úřední.

»Milý Jacku.

chci Ti oznámiti, kde jsem, — či spíše, kde mohu býti nalezen, bude-li zapotřebí. Jsem nyní ve Východním Londýně a jeden ze zdejších duchovních ví, kde bydlím. (Studoval se mnou v Etonu.) Jeho adresa zní: Rev. E. Parham Carter, Etonská missie, Hackney Wick, Londýn, N. E.

Důvod, proč píši, jest tento: Pamatuješ se na majora Trustcotta a Gertie, že ano? Tedy mně se nepodařilo dostati Gertu zpět k její rodině, ale nejhorší je, že major ví, že se něco připravuje a ovšem si to vykládá v nejhorším možném smyslu. Parham-Carter ví o tom všem také — odeslal jsem mu právě dopis, obsahující instrukce. Nyní naprosto nevím, co se stane, ale v tom případě, že se něco stane, co mi

překazí v oné záležitosti Gerty se týkající dále pokračovati, žádám Tě, abys přišel a učinil, co budeš moci. Parham-Carter, bude-li třeba, Ti bude psát.

To je jedna věc; další je toto: rád bych zvěděl nějaké zprávy o mé rodině a vzkázal jim (stojí-li o to, to vědět — to ponechávám na rozhodnutí Tobě), že se mi vede zcela dobře. Neslyšel jsem o nich od srpna ani slova. Vím, že se nemohlo stát nic zvláštního, jelikož vždy si prohlédnu noviny — ale rád bych věděl, co se děje vůbec.

Myslím, že to vše. Mně se daří znamenitě a doufám, že i Tobě. Obávám se, že není naděje, abych k Tobě na Vánoce přišel. Domnívám se, že jsi nyní opět doma.

Tvůj

F. G.

P. S. — Samo sebou vše toto zachováš v tajnosti — jakož i místo mého pobytu.«

Tento dopis zdá se mi být velmi zajímavým s psychologického stanoviska. Jest nanejvýš úředního slohu, ale naprosto neproveditelný. Frank uvádí, čeho žádá, ale žádá naprostou nemožnost. Mám Jacka Kirkby velmi rád, ale nemohu si představiti, že by se mu podobalo, aby s úspěchem napomáhal k tomu, aby toulavé děvče se zase vrátilo ke své rodině. Myslím, že Franka omlouvá jen to, že nevěděl, komu jinému by psal.

Jest také velmi zajímavé, povšimnouti si jeho touhy, aby zvěděl, co se děje v jeho domově; zdá se, že asi měl nějaké matné tušení, že se něco důležitého stalo a je to zajímavé se zřetelem k tomu, co následovalo ihned po tom.

Napsal adresu, přilepil známku a vhodil dopis do poštovní schránky v předsíni čítárny. Pak s čepicí v ruce otevřel rozkyvné dveře a narazil přímo na pana Parhama-Cartera.

»Zdař Bůh,« pravil duchovní — a trochu zbledl.

»Zdař Bůh,« pravil Frank; a pak: »Co nového?«

»Kam jdete?«

»Jdu zpět do továrny.«

»Mohu jít s vámi?«

»Zajisté, nebudete-li mně mít za zlé, že cestou budu jíst.«

Duchovní se s ním obrátil a šel mlčky vedle něho, zatím co Frank počal jísti, vytáhnuv z postranní kapsy veliký krajíc chleba a sýr, zabalený do listu s inseráty z »Daily Mail«.

»Rád bych věděl, zda jste dostal nějaké zprávy z domova.«

Frank se k němu poněkud obrátil.

»Ne,« pravil ostře, odmlčev se.

Pan Parham-Carter olízl si rty.

»Tak — ne, nejsou to zprávy špatné; ale rád bych věděl, — zda — —«

»Co jest?«

»Váš otec se znova oženil. Stalo se to včera. Myslel jsem, že o tom třeba nevíte.«

Chvíli bylo mrtvé ticho.

»Ne, nevěděl jsem o tom, pravil Frank. »Koho si vzal?«

»Někoho, o kom jsem ještě neslyšel. Jsem zvědav, zda vy ji znáte.«

»Jak se jmenuje?«

»Počkejte,« pravil druhý, hmátnuv pod svůj zimník, aby se dostal ke kapse u vesty. »Mám ten článek zde. Vystřihl jsem si jej z »Morning Post«. Četl jsem to teprve před půl hodinou. Chtěl jsem dnes večer vás navštívit.«

Vyňal ústřižek potištěného papíru. Frank stál chvíli tiše, opíraje se o jakési zábradlí — byli právě ve význačné čtvrti Victoria Park Road — a článek si přečetl. Duchovní zvědavě jej pozoroval. Zdálo se mu to velmi zvláštní situací, že může státi zde ve Victoria Park Road a podávati zprávy synovi o sňatku otcově. Byl zvědav, ale jen podružně, jaký účinek to na Franka bude míti.

Frank mu noviny vrátil bez chvění.

»Srdečný dík,« pravil. »Ne, nevěděl jsem o tom.«

Šli dále.

»Znáte ji vůbec?«

»Ano, znám ji. Je to farářova dcera.«

»Cože! V Merefieldu! Ale pak ji asi znáte zcela dobře.«

»Ach, ano,« odvětil Frank. »Znám ji zcela dobře.«

Nastalo opět mlčení. Pak druhý vybuchl:

»Poslyšte — rád bych, abyste mi dovolil něco učinit. Zdá se mi to něčím na čisto děsným —«

»Milý příteli,« pravil Frank, »nemůžete skutečně učiniti nic... Můj dopis jste dostal, ne?«

Duchovní přikývl.

»Je to jen pro případ, že onemocním, nebo něco podobného. Jack je mým věrným přítelem. A bude dobře, když nějaký můj přítel bude moci zjistiti místo mého pobytu. Sám jsem mu právě dopsal také, jak jsem se zmínil ve svém dopise. Ale mou adresu mu dát nesmíte, leda v případě skutečné nutnosti.«

»Ano. Ale jste si jist — —«

»Jsem si naprosto jist... Ale, mimochodem řečeno, ta paní, kterou jste poslal, nepořídila nic. Doufám, že vám to oznámila?«

»Ano; pravila, že nikdy se nesetkala s tak obtížným případem.«

»Nuže, musím se o to pokusit opět sám... Zde musím odbočit. S Bohem!«

IV.

Gertie kolem deváté hodiny tohoto večera seděla sama v kuchyni — sama, to jest kromě spícího Erba, kterého v kolébce, stojící v nohách matčiny postele, nebylo pod hromadou peřin skoro ani vidět a jehož přítomnost nepadala naprosto na váhu. Paní Partingtonová s oběma ostatními dětmi konala prodlouženou návštěvu v Mortimské ulici a major, který o tom nevěděl, mlátil hubou v hospodě »U královnina štítu«, ležící naproti domu spolku mužů etonské missie.

Gertie měla z toho všeho celkem radost. Je pravda, že včera dostala od majora trochu bití; ale měla takovou povahu, že vzrušujícímu citu dala přednost přede vším jiným. A tato situace byla vskutku plna citového vzrušení. Lahodilo jí nesmírně, že zaujímá takové místo mezi dvěma muži — a nad to mezi dvěma »pány«. Poměr její vůči majorovi byl nanejvýš prosté a primitivní povahy; on byl jejím mužem, který na ni pouštěl hrůzu, pohrdal jí a tahal ji s sebou po světě; a ona nezapomněla ani na chvíli, že byl kdysi důstojníkem. Dokonce i jeho rány (které, abych nelhal, nebyly příliš časté a byly pokaždé udíleny jaksi zákonným způsobem) měly jakýsi třpytivý ráz; měla velmi vášnivou náklonnost k hloupé okázalosti. Na druhé straně nebyl ani Frank o nic méně vzrušující. Hleděla na něho jako na hodného mladíka, ve své dobrotě skutečně skoro romantického — jako na jakéhosi Sira Galahada;*) a on, ať byly pohnutky k tomu jakékoliv (a ona někdy byla strašně zvědava na tyto pohnutky), rozhodně stál proti majorovi v postavení jakéhosi soka; a byla to ona, která byla příčinou sporu. Tento pocit, že takové dvě postavy jí sem tam vláčejí, že tak silné a různé typy o ni zápasí, se jí líbil. Byl to pro ni pocit nejasný, ale velmi živý a lákavý, a ačkoliv právě nyní se pokládala za nadobro ubohou, nepochybuji ani dost málo, že jí vše působilo nesmírné potěšení. Byla vskutku příliš ženou a malý výjev předešlého večera dodal událo-

*) Galahad, syn Lancelotův, jeden z rytířů Artušovy stolové společnosti z britského bájeslovi. — P. př.

stem vybrané příchuti. Nyní právě sama pro sebe trochu naříkala.

Dveře se otevřely. Vešel Frank, odložil čepici a sedl si na lavici u kamen.

»Všichni pryč?« tázal se.

Gertie přikývla a zaúpěla chvějícím se hlasem.

»Velmi dobře,« pravil Frank. »Tak ti něco řeknu.«

Gertie utřela si ještě několik slz a uklidnila se v chorobné rozkoši. Měla radost, že byla nalezena, jak u kamen naříká. Frank na každý způsob to ocení.

»Tedy,« pravil Frank, »naskýtá se ti volba ještě jednou a chci, aby věc jednou byla ukončena. Neučiníš-li tentokrát, oč žádám, budu se muset ohlédnout, zda by tě k tomu nepřiměl někdo jiný.«

Podívala se na něho trochu nepříjemně překvapena.

»Poslyš,« pravil Frank. »Já sám o tuto věc se starat už nebudu. Včera, když přišla ta paní, byla's celá rozčilená, a než by věc byla hotova, rozčilovala bys se dále. Já sám s tebou již mluvit nebudu; nezdá se totiž, že na to, co pravím, něco dáš; hodlám tedy po Vánocích se odstěhovati. Máš tedy nyní ještě na vybranou.«

Odmlčel se.

»Na jedné straně máš majora; toho znáš; víš, jak s tebou nakládá. Ale to není důvod, proč chci, abys jej opustila. Chci, abys jej opustila proto, že myslím, že máš v jádru vlohy, být hodnou ženou — —«

»Nemám,« volala Gertie vášnivě.

»Ano, myslím, že máš. Jsi velmi trpělivá a jsi velmi pilná a protože máš na starosti tohoto muže, chceš prostě pro něho udělat všechno na světě. Nuže, toť znamenité. Dokazuje to, že máš pevnost vůle. Ale myslela's někdy na to, jaké to všecko bude od teďka za pět let?«

»Budu mrtva,« naříkala Gertie. »Kdybych raději už byla mrtva teď.«

Frank se odmlčel.

»A kdybys byla mrtva — —?« pravil pomalu.

Na chvíli nastalo ticho. Pak Frank ujal se slova znova. (Až potud se mu podařilo právě to, co zamýšlel. Vštípil do jejího srdce dva drobné pojmy — naději a bázeň.)

»Nyní ti něco řeknu. Pamatuješ se na to, co jsem ti řekl posledně? Nuže, já přemýšlel, jak by se to dalo nejlépe provésti a před několika dny se mi naskytla příležitost a já jí použil. Ty máš malou modlitební knížku dole ve svém ranči, není-li pravda? Tu jsem tedy dostal do rukou (jak víš, nikdy jsi jí nikomu neukázala), a prohlédl jsem si ji. Prohlédl jsem všecky tvoje věci. Věděla jsi, že je v ní napsána tvá adresa? Nebyl jsem si jist, že je to tvá adresa, až — —«

Gertie se zvedla, bledá vztekem.

»Ty's prohlížel mé věci?«

Frank jí pohlédl přímo do očí.

»Tak ke mně nemluv,« pravil. »Počkej, až domluvím... Tedy, já dle té adresy napsal dopis a dostal jsem také odpověď; pak jsem psal opět a dostal jsem opět odpověď, a dopis pro tebe. Do-

šel dnes ráno na poštovní úřad, kde jsem jej vyzvedl.«

Gertie se na něho dívala, posud bledá, s otevřenými ústy.

»Dej mi ten dopis,« zašeptala.

»Jakmile domluvím,« pravil Frank klidně. »Nejdříve mne musíš vyslechnout. Vím, co chceš říci: chceš říci, že doma o to nestojí, aby ses vrátila. Ale já dle těch několika slov, která jsi o nich pronesla, věděl jsem určitě, že o to stojí. Ale, abych byl jist, psal jsem...

»Gertie, víš, že jim srdce krvácí k vůli tobě? Že není na celém světě ničeho, čeho by si přáli tak, jako abys ty se vrátila?...

»Dej mi to paní.«

»Máš dobré srdce, Gertie; vím to velmi dobře. Rozvaž si dobře, než ti dopis dám. Co je lepší — major a takovýto život — a — a — ano, přece víš, že máme duši a že je Bůh nad námi... anebo jít domů, a — —«

Její tvář se na chvíli celá zachvěla.

»Dej mi to psaní.«

Frank tak učinil.

V.

»Ale já takhle naprosto nemohu jít domů,« šeptala Gertie rozčileně na chodbě, když po půl hodině přišel domů major.

»Pane Bože,« šeptal Frank, »jaké jsi ty to zvláštní děvče, že snad myslíš — —«

»Mně je vše jedno. Já nemohu a já nechci.«

Frank ohlédl se na dveře, za kterými klímal major na židli u kamen.

»A co potřebuješ?«

»Potřebuji jiné šaty a... a hromadu věcí.«

Frank hleděl na ni s resignací.

»Co by to všecko asi stálo?«

»Nevím. Dvě libry — dvě libry deset.«

»Počkejme, dnes je dvacátého. Domů tě musíme dostat před Vánocemi. Opatřím-li ti to zítra, stačí to? — zítra večer?«

Přikývla. Za dveřmi se ozval jakýsi hluk a ona utekla.

Nevím určitě a dopodrobna, jakým způsobem Frank sehnal ty dvě libry deset, ale vím, že je sehnal, aniž byl od někoho přijal almužnu. Vím, že si to zařídil tak, aby dostal svou týdenní mzdu dva dny přede dnem výplaty a co se týče ostatního, mám v podezření zastavárnu. Naprosto jisté jest, že když jeho přátelé o něco později mohli sepsati jeho vlastnictví, byl seznam jeho tento:

Jedna kazajka, jedna košile, jeden šátek kolem krku, pár kalhot, pár ponožek, pár bot, kartáček na zuby a růženec. Jiného po něm nezbylo nic. I břitva byla pryč.

Dne druhého prosince zrána byl proto ve značných nesnázích. Domnívám se, že měl ještě několik pencí, ale z těchto několika pencí musel zaplatiti cestu za sebe a za Gertu do Chiswicku, jakož i vydržovati sám sebe následujícího týdne. Alespoň tak asi musel předpokládati.

Bylo to asi někde v Kensingtonské třídě, když ho teprve napadlo, že je možno obdržet jídlo zdarma, neboť, ač je mi nemožno sledovati v těch dnech každé jeho hnutí, jest zcela jisto, že toho jitra byl účastníkem pohostinství otců Karmelitánů. Zmiňuje se o tom radostně ve svém deníku.

Jest to velmi zajímavý a středověký obraz — toto živení chudiny v malé, hluboké chodbě, která vede podél vnější strany podloubí kláštera v Kostelní ulici. Do této chodby vedou na zadní části domu dveře, ústící do uličky vzadu, a v jistou hodinu každého rána v roce tísní se v ní od jednoho konce ke druhému nejúžasnější a nejubožší shromáždění lidských bytostí, jaké v Londýně lze spatřiti. Jsou každého věku a velikosti, od sedmnácti do sedmdesáti, a jediné, co jest všem společné, je nejvyšší ošumělost a chudoba.

Dveře se v určitý okamžik otevrou; zástup se přivalí trochu blíže k černovousému muži, oblečenému v hnědou kutnu, kterou má přepásanou zástěrou, a pět minut na to jest zástup pohřížen v hluboké mlčení, přerušované jen zvukem srkání a polykání. Zde stojí, se hřmotem Londýna znícím nad jejich hlavami, houkáním automobilů, kroky nesčetných nohou, a deštěm — alespoň tohoto jitra — padajícím chmurně na dlouhé prostranství, podobné vodní nádrži. A zde stojí na dvě až tři sta lidí, vychrtlých, slabých a přece hltavých, polykajících horkou polévku a chléb, podobných jaksi stádu otrhaných vězňů, sevřených vysokými zdmi.

Zde mezi nimi stál tedy Frank, polykaje svou

polévku. Jeho vůz a koně proti výslovnému zákazu zůstaly v Kostelní ulici pod dohledem jakéhosi kolemjdoucího občana, kterého, jak se zdá, Frank zcela otevřeně o to pro Boha poprosil. Jest to něčím hrozným, popisovati jej za tohoto výjevu, a přece pro mou osobu také něčím milým. Přemýšlím o něm rád, nyní po druhé, o jeho životě v době těch několika týdnů a vůbec o jeho životě za prvních šest měsíců, co se stal katolíkem, jak závisel na své církvi právě tak v potřebách tělesných, jako v potřebách duševních. Nebylo nic, čím by se byl lišil od ostatních. Také on měl nyní jaksi onu vychrtlou tvář, která je tak význačná pro tento zástup a také jeho oblek byl zcela přiměřený této jeho společnosti. Nepromluvil s nikým ze svých hostitelů; přijal svou misku mlčky a vrátil ji mlčky; pak otřel si ústa rukávem a posílen odešel.

KAPITOLA V.

I.

Dick Guiseley seděl u snídaně ve svém bytě v Oxfordské třídě, jsa zcela zabrán do četby dva dny starých místních Yorkshirských novin.

Zařízení jeho bytu souhlasilo zcela s jeho povahou. Bylo to celkem pět místností — jídelna, dvě ložnice a dva salony oddělené záclonami, jakož i malá předsíň, jejíž dveře vedly na chodbu poblíž zdviže, která sloužila obyvatelům všech

poschodí. Místnosti ty byly opatřeny nábytkem zvláště umírněného slohu — vskutku tak umírněného, že bylo téměř nemožno rozeznati, jakého slohu jest vůbec. Působily však dojmem pohodlí a příjemnosti. Nebylo zde nic zvláštního, co by zaujalo pozornost nebo upoutalo zrak, až tu a tam na prostor nebo koutek na stěně, na který se Dick ještě neodhodlal. Bydlel zde již vskutku dvě leta, ale ještě nebyl hotov se zařízením. Čas od času přibyl nový kus nábytku nebo nový obraz — vždy vynikající svého druhu a znamenitý. Avšak ať tomu bylo tak či onak, byl jeho vkus tak vytříbený, že jakmile předmět byl umístěn, jeho znamenitost takřka zmizela pod ochrannou harmonií barev, takže vypadal, jakoby zde byl odjakživa. Barvy byly voleny s touže zvláště jemnou vytříbeností; jednotlivě byly třpytné nebo alespoň určité (stropy na příklad byly sytě blatouchově žluté); společně byly tlumené a nenápadné. A podle mého domnění právě tak mají pokoje býti zařízeny.

Snídaně, u které seděl, byla dobrou ukázkou jeho vkusu. Stříbrné nádobí bylo skutečně pozoruhodné. Uprostřed stolu stála rozkošná konvice z doby královny Karoliny, postavená sem pro pouhé potěšení očí (dále tam stála stříbrná kráva s víčkem na hřbetě; dále čtyři jemné lžíce; porculánové nádobí bylo drahocenné benátské práce s nádhernými kresbami a silného provedení. Konvice kávová a konvice na mléko byly ze začátku doby krále Jiřího s velmi zvláštními značkami; ale tyto nádoby byly nyní přikryty přehnutými

novinami. Dále zde stály čtyři chrysanthemy ve čtyřech rozličných vázách z jakéhosi zvláštního skla. Vím, že vše to zdá se nápadným, ale celek nápadně nepůsobil, ač si nemohu příčinu toho vysvětliti. Také zde měl divák dojem svěžesti, přiměřenosti a pohodlí.

Tohoto jitra však toto vše Dickovi nepůsobilo žádného potěšení. Cítil se skoro tělesně nemocným a malá, na lihu ohřátá miska ledvinek na kredenci z doby královny Anny zůstala nedotknuta. Odřízl vršek vejce, které nyní rychle chladlo, a na obsahu jeho kávového šálku tvořil se mléčný škraloup, podobající se ledu.

Sloupec, který četl, popisoval svatbu jeho strýce se slečnou Jenny Launtonovou a žurnalistika překonávala samu sebe. Byla toho spousta napsána o ušlechtilém, starém anglickém zjevu ženicha, který, jak se ukázalo, byl oddáván v černém šosatém kabátu a šedých kalhotách, v bílých gamaších, maje chrysantému v knoflíkové dirce (Dick vrhl skoro jedovatý pohled na milou květinu, stojící právě vedle novin), a o mladistvé důstojnosti nevěsty »tak oblíbené u oddaných obyvatel oné krajiny«. Snubní obřad, jak se dále ukázalo, vykonal v »mohutném starém kostele« za assistence ctihodného pána Matthiesona nevěstin otec, který byl velmi pohnut. Svatba, jak bylo patrno, byla neobyčejně klidná a byla slavena s úchylkou od ustáleného zvyku: jen málo členů rodiny bylo přítomno »na výslovné přání ženichovo«, pravil šetrný zpravodaj. (Dick uvažoval s trpkým úsměvem o svém vlastním objednaném,

náhlém onemocnění chřipkou, z níž se nyní úplně zotavil.) Dále byla toho spousta napsána o starobylém sídle Guiseleyů a o aristokratickém vzezření Merefielda, mladého a oblíbeného dědice hraběcí hodnosti, který, jak bylo patrno, zúčastnil se při svatbě rovněž v šosatém kabátě. Družbou byl generál Mainwaring. Konečně uveden byl krátký popis dárků ženicha nevěstě, který zahrnoval soupravu ametystových šperků atd.

Dick si to přečetl všechno až k přepychovému konci, od hlaholu zvonů až k večerním radovánkám. Mezi tím, co četl, snědl několik kousků suchého praženého chleba, který si kvapně drobil levou rukou a když dočetl, vypil jedním douškem kávu. Pak vstal, posud s novinami v ruce, a sedl si do lenošky u kamen a četl celý článek ještě jednou. Pak položil si noviny na klín a zády se v lenošce opřel.

Bylo by třeba zvláštního psychologického pojednání k řádnému rozboru všech těch dojmů, které nyní prožíval — dojmů, které byly takřka vyvolány a vymezeny novinovým článkem, který právě přečetl. Byl mužem, který byl zvyklý sám u sebe se honosit pohotovostí, se kterou čelí každému obratu štěstí a správností svého chování, které při tom zaujme. Mohlo by se snad výstižně říci, že umělecký stoicismus byl ideálem, k němuž směřoval. Ale tyto pocity se jaksi nechtěly poddati. K těm všem pocitům vzteku, rozhorlení, pohrdání, raněné pýchy, odevzdání se ve svůj osud,

soustrasti — nemůže být jiný pocit přidán, ale také ne od nich ubrán; každý má své místo a svůj vztah, ale nemohou se sloučiti. Hned vztek na strýce, hned soustrast sám se sebou, hned jakési jedovaté pohrdání s Jenny. Nebo opět starosvětská touha po Jenny, pohrdání strýcem, pokoření sama sebe. Tyto pocity vířily a proplétaly se a on seděl zcela tiše, s očima zavřenýma, a sledoval je.

Ale hned, jakmile uslyšel tyto zprávy, objevil se zcela neočekávaně ještě jeden pocit a ten k jeho velikému překvapení tlačil se mezi ostatními do popředí — a to byl neobyčejně vřelý cit lásky k Frankovi. Byl složen z části ze soustrasti a z části z jakési nevysvětlitelné vážnosti k němu, pro který nemohl najíti žádného důvodu. Bylo to zvláštní, myslel si později, proč tato postava pronikla do popředí právě tenkrát, kdy jeho strýc a Jenny, a v druhé řadě farář (tak zřejmě dojat obřadem) měli poutati celou jeho pozornost. Frank pro Dicka neměl nikdy velikého významu; platil u něho mezi jinými vznešenými živly, ze kterých se Merefield a vůbec všechen opravdu znamenitý život skládal, za nehodného vážnosti a chlapeckého.

Leč nyní stála tato postava před ním s překvapující určitostí.

Předně byl tu fakt, že oba, Frank i on, utrpěli krutou ránu z rukou téže ženy, ač Frank z nich obou ránu nepoměrně krutější. Dick si upřímně doznal, že Jenny vůči němu alespoň nikdy nezrušila slibu věrnosti; ale měl také tolik bystrosti, aby poznal, že je to skoro totéž. Věděl s jakousi

jistotou, že ani nepotřebuje ani nevyžaduje důkazů, že by Jenny byla určitě přijala jeho nabídku, kdyby se jí byl nevynořil na obzoru lord Talgarth, a že ho odkázala na pozdější dobu jedině proto, aby vyčkala, zda toto obstarožní slunce vystoupí na obloze výše. Byla to beze vší pochyby táž myšlenka, která ji o jeden nebo dva měsíce dříve přiměla k tomu, že zradila Franka. Lord Talgarth na střeše byl lepší než dva mladíci v hrsti. Až tam dospěla její rozumnost a zajisté jí prokázala dobré služby.

S počátku byla to tedy tato společná potupa, která původně obrátila pozornost Dickovu k Frankovi; když pak jeho pozornost se jednou obrátila tímto směrem, obírala se také jinými zjevy při jeho osobnosti. Umělecký stoicismus je uspokojujícím ideálem potud, pokud se v žití vše snesitelně daří. Poskytuje znamenité ochrany před vlivem takových nezdarů, jako nebýt oceněn, nebo pozbýt peněz, nebo nedostat nějaké výnosné místo — přede všemi takovými zly, které dotýkají se tělesného nebo duševního pohodlí. Je-li však zasaženo srdce, zhroutí se umělecký stoicismus jako zrezavělý krunýř. Dick v posledních několika dnech počal vážně přemýšleti, zda snad pravý opak uměleckého stoicismu (nazveme jej třeba přirozenou vznětlivostí) není výzbrojí skoro právě tak dobrou. Počal viděti ve Frankově stanovisku k životu něco obdivuhodného a čím více o tom uvažoval, tím obdivuhodnějším se mu to zdálo.

Proto Frank počal nabývati v jeho mysli vze-

zření čehosi skutečně dojemného a tklivého. Obdržel několik zpráv od Jacka Kirkby, které mu otevřely výhled na to, co Frank prožil, a jeho nanejvýš umělecké já počalo pociťovati nad tím pohnutí...

Ohlédl se nyní několikrát po svém příbytku, táže se sama sebe, zda to vše má vůbec jakou cenu. Vložil do těchto místností celou svou duši — zde jest ona skříň z doby krále Jakuba s groteskními hlavami — ach, jak dlouho se nad ní mučil v krámě v Královské třídě, Chelsea, zda bude působiti v tomto prostoru mezi dvěma dveřmi tím dojmem, jak bylo jeho přáním. Zde jest soška Tudorské paní ve čtvercovém čepci, kterou koupil v Oxfordu; strávil alespoň týden tím, nežli se určitě rozhodl, s kterého místa se na něho bude usmívat; zde nová záclona, která dělila obě místnosti; měl půl tuctu vzorků, z nichž postupně vybral dva, které ležely na pohovce deset dní, nežli se rozhodl. (Jak půvabně vyhlížela, mimochodem řečeno, i nyní, se světlou skvrnou mírného londýnského slunce na svých záhybech!)

Ale má to vše jakou cenu?... Přemítal o tom sám u sebe, téměř trpně, v zamyšlení hladě svůj hnědý vous; ale okolnost, že mohl o tom přemítati vůbec, ukázala, že základy jeho filosofie jsou otřeseny.

»Ano... Frank... Co je s ním? Kde jest?«

II.

Asi o jedenácté hodině otočil se u jeho venkovských dveří klíč a po zaklepání vešlo jimi velmi hezounké páže s telegramem na tácu.

Dick psal právě firmě Hamilton v Bernerově třídě ve věci šedých rohožek pro hostinský pokoj; vzal nyní telegram, a roztrhl obálku s tváří velmi zaujatou. Pak slabě vykřikl.

»Nějakou odpověď, pane?«

»Ne. Ano... Chvilku počkej.«

Vzal s kvapem skoro až nedůstojným telegramový formulář, adresoval jej »John Kirkby, Barham, Yorks« a napsal:

»Zajisté; očekávám Tě k večeři i na nocleh. Richard Guiseley.«

Pak, když hoch odešel, četl znovu telegram, který byl obdržel.

»Dostal jsem od Franka dopis; mohu pravděpodobně zvědět jeho adresu, přijdu-li do města. Mohu u Tebe přenocovat?

Jack Kirkby, Barham.«

Asi minutu o tom přemýšlel. Pak dokončil dopis Hamiltonovi, ale roztržitě. Nato několik minut chodil sem a tam po svých pokojích s rukama v kapsách u kabátu, velmi napjatě přemýšleje. Uvažoval o tom, jak zvláštní to je, že slyší o Fran-

kovi právě v této době, a byl zvědav, jaké budou další kroky Prozřetelnosti.

To, jak strávil Dick zbytek tohoto dne, shodovalo se úplně s jeho povahou; já pak vzhledem k ostatním osobám tohoto vypravování a způsobu jejich života pro dramatičnost děje to vylíčím.

Na svačinu šel k jedné vynikající dámě z kruhu svých známých, jejíhož jména nebudu uváděti; byla ne méně než 70 let stará, a oba seděli až skoro do čtyř hodin, vypravujíce si skandální historky o svých přátelích. I o Talgarthově historii bylo rokováno se všech možných hledisek a Dick zcela upřímně se přiznal, jakým způsobem on jest při ní zúčastněn. Znal tuto starou paní velmi dobře a ona znala velmi dobře jej. Byla neobyčejně chytrá a nanejvýš zkušená a pomohla Dickovi nesmírně v rozličných zápletkách a nesnázích minulého času; on pak jako mládenec dobře o všem zpravený vzájemně jí prokazoval služby téměř rovnocenné. Byla již činitelem ve světě velmi nepatrným, ztrácejíc styk se společností (v sedmdesáti letech nelze již všechno dělat) a Dick byl nápomocen v tomto styku ji udržovati. Svačil u ní alespoň jednou týdně, když byli oba ve městě.

O čtvrté hodině šel do lázeňského klubu, objednal si čaj, chléb a cigarety a sedl si s kloboukem hluboko staženým do lože, dívaje se na plavce. Byl tam jakýsi hoch asi šestnáctiletý, který se potápěl s překvapující obratností a Dicka to nad míru bavilo ho pozorovati. Byl tam také

statný muž z jeho známých, jehož snahou po měsíce bylo přeplavati nádržku s pomocí plovacích věnců, a tento muž neposkytoval mu rovněž zábavy o nic méně, ježto vždy musel se pustiti čtvrtého věnce, ne-li třetího, když skočil do vody se zvukem, který, což bylo dost zvláštní, zněl spíše jako ozvěna než šplíchnutí.

O šesté hodině, když si byl prohlédl všechny ilustrované časopisy, šel si pro kabát a nyní dostal se s jedním členem výboru do živé debaty o novém koberci ve hlavní předsíni. »Nehodí se,« pravil Dick (hledaje přirovnání), »ani pro salon „Cecila".«

Touto debatou se zdržel poněkud déle, než zamýšlel, a když vystoupil ze zdviže, oznámil mu lokaj lhostejným hlasem, jak je zvykem u takových lidí, že pan Kirkby, který byl ohlášen, přijel a čeká na něho v jeho příbytku.

III.

Krátce před půlnocí pokusil se Dick učiniti si přehled o celé situaci. Mluvili o Frankovi vskutku bez přestání od té doby, co Dickův sluha o deváté hodině postavil na stůl kávu, a oba se dověděli nové podrobnosti.

»Ano, první, co musíme zítra po snídani učinit, tedy jest, že musíme jít k tomu člověku, Parham-Casterovi,« pravil Dick. »Je ti něco známo o Etonské missii?«

»Nikoliv. Bývají pro ni konány každého půl roku sbírky po domech.«

»Jak se tam dostaneme?«

»Ach, drahou z Broad Street. Díval jsem se na to. Victoria Park je stanice.«

Dick učinil několik tahů z nedopalku svého doutníku a odložil jej do malého stříbrného popelníčku u své ruky. (Popelníček byl dárkem oné staré paní, u které dnešního dne svačil.)

»Vše, co jsi mi sdělil, je neobyčejně zajímavé,« pravil. »Zdrželo ho tak dlouho skutečně to, že chtěl dostat pryč to děvče?«

»Myslím, že toto je to, co on sám praví — to je, aby se tak řeklo, podnět k tomu. Ale hlavně je to jakási tvrdošíjnost. Řekl, že chce jít do světa, tak šel.«

»Víš, tohle se mi dost líbí,« pravil Dick.

Jack trochu zafuněl.

»Nu, je to lepší, než něco říci, a neučinit toho. Ale nač to říkat?«

»Ach, něco člověk dělat musí,« pravil Dick. »Alespoň se zdá, že někteří lidé si to myslí. A víš, já jim skoro zavidím. Bojím se, že já takový nejsem.«

»Jaký?«

»Abych něco dělal. Leda, že bys nazval nějakou prací tohle to.« Mávl neurčitě svou rukou po bezvadně zařízeném pokoji.

Jack neřekl ničeho. On sám byl jaksi náchylný k snaživosti a byl si vždy vědom jakéhosti slabého odporu k Dickově lehkomyslnosti.

»Vidím, že souhlasíš,« pokračoval Dick. »Ano, musíme zkusit, co se dá dělat.«

Vstal usmívaje se a počal, stoje u kamen, za zády natahovati a stahovati rozkošnicky prsty.

»Kdybychom jen Franka mohli odvést pryč,« mumlal Jack. »To zatím by stačilo.«

»A co myslíš s ním učinit potom?«

»Ach, Bože! Nic. Může chodit světem, líbí-li se mu. Nebo přijít a zůstat u mne.«

»Ale představ si, že bude myslet, že je zde trochu příliš blízko k paní — paní Talgarthové.«

To uvedlo zase Jacka na myšlenku, kterou tohoto večera se obíral po celou hodinu.

»Ano, to je při tom všem nejhroznější! Dověděl se o tom zcela určitě. Který ďas mu to asi řekl? A jak to asi na něho působilo?«

» Myslíš,« pravil Dick, »že mne to vskutku také neděsí? Dle toho, co jsi mi o něm vypravoval, myslím, že se zachová velmi dobře. Není zvláštní, že ty ho znáš lépe než já? Neměl jsem nikdy jaksi ani zdání, že je v něm tolik vnitřní síly.«

»Ach, té má Frank hodně. Ale člověk kolikrát neví, co to jest.«

»Myslíš, že ho tak změnilo jeho náboženství?«

»Myslím, že u něho je tomu tak,« pravil Jack pomalu. (»Přemýšlel jsem o tom mnoho.) Myslím, že je to takřka jisté...« Odmlčel se. Nevyznal se v psychologické analysi. Dick rychle ho pochopil. Několikráte přikývl.

»Zcela správně,« pravil. »Není o tom žádné pochyby. Našel středisko — pro kolo osu.«

»Hm?«

»To jest... všecko soustředilo se o něm na jeden bod. Bude tvrdošíjnějším a potrhlejším, než

kdy před tím. Našel teď středisko... Myslím že náboženství k tomu zde je,« pravil zamyšleně.

To bylo pro Jacka španělskou vesnicí. Hleděl na Dicka nechápavě.

Dick se otočil a počal upřeně hleděti do ohně, stále stahuje a natahuje prsty.

»Je to divná věc — tohle náboženství,« pravil konečně. »Nemohl jsem je nikdy pochopiti.«

»A co Archie?« tázal se Jack s náhlým přechodem myšlenek. (Nedovedl souvislost myšlení zachovat.)

Dick ukončil své úvahy s týmž náhlým přechodem, nebo snad nechtěl být tak bezohledným ke svému vlastnímu bratranci.

»Ach, Archie je hlupák,« pravil. »Na toho spoléhat nemůžeme.«

Jack změnil opět předmět hovoru. Pociťoval vskutku velmi ostře vážnost situace a následek toho byl, že pravá podstata její se jaksi vynořila na povrch.

»Mně bylo ukrutně smutno,« pravil.

»Tak?« pravil Dick. »Nějak zvláštně?«

Jack si dal nohu přes nohu. Ku pravé podstatě situace se sice s Dickem nepřiblížil o nic, ale tato vřela v něm nejasně už po týdny a list Frankův dnešního jitra přivedl ji až k bodu varu. A nyní zvláštní důvěrnost, do které se s Dickem dostal, způsobila, že z jeho nitra vykypěla.

»Myslím, že mne máš za hlupáka také,« pravil. »A skoro si myslím, že máš pravdu. Ale nemohu si pomoci.«

Dick se na něho povzbudivě usmál. (»Skuteč-

ně,« myslel si Jack, »tenhle člověk je milejší, než jsem si o něm myslel.«)

»Tedy,« pravil náhle, »věc jest takováto... Ale je strašně těžko ji slovy vyjádřit. Pamatuješ se ještě, jak jsem ti vypravoval, jak Frank ke mně přišel do Barhamu?«

»Ano.«

»Tedy tenkrát řekl něco, z čeho mi bylo úzko. A bylo mi z toho od té doby úzko čím dál, tím více.«... (Odmlčel se opět.) »Nuže, jest to tak: pravil, že má pocit, jakoby něco postupovalo neodvratně svou cestou, čeho on nemůže pochopit — jakýsi Osud, pravil — v čemž on má svou úlohu — jakýsi záměr, který musí býti proveden. Myslím, že tím myslel Boha«, vysvětloval malomyslně.

Dick na něho hleděl tázavě.

»Ach, nedovedu to správně vyjádřit,« pravil Jack zoufale. Vlastně toho nedovedl ani on. Ale ta myšlenka to byla. Jakási Sudba. Pravil, že je si tím zcela jist... A pak jest spousta maličkostí, které to potvrzují. Šaty se převlékal ve staré sakristii, jestli víš — ve starém kostele. Vypadalo to, jakoby měl konati nějakou oběť. A pak jsem měl tu noc ukrutný sen. A pak jest tu něco, co řekla má matka... A nyní tu je jeho dopis; ten, který jsem ti při večeři ukázal — že se mu něco stane. Ach, jsem hlupákem první třídy, ne?«

Učinil delší pomlčku. Podíval se na Dicka jaksi zahanbeně a viděl, že ten stojí zcela přímo a tiše, obrácen opět zády ke kamnům a hledě napříč pokojem. Zvenčí zaznával sem hukot ulice — hrčení

kol, cinkot zvonů, křik lidí. Čekal s jakýmsi zahanbením na Dickova další slova. Před tím nevyjádřil svých dojmů souvislými slovy, ani ne sám u sebe, a nyní vyzněla fantastičtěji, než je měl v myšlenkách. Čekal tedy na úsudek tohoto klidného muže, kterého až do této doby pokládal za jakéhosi pošetilce, který se nestará o nic, než o billard a to, co neslo jméno Umění. (Jackovi se umění protivilo.)

Úsudek byl pak pronesen překvapujícím způsobem. Ale pochopil jej úplně.

»Což abychom šli spat?« pravil Dick klidně.

IV.

Dvacátého čtvrtého prosince ráno ohlásila švarná služebná na faře panu Parham-Carterovi návštěvu dvou pánů. Podala mu na postříbřeném tácu dvě navštívenky se jmény: Richard Guiseley a John B. Kirkby. Vstal velmi rychle a šel dolů, bera dva schody najednou. Minutu na to doprovodil oba nahoru a zavřel dveře.

»Posaďte se,« pravil. »Jsem opravdu velice rád, že jste přišli. Vše mne strašně rozrušilo a nevěděl jsem, co mám dělat.«

»Nuže, kde jest?«

Duchovní udělal prosebně odmítavou tvář.

»Zavázal jsem se slibem, že toho neřeknu,« pravil. »A je známo — —«

»Ale to je k smíchu. My jsme proto přišli, abychom ho odvedli. Tak to prostě dále jíti nemůže. To je důvod, proč jsem nepsal. Poslal jsem Fran-

kův dopis zde panu Guiseleyovi (mimochodem řečeno, jest to Frankův bratranec) a on mne žádal, abych přijel do města. Přijel jsem včera večer a šli jsme sem ihned dnes ráno.«

Pan Parham-Carter hleděl na hezkého, vousatého muže s melancholickou tváří, který seděl proti němu.

»Víte však, že jsem dal svůj slib.«

»Ano,« vybuchl Jack. »Ale sliby, které se dají bláznům, se neplní. A — —«

»Ale on není bláznem ani dost málo. Je — —«

»Co?«

»Chtěl jsem říci, že podle mého úsudku má lepší rozum než každý jiný,« pravil mladý muž zachmuřen. »Vím, že to zní směšně, ale — —«

Dick Guiseley přikývl s takovým důrazem, že se zarazil.

»Vím, co chcete říci,« pravil Dick svou klidnou protáhlou řečí. »A zcela to chápu.«

»Ale to jsou všechno samé hnusné blbiny!« vybuchl Jack. »Je rozhodně blázen. Vy Franka tak neznáte jako já — ani jeden z vás. A pak je tu ta poslední věc — totiž svatba jeho otce; a — —«

Ustal a podíval se na Dicka.

»Pokračuj,« pravil Dick; »na mne se neohlížej.«

»Nuže, my nevíme, zda o tom slyšel či nikoli; ale jistě o tom dříve či později uslyší, a pak — —«

»Ale on již se to dověděl,« přerušil jej duchovní. »Já sám jsem mu ten článek dal číst.«

»On se to dověděl! A on ví všecko!«

»Zajisté; a slyšel jsem od něho, že tu dívku zná; je prý to farářova dcera.«

»Zná tu dívku! Vždyť sám s ní byl zasnouben!«

»Co pravíte?«

»Ano; což vám toho neřekl?«

»Vůbec se o tom nezmínil — —«

»Jak se choval? Co řekl?«

Pan Parham-Carter hleděl chvíli tiše před sebe.

»Co řekl?« zvolal Jack netrpělivě.

»Co řekl? Neřekl nic. Řekl mi právě, když jsem se ho ptal, že tu dívku zná.«

»Bože na nebi!« zvolal Jack. Nastala pomlčka. Dick ji přerušil.

»Tak se mně zdá, že jsme trochu v kaši.«

»To je však hloupé,« vybuchl Jack opět. »Chudáku Frankovi zkrátka puká srdce a my jsme zcela pohotově učiniti všecko, co nám je možno — to by chlapík musel být v pekle!«

»Poslyšte, pane Parham-Cartere,« pravil Dick klidně. »Což abyste šel do domu, kde bydlí a podíval se, je-li doma a co asi dnes hodlá dělat?«

»On bude až do večera v továrně.«

»V továrně?«

»Ano; pracuje nyní v továrně na marmelády.«

Z Jackových úst zavzněl výbuch zuřivosti a ošklivosti.

»Tak tedy,« pokračoval Jack (»mohu si vzít, prosím, cigaretu?), proč byste nemohl jít a vyzvědět a zjistit, jak se věci mají? Potom já s Kirkbym bychom mohli jako se tam potloukat a narazit na něho — kdybyste nám ovšem nějak naznačil místo, rozumíte?«

Duchovní na něho chvíli hleděl.

»Ano, snad bych mohl,« pravil rozpačitě. »Ale co — —«

»Bože na nebi, přece chcete dostát svému slovu, ne? Konečně je zcela přirozeno, že my sem po obdržení toho dopisu asi přijdeme — a zcela zřejmo, že na něj asi narazíme... Jděte, prosím, ihned, a my tu počkáme.«

Po čtvrt hodině se pan Parham-Carter do svého bytu spěšně vrátil a zavřel dveře.

»Ano, je v továrně,« pravil. »Nebo aspoň není rozhodně doma. A nečekají ho, až pozdě večer.«

»Tak?«

»Něco se děje. Děvče je také pryč. (Nikoli; ona není v továrně.) A mám za to, že se stane neštěstí.«

KAPITOLA VI.

I.

Elektrická dráha zvolna přijela a zastavila se na Hammersmithské stanici, kde se, jako obyčejně, vše hrnulo ke dveřím.

»Pojď, Gertie,« pravil mladík, »jsme na místě.«

Dívka s obličejem zahaleným ani sebou nehnula.

Na tento Štědrý den byl ohromný nával cestujících, z nichž většina byla obtížena balíčky; perony vlnily se lidmi a každý knihkupecký krám, ozářený světly (neboť bylo již po sedmé hodině),

byl středem jakéhosi víru. Ve večerních listech byla jakási sensační zpráva a každý hleděl zvědět všechny podrobnosti toho, co v hlavních rysech bylo dráždivě tučným tiskem vytištěno na plakátech. Každý byl by rád věděl, kdo byli lidé, jichž se to týkalo a jak se to všechno stalo. Byla to rozkošná tragedie pro vánoční svátky.

»Pojď,« pravil mladík opět. »Jsou už skoro všichni venku.«

»Já nemohu,« zasténala dívka.

Frank vzal ji rázně pod paždí.

»Pojď,« pravil.

Šla tedy a oba spolu vyšli mezi zástup čekající, aby mohl vejíti dovnitř.

»Musíme jít,« pravil Frank. »Je mi líto, ale já musím zase domů.«

Ona sklonila hlavu a neřekla nic.

Gertie tohoto večera poskytovala neobvyklý pohled. Vynaložila ty dvě libry deset rozhodně ke svému prospěchu. Měla zcela slušný tmavý oblek s červeným pruhováním, veliký klobouk a kolem krku jakési boa; dokonce měla i laciný deštník se stuhou z nepravého stříbra a kabelku, v níž měla kapesník. A dle svého mínění byla beze vší pochyby dokonalým obrazem vzorné kajícnice — velmi úctyhodné a dokonce i s kvetoucím vzezřením, a přece důstojně zdrželivé. Není vůbec vypínavá, myslela si asi; ani není na zevnějšek nějak zhanobena. Její matce bude to nyní zcela jasno, že se vrátila jen z dobroty svého srdce a naprosto ne proto, že její útěk z domova skončil

zklamáním. Bude moci dosud vypravovati o »majorovi« s jakousi okázalostí a dokazovati, že se k ní choval vždy jako k dámě. (Když jsem před několika měsíci přišel, abych si s ní promluvil, našel jsem ji velmi povznesenou, velmi sebevědomou, nad míru uhlazenou a slabě si připomínající zašlou slávu; a její matka řekla mi v soukromí, že opět počíná být neklidnou a mluví o tom, že půjde k divadlu v koncertní dvoraně.)

Ale je jedna věc, kterou jí mohu stěží odpustiti, a to, když přišli oba pod zářící bílá světla k Chiswické hlavní třídě, že se obrátila poněkud nervosně na Franka a neptala se, zda by nešel za ní. (Na její omluvu však, prosím, nezapomeňte, že Gertie nyní zaujala posici vznešené mladé dámy.)

»Nerada bych, aby mě viděli — —« mumlala tato úctyhodná osoba.

»Ach, zajisté,« pravil Frank, aniž byl na okamžik váhal.

Sešli se podle úmluvy před půl hodinou u vchodu ke stanici podzemní dráhy v ulici Viktoriině. Frankovy pojížďky vozem, tak počítal, přivedou ho sem asi o půl šesté a proti přísnému zákazu svých představených, ale velmi důmyslně, v dorozumění s druhým kočím, zařídil si to tak, aby pro zbytek večera na voze zaujal muž druhému kočímu známý, ale právě nezaměstnaný za odměnu jednoho šilinku v týdnu splatnou. Rozhodl se, když k cestě do Chiswicku přece jednou skutečně

došlo, že Gertu samotnou nenechá, dokud neuvidí, že se dostala domů.

Také Gertě se místo schůzky hodilo velmi dobře. Opustila Turnerskou ulici náhle, aniž byla komu co řekla, v té chvíli, když uviděla, že majorova vojenská postava prochází rozkyvnými dveřmi »U královnina štítu« na denní občerstvení. Pak zaměstnávala se přede vším tím, že sháněla po krámech své různé potřeby, kupované za Frankovy dvě libry deset, a je si oblékala. Kromě několika šilinků, které se rozhodla z celé částky si ponechati, ušetřila tři pence a vynaložila je na návštěvu kina v ulici Viktoriině. Tam byla řada velmi dojemných obrázků z kusu »Starý dům na venkově«, dojení krav s obvyklým ovzduším růží a zvonění zvonů a Gertie se více než jedenkráte rozplývala v slzách a tiše plakala do svého nového kapesníku, který vytáhla ze své nové kabelky. Ale s Frankem se sešla skoro dochvilně, neboť nyní spálila za sebou mosty skutečně docela a nezbývalo jí nic jiného.

Když přišli do Chiswické hlavní třídy, napadla jí nová skvělá myšlenka. Počkala, až Frank k ní došel.

»Franči,« pravila, »neřekneš nic o těch dvou librách deseti, ano? Nerada bych, aby myslели — —«

»To se samo sebou rozumí,« pravil Frank vážně a po chvilce, vida, že na něho hledí opět mrzutě, pochopil, a poslušně zůstal opět pozadu.

Asi čtvrt míle dále počaly se její kroky zvolňovati. Frank pozoroval ji bedlivě. Naprosto nebyl si jí jist ani teď. Pak přešla mezi dvěma tramvajemi ulici a Frank těsně v patách za ní. Pak se obrátila, jakoby chtěla jít zpět k Hammersmithské stanici. Hned byl Frank vedle ní.

»Jdeš špatným směrem,« pravil.

Zastavila se nerozhodně a musela ustoupit dvěma neb třme spěchajícím osobám, aby mohly mimo.

»Ach, Franči, já nemohu!« naříkala tiše.

»Jen pojď!« pravil Frank a vzal ji opět pod paždí.

Pět minut později stáli spolu v polou cestě v jisté dlouhé uličce, která vede z Chiswické hlavní třídy na levo, a zde se zdálo po prvé, že má opravdu strach. Ulice byla zcela prázdna; veškeré procházející se obyvatelstvo blýskalo se po jasně osvětlené hlavní třídě sto metrů za nimi nebo bylo horečně zaujato nákupy v různých potravinářských obchodech. Svítilny v této uličce stály pořídku a vše bylo poměrně klidné.

»Ach, Franči!« zasténala opět. »Já nemohu. A nemohu!... Neodvážím se toho!«

Opřela se o pražec u jednoho okna.

Avšak i tentokrát, jak myslím, pociťovala jakési vnitřní potěšení. Bylo to tak neobyčejně podobno takovým divadelním kusům, při kterých byla zvyklá rozplývat se v slzách. Návrat ztracené dcery a ještě k tomu na Štědrý den! Chybělo

ještě trochu chumelenice a křičící děcko u jejího prsu...

Zajímalo by mne vědět, jak si vše vykládal Frank. Jistě, že znal nyní Gertu důkladně a není jistě mezi tisíci žádného rozumného muže, jemuž by se při podobné situaci nevzbouřila krev. Ale pochybuji, že Frank tomu věnoval příliš velkou pozornost.

»Kde je ten dům?« pravil.

Podíval se nahoru na číslo dveří, u kterých stál.

»Je to jistě asi o pár dveří dál,« pravil.

»Je to poslední dům v tomto pořadí,« mumlala Gertie slabým hlasem. »Vyhlíží nás otec? Jdi a podívej se.«

»Milé děvče,« pravil Frank, »nebuď pošetilá. Připomeň si matčin dopis.«

Tu náhle se k němu obrátila a byla-li kdy vůbec upřímná, pak byla v této chvíli.

»Franči,« zašeptala, »proč si mne neodvedeš ty sám? Ach, odveď si mne, odveď si mne!«

Pohleděl jí chvíli do očí a v tomto okamžiku zachytil opět pohled jako Jenny samé.

»Odveď si mne — budu s tebou žít, jak budeš chtít.«

Vzala ho za límec jeho bídné, staré kazajky. »Můžeš pohodlně vydělat dost a já nežádám —«

Tu sňal její prsty a vzal ji lehce pod paždí.

»Pojď se mnou,« pravil. »Nikoliv; již ani slova!«

Šli spolu tiše několik kroků, které je dělily od domu. Před domem byla zahrádka, kde obruby u záhonů byly střídavě posázeny mořskými škeblemi a křemínky. U branky zůstala stát ještě jed-

nou, ale on otevřel a lehce ji vstrčil brankou dovnitř.

»Ach, mé rukavice!« zašeptala Gertie ostrým tónem zděšení. »Nechala jsem je v obchodě vedle A. B. C.*) ve Wilsonově ulici.«

Frank kývl hlavou. Tak, stále ji pobízeje, přivedl ji až ke dveřím a zaklepal.

Uvnitř ozvaly se kroky.

»S Bohem, Gertie! Buď hodným děvčetem. Počkám na ulici deset minut, takže mne můžeš zavolat, bude-li třeba.«

Pak, když se dveře otevřely, se vzdálil.

II.

Další vystoupení Frankovo, které jest známo a které jsem mohl sledovati, bylo ve Westminsterské katedrále. Stojí to však alespoň o penny více, jak myslím, když jízda z Hammersmithu do Broad Street se přeruší, a domnívám se, že Frank dle toho, co řekl Gertě o obtíži, spojené s použitím omnibusu, byl to nebyl učinil, leda z určitého důvodu, takže jest jedině možno dojíti k závěru, že přerušil svou jízdu v ulici Viktoriině v úmyslu, dostati se k těm rukavicím.

Zdá se to téměř neuvěřitelným, že Gertie mohla v takové chvíli mluvit o svých rukavicích, ale stalo se to skutečně. Řekla mi to sama. A co se její osoby týče, přemýšlím-li o tom, zdá se mi, že je to dosti v souvislosti (ač ta souvislost je po-

*) Aerated Bread Company = londýn. pekárny (P. př.)

někud neobvykle sestavena) se vším tím, co jsem mohl zjistiti o její povaze. Jisto jest, že rukavice právě tenkrát byly jí něčím skutečně velmi důležitým. Měla vystoupiti na jevišti rodinného života a ona si utvořila o své roli zcela určitou představu. Rukavice byly nedílnou částí jejího obleku — byly rozhodným důkazem jakéhosi blahobytu a elegance; proto, ač si tenkrát hned k nim pomoci nemohla, bylo zcela přirozeno a souhlasilo zcela s její povahou, že si na ně vzpomněla. Nikdo ať si nemyslí, že Gertie byla neupřímná; to nebyla; byla theatrální. A je jisto, že pět minut po svém příchodu klečela u své matky, tvář mající položenou v jejím klíně a že plakala, až jí srdce usedalo. Když pak si vzpomněla na Franka a vyběhla na ulici, byl již pryč více než dvacet minut.

Jeden z kněží, přidělených k Westminsterské katedrále, měl náhodou asi o půl desáté hodině u své zpovědnice prázdno. Zpovídal bez přestávky od šesti hodin a byl nesmírně unaven a ztuhlý v kolenou. Celý svůj breviář se pomodlil v přestávkách mezi zpovídáním a teď si myslel, že se trochu projde po jižní chrámové lodi, aby si protáhl údy.

Otevřel tedy dvířka u své zpovědnice, nechav světlo hořet, kdyby snad ještě někdo přišel; svlékl štolu a vystoupil.

Celá tato loď, jak se zdálo, byla prázdna, ač v severní lodi právě naproti přes veliký prostor lodi hlavní bylo ještě několik lidí. Přešel tedy

celý kostel až k západnímu konci, aby měl rozhled po celé katedrále.

Několik minut stál a díval se.

Nad ním rozpínala se obrovská zděná klenba, mizící v temnotách, neuvěřitelně rozsáhlá a tajemná, z níž tu a tam ve slabém světle vynikala úseč kopule nebo spád nějakého podřímsí — jako články víry z neproniknutelného tajemství. Před ním prostírala se ohromná loď, hustě nyní vyplněná sedadly připravenými pro půlnoční mši sv. a tyto, když se na ně díval svýma umdlenýma očima, zdály se mu být skoro podobnými sehnutým šijím ohromného zástupu, skloněnému v hlubokém tichu adorace. Zde však nebylo nic k adorování kromě nahoře na levo, kde velmi mdlé světélko svítilo na hlazený mramor mezi stíny před kaplí Nejsvětější Svátosti. Tam bylo ještě něco pozoruhodného; neboť nahoře, za poloosvětlenou apsidou přecházel, sám podoben stínu, opozdivší se kostelník, dokončující výzdobu hlavního oltáře — a tamtéž vynikal, jakoby věštil neštěstí, obrys ohromného vztýčeného kříže, ale tak nejasně, že umučeného Krista nebylo na něm viděti... Ale to bylo zajisté této noci na místě, neboť kdo ze všech těch, kteří chtěli klaněti se Dítku Radosti, věnuje vzpomínku Muži Bolesti? Na to byl čas až po třech měsících...

Když kněz tak stál dívaje se a přemýšleje, s onou podivnou duševní bystrostí a pozorovací schopností, jakou několik hodin, ztrávených ve zpovědnici, propůjčuje i nejtupějšímu mozku.

zpozoroval postavu muže, která odstoupila od jedné z osvětlených zpovědnic po levé straně a šla směrem k němu, kráčejíc rychle a lehce. K jeho překvapení mladík, místo aby byl dveřmi na severozápadní straně ležícími šel ven, se obrátil a šel k němu.

Všiml si ho zvláště dobře a později si připomněl, jaké měl šaty: byl to velmi ošumělý tmavomodrý oblek, postříkaný blátem vánočních ulic, na kolenou velmi vyboulený; kabát měl těsně zapjatý kolem šátku, který byl pravděpodobně kdysi bílý a jeho veliké boty činily, jak šel, značný lomoz.

Kněz, když mladík šel kolem něho, měl náhlé vnuknutí.

»Veselé Vánoce,« pravil.

Mladík se na chvíli zastavil a úsměv ozářil celý jeho obličej a kněz si všiml, jak obličej ten jest neobyčejně jasný a milý — i přes to, že to byl obličej chudého člověka se zapadlými lícemi a vráskami v koutcích úst.

»Děkuji vám, otče,« odpověděl. »Přeji vám totéž.«

Pak šel dále, s kroky tak hřmotnými, jako před tím, a vešel do jižní pobočni lodi. Pak zvuk jeho kroků umlkl.

Kněz stál ještě chvíli, dívaje se a přemýšleje, a dotklo se ho jaksi mile, že mladík, ač zřejmě z nejnižší třídy, se nezastavil ani nečekal a tím méně pronesl nějakého slova v očekávání, že něco

dostane za příčinou Vánoc. Také pronesl ta slova zcela určitě řečí studovaného člověka.

Věc ho náhle počala zajímati — aniž věděl proč, a dojem, který měl při pouhém pohledu na onu osobnost, stále vzrůstal... Co, pro Boha, tento mladík zde dělá?... Co má na práci ve prázdné jižní lodi? Kdo je to? Co to vše má znamenat?

Napadlo ho nyní, že půjde a podívá se; bylo to také na jeho zpáteční cestě na faru. Když však došel až na roh lodi a mohl ji přehlédnout, zdálo se, že tam není nikoho.

Šel dále, jsa zvědav více než před tím, a tu náhle uviděl postavu klečeti na nejnižším stupni kaple, ležící po pravé straně, od níž nyní bylo zábradlí odstraněno a která byla zahalena oponou a kde byly připraveny jesličky, jež o dvě hodiny později měly býti odhaleny.

To vše zdálo se mu velmi podivným. Nemohl pochopiti, jak někoho může těšit modlitba před neproniknutelnou záclonou. Když přišel blíže, poznal, že je to skutečně jeho přítel. Jeho boty nepřipouštěly žádného omylu. Mladík klečel na schodu zcela vzpřímen a nepohnutě, s čepicí v rukou, tváří obrácen k zácloně, za kterou bez pochyby stál chlév s kamennou střechou a v něm tři osoby — stařec, dívka a novorozené dítko. Také jejich čas však ještě nepřišel. Do té doby byly ještě dvě hodiny.

Kněží nedívají se obyčejně lidem, kteří se modlí, do tváře — jsou na takový zjev zcela zvyklí: ale tento kněz (sám mi to řekl) prostě nemohl odo-

lat a když šel po svých bezhlučných střevících kolem, tu vida, že světlo z jeho vlastní zpovědnice na muže jasně svítí, se obrátil, a pohlédl mu přímo do tváře.

Tu nemohu pochopit, co to bylo, co spatřil; nechápal toho ani on sám; zdá se však, že to bylo něco, co učinilo na něho dojem větší než všecko, co jakživ viděl před tím nebo po tom.

Mladík měl oči otevřené a rty zavřené. Ve tváři nepohnul se mu ani sval. Tolik, co se týče přirozené stránky. Ale jsou případy, ve kterých přirozená stránka je věcí naprosto vedlejší... Buď jak buď, kněz ku přirozené stránce mohl obraceti zřetel jen s námahou. Jest jisto, že to bylo něco nadpřirozeného — dle svého úsudku nazval bych to nadpřirozeným — co proniklo celým srdcem pozorujícího kněze drtivou bolestí... (Myslím, že to je dosti výmluvné.)

Když kněz došel až do kaple Panny Marie, usedl, ještě se trochu chvěje, a obrátil celou svou pozornost ke sluchu, chtěje rozhodně slyšeti první pohyb, který klečící za ním postava učiní. Katedrála ozývala se ozvěnami — hučivým ohlasem pouličního hřmotu, zjemnělým a zmírněným ve dlouhé, tiché, dunivé tóny, proti kterým ostře se odrážely jako o lupenité okrasy na zdích občas náhle kroky někoho, jenž odcházel od zpovědnice nebo k ní přicházel, krátké vrznutí pošoupnuvšího se sedadla — jednou náhlý hřmot — při otvírání dvířek zpovědnice a cvaknutí vypínače, který zhasil elektrické světlo. A také tu bylo plno stínů; nestvůrný obrys pohyboval se sem a tam po ap-

sidě za hlavním oltářem, jak kostelník přecházel; jednou ruka jako nějakého obra zůstala na okamžik nastíněna někde na stěně vedle křesla pro celebranta. Knězi v tom stavu únavy a duševní bystrosti, ve kterém se nalézal, se zdálo, jakoby seděl na nějaké výspě očekávání — v nějaké veliké jeskyni, kde tajemné zjevy přecházely a míjely, připravujíce na vyvrcholení děje. Vše bylo tiché a nejasné, ale životní; a vlny temna rozptýlí se nyní v jasu půlnoční mše svaté.

Byl si stěží vědom toho, co ho zde drží, ani nač čeká. Vzpomněl si na osvětlenou společnou místnost na konci dlouhé chodby za sakristií. Byl zvědav, kdo tam asi jest; snad dva neb tři tam hrají billard a kouří; měli krušný den a dostanou se stěží do postele před třetí hodinou. A přece zde seděl, unaven a přepracován, a čekal — čekal, až chudě vyhlížející mladík ve špinavém šatu, se šátkem kolem krku a s velikými botami ukončí svou modlitbu před záclonou v prázdné chrámové lodi.

Jakási postava přešla nyní za ním tiše kolem rohu. Byl to kněz, jehož právě před chvílí slyšel opouštěti svou zpovědnici.

»Ještě nejste hotov?« pravil šeptem přišedší, zastaviv se za lavicí, v níž seděl.

»Přijdu za několik minut,« odpověděl on.

Postava šla pak dále; tu někde za sakristií bouchly dveře, jakoby tlumeně zahřmělo, a současně slyšel chůzi páru bot.

Ihned vstal a dlouhými, tichými kroky prošel rovněž lodí. Postava obešla roh a zmizela; on sám

běžel po špičkách a ještě ho uviděl odcházeti od kropenky u dveří. Přišel však tak rychle za ním, že se dveře ještě chvěly, když na ně sáhl. Opatrněji prošel malým vchodem a stál na schodech ještě v čas, aby uviděl mladíka ani ne dvacet metrů daleko, jak odchází směrem k Viktoriině ulici.

Tu však ho něco zdrželo.

Když šel rovně po chodníku před skladištěm Společnosti pro publikování umění a knih, spěchal tudy právě malý prodavač novin, v chůzi něco ječivě vyvolávající, maje jakýsi plakát viseti přes ruku a balík novin pod paždím. Kněz nemohl zaslechnouti, co pravil, ale spatřil, jak mladý muž se náhle zastavil a pak rychle šel k hochovi. Pak viděl, že sáhnuv do kapsy, vytáhl půlpenny a dostal noviny.

Pak stál na chodníku bez hnutí, noviny, poněkud se v prudkém nočním větru třepotající, drže rozevřené před sebou.

»Noviny, pane!« křičel hoch, zastaviv se v chůzi. »Hrozné neštěstí — —«

Kněz přikývl; ale na noviny příliš nemyslel a vytáhl svou půlpenny. Noviny mu byly vstrčeny do ruky, ale on tomu nevěnoval žádné pozornosti. Pozoroval stále nehybnou postavu na chodníku. Uplynuly asi tři minuty. Nato mladík náhle a obratně složil noviny, přeložil je ještě jednou a vstrčil do kapsy. Na to šel dále a za chvíli na to zmizel za rohem do Viktoriiny ulice.

Kněz, když se vrátil do katedrály, na noviny

již nevzpomněl, přemýšleje o tom, co byl viděl..

Ale sborovna byla prázdná, když do ní přišel, a tu rozprostřel noviny po stole a sklonil se nad nimi, aby se podíval, co vzrušujícího se událo. Nebylo pochyby o tom, kde ona zpráva se nalézá — nadpis zaujímal téměř třetinu sloupce; ale jako zpráva, týkající se obecné veřejnosti, zdálo se mu to být nedůležitým: o těch lidech nikdy před tím neslyšel. Stálo tam, že bohatý šlechtic, který žil v severní Anglii, který teprve nedávno se podruhé oženil, přišel o život zároveň se svým nejstarším synem při srážce automobilů. Šofér vyvázl se zlomeným stehnem. Jméno šlechtice bylo Lord Talgarth.

KAPITOLA VII.

I.

Z rána dne dvacátého čtvrtého stala se zvláštní malá událost — čerpal jsem zprávy z policejních listů — v malé hospůdce v předměstí jižního Londýna. Zřejmě není to nic jiného než nejprostší shoda okolností. Čtyři muži seděli spolu při přátelské sklence piva, vracejíce se po svačině zpět do práce. Zdá se, že jejich náboženská horlivost byla zvláště veliká, neboť výslovně prohlásili, že Vánoce budou slaviti tohoto dne, a já odvozuji od tohoto prohlášení, že pití piva nebylo u nich poměrně časté.

Když však chtěli již odejíti, přibyl k nim pátý host, chůzí unavený a zablácený, který si sedl a

poroučel si nějaký silnější nápoj. Nově příchozí byl těm čtyřem znám, neboť jmenovali ho jménem a také o jeho bydlišti v Hackney Wicku stala se zmínka. Byl to malý muž velmi čilý, velmi zamlklý a poněkud bledý; zdá se pak, že měl jakousi tajemnou pověst i mezi svými přáteli a že bylo pokládáno za nebezpečné, s ním se utkati.

Tím, odkud přichází a kam jde, se nikterak netajil. Přichází z Kentu, pravil, a žertovně dodal, že trhal chmel, a že jde k ženě a do rodinného kruhu, aby oslavil Vánoce. Podotkl, že jeho žena mu psala, že má nájemníky.

Oni čtyři mužové chvilku se samo sebou zdrželi, aby vyslechli všechny noviny a přiťukli si na veselé Vánoce ještě jednou, ale byli nuceni se odtrhnouti. A tu, když odcházel první z těch mužů (jehož dílovedoucí, jak se zdá, byl tyranské povahy), sběhla se ona malá událost.

»Poslouchej, Bille,« zvolal (zdálo se, že tři z těchto pěti soudruhů byli obyčejně nazýváni »Bill«), »s tvými botami to není nějak v pořádku!«

Oslovený Bill učinil kousavou poznámku. Podotkl, že by bylo něco zvláštního, kdyby v takovám počasí byly čisté. Ale onen trval na svém tvrzení, že to není bláto, a nastala důkladná prohlídka. Jejím výsledkem bylo, že většina byla toho mínění, že Bill šlápl někde do krve. Bill sám byl jedním z této většiny, ačkoli se marně pokoušel si to vysvětlit. Dva muži však prohlásili, že dle jejich mínění je to pouze červenice. (Co se týče tohoto svědectví, jeví se tu jistá nejasnost, zaviněná obecným užíváním jistých výrazů v mlu-

vě britského dělníka.) O tomto předmětu nastala živá diskusse a Bill, jehož boty byly předmětem sporu, zdá se být jediným mužem, který si zachoval soudnost. Dovozoval zcela rozumně, že jsou-li skvrny skutečně od krve, pak že do nějaké asi šlápl — snad ve stoce od jatek; a není-li to krev, pak že asi šlápl do něčeho jiného. Upozornili ho, že bude nejlépe, když to omyje, a zdá se, že se konečně dle této rady zařídil, ač tím nebyl nijak nadšen.

Pak ti čtyři muži odešli.

Výpověď hostinské byla téhož obsahu. Udává, že nově příchozí, jehož jména dříve neznala, ač ho znala od vidění, se zdržel asi hodinu a posnídal slaninu a vejce. Zdálo se, že měl hodně peněz, pravila. Konečně odešel, trochu napadaje na nohu, severním směrem.

Příhoda tato jest ovšem maličkostí. Zmiňuji se o ní proto, že když jsem později četl protokol o tom, vzpomněl jsem si na podobný případ, protokolovaný při pověstném historickém soudním přelíčení, při kterém něco jako krev bylo pozorováno na ruce jednoho ze soudců. Jeho jméno bylo Ayloff a čas děje šestnácté století.

II.

Na tento Štědrý den byla paní Partingtonová překvapena — ale ne právě příjemně. Neboť o půl čtvrté, právě když nadcházel londýnský večer, vešel do kuchyně její manžel.

Po šest týdnů nezvěděla o něm ničeho a do-

vedla se bez něho zcela dobře obejíti. Nejsem si nyní jist, zda věděla, jaké zaměstnání její manžel za své nepřítomnosti provozoval — pokládám to za zcela možné, že to opravdu nevěděla — a já sám nemám o tom tušení. Zdá se však, že tentokrát měl štěstí. Byl ve zcela dobré náladě, byl slušně oblečen a za deset minut po svém příchodu vytáhl hrst šilinků. Pět z nich dal jí najednou za vánoční potřeby a deset jich svěřil Máně s výslovným rozkazem, co za ně má býti koupeno.

Zatím, co si zouval boty, oznamovala mu jeho žena noviny — předně o příchodu majorovy malé společnosti a pak o nešťastném jejím rozptýlení dnešního dne.

Nedá si to vymluvit, že mladík odešel s tou mladou ženou, podotkla.

Pan Partington něco poznamenal.

»A je jako půl blázna,« dodala. »Nemá za lubem nic dobrého, dostane-li se k tomu.«

Pan Partington podotkl ve svém vlastním zvláštním způsobu vyjadřování, že majorovy úmysly jsou nesmyslem, jelikož mladík stěží bude takovým zvláště kvalifikovaným druhem blázna, který by se vrátil. A paní Partingtonová s ním souhlasila. (To bylo vskutku její jedinou útěchou po celý den. Neboť se svými volnými a přirozenými názory si myslela, že celkem Frank a Gertie jednali zcela správně. Také ji těšila myšlenka, že se nemýlila ve svých domněnkách o Gertině chování k Frankovi. Neboť ovšem nepochybovala ani jediný okamžik o tom, že oba utekli jako milenci, ač pravděpodobně bez úmyslu uzavříti manželství.

Pan Partington se nyní otázal, kde major jest a zvěděl, že jinde není, než » U královnina štítu«. Byl tam skutečně ustavičně — až na náhlé docházky domů, aby se optal, zda něco je slyšet o uprchlících — asi od půl dvanácté hodiny dopoledne. Byla to situace, která vyžadovala útěchy.

Paní Partingtonová dodala několik poznámek o celé situaci a pak si nasadila čepec a šla doplnit své přípravy k Vánocům mimořádnými pěti šilinky a nechala svého manžela dřímati ve windsorské lenošce s dýmkou visící mu z úst. Šel dnes ráno z Kentu pěšky, pravil.

Vrátila se v čas, aby připravila čaj, nesouc různé pochoutky a shledala, že od jejího odchodu se situace poněkud rozvinula. Major přišel opět celý rozzuřen domů a obšírně všecko vyprávěl svému starému příteli panu Partingtonovi, uváděje neobyčejnou laskavost, kterou vždy prokazoval Frankovi, a důvěru, kterou v něho kladl. Přímo se ho ujal, když mladík v pravém slova smyslu zmíral hladem a od té doby byl mu otcem a soudruhem. A on se mu odměnil takovým způsobem! Také skutečně, jak paní Partingtonová zpozorovala, dosáhl svou výmluvností toho, že získal sympatie jejího manžela, a šel nyní opět ven, na oko za tím účelem, aby znova prohledal okolí, ale s větší pravděpodobností proto, aby se pokusil utopiti své zarmoucené a raněné city.

Paní Partingtonová sevřela své tenké rty a neřekla nic. Zpozorovala také, když prostírala na stůl, že na zemi stojí množství lahví, z nichž dvě

byly se žlutými štítky — výsledek to Mánina poselství — a chystala se na poněkud bouřlivý večer. Ale Vánoce, uvažovala ke své útěše, jsou jenom jednou za rok.

Bylo asi devět hodin, když oni dva muži a jedna žena usedli v hořením pokoji k večeři. Děti byly uloženy ke spaní, jako obyčejně, v kuchyni, když byl Jimmy sdělil matce, že duchovní byl zde od čtyř hodin ne méně než třikrát, aby se dotazoval po zmizelém nocleháři. Trochu plakal, že musí do postele v tak neobyčejně časnou hodinu, jelikož pan Parham-Carter, jak prozradil, mu slíbil ne méně než šestipenci, jestliže přijde na faru v pěti minutách po nocležníkově návratu a bylo samozřejmě nemožno jíti po ulicích jenom ve flanelové košili.

Jeho matka odmítla to všecko jako nesmysl. Pravila mu, že Frank se vůbec nevrátí — že není hodným mladým mužem a že utekl, aniž matce byl zaplatil nájemné. To však situaci ještě více zhoršilo, jelikož Jimmy vášnivě protestoval proti tomuto hanobení svého ideálu a jeho matka musela se hodně kaboniti, aby zakryla svou vlastní něžnost citu. Ale také — ač útěk obou považovala za něco zcela obvyklého — byla si vědoma jakéhosi slabého pocitu zklamání, že tento zvláštní mladý muž to učinil.

Pak šla opět nahoru k večeři.

III.

Činí to dojem, že Velká Východní dráha zří-dila pověstný viadukt, který vede k Hackney Wickskému okresu, přímo k tomu účelu, aby byl pobudům výhodným místem ku pozorování, když chtí vědět, kdo přijde nebo odejde z Hackney Wicku. Je ovšem možno dostati se do Hackney Wicku také jinudy — může se tam jíti bažinami a také tam vede, jak myslím, ještě jedna cesta asi míli cesty na východ za železnicí. Ale tyto cesty nemají pro ty, kdož přicházejí z vlastního Lon-dýna, žádného významu. Přijedete na stanici ve Viktoriině ulici; uhnete přímo na pravo a jdete po chodníku, mající park po levé straně, až přijdete k viaduktu, kde se ulice sbíhá s onou, která vede z Hammertonu. Proto v předpokladu, že není co činiti se zločinci, stojícími na obhlídce, může být každý naprosto bezpečen, stojí-li pod klenutím, že ten, na jehož příchod do Hackney Wicku čeká, dříve neb později, čeká-li dosti dlouho, tudy pů-jde ve vzdálenosti desíti metrů od něho.

Panu Parham-Carterovi bylo to ovšem zcela dobře známo a sdělil to konečně druhým dvěma brzy po poledni. Byla proto zřízena určitá sou-stava hlídek, dle které jeden ze tří byl vždy na stráži od tří hodin. Byl to Jack, který měl potěšení (kdyby to ale byl věděl!), že viděl pana Parting-tona samého vraceti se na Vánoce domů ke své rodině a Dick, který přišel na hlídku asi o páté hodině, viděl majora — či spíše nějakého ošumě-

lého a rozčileného člověka — vyjíti a zase se vra-
ceti ke »Královnině štítu« za trvání své hlídky.

Když se dověděli onu překvapující a hroznou zprávu o nehodě lorda Talgartha a Archiově, obe-
zřelost zdvojnásobili. Byl to duchovní, který první koupil brzy po páté hodině večerní noviny a v pěti minutách věděli to i oba ostatní. Nemá významu snažiti se vylíčiti účinek, jaký to mělo na jejich mysl, řeknu-li, že je to všechny tři utvrdilo v před-
sevzetí, že Franka za žádnou cenu nesmí propásti. Živý, dramatický spád celého děje sotva asi oce-
ňovali, ač jim to postupně víc a více přicházelo na mysl, když hlídali, — dva z nich v domě muž-
ského spolku právě za rohem a třetí, chvěje se zimou a přešlapávaje, pod viaduktem. (Jakýsi ne-
zaměstnaný muž, známý duchovnímu, byl posta-
ven jako vedlejší hlídka na schody mužského klubu s povinností, aby v té chvíli, kdy bude dáno od viaduktu znamení, že Frank jde, zavolal ihned oba druhé zevnitř. Dále duchovní — jak již bylo řečeno — šel od čtyř hodin třikrát do Turnerské ulice a vzal Jimmyho do služby.

Situace byla skutečně poněkud znepokojující, a to i pro klidného Dicka. Ten milý mladík, k ně-
muž počal v posledních dvou měsících pociťovati něžnou náklonnost, nyní toulající se po Londýn-
ských ulicích (nebo jezdící s těžkým nákladním vozem), ve svých bídných, starých šatech, které mu duchovní popsal, nebo pracující v továrně na marmelády, nebyl v tomto okamžiku nikým ji-
ným, než novým lordem Talgarthem — se vším

tím, co to zahrnovalo. Merefield byl jeho; zámek v Berkeley Square byl jeho; vřesoviště ve Skotsku... Byl to naprostý převrat celé věci; byla to změna trumfů ve whistu: všechno změnilo svou hodnotu...

Ano, měl dosti času, i před tím, než byl vystřídán o sedmé hodině na stráži, i když potom se v mužském klubu přidružil k duchovnímu, aby uvážil skutečný stav věcí a odvodil důsledky.

Asi o půl desáté všichni tři konali poradu pod viaduktem, zatím co vlak jim rachotil nad hlavou. Obraceli zde na sebe pozornost velmi málo: podloubí jest tmavé a prostorné; byli zahaleni v šály až po oči; za deštivého večera pak stává zde obyčejně hlouček lidí v úkrytu. Opřeli se zády o zeď a hovořili.

Od té doby, co se naposledy sešli, podnikli další kroky. Pan Parham-Carter šel do továrny a vrátil se se zprávou, že vůz se vrátil řízen pouze jedním z obou vozků a že druhý, který se jmenuje Gregory (na něhož se pan Parham-Carter později ptal), následkem toho bude zajisté z práce propuštěn. Zeptal se na adresu kočího, který nyní měl po službě — bydlel někde v Homertoně — v úmyslu příštího dne ho navštíviti, nepřijde-li Frank. Věci, o kterých nyní hovořili, byly dvě.

Předně: má býti zpravena policie? Za druhé: jest pravděpodobno, že Frank tu zprávu se dověděl, a pakli ano, je možno míti za to, že následkem toho někam přímo šel — ke svým advokátům nebo dokonce do Merefieldu?

Dick pamatoval si jméno advokátní kanceláře zcela dobře — alespoň se tak domníval. Má poslat telegram s dotazem?

Ale pak v tomto případě, jak moudře poznamenal Jack, by bylo vše tak, jak má být. A tato úvaha dodala všem třem značné útěchy.

Ale vůči tomu stavělo se jedno nebo dvě »kdyby«. Je to pravděpodobno, že Frank se tu zprávu dověděl? Byl', jak známo, ve velké peněžité tísni, a jméno Talgarth se tak dalece neobjevilo na žádném návěští. Ale mohl snadno nějaké noviny dostat, nebo nějaké sebrat ... a pak ...

Tak hovořili dále a nemohli si z toho mnoho vybrati. To, na čem se na konec usnesli, bylo: že hlídka má být udržována dále, jako před tím, až do dvanácté hodiny půlnoční; v tu hodinu že opustí všichni viadukt a půjdou společně navštíviť dvě místa — Turnerskou ulici a policejní strážnici — a že obyvatelé obou těchto míst mají být o stavu věci uvědoměni. A pak že všichni tři půjdou spat.

IV.

Deset minut po dvanácté hodině odstoupil Dick v mužském klubu od kamen, u kterých se po své hlídce ohříval, a počal přecházeti. Nemohl pochopiti, proč mu je tak smutno, a rozhodl se, že bude hledět se uklidniti. (Duchovní, jak si všiml, počal u kamen trochu dřímati, neboť klub byl právě pro veřejnost uzavřen a místnosti byly prázdné.)

Není to ovšem nic příjemného, museti mladé-

mu muži oznámiti, že jeho otec a bratr jsou mrtvi (Dick sám si byl vědom značného nervového otřesu), avšak rozhodně se situace celkem nesmírně zlepšila. Dnes ráno byl Frank chudákem; večer byl skutečným milionářem, jakož i královským pearem. Dnes ráno jeho přátelé nemohli se u něho odvolávati na nic, než na zdravý rozum a přátelství, leč Frank měl velmi málo prvého a velmi podivný názor o druhém.

Celá ta aféra s Jenny jest ovšem ošklivou věcí (Dick mohl se stěží i nyní odvážiti příliš na ni myslet a při tom nerozebírati její chování), ale to Frank překoná.

Dick, posud přecházeje a zcela uklidněn pouhým rozumným přemýšlením, počal uvažovati. jakou roli Jenny bude hrát v budoucnosti... Jest to velmi zvláštní situace, vskutku velmi zvláštní situace. (Rozvážný a sebe ovládající Dick užil dokonce výrazu trochu silnějšího.) Mladá žena dá košem synovi a vezme si otce, a to zřejmě ze zištných pohnutek, a téměř hned na to nachází se v postavení jakési velmi slabě usazené vdovy, při čemž odmítnutý syn vládne na místě otcově. Co se asi jen z toho vyvine? Trumfy byly diamanty; nyní to vypadá, že je vystřídají srdce; ale jak zvláštní ráz mají tato srdce!

Ale co se týče Franka — —

Tu slyšel u dveří hluk a když duchovní se probral ze své dřímoty, spatřil Dick rozcuchanou a čepicí pokrytou hlavu onoho nezaměstnaného muže a jeho ruku, prudce na ně kývající a slyšel

jeho chraptivý hlas, pobízející je, aby si pospíšili. »Pán pod viaduktem,« pravil, »dal znamení.«

Když oba přišli, při čemž nezaměstnaný muž je ze zadu pořád pobízel, výjev se minutu na to pod viaduktem odehrál.

Jack stál na druhé straně chodníku slušně a řádně proti Frankovi a mluvil s ním.

»Milý hochu,« pravil, »čekáme na tebe celý den. Díky Bohu, že's konečně přišel.«

Frank vypadá uboze, myslel si Dick, který nyní po prvé viděl oděv, který pan Parham-Carter vylíčil tak podrobně. Stál téměř pod svítilnou a na jeho tváři byly tmavé, svislé stíny; vypadal o pět let starší od té doby, co ho Dick naposled viděl — což bylo pouze o Velkonocích. Ale hlas jeho byl zcela jistý a sebevědomý.

»Milý Jacku,« pravil, »nemusíš se skutečně obtěžovat. Jen teď jsem — —«

Tu se zarazil, když poznal ostatní.

»Tak jste mě konec konců přece prozradil,« pravil s jistou přísností k duchovnímu.

»To ne,« zvolal tento prostoduchý mladý muž. »Přišli zcela neočekávaně dnes ráno.«

»A vy jste jim řekl, že mne mohou tady zastihnout,« pravil Frank. »Ale to je jedno. Já jdu dál — — Zdař Bůh, Dicku!«

»Poslouchej,« pravil Dick. »Věc jest skutečně vážná. Slyšel jsi již o — —« Zajíkl se.

»Vím to již,« odpověděl Frank. »Ale pro dnešní večer to na věci ničeho nemění.«

»Ale, můj milý člověče,« zvolal Jack, chopiv ho za límec u kabátu, »to je prostě k smíchu. My

jsme sem přišli za tím účelem — ty se sám zabíjíš — —«

»Dovol,« pravil Frank. »Řekni mi krátce, čeho si přejete!«

Dick popošel ku předu.

»Nechte ho, hoši... Tohle si přejeme, Franku. Přejeme si, abys pro dnešní večer šel rovnou na faru. Zítra půjdu s tebou a nejdříve ráno navštívíme advokáty a odpoledním vlakem pojedeme do Merefieldu. Jsi nyní hlavou rodiny. Už tam na tebe všichni čekají a nemohou bez tebe nic dělat. To se nemusí dostat do novin. Na štěstí však nikdo o tom neví, ačkoliv by to přišlo ve známost, kdybys se o půl hodiny zpozdil. Tak pojď.«

»Dovol,« pravil Frank. »Souhlasím téměř se vším, co pravíš. Zcela s tebou souhlasím, že —« za okamžik se odmlčel — »že hlava rodiny by zítra večer v Merefieldu měla býti. Ale pro dnešní večer vy tři musíte jít na faru a počkat. Musím svůj úkol zcela dokončit — a — — —«

»Jaký úkol?« zvolaly dva hlasy současně.

Frank se opřel o zeď a dal si ruce do kapes.

»Navrhoval bych vskutku, abychom o tom nyní nezačínali. Trvalo by to hodinu. Ale většinu té historie dva z vás již znají. Zkrátka je to tohle — já to děvče dostal pryč a nyní jdu to říci tomu muži a zároveň mu říci ještě několik jiných slov. To je to celé. Tak jděte, prosím. Jsem vám velice vděčen a díky zavázán, ale musíte mne nechat to dokončit, nežli začnu něco jiného.«

Nastala pomlčka.

Bylo-li to takto řečeno, zdálo se to dosti odů-

vodněným — alespoň se to zdálo souhlasiti s tím, co se těm třem jevilo jako úžasná pošetilost všeho Frankova jednání. Rozmýšleli se a byli ztraceni.

»Přísaháš, že neodejdeš z Hackney Wicku, dokud se s tebou zase nesejdeme?« tázal se Jack chraptivým hlasem. Frank kývl hlavou.

»Ano,« pravil.

Duchovní a Dick potichu se radili. Jack se na ně podíval s jakousi vyjevenou, prosebnou tváří. Byl zcela pomaten a očekával pomoc. Ale žádná nepřišla.

»Přísaháš — —« počal znova.

Frank položil náhle ruku na přítelovo rámě.

»Poslouchej, hochu! Jsem opravdu téměř úplně vyčerpán. Myslím, abyste mne nechali jít a již mne — —«

»Ano, souhlasíme,« pravil Dick náhle. »A —«

»Velmi dobře,« pravil Frank. »Neboť zde již opravdu se nedá nic — —«

Obrátil se, jakoby chtěl jít.

»Franku, Franku!« volal Jack.

Frank se obrátil a podíval se na něho, a pak šel dále.

»Dobrou noc,« zvolal.

Nechali ho tedy jít.

Mlčky se za ním dívali, jak »U královnina štítu« přešel ulici a pak šel v levo po chodníku. Kdykoliv blížil se k svítilně, jeho stín ležel za ním, pak se krátil, zmizel a opět se objevil před ním. Za třetí svítilnou jim zmizel a oni věděli, že okamžik na to zašel do Turnerské ulice.

Tak ho nechali jíti.

V.

Po nepohodlí ulic matně osvětlených svítilnami zdála se světnice pana Parham-Cartera velmi teplou a útulnou. Byla taková, jak již bylo řečeno: Madona, rytiny, nízké knihovny, stažené záclony, růžové stěny, plápolající oheň a elektrické světlo.

Zprvu působila dokonce uklidňujícím dojmem — dojmem bezpečí a ochrany a všichni tři si spokojeně sedli. Na stole u kamen ležel podnos se studeným masem a sýrem a hnědá konvice s kakaem stála pro zahřátí na ohrádce před ohništěm. V různých přestávkách dostali v mužském klubu jakási neobvyklá občerstvení a byli nyní nesmírně hladovi...

Pak počali hovořiti a bylo ku podivu, jak to, že Franka viděli a s ním mluvili, je potěšilo. Více než jeden z těch tří se mi od té doby svěřil, že z velké části jejich úzkost zaviňovala jeho nepřítomnost a představa různých případů pouličních nehod. Bylo by bývalo nejvyšší ironií, kdyby byl býval náhodou přejet v den, kdy se stal lordem Talgarthem.

Stanovili také trochu program pro příští den. Dick jej celý sestavil. On, Jack a Frank vykonají krátkou návštěvu v advokátní kanceláři v Lincoln's Inn Fields a zanechají tam vzkaz, ježto kancelář ovšem bude ještě zavřena, když se byl dříve poutník slušně oblékl do hotového obleku. Pak použijí vlaku jedoucího brzy odpoledne a přijedou večer do Merefieldu. Pohřeb nemůže se ko-

nati až po několika dnech: bude nutno soudní vyšetřování.

Pak ve zvláštním vydání novin »Star« přečetli si zprávu o srážce. Bylo patrno, že srážka nebyla nikým zaviněna. Dolů s příkrého vrchu selhala brzda; najeli na zeď; šofér byl přes zeď přehozen, oba cestující však rozdrceni vozem. Lord Talgarth byl mrtev na místě; Archie zemřel pět minut potom, když byl vyproštěn.

Tak hovořili sice stlumeným hlasem, ale se zřejmým pocitem úlevy. Nyní, když o všem uvažovali s klidem zdravých lidí, nasycených a sedících v teplé místnosti, těšila je neobyčejně myšlenka, že Frank jest od nich jen čtvrt míle vzdálen — třebaže v hrozném okolí; ale to je již naposled. Zítra uvidí ho vráceného spořádanému životu, zbaveného svých poblouzení a potulek následkem neodolatelných okolností, majícího budoucnost ve své moci.

Byla půlnoc a hovořili posud — čile a vesele. Ale když slyšeli hlahol zvonů, nastalo na chvíli mlčení.

»Vánoce, pro pána krále!« zvolal duchovní. »Přeji veselé Vánoce!«

Potřásli si ruce, ostýchavě se usmívajíce, jak je zvykem u Angličanů.

»Ale abychom nezapomněli na přítele Franka — —« vzpomínal Jack polohlasitě. »Vypravoval jsem ti, Guiseley, o tom, jak ke mně přišel na podzim? (Později přemýšlel mnoho o této návštěvě a o tom, co mu Frank sám o sobě řekl — že

myslí, že za výjevy, při nichž on trpně musí spolupůsobiti, něco jde neodvratně za svým cílem; na jeho poznámku, jak milé to musí býti, být vrchností. Ano, hra, jak se zdá, se končí. nyní následuje vskutku život šlechtice. Jest to zvláštní, pomysliti si, že Frank skutečně v této chvíli jest lordem Talgarthem!)

Dick kývl hlavou, usmívaje se do svého vousu. Tak nebo onak, obrat, který se stal, překonal v něm myšlenku na tragedii Merefieldskou i jeho vlastní žal i vzpomínku na Jenny.

Jack vyprávěl to stručně znovu. Vylíčil majora a jeho odporný zjev, ucouraný vzezření Gertino a Frankovu neuvěřitelnou tvrdošijnost.

»A pomyslím-li si nyní, že to dokázal a to děvče dostal domů k jeho rodině... Ano, díky Bohu, že je to odbyto. Takového něco již nám starostí dělat nebude!«

Dick nyní vstal a počal přecházet, prohlížeje si obrazy a knihy.

»Chcete jít spat?« tázal se duchovní.

»Ano; myslím, když máme časně ráno být na nohou — —«

Duchovní vyskočil.

»Lituji, ale světnička, ve které budete spát, je tak ukrutně malá. Jsme tu poněkud stísněni. A co vy, pane Kirkby?«

»Počkám, až se vrátíte,« odpověděl Jack.

Oba odešli, když byli přáli dobrou noc, a Jack zůstal sám, hledě upřeně do ohně.

Necítil se naprosto ospalým a naslouchal spo-

kojeně umlkajícímu hřmotu ulic. Někde v tomto úle byl Frank — přítel Frank. Tato myšlenka byla velmi příjemná...

Za těchto posledních měsíců viděl Frankovu osobnost stále před sebou. Ne snad, že by si byl namlouval, že ho může apoň trochu pochopit; ale chápal nyní tolik, že měl pocit, že v tom všem je něco podivného. Je to šílené a přepjatě romantické a nesmyslné, ale má to i jistý lesk šlechetnosti. Ovšem tomu by tak nebylo, kdyby lidé se tak chovali obecně. Spořádaná společnost by prostě byla nemožna, kdyby každý přijal věc nešťastných a špatně se chovajících individuí za svou, oblékl si staré hadry a hrál si na hlupce. Ale přes to vše nebyla nepříjemnou myšlenka, že jeho vlastní přítel se rozhodl to učiniti proti obecné zvyklosti. Je v tom trochu elegance. Ale nyní je to vše odbyto, díky Bohu... Jaké časy budou nyní mít na severu!

Někde venku slyšel bouchnouti vrata. Zvuk se rozlehl v šumění noci. Pak s hukotem jel pozdní vlak po hrázi obehnané trati za domem a zastavil se se skřípáním brzd na Viktoriině nádraží a rozptýlil opět jeho myšlenky.

»Jste připraven, pane Kirkby?« pravil duchovní vcházeje.

Jack vstal, protahuje se. V tom se zarazil.

»Co znamená ten hluk?« tázal se.

Stáli poslouchajíce.

Pak opět zavznělo pronikavé, dlouhé zvonění elektrického zvonku a hned na to rány na dveře v přízemí.

Jack, pohlédnuv na tvář duchovního, viděl, jak při jeho pohledu slabě zbledl.

»Někdo je u dveří,« pravil pan Parham-Carter. »Jdu se dolů podívat.«

A Jack, když tak stál, bez hnutí a ani nedýchaje, nemohl uslyšeti žádného jiného zvuku, než silné bušení srdce ve svých prsou.

KAPITOLA VIII.

I.

O půl jedenácté šla paní Partingtonová nahoru do světnice, kde oba mužové ještě popíjeli, aby ještě jednou je upozornila, že je čas jíti spat.

Byla to smutná světnička, tato ložnice v průčelí prvního poschodí, kde Frank a major poslední noci spali na veliké dvojité posteli. Postel byla nyní posunuta těsně ke stěně, s peřinami posud rozházenými a neustlanými, s různými předměty na ní ležícími jako na stole. Mezi ní a oknem stála židle bez opěradla.

Stůl, u kterého oba muži posud seděli, byl přistrčen ke kamnům, ve kterých se topilo dílem na počest pana Partingtona a dílem na oslavu Vánoc, a byl pokryt směsicí talířů, sklenic, tabáku a lahví. Uprostřed stolu stála sklenice od zavařeniny s vánoční palmou, která byla dárkem od řezníka. V této místnosti bylo velmi málo nábytku; proti dveřím stál žlutě natřený prádelník a také na tomto stál malý šik lahví; nad postelí visel olejový barvotisk královny Viktorie, a pro domácí

požehnání, prohlašující, že »Bůh jest milosrdný a shovívavý« s gotickými písmenami, vykukujícími skromně ze spousty malovaných jabloňových květů, s mlýnským kolem a s hodinovou ráfičkou uprostřed, bylo z nějakého nevyzpytatelného důvodu vykázáno místo nad kamny. Na druhé straně kamen stál stojan s umývadlem s cínovým kbelíkem vespod a s majorovým tvrdým kloboukem v umývadle. Pod stolem bylo kousek koberce a vedle postele jakási vlněná rohožka na několika místech prošlapaná.

Paní Partingtonová se rozkašlala, když vešla, tak strašný byl zápach z tabákového kouře, hořícího parafinu a líhovin.

»Pán Bůh s námi!« zvolala, a počala se dusiti znova.

Bylo jí poměrně veselo; bylo jí značnou úlevou, že se Frank skutečně nevrátil, ač by se byla nikdy nenadála, že tak učiní. Ale nepřála si již výtržností a hádek, a když se podívala na majora, který, když vešla, se na židli obrátil, cítila úlevu ještě větší. Jeho tvář nevěstila nic dobrého.

Pil nepřetržitě skoro celý den, aby utopil svůj zármutek a pitku dokončoval při velmi případné večeři se svým domácím pánem. Stály tam po různu na stole a na podlaze čtyři prázdné láhve od piva a jedna prázdná láhev od whisky, a jedna dopolou vyprázdněná láhev whisky stála na stole mezi oběma muži. Když se podívala na majora (co se týče příznaků opilosti, měla dobrou průpravu), poznala přesně, jakého stupně opilosti dosáhl.

Major totiž nebyl naprosto žádným pijákem — na to se nesmí zapomenouti. Pil, když mohl, ale vandrák nemůže píti přes míru. Je stále na cestách a je stále chud. Ale dnes byly k tomu pohnutky výminečné: byly Vánoce; byl doma v Londýně; jeho domácí pán se vrátil a on ztratil Gertu.

Dosáhl pak onoho nebezpečného stupně opilosti, kdy alkohol, když byl rozčílil, zahřál a pomátl mozek, zase z mozku ustupuje, zanechávaje jej jasný, odhodlaný a zcela bezohledný a zcela si vědomý nějaké myšlenky, která náhodou převládá (alespoň na některé povahy má takový účinek). Plačtivý stupeň minul dávno před tím, na počátku večeře, kdy major si položil hlavu na talíř a plakal nad lidskou nevděčností a zvláště nad bolestným způsobem, jakým ji »přítel Frank« projevil. Potom následoval rámusivý stupeň, a nyní mrtvý klid.

Byl v obličeji poněkud bledý; oči měl zapadlé, ale velmi lesklé, a kouřil silně a rychle.

»Tak,« pravila paní Partingtonová vesele, »čas do postele.«

Její manžel na ni vážně kýval, což u něho vždy předcházelo rozjařenosti. Byl vždycky klidným mužem. Major neřekl nic.

»Aha! Erb se probudil zase,« pravila matka, když bylo slyšeti zdola pláč. »Přijdu opět hned nahoru.« A opět zmizela.

Byly vzhůru dokonce děti dvě.

Černooký a čilý Jimmy ležel vedle svého bra-

tra a zamyšleně se díval na matku, když vstoupila. Myslil stále na šestipenci, která by možná byla bývala jeho. Když vešla, Erbův nářek ustal a ona šla nejprve ke stolu, aby stáhla lampu, která čadila.

Byla zcela laskavou matkou, mnohem nežnější, než jak vypadala a Erb to velmi dobře věděl. Ale měl před ní dostatečný respekt, takže přestal plakat, když vešla.

»No tak,« pravila s mateřskou přísností. »Já nemohu mít — —«

Náhle se zarazila. Když vešla do světnice, slyšela venku na chodníku kroky a nyní slyšela, že někdo vzal u domovních dveří za kliku a vešel do chodby. Zůstala překvapena státi, a za této přestávky ztratila svou naději, neboť kroky ubíraly se přímo kolem dveří a počaly vystupovati po schodech nahoru. Mohl to býti ovšem také jeden z nocléhářů z horního poschodí, a přece věděla, že tomu tak není. Okamžik na to sice běžela ke dveřím, ale bylo již pozdě, takže mohla spatřiti známou postavu, jak obchází roh jednoho ze čtyř oddělení schodů, které vedly do prvního patra.

»Je to Franči?« tázal se Jimmy, usednuv náhle v posteli. »Ach, máti, nech mne — —«

»Buď ticho!« zakřikla ho žena, a stála s pootevřenými ústy a poslouchala.

II.

Zdá se, že s tohoto místa mohla paní Partingtonová sledovati velmi dopodrobna to, co se asi odehrávalo nahoře.

Zde v Turnerské ulici byla noc velmi klidná; hýřilové byli v ulicích lépe osvětlených a střídmí lidé byli doma. Venku na chodníku neozval se ani krok, který by rušil ohlas malého dramatu, který k ní pronikal shora špatně přiléhajícími prkny. Později nemohla vysvětliti, proč nezakročila. Domnívám se, že nevzdávala se naděje, že si špatně vykládá to, co slyší, a také že ji zachvátila jakási hrůza, kterou nebyla s to se sebe setřásti.

Slyšela nejprve otevříti se a zavříti dveře, dva nebo tři kroky a pak mrtvé ticho.

Pak slyšela, jak počíná hovor, nejprve jeden hlas, pak zesílení, jakoby dva nebo tři křičeli najednou; na to opět hlas jeden. (Nebylo tak dalece rozeznati, který komu náležel.)

Tak to pokračovalo dvě nebo tři minuty; tu a tam zesílení a jednou nebo dvakrát nějaký hlas křik skoro převýšil.

Pak bez jakéhokoli hlasu ozvalo se šoupání nohama a bouchnutí jako od převrhnuté židle; a hned po tomto hřmotu Erb vstal a táhle zaplakal.

»Buď ticho!« zakřikla ho žena sípavým šepotem.

Hřmot pokračoval; brzy dupnutí nohy, brzy skřípnutí něčeho nahoře a hlas nebo dva v ostrém, pronikavém výkřiku a pak znovu úplné ticho. Erb nyní vzlykal tak tiše, jak jen mohl, poděšen tváří své matky a Jimmy byl vzhůru, stoje va flanelové košili na podlaze a poslouchaje, jako jeho matka. Máňa spala posud na druhém konci postele.

Žena šla po špičkách krok blíže ke dveřím, ote-

vřela je a podívala se nerozhodně ven. Avšak schodiště nekryté koberci mizelo nahoře ve tmě, nejsouc osvíceno až na zákmit světla, které vycházelo ze světnice, u jejíchž dveří ona stála...

Tu bylo slyšeti hlas stále se ozývající, hned hlasitěji a zas slaběji a slyšela, že byl přerušován tu a tam něčím, co se podobalo chechtání. Toto jaksi děsilo ji více než co jiného; bylo to jako hlas jejího muže. Ustoupila zpět do světnice, a tu zavzněl zvuk ran a dupot nohou a ona věděla způsobem, který nemůže vysvětliti, že tam nebylo žádného zápasu. Bylo to jakési bití, ne zápasení...

Byla by za to dala vše, co měla, kdyby byla se mohla hnout, běžet k domovním dveřím a volat o pomoc, ale kolena se pod ní chvěla a její srdce, zdálo se, že se rozbije na kusy. Jimmy se jí nyní chytil a vinul se k ní, třesa se hrůzou a mumlaje něco, čemu nemohla rozuměti. Celá její pozornost byla nahoře. Byla zvědava, jak dlouho to ještě bude trvat.

Bude asi půlnoc, myslela si; ulice zdály se tiché, jako smrt. Ale nad její hlavou byl stále ještě pohyb a zvuk ran, až náhle nastal konec.

Pak zesílil hluk ještě jednou — ozvaly se dva hlasy v hádce, jeden z nich téměř pronikavý, hněvivý a domlouvající; na to znova náhlý a silný hřmot, jako od nějakého úderu nebo pádu, a pak mrtvé ticho.

III.

Další, co si paní Partingtonová později připomenula, bylo, že shledala, že stojí nahoře v prvním

poschodí naslouchajíc, ale bojíc se pohnout.

Uvnitř bylo téměř úplné ticho; bylo slyšeti jen tichý hovor a zvuk, jakoby něco bylo přenášeno. Hlas, který slyšela, náležel jejímu manželu.

Za ní vedlo schodiště nahoru do vyššího poschodí a nyní zpozorovala, že naslouchal také ještě někdo jiný. Přes zábradlí u schodů nakláněla se rozcuchaná hlava jakési ženy a světlo svíčky odněkud za ní svítilo jí do tváře. Žena tato se šklíbila.

Pak zavzněl shora se schodů sípavý šepot, tázající se, co se stalo. Paní Partingtonová ukázala palcem na zavřené dveře a kývala hlavou uklidňujícím způsobem. Byla si vědoma, že za nic na světě nesmí na sobě dát nic znáti. Žena nakláněla se přes zábradlí ještě asi minutu a pak odešla.

Jimmy byl u ní nyní také, ještě posud v košili, zcela tich, s tváří bílou jako papír. Své veliké černé oči měl upřeny na tvář matčinu.

Pak náhle nemohla již na dále nejistoty snésti. Připlížila se ke dveřím, stále po špičkách, stále naslouchajíc, a položila prsty na kliku. Z vnitřku bylo syšeti nyní tiché přecházení, šplíchání vody v umývadle (slyšela zřetelně cinkot porcelánu), ale žádná slova.

Stiskla rázně kliku a nahlédla dovnitř.

Major stál opřen v koutě u okna s rukama v kapsách, dívaje se upřeně s jakousi tupou, bledou, vyzývavou tváří na postel. Lampa, stojící na římse u krbu, ho zřetelně osvětlovala. Její muž klečel vedle postele, obrácen k ní zády, opíraje

umývadlo o postel, a nad umývadlem skloněno bylo něco tmavého. Pak uviděla Franka. Byl to on, jenž ležel na posteli skoro na své tváři; jedna noha visela mu s postele a to, co její muž podpíral, byla jeho hlava. S hrůzou se na to okamžik dívala... Na to její zrak zabloudil na podlahu, kde po prknech mezi kousky rozbitého skla rozlévala se pomalu kaluž tmavorudé tekutiny. Větvičky a otrhané listy palmy ležely v ní. Tu při tomto pohledu její přirozená povaha se ozvala.

Učinila několik kroků ku předu a vzala svého muže za rameno. Obrátil k ní obličej, který sebou před ní trochu křečovitě škubal. Odstrčila ho stranou, vzala umývadlo od něho, i hlavu mladíkovu....

»Kliďte se!« zašeptala ostře. »Rychle, slyšíš? Ty s majorem!... Jimmy!« Chlapec byl ihned u ní, celý se třesa, ale úplně při smyslech.

»Jimmy, oblékni se a běž na faru. Zazvoň a ptej se na pana Cartera. Přiveď ho s sebou.«

Frankova hlava sklouzla trochu v jejích rukách a ona zpola vstala, aby ji mohla pevněji umístiti. Když s tím byla hotova, ohlédla se opět po svém manželu, ale světnice byla prázdná. Zdola po schodech zavál náhle průvan a plamen u lampy v cylindru vyskočil. A pak znova zavzněl zdola pláč Erbův, aniž mu v tom bylo bráněno.

IV.

Ráno na tento Boží Hod vánoční seděl pan Parham-Carter samoten v kuchyni. Děti byly před

několika hodinami odvedeny k sousedovi a on sám byl po celou noc na nohou, a zcela unaven — byl' na faře v Hamertonu, u lékaře a u farní ošetřovatelky nemocných. Vše, co bylo na místě, se stalo. Frank od kněze přijal svátost posledního pomazání, byl lékařem obvázán a od ošetřovatelky uložen doprostřed veliké dvojité postele. Vědomí však nenabyl. Byli nyní nahoře u něho — Jack, Dick a ošetřovatelka; kněz a lékař slíbili, že se přijdou podívat před devátou hodinou — teď že není nic, co by mohli učinit, pravili — a paní Partingtonová byla tuto chvíli pro něco v lékárně.

Slyšel její vypravování za jedné z přestávek v průběhu noci a zdálo se mu, že má o celém příběhu dosti přesný názor — jestli totiž její výklad hřmotu, který slyšela, byl vůbec správný.

Major učinil asi neočekávaný útok, patrně kopnutím, které na chvíli Franka zbavilo vědomí, a pak asi se soudcovským schválením pana Partingtona, kterému to působilo zábavu, pokračoval zasazovati Frankovi rány, když ležel na zemi. To trvalo asi značnou dobu; ukázalo se, že Frank byl po celém těle těžce pokopán. Vše skončilo pak pravděpodobně náhlým, divokým útokem majorovým, ne pouze botami, ale aspoň jednou z těžkých lahví. Hlava mladíkova byla hluboce rozťata jakoby sklem, a byl patrně také několikrát kopnut do hlavy, nežli mohl pan Partington zakročiti, a to patrně ukončilo bití. Lékařův nález potvrdil úplně tento výklad události. Bylo ovšem nemožno zjistiti, zda Frank měl čas nebo vůli, klásti nějaký

odpor. Policii bylo učiněno oznámení, ale po dotyčných dvou mužích nebylo ani stopy.

Bylo to jedno z těch sychravých, bezútěšných jiter, která nemají ani krásy, ani tepla, ani jasu — tak se alespoň zdálo v Turnerské ulici. Nad potrhaným a špinavým pruhem krajkové záclony, která zakrývala dolejší část okna, tyčila se černá průčelí vysokých domů proti ocelově šedému západnímu nebi. Bylo neobyčejně ticho. Tu a tam ozvaly se kročeje a náhle zanikly, když nějaký okolojdoucí chodec zašel za roh ulice. Nikde nebylo však tichého hovoření, ani skupin, stojících u dveří, jak bezpochyby by tomu bývalo, kdyby zpráva se byla rozšířila.

V kuchyni bylo také neveselo; oheň již dávno uhasl. Dětská postel byla posud neustlána a v nepořádku, a parafinová svítilna dočadila asi před půl hodinou. Nahoře mohl duchovní slyšeti tu a tam tichý krok, a to bylo vše.

Byl úplně vyčerpán rozčilením a jakousi hrůzou; a události braly na sebe v jeho mysli tytéž jasné, tvrdé obrysy jako hmotné předměty samy v tomto studeném ranním světle. Vystřídalo se v jeho duši více nálad: zuřivý hněv nad nesmyslným zločinem a nad marnou, politováníhodnou ztrátou života, nezměrná soustrast a naprosto nerozumná výčitka samu sobě, že lépe nebezpečí nepředvídal minulého večera. Napadly ho také ještě jiné myšlenky — otázka, zda vnitřní význam všech těchto věcí snad nesouhlasí s těmito vnějšími udá-

lostmi; zda snad dokonce celá věc nebyla v podstatě působením — v pravdě překvapujícím následkem — přírodních zákonů, kterých nemohl chápati. Na zevnějšek ovšem nemůže ani myslit žalostnějšího neúspěchu a větší ztráty; byla tu obětována taková řada výhod — rod, majetek, vychování, vlohy, postavení — a to pro tak nesmírně malé a pochybné dobro, že žádný dodatečný výklad nemůže naprosto věci vysvětliti. Je však možno, že takový výklad existuje někde jinde a že vykonán byl jakýsi jiný, ryzí a dokonalý čin — že zde nebylo na konec žádné ztráty, žádného neúspěchu?

Nyní však napadaly ho tyto myšlenky jen letmo; byl nyní vyčerpán dojmy a přemýšlením. Myslel na krutou skutečnost s hloubavou, neúčinnou pozorností, a byl zvědav, zda bude opět povolán nahoru.

Tu ozvaly se venku kroky, zastavily se, pak byly otevřeny dveře a kroky přiblížily se až ke dveřím kuchyně a jimi hleděla na něho malá tvář, stuhlá zimou, s očima cele planoucíma.

»Pojď jen dál, Jimmy,« zašeptal.

A tak oba seděli, tulíce se k sobě a muž cítil opět a opět, že chvění, ač ne od zimy, otřásá malým tělem po jeho boku.

V.

Deset minut na to ozvaly se kroky po schodech dolů, poněkud spěšné, ač po špičkách; a paní Par-

tingtonová s tváří, pokrytou tenkými vráskami, následkem nevyspání a rozčilení a se rty sevřenými, důrazně na něho kývala. Pochopil a kvapně okolo ní vyšel, s dítětem, které šlo v patách za ním, a po úzkém schodišti vystoupil nahoru... Slyšel domovní dveře se zavříti, jak žena opustila dům.

Když vstoupil do světnice, zdálo se mu, jakoby byl přišel čistě z jednoho světa do druhého. A tento pocit byl tak náhlý a prudký, že chvíli stál na prahu, užaslý touto změnou.

Předně byla to naprostá tichost a nehybnost ve světnici, která na něho učinila takový dojem, pokud ovšem vůbec nějaký dojem převládal. Ve světnici byly osoby, ale ty byly jako sochy.

Na opačné straně postele, nyní slušně upravené a stojící napříč přes světnici, klečeli oba muži, Jack Kirkby a Dick Guiselev, avšak ani jeden z nich nepozvedl očí, ani nejevil nejmenšího vědomí o jeho přítomnosti, když vešel. Jejich tváře byly ve stínu: za nimi studeně rýsovalo se okno a svíčka až na půl palce dohořelá stála rovněž za nimi na stole v koutě, vedle několika přikrytých nádob a nástrojů.

Ošetřovatelka klečela na straně bližší dveřím, s jednou rukou pod polštářem a s druhou na pokrývce.

A pak tu byl Frank.

Ležel na znak úplně klidně, drže ruce před sebou sepjaté (a i tyto byly obvázané). Jeho hlava ležela vysoko na několika polštářích, a měl na ní

cosi jako čepec, který zakrýval jeho vlasy a uši. Jedině jeho obličej odrážel se ostře a určitě proti temnu, které bylo v koutě za ním. Tvář jeho byla klidná, tak bledá jako slonová kost; rty měl zavřené. Živé byly jedině jeho oči...

Nyní se oči poněkud hnuly a muž, stojící u dveří, porozuměv tomuto pohledu, postoupil kupředu a poklekl u postele rovněž.

Pak v tomto živoucím tichu počal ponenáhlu chápati poněkud lépe to, čeho byl svědkem... Ne, že by kromě předmětů, které poznával svými smysly, bylo ve světnici ještě něco jiného hmotného; nebylo zde nic, než sešlý nábytek, bílá postel, vznešená nyní a podivně důstojná jako nějaký bílý oltář, a čtyři osoby vedle ní — nyní pět, neboť Jimmy klečel vedle něho. Ale, že svět hmotný nebyl tou sférou, jíž těchto pět osob si bylo vědomo, bylo věcí nade vše zřejmou... To, co se nad nimi vznášelo, nebyla Přítomnost, nebyl vzduch, ne půvab nebo zvuk — a přece jsou to jen takové zápory, kterými se to dá vyjádřiti...

Tak klečeli a čekali.

»Jacku! — —«

Otřáslo to čekajícím ovzduším jako úder zvonu, a přece to bylo proneseno jen šepotem. Muž, klečící na druhé straně, nejblíže u něho, se otřásl jediným křečovitým hnutím a položil své prsty lehce na jeho obvázané ruce. A pak po dlouhou dobu nebylo tu žádného jiného hnutí ani hlasu.

»Růženec!« pravil Frank náhle, posud šeptem. »Můj růženec — —«

Jack se v kleče rychle pohnul, vzal růženec se stolu, kam byl položen předešlého večera a položil mu jej do ztuhlých prstů. Pak položil na ně opět své vlastní ruce.

Nastala opět dlouhá přestávka.

Venku na ulici zavzněly kroky směrem od Mortimer Road, ozývaly se silně na chodníku a opět zanikly v ulici vedoucí k bažinám. A kromě toho chvíli nebylo slyšeti jiného zvuku. Pak někde daleko zakokrhal kohout, jasně a pronikavě; na konci ulice přejel a zarachotil těžký nákladní vůz, a bylo zase ticho.

Ale ticho ve světnici bylo zcela jiné; či spíše svět se zdál tichý, ježto světnice byla ticha a ne naopak; zde, kde umíral ubitý muž, bylo středisko a z tohoto střediska zářil Věčný Mír.

Přece tedy nebyl žádnou ztrátou — tento život podivného nerozumu, končící ve chvíli nejvyšší neprospěšnosti, právě když řádná prospěšnost měla počíti. Může však být ztrátou to, co se takto končí?

»Kněze,« zašeptal hlas s postele.

Tu Dick se k němu naklonil.

»Již zde byl,« pravil zřetelně a pomalu. »Byl zde ve dvě hodiny. Učinil — proč přišel. A přijde brzy opět.«

Oči se zavřely na znamení, že rozuměl, a opět se otevřely.

Zdálo se, že se dívá v jakémsi zamyšlení, nepřemýšleje o ničem zvláště. Bylo jako člověk, který klidně čeká na nějakou příjemnou událost, která se ponenáhlu blíží. Nebyl v žádném vytržení ani, jak se zdálo, v úzkosti nebo nějakém silném napětí; byl prostě klidný a čekal. Byl spokojen, ať jsou tyto budoucí věci jakékoli.

Na okamžik napadlo mladému duchovnímu, že by se měl nahlas modliti, ale ihned se této myšlenky vzdal. Zdálo se mu to být nemístným nesmyslem. To nebylo to, čeho bylo třeba. Měl pozorovati, ne jednati.

Tak ponenáhlu přestal činně myslet, přestal uvažovati o tom neb onom. Nejprve byl zvědav, jak dlouho to bude trvat, než přijde kněz a lékař (žena šla pro ně). Přál si, aby si pospíšili... Byl by rád věděl, co si myslí ostatní, a jak to vše vylíčí svému farářovi. Pak ponenáhlu to vše přestalo a mír nastával vnitř i zevně, až rovnováha tlaku byla dosažena a jeho pozornost plynula zcela vyrovnána.

Opět nebylo tu žádného podobenství nebo obdoby, které by bylo lze použíti. Nemyslel ani pomocí záporu. Jest to klad, který obsahuje vše: jest jisto, že čas neznamená nic, tikání hodin s malovaným ciferníkem jest téměř toho důsledkem; je vše jedno, a vzdálenost není ničím, ani blízkost — ba ani blízkost umírající tváře, odrážející se od poštářů...

Stalo se tedy, že něco z toho stavu, do něhož přecházel Frank, se zjevilo alespoň jednomu z t[illegible], kdo viděli ho umírat.

Krátce po půl hodině Frank promluvil opět.

»Vyřiďte pozdrav Whittymu,« pravil. — — »Deník«... »Řekněte mu«...

Konec nastal několik minut před devátou hodinou, a zdá se, že přišel tak přirozeně jako život sám. Nebylo tu žádného dramatu, žádného předsmrtného řečnění, ani jediného slova.

Ti, kteří tam byli, viděli, že se v posteli slabě pohnul a jeho hlava se poněkud zvedla. Pak hlava opět klesla a smrt nastala.

K o n e c.

Tuto práci věnuji památce své matky, která nepřímo k ní dala podnět, která první tento román poslouchala v českém rouše a nedočkavě a se zájmem sledovala osudy Frankovy krátce před tím, než zhaslo světlo jejího rozumu a pak i života.

L. HRONEK.

Semanín, 6. I. 1927.